הארץ

1. ש"ח יום א' כ"ז באלול תשמ"ז, 20 בספטמבר VOL.68/20791 SEPTEMBER 20 1987
(כולל מע"מ וכולל 85 אג')

מבצע הוזלות ענק לתקליטים וקומפקט-דיסק
שי לחג עם כל קניה!
"אלגרו"
מרכז התקליטים הגדול ביותר בישראל
אלגרו מברכת את כל לקוחותיה ואת כל בית ישראל בשנה טובה ומתוקה!
רח' שנקין 10, ת"א טל: 280739

"קמחי ביקר בטהרן לטפל בעליית יהודים לישראל"

— מוסר "אלדאי אל־עם" הכוויתי ● "במסגרת עסקה עימו יצאו ביום ב' 47 יהודים מאיראן לטורקיה ואוסטריה בדרכם לישראל" ● "משא ומתן בין ישראל ואיראן על עיסקת יהודים־תמורת־נשק"

מאנאמה, בחריין (אריפ"י). עתון בכווית טען אתמול, כי פקיד ישראלי בכיר ביקר בשבוע שעבר בטהראן כדי לטפל בעלייתם של יהודי איראן לישראל.

העתון, אלדאי אל־עם, כותב כי דיעה מהימנה, כי 47 יהודים איראנים עזבו ביום שני את טהראן לטורקיה ולאוסטריה בדרכם לישראל, כחלק מעסקה עם דוד קמחי, שביקר, לדברי העתון, בטהראן ביום שבת

(סוף בעמוד 7)

150 אלף פקידים — בשביתה מהבוקר עד אחרי ראש השנה

מוחים על הסחבת במו"מ על הסכם השכר במיגזר הציבורי ● בין השאר ישבתו הרשויות המקומיות, המועצות הדתיות, האוניברסיטאות, מד"א מכבי האש ומעונות ויצ"ו ונעמ"ת ● עובדי המדינה יחליטו הבוקר אם להצטרף ● נכשלו מאמצי ההסתדרות להשיג משר האוצר סיכום של המו"מ

מאת יהודית וינקלר ודן סגיר
כתבי "הארץ"

150 אלף פקידים במיגזר הציבורי משביתים מהבוקר את הרשויות המקומיות, המועצות האזוריות, מועצות דתיות, מוסדות להשכלה גבוהה, חלק ניכר ממוסדות ההסתדרות, לרבות הוועד הפועל, שירותי מד"א, מעונות נעמ"ת ויצ"ו, חברות עמידר, עמיגור, האדמיניסטרציה של השק"ם, משרד הביטחון ואת מכבי האש, במחאה על הסחבת הנמשכת במו"מ על הסכם השכר במיגזר הציבורי.

חיים הברפלד, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי עשה אתמול נסיונות של הרגע האחרון למצוא את שר האוצר בארה"ב, כדי למנוע את השביתה, אך הדבר לא עלה בידו.

עובדי המדינה מתכנסים הבוקר להחליט אם גם הם יצטרפו לשביתה, שהוגבלה בשלב זה עד לחתימת הסכם או עד אחרי ראש השנה.

סלע המחלוקת העיקרי, המונע עדיין הסכם במיגזר הציבורי, הוא דרישת האוצר לאסור גם על עובדי

(סוף בעמוד 7)

רייגן: הסכם היסטורי לחסל טילים ייחתם בפיסגה בסתו

שולץ ושוורדנדזה סיכמו עקרונית: יחוסלו הטילים לטווח קצר ובינוני ● לוח הזמנים לחיסול הטילים והסדרי הפיקוח יידונו בשיחות של מומחים, במוסקווה באוקטובר ● רייגן ושולץ: לא נוותר על "מלחמת הכוכבים" ● אין התקדמות בשאלת יהודי בריה"מ ● השלום במזה"ת לא הוזכר בדיונים

מאת צבי בריאל
שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). בראשונה בתולדות מירוץ החימוש הגרעיני הסכימו ברית המועצות וארה"ב, עקרונית, לחתום על הסכם לחיסול שתי קטגוריות שלמות של נשק זה: הטילים לטווח בינוני והטילים לטווח קצר.

לאחר שלושה ימי דיונים גרושים, בין 75 נציגים סובייטים, ובראשם שר החוץ, אדוארד שוורדנדזה, וכמספר הזה נציגים אמריקאים בראשות ג'ורג' שולץ, הודיעו השניים ביום ששי על ההסכמה שהושגה ושתבוא לידי ביטוי סופי בהסכם שייחתם בין הנשיא רייגן למנהיג הסובייטי מיכאיל גורבצ'וב בוועידת פסגה שתתקיים, ככל הנראה, בסוף נובמבר.

בשיחתו השבועית ברדיו אמר אמש הנשיא רייגן: "ארה"ב וברה"מ הסכימו עתה עקרונית על השלמת חוזה היסטורי של ממש,

שר החוץ הסובייטי אדוארד שווארדנדזה (תצלום אי־פי)

שיחסל את מכלול הטילים האמריקאיים והסובייטיים לטווח בינוני. אני מצפה לחתום על חוזה זה בסתו, בוועידת פסגה".

על פי ההסכם, תחסל ארה"ב 224 טילי שיוט ו־108 טילי "פרשינג 2" נושאי ראש נפץ אחד, המוצבים בבריטניה, בבלגיה, בגרמניה ובאיטליה, ואילו ברית המועצות תחסל כמות הגדולה פי ארבעה מזו, של טילים מסוג אס־אס 20, 4, 32 ו־22.

על פי ההצעה האמריקאית, יחוסלו הטילים לטווח קצר (עד 1000 ק"מ) בתוך שנה, והטילים לטווח בינוני (עד 5500 ק"מ) בתוך שלוש שנים.

הסובייטים ביקשו לחסל הטילים לטווח קצר בתוך שנתיים, ואת הבינתיים בתוך חמש שנים. אך הוסכם כי נושא זה יידון שוב בפגישות המומחים בחודש אוקטובר במוסקווה. דיון שבו ישתתף גם שר החוץ שולץ, ובו יוחלט אם ניתן מבחינה טכנית להביא לידי חיסול בתוך שלוש

(סוף בעמוד 7)

פרס: להסכם הטילים צפויה גם השפעה חיובית במזרח התיכון

שולץ ידווח מחרתיים לפרס על ההסכמה שהושגה ● למחרת ייוועד פרס עם שוורדנדזה

מאת גדעון אלון

שר החוץ, שמעון פרס, ייפגש ביום שלישי עם שר החוץ של ארה"ב ג'ורג' שולץ. בפגישה זו, שעל קיומה סוכם רק אתמול, ידווח שולץ לפרס על תוכן שיחותיו עם שר החוץ הסובייטי, אדוארד שוורדנדזה, שבהן הושג הסכם על פירוק הטילים הגרעיניים לטווח קצר ובינוני.

שולץ ופרס ייוועדו שוב כמתוכנן בסוף החודש, אחרי שפרס יישא ב־29 בספטמבר את נאומו בפני העצרת הכללית של האו"ם. אולם פרס ראה חשיבות רבה לקיים, כבר מחרתיים, פגישה עם שולץ, לקראת פגישתו ביום רביעי בניו־יורק עם שר החוץ הסובייטי.

בהתייחסו לחתימה על ההסכם על פירוק הנשק הגרעיני בין שולץ ושוורדנדזה, אמר אמש שר החוץ, כי ההסכם מבטא שינוי יסודי בעולם, משום שהוא יאפשר הקצאת פחות משאבים לנשאים בטחוניים ואפשר שר יתרום לשיפור המצב הכלכלי. לדבריו, להסכם עשויות להיות גם השלכות חיוביות על המצב השורר במזרח התיכון.

לפרס, היוצא הערב לארה"ב, למשך 10 ימים, מתוכננות פגישות עם 25 שרי חוץ. בין השאר ייוועד עם שרי החוץ של מדינות, שאינן מקיימות יחסים דיפלומטיים עם ישראל, ביניהם שרי החוץ של בולגריה ונגריה. הוא גם ייוועד עם שרי החוץ של טורקיה, הונגריה ומצרים וכן מדינות מערב אירופה, סקנדינוויה ואפריקה.

בפגישה שהתקיימה שלשום בלשכת ראש הממשלה, בין ראש הממשלה, יצחק שמיר, ושר החוץ פרס סוכם, כי בנאומו בעצרת האו"ם יעלה פרס את נושא הוועידה הבין־לאומית כשלב לקראת מו"מ ישיר בין ישראל לירדן, אולם ידגיש, כי זוהי עמדה שאינה מקובלת על כל מרכיבי ממשלת האחדות הלאומית, אלא היא מייצגת את עמדת מפלגת העבודה ומפלגות השמאל בלבד.

אל פרס נלווים במסעו, שבמהלכו יבקר בבוסטון, לוס אנג'לס וניו־יורק, יועצו המדיני, ד"ר נמרוד נוביק ודוברו, אודי סגיא, השוהים כבר בארה"ב וכן דובר משרד החוץ, אהוד גול.

שולץ ידון עם שר החוץ הסורי על 5 הנעדרים הישראלים

מאת צבי בריאל
שליח "הארץ" בארה"ב

שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ ידון השבוע עם שר החוץ הסורי פארוק אל־שרע על המשת הנעדרים הישראלים, ויבקש את עזרתו בהחזרתם לישראל.

מקורות אמריקאים אישרו כי נציגים ישראלים העלו את הנושא לפני שולץ, וזה הסכים לכלול אותו בדיוניו השבוע בניו יורק בעצרת האו"ם.

שולץ ידון עם שרע גם במכלול יחסיה של ארה"ב עם סוריה. במרכז הדיון יעמדו נהלה של לבנון, הרחבת שתוף הפעולה המסחרי עם ארה"ב וכוונתיה של סוריה כלפי תהליך השלום במזרח התיכון.

נושא חשוב אחר שיעלה בשיחות יהיה מלחמת איראן־עיראק. ארה"ב מייחסת חשיבות ליכולת השפעתה של סוריה על איראן.

ועדה ציבורית־פוליטית תעצב את "דפוסי הבילוי בשבת בירושלים"

— סוכם בפגישת שמיר, פרס, המר וקולק ● החרדים לא הפגינו אתמול, בהוראת הבד"ץ ● עיריית ירושלים תעתור תוך שבוע לבג"ץ כי יורה לשמיר לנמק מדוע אינו חותם על על תכנית האיצטדיון בעיר ● יו"ר חרות בעיר, ראובן ריבלין, אמור להצטרף לעתירה

"דיון השבת" שנערך ביום ששי בלשכת שמיר (בכיוון מחוגי השעון): ראש הממשלה יצחק שמיר, שר הדתות זבולון המר, שר החוץ שמעון פרס, מנכ"ל משרד ראש הממשלה יוסי בן אהרון, ראש עיריית ירושלים טדי קולק. (צילום: דן לנדאו)

מאת נדב שרגאי

שבת שקטה עברה אתמול על ירושלים, לאחר חודשיים של שבתות סוערות.

ביום ששי בצהריים הודיעה העדה החרדית על ביטול ההפגנות שתוכננו לליל שבת בעשרות מוקדים ברחובי העיר. משתתפי "מפגש הפסגה" בנושא השבת בלשכת ראש־הממשלה, כבר ידעו על הודלת הבד"ץ, בית דין צדק של העדה החרדית, ביום ששי בצהריים. דובר מטעם העדה, יהודה משי זהב, מסר אתמול ל"הארץ" כי ההחלטה על ביטול ההפגנות נתקבלה מכמה טעמים: הפגנה של רצון טוב, כאשר פורום ממשלתי מנסה לטפל בבעיות; הרצון להוכיח כי לעדה שליטה על אנשיה; איומי

(סוף בעמוד 7)

איראן מוכנה להפסקת־אש — אך רק אם יוסכם לקבוע: מי פתח במלחמה

— נאמר בדו"ח מזכ"ל האו"ם בתום שליחותו ● עיראק: הפסקת אש — לפי החלטת מועה"ב ● עיראק המשיכה אתמול להפציץ מתקני נפט באיראן; האיראנים הגיבו בהפגזות בצרה

מרכז האו"ם (ע"ר־ע"צ). איראן מוכנה להפסקת אש מסויימת ובלתי מוצהרת במלחמתה עם עיראק אולם דבר זה איננו מקובל על ידי העיראקים בכל תנאי שהוא — נאמר בדו"ח למועצת הביטחון.

בתוך כך הודיעה אתמול עיראק על תקיפות אוויריות נגד שלוש התחנות שאיבה באיראן, לראשונה מאז החלה המלחמה בספטמבר 1980.

הדו"ח, המשתרע על תשעה עמודים, הוכן על ידי המזכיר הכללי האוויר פרז דה קויאר בעקבות השיחות שקיים בטהרן ובבגדאד לפני שבוע.

הדו"ח טרם הופץ לפרסום רשמי, מאחר שמועצת הביטחון החליטה כי הוא יישאר בינתיים חסוי. אולם כמה פרטים לגבי העמדה האיראנית הודלפו לעתון "אלחליג'" במפרץ הפרסי.

מבגדאד נמסר, כי נשיא עיראק, סדאם חוסיין, דרש פעם נוספת, בפגישה עם שר החוץ היפאני תאדאשי קוראמאצי, את היישום המלא של החלטת מועצת הביטחון 598.

בכך דהה חוסיין בעקיפין את ההצעה האיראנית להפסקת אש דה פאקטו בשלב ראשון, כדי לאפשר את קביעת האחריות לפתיחת

(סוף בעמוד 7)

האף־בי־אי פיתה חוטף־מטוס לצאת מלבנון בהצעה לעסקת־סם — ולכדו

"ידיד לבנוני" הזמין את המחבל, החשוד בחטיפת מטוס ירדני, ליאכטה שעגנה מחוץ למי החופים של לבנון ● סוכנים אמריקאים עצרו אותו על סיפונה והביאו אותו אל נושאת המטוסים "סאראטוגה" ● דוברים בארה"ב: הובאה בחשבון אפשרות למעשה נקם

מאת צבי בריאל
שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). פואז יונס, המחבל השיעי שהיה אחראי ככל הנראה לחטיפתו ולפיצוצו של המטוס הירדני ביוני 1985 ואשר נחטף לארה"ב בשבוע שעבר כדי לעמוד למשפט, פותה, ככל הנראה, באמצעות הבטחה לעסקת סמים גדולה.

על פי דיווחים, שהתפרסמו אתמול בוואשינגטון ונשענים על מקורות באף־בי־איי ובמשרד המשפטים, "הזמין" את יונס ידיד לבנוני לנסוע לקפריסין, שם מוזמנת להם עסקת סמים גדולה. יונס קיבל את ההזמנה, והשניים יצאו בסירה לכיוון יאכטה שעגנה מחוץ למים הטריטוריאליים של לבנון ואשר אמורה היתה "להביאם" לקפריסין.

היאכטה שהיתה שייכת לסוכנות האמריקאית ללוחמה בסמים, המקיימת סניף בקפריסין, היתה נהוגה בידי גבר ואשה, סוכני האף בי איי. מיד כשעלה יונס על היאכטה הוא נאסר

חוטף־המטוס מאוואז יונס בתמונה שצולמה שעת חטיפת המטוס הירדני בשנת 1985. (תצלום אי־פי)

והיאכטה עשתה דרכה אל נושאת המטוסים האמריקאית "סרטוגה" המשייטת בקרבת קורסיקה. יונס הועלה על מטוס תובלה והוטס לארה"ב. שם הו־גשה נגדו תביעה משפטית.

דוברים של משרד המשפטים אמרו, כי המבצע כולו היה פרי תכנון וביצוע של האף־בי־איי וסוכנויות אמריקאיות אחרות וכל מדינה אחרת לא התבקשה לעזור. הפקידים סירבו לפרט כיצד אותר יונס בלבנון ומי הוא "הידיד", שעזר להוציאו אל מחוץ לגבולותיה.

זוהי הפעם הראשונה בה הוטסה ארה"ב מחבל אל תוך גבולותיה, כדי להעמידו למשפט וזו הפעם הראשונה בה מיושם החוק האמריקאי החדש המאפשר העמדה לדין של מי שהשתתף בפעולת חבלה נגד אזרחים אמריקאים, אף אם בוצעה מחוץ לגבולות ארה"ב.

דוברים אמריקאים מסרו כי החשש לפעולת נקם נלקחה בחשבון אך ארה"ב מוכנה ועריכה כל פעולה מסוג זה.

שנת ה־40 למדינה תוכרז היום במשכן הנשיא

מאת גדעון אלון
סופר "הארץ"

במשכן הנשיא ייערך היום אוה"צ טקס ממלכתי להכרזת שנת ה־40 לעצמאות המדינה.

הנשיא הרצוג יקרא מינשר לשנת ה־40. הסוקר בקצרה את היסטוריה ויעודיה של המדינה באו הקמתה. לאחר מכן, יקרא השחקן יוסף ידין את מגילת העצמאות, והנשיא ידבר על חשיבות ההזדהות עם מגילת העצמאות, ויחתום על מגילת ההזדהות עם העקרונות והערכים הכלולים בה.

אחריו יחתמו על מגילת ההזדהות יו"ר הכנסת שלמה הלל, ראש הממשלה שמיר, ממלא מקומו פרס, סגני ראש הממשלה נבון ולוי, נשיא ביהמ"ש העליון, הרבנים הראשיים ונציגי העדה הנוצרית והדרוזית.

לאחר מכן יוזמנו לחתום גם שאר המוזמנים לטקס, ובהם חכ"ים, אלופי צה"ל, ראשי מוסדות ממלכתיים, במרוצת השנה, עד יום העצמאות, יתבקש הציבור הרחב לחתום על מגילת ההזדהות.

לטקס במשכן הנשיא הוזמנו גם אחרוני חותמי מגילת העצמאות ב־1948 — ביניהם משה קול, ד"ר הרצל רוזנבלום, עורך "ידיעות אחרונות" לשעבר, הח"כ מאיר וילנר.

עורך את העמוד: משה רייננפלד

חדשות הארץ

שיחת היום

עם: ד"ר איתן גלבוע, מומחה להסברה במכון ביג'אר למחקר באוניברסיטה העברית

על: משמעות ההכרזה של בין ארה"ב וברה"מ

*

שרון: למה לנו להיות חוד־החנית נגד דרום־אפריקה
(עמ' 3)

*

להפך ב"נאום הבהרה": אני קורבן לטרור אינטלקטואלי של השמאל והמהגרים (עמ' 5)

*

האוצר יעביר 1.2 מיליארד דולר למימון פדיון המניות הבנקאיות
(עמ' 8)

*

חברות הביטוח רוצות לייקר שוב את תעריפי ביטוח־חובה
(חדשות כלכלה, עמ' 8)

וורדמיל
המלה האחרונה בעיבוד תמלילים
י־ם: 639015, 227248, 699311
ת"א: 615270, 285282, 499389
צפון: 04־333950, 335233, 06־571343

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: נאה.

- ירושלים: 28—17.
- תל־אביב: 30—22.
- חיפה: 32—23.
- באר־שבע: 32—20.

הגולן 31—17, טבריה 35—21, עפולה 32—20, שומרון 30—20, נתב"ג 30—21, ירחו 36—20, אילת 38—24.

שערי הדולר

	שער הדולר	השנוי בש"ח
יציג	1.5966	—0.0015
נוסעים	1.8977	—0.0021
שחור	1.6800	—

שער הסל

יציג	1.6790	+0.0015

בגליון זה 14 עמודים

האשראי הכי כדאי שכנע אותי לחסוך בבינלאומי

הלוואה לחסכון בריבית הנמוכה ביותר "פריים" בלבד.

הכנס לבנק הבינלאומי הראשון עוד היום, פתח תוכנית חסכון על כל סכום שתרצה (החל מ־3,000 ש"ח ומעלה). אינך חייב להפקיד כסף, אנו ניתן לך הלוואה בגובה סכום החסכון.

ההלוואה ניתנת בריבית הנמוכה ביותר במערכת הבנקאות — ריבית פריים בלבד. (כיום 1.25%) ומוחזרת ב־12 תשלומים חודשיים.

תוכל לפתוח תוכנית חסכון "תשואה" צמודה למדד לתקופה של שנתיים בלבד בה תקבל 4% ריבית לשנה צמודה.

באפשרותך לפתוח גם תוכניות חסכון הצמודות לדולר, לדולר סל ולכל המטבעות.

עוד פרטים בסניפי "הבנק הבינלאומי" ובסניפי בנק פועלי אגודת ישראל.

המבצע לתקופה מוגבלת.

הבנק הבינלאומי הראשון

صكنا من الاجل

סגן אלכס זינגר, שנפל בהר דב, הובא למנוחות

בצילום: המשפחה וחברים לנשק בהלוויה. (צילום: דן לנדאו)

(עו). "אלכס, יהודי ציוני לוחם ומפקד בגבעתי, לא יכול היה להסכים שלא להימצא כאן, בין שורות הלוחמים וברצון התנדב ליחידות הלוחמות ביותר בצה"ל".

כך הספיד אלוף פיקוד הדרום, אלוף יצחק מרדכי, את סגן אלכס זינגר, שעלה לארץ לפני כשנתיים מארה"ב, התגייס לצה"ל ונפל בהיתקלות עם מחבלים באיזור הר דב בלבנון ביום שלישי שעבר.

ההלוויה נערכה ביום שישי בבית הקברות הצבאי בהר הרצל בירושלים. השתתפו בה הוריו מארה"ב, שלושת אחיו, שאחד מהם משרת כקצין ביחידות צנחנים ואחר יתגייס לצה"ל בקרוב.

כמו כן באו בני משפחה וחברים לנשק.

מפקד חטיבת גבעתי אמר בדברי ההספד: "ניצבים כאן היום מפקדיך, חייליך, משפחת האוהבים במפקד זה, שבו אנו כואבים את זכרונך בין השורות".

מנכ"ל משרד ראש הממשלה, יוסי בן אהרון, הביע תנחומים בשם ראש הממשלה וחברי הממשלה. רב צבאי אמר תפילת "אל מלא רחמים" והאב השכול אמר "קדיש".

קציני צה"ל הניחו זרי פרחים בשם יחידות צה"ל, וזר מטעם ממשלת ישראל על הקבר הטרי.

כיתה של חטיבת גבעתי ירתה שלושה מטחים.

עובדי התעשיה האווירית הציבו ליד ביתו של רבין משמרות־מחאה בשבת

טוענים: התנגדות פרס ללביא — משיקול פוליטי; לדבריהם, נודע להם כי "רבין איים על פרס: אחתור תחת מעמדך במפלגה אם תתמוך בלביא" • מתכוונים להפגין מחרתיים נגד נסים

מאת א. קרן
סופר "הארץ"

עובדי התעשיה האווירית קיימו משמרות מחאה ליד ביתו של שר הבטחון, יצחק רבין, מצהרי יום שישי עד מוצאי־שבת.

עובדי התעשיה האווירית "הזמינו" את עצמם למסיבת הרמת כוסית לראש השנה שתהיה מחרתיים בבית המפלגה הליברלית, כדי להפגין נגד שר האוצר, משה נסים. המפגינים ינצלו הזמנה למסיבה.

בהגיבם על דברי מ"מ ראש הממשלה, שמעון פרס, בתוכנית מוקד, כי לא משתלם לייצר 90 מטוסי לביא, טענו עובדי התעשיה האווירית כי "פרס לא הבין היטב את שיעורי הבית". לדבריהם, יש בידיהם חישוב המוכיח כי ייצור 90 מטוסי לביא יהיה זול מרכישת 90 מטוסי אף־16 ס"י, אם מביאים בחשבון שסגירת פרוייקט הלביא הערוכה ב־400 מיליון דולר.

הם טוענים כי חישוביהם מבוססים על מקורות מוסמכים במערכת הבטחון, וכן על פרסומים גלויים של מקורות אמריקאיים על מחירו של מטוס אף־16 ס"י בעתיד.

עוד טענו כי בארה"ב מעריכים שמחיר סגירת פרוייקט הלביא יהיה כפול לפחות מהערכת משרד הבטחון, כלומר, יותר מ־800 מליון דולר, ולפיכך מוכחת כדאיות ייצור ה לביא.

לדברי אנשי התעשיה האווירית מועסקים בפרוייקט הלביא, כיועצים, בהמלצת חיל האוויר, יותר מ־40 טייסי אף־15, אף־16 וכפיר, שהשקיעו את נסיונם הקרבי בפרוייקט הלביא. טייסים אלה מתקוממים נגד ביטול פרוייקט הלביא, ונגד כינוי הגנאי "סוחרי נשק" שבו השתמש שר הבטחון.

לדעת אנשי התעשיה האווירית, התנגדות פרס ללביא היא פוליטית ולא כלכלית ובטחונית, באשר בין פרס לרבין יש הסכם של סטטוסקוו פוליטי, ולפיו אין האחד מערער על מעמד חברו במפלגת העבודה.

אנשי התעשיה האווירית טוענים כי להם ידוע שרבין איים על פרס בשבירת הסטטוסקוו ובערעור מעמדו כמספר 1 במפלגת העבודה, אם יתמוך פרס בלביא. לדבריהם, פרס נכנע.

תומכי פירוק הנשק יפגינו מחר ליד שגרירות ישראל בלונדון: ישוחרר ואנונו

מאת שאול צדקא

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). התנועה לפירוק נשק גרעיני בבריטניה תעמיד מחר משמרות מחאה מול השגרירות הישראלית בלונדון למען מרדכי ואנונו, ותקרא לשחררו מייד מן הכלא. במועד זה, לפני שנה, הציגה "סנדיי" את "מלכודת הדבש" לואנונו קודם שנחטף.

אחיו, מאיר, והכומר ברוס קנט, לשעבר יו"ר התנועה, יעמדו בראש המשמרות, עם שני חברי פרלמנט. הם יעבירו מכתב לשגריר יהודה אבנר, ובו הם קוראים לממשלת ישראל להתנצל לפני ממשלות בריטניה ואיטליה על "פעילותם של סוכני המוסד" על אדמתן, ועל הפרת החוק הבין־לאומי".

המכתב גם יגנה את תנאי המעצר של ואנונו, "שאינם מחזקים את הבטחון כי יזכה למשפט הוגן".

אנשי התנועה אומרים כי הסכנה הגדולה לישראל נשקפת לא מגילויו של ואנונו אלא מן ההשתתפות במירוץ החימוש הגרעיני.

המכתב גם מוקיע את "שיתוף הפעולה של ישראל עם משטר האפרטהייד של דרום־אפריקה בתחומי המחקר והניסוי הגרעיני". הכותבים מסיימים את איגרתם במשפט: "סודיות והפרת החוק הבין־לאומי ממיטים בושה על ישראל. עיצרו את ייצורו של כלי הנשק הגרעיני. שחררו את ואנונו עכשיו".

מג ברספורד, מזכ"ל התנועה לפירוק נשק גרעיני, שיבח את מעשהו ה"אמיץ" של ואנונו, שהביא לידיעת העולם את סכנת כוחו הגובר של הארסנל הישראלי הגרעיני.

במשמרת המחאה, שתיערך שעתיים וחצי בלבד, יהיו מיוצגות כמה קבוצות שמאל בריטיות אחרות, כגון התנועה נגד אפרטהייד, הקבוצה היהודית־סוציאליסטית, התנועה למען אי־הזדהות ו"נוצרים למען פירוק גרעיני".

מטען נזרק בעזה אל 3 חיילי צה"ל, אך החטיא אותם

מאת איתן רבין

לאחר שמיטען מאולתר נזרק אל שלושה חיילי צה"ל בשוק פארס בעזה, והחטיא אותם במילימטרים. איש לא נפגע. שלושת החיילים השיבו אש אל זורקי המטען, אך הללו הצליחו להימלט.

החיילים היו בסיור בשוק. המטען היה מאולתר, והרכב מקופסה שאליה חוברו חומרי נפץ.

כוחות הבטחון פתחו בסריקות.

ראיתי שמעתי

הכט — עיטור | חכמי — הפתיע | מהטה — הבליג

עיטור כבוד של מלך בלגיה לראובן הכט

עיטור כבוד של מלך בלגיה בודואן הוענק שלשום לד"ר ראובן הכט, אזרח כבוד של חיפה ויועצו לשעבר של מנחם בגין, בטקס שהתקיים במגורות "דגון" בחיפה.

את העיטור מסר לד"ר הכט שגריר בלגיה בישראל ד"ר בוב ליבאק, על תרומתו לטיפוח יחסי הידידות בין בלגיה לישראל. בטקס נכחו ראש עיריית חיפה אריה גוראל, חבר הסגל הקונסולרי בחיפה, נציגי אגודת הידידות ישראל־בלגיה בחיפה, מזכירת גוש אמונים דניאלה וייס, מנכ"ל מגורות "דגון" ואישים אחרים.

ד"ר הכט הודה למלך בודואן על העיטור, ואמר כי ימשיך לטפח את יחסי הידידות בין שתי המדינות. דניאלה וייס העניקה לראובן הכט בתום הטקס את מדליית ההתיישבות היהודית בשומרון, בשמה ובשם הרב משה לוינגר, כ"הוקרה על פועלך וידידותך לגוש אמונים".

עתי"ם

יוסף חכמי הפך לכוכב "המגן"

יוסף חכמי, מנכ"ל קבוצת הביטוח "הפניקס הישראלי", הפך, לא כל כך לרצונו, למרכז ההתעניינות בעת הנוכחות בבניין החדש של חברת הביטוח "הד מגן" בסוף השבוע שעבר.

חכמי הגיע לפתיחה החגיגית, למרות שבאותו יום שוחרר ממעצר פורמלי בבית משפט השלום בתל אביב. הופעתו של חכמי הפתיעה את הנוכחים, והוא הפך למעשה לכוכב הערב של החברה המתחרה.

אריה לביא

ביקורת לחוד ומוסיקה לחוד

בימים אלה הופיע גיליונו החדש של המגאזין "מוסיקה", והוא מוקדש למלחין גוסטב מאהלר. אחד ה"סקופים" של החוברת, בא מאמר מאת זובין מהטה על מאהלר. הסקופ של הסקופ הוא שאחד משני עורכי החוברת הוא ד"ר חנוך רון, מבקר המוסיקה של "ידיעות אחרונות", שלא חוסך את שבטו מזובין מהטה זה שנים, כולל בתוכנית הטלוויזיה "ניגון זר" שהוקדשה לפילהרמונית.

לדברי ד"ר רון, הועלה הרעיון בישיבת מערכת המגאזין. כשפנה בנושא זה להנהלת התזמורת, היו שקיבלו את הרעיון אך היו שקבעו: לא יקום ולא יהיה. כשהובא העניין בפני מהטה, ענה: "מה זאת אומרת? כל אחד עושה את תפקידו. אני מנצח והוא מבקר".

וכך, מכיוון שמהטה אינו עוסק בכתיבה, סוכם שרון ישוחח אתו. במשך שעתיים הרצה מהטה על "מאהלר שלו". בתום הפגישה אמר מהטה: "יש לי בך אמון מלא. תעביר את החומר לרשימה שאני אהיה חתום עליה".

במגאזין, שאותו עורכים רון ויוסי פתיר, מאירים צדדים אנושיים של המלחין באמצעות מאמרים של אנרי לואי דה גראנז', הזמרת מירה זכאי, פטר ע. גרדנוויץ, אנדרה הייד, אבנר פלק, נתן דונביץ ועוד.

בעיות של "תקשורת־יתר"

מנכ"ל קבוצת "הסנה" אלפרד גולין הוציא הנחיה חד־משמעית למנהלי קבוצתו, שלפיה איש אינו רשאי לשוחח עם עיתונאי ללא היתר מפורש ממנכ"ל החברה או מדוברה. ההחלטה של גולין התקבלה בעקבות מספר פרסומים לא אוהדים על החברה, אשר, לדעת גולין, נבעו ב"תקשורת־יתר" בין כמה ממנהלי הקבוצה לבין העיתונות.

דובר קבוצת "הסנה" יורם אפק אמר על כך שההוראה של המנכ"ל היא בעצם תזכורת להוראה שהיתה קיימת בעבר, אך לא הקפידו על קיומה. גולין אמר שלא יתכן שבחברה יהיו מספר דוברים וגם בעתיד לא יאפשר למנהלים בקבוצה לתת־בטא, אלא לאחר קבלת היתר מראש.

אריה לביא

צמודים לבקבוק

בחודשי הקיץ האחרונים התגלתה תופעה מוזרה למדי ברחובות תל אביב. יותר ויותר אנשים, בעיקר צעירים, מהלכים ברחובות כשבידיהם בקבוק מים מינרליים ממנו הם לוגמים כל אימת שהצימאון תוקף אותם.

במשך שנים רבות הרבו לשתות דווקא משקאות קלים למיניהם. אולם השנה, אולי בהשפעת מתקפת מוך הבריאות המוטחות עלינו, חל המעבר למים המינרליים. אלא שכרגיל אנחנו גם מפתחים אופנות, כמו להלך עם הבקבוק בעיר.

הסבר פשוט אפשר היה לשמוע מאחד מנושאי הבקבוקים: זהו המשקה היחיד שאפשר לשתות אותו גם כשאינו קר.

חיים הנדוורקר

בעריכת עידית רוזנבלום

שיחת היום / גדעון אלון

עם: ד"ר איתן גלבוע, מומחה ליחסים בין־לאומיים באוניברסיטה העברית

על: משמעות ההסכם בין ארה"ב ובריה"מ על פירוק הטילים הגרעיניים

זה ניצחון לקו של רייגן

מה ההשלכות שעשויות להיות להסכם שנחתם בין שולץ ושוורדנדזה על המצב במזרח התיכון?

בתחום הצבאי, ההסכם יכול להשפיע בתחום יחסי בריה"מ וסוריה. יש תביעות של סוריה מבריה"מ לאזן את עצמה עם הכוח הגרעיני של ישראל. יש מצידם לחץ לקבל טילים לטווח קצר ובינוני. הרוסים יוכלו לומר עכשיו, שאין להם אפשרות לספק טילים כאלה. אך זה יכול ליצור גם לחץ על תוכנית הטילים של ישראל.

ומה ההשלכות בתחום המדיני?

ההיסטוריה הוכיחה, שהסכמים בתחום הגרעיני בעבר לא מנעו מלחמות. למשל הסכם סאלט 1 שנחתם ב־1972 לא מנע את מלחמת יום הכיפורים והסכם סאלט 2 מ־1979 לא מנע את פלישת הסובייטים לאפגניסטאן. אין קשר בין התחום הגרעיני לבין תחומי ביטחון במזרח התיכון, אבל אם מחדשים את תהליך הפשרה הבין־גושית ומשתפים פעולה בתחומים הנוגעים ביותר, ייתכן שזה יגלוש גם לנושאים אחרים. אי אפשר גם להתעלם מכך שהפשרה בין־גושית עשויה לתרום ליתר נכונות מצד ארה"ב לאפשר לבריה"מ להשתתף בתהליכים המדיניים במזה"ת. אחד ההישגים המרשימים של ארה"ב במסגרת ההסכם, הוא שבריה"מ הסכימה כי לארה"ב יהיה נציג בשגרירות במוסקווה שיעסוק בתחום זכויות האדם.

מדוע אמצעי התקשורת הסובייטים הצניעו את ההסכם?

לגורבצ'וב יש בעייה כיצד "למכור" את ההסכם הזה לציבור הסובייטי, לאחר שכל השנים דיברו עם העם על חשיבותו של הנשק הגרעיני. מה גם שבמסגרת ההסכם הוא התחייב לפרק 1,400 טילים וארה"ב התחייבה לפרק רק 450 טילים.

אפשר לומר שההסכם מהווה ניצחון למדיניות של רייגן?

בהחלט זהו ניצחון לקו של רייגן. הנשיאים הקודמים ובעיקר קארטר, ניקסון ופורד דיברו על מגבלות של מה שיושג בעתיד. רייגן, לעומת זאת, אמר שהוא רוצה פירוק נשק ממשי עכשיו ולעומת זאת לגבי העתיד, הוא איננו מוכן להתחייב למגבלות.

מדוע לגורבצ'וב היה חשוב להגיע להסכם?

לגורבצ'וב היה ברור שכניסה של בריה"מ לתחרות עם ארה"ב על מלחמת הכוכבים, תמנע ממנו כל אפשרות לעסוק בקידום הנושאים הפנימיים של בריה"מ. לכן הוא הסכים ללכת לוויתור כלפי ארה"ב בתחום של פירוק הטילים. לדעתי גורבצ'וב נקט בצעד טקטי מחוכם מאוד, שמטרתו לגייס את אירופה נגד ארה"ב בתחום של מלחמת הכוכבים והנושא האסטרטגי.

במה חשיבותו העיקרית של ההסכם?

יש כאן ביטוי לאלמנט של דטאנט, אבל יותר מפוכח. רייגן עבר מעמדה אידיאולוגית כלפי בריה"מ לעמדה פרגמאטית. שתי המעצמות הגדולות עוברות עתה למעשה מתחרות אידיאולוגית לתחרות שמתבססת על אינטרסים מעצמתיים. הן למעשה אומרות: במקומות שבהם יש לנו אינטרס להגיע להסכם, שם נגיע להסכם.

האם קיים חשש שבארה"ב ייצאו נגד ההסכם?

אישור ההסכם שנחתם בשלב זה רק בראשי תיבות בסנאט, לא יהיה פשוט. את הסכם סאלט האחרון קארטר לא הגיש לאישור הסנאט, כי חשש שמא ייכשל. אני מעריך שעוד יתנהל מו"מ ארוך על סעיפי ההסכם, עד שיאושר סופית.

"אל־אהראם": ארה"ב תשתף את מצרים בפיתוח הטנק אם־אי־1

עראפאת בראיון ל"אל־גומהוריה": יחסי אש"ף ומצרים שבו אל מסלולם התקין • "ישראל פועלת על בסיס של שלטון כנופיות"

מאת סופר "הארץ" לעניינים ערביים

ארה"ב תשתף את התעשיה הצבאית המצרית בפיתוח ובהרכבת הטנק החדיש "אם־אי־1" בעשור הקרוב.

כך הודיע עוזר מזכיר המדינה האמריקאי, פיליפס ויליקסקס, בסיום פגישה משותפת לאנשי תעשיה אמריקאים ומצריים, בקהיר.

העיתון הקהירי "אל־אהראם", שמסר על כך אתמול, גילה כי סגן ראש הממשלה ושר ההגנה, הגנרל אבו־גזאלה, עומד לצאת לארה"ב בנובמבר, לשיחות עם שר ההגנה האמריקאי, קספר ויינברגר, בשבוע זה.

בראיון לעתון הקהירי "אל־גומהוריה", אמר יאסר עראפאת כי יחסי אש"ף עם מצרים שבו למסלולם התקין, וכי הקשרים שלו עם הנשיא מובארק הם עמוקים ונמשכים זה שנים רבות.

לדבריו, הזמן פועל לרעת ישראל, הפועלת על בסיס שלטון הכנופיות, וכי חילוקי הדעות הערביים יסתיימו, משום שהם חילוקי דעות שוליים.

הוא קידם בברכה "כל שיח" עם הכוחות הדמוקרטיים הישראליים התומכים בזכות ההגדרה העצמית ובכינון המדינה הפלסטינית העצמאית בפלשתין.

היום יחודשו הלימודים במיכללת א־נג'אח בשכם

מאת סופר "הארץ" בשטחים

אוניברסיטת א־נג'אח בשכם תיפתח היום אחרי שהיתה מושבתת [illegible] הנהלת [illegible] החליטה [illegible] האוניברסיטה [illegible] על רקע מתיחות בין הגושים [illegible] הירשים, קבעה מספר עקרונות חדשים לניהול פעילות דתית וציבורית באוניברסיטה.

ההחלטות מחוקות את כוחו של גוש תומכי הפתח באוניברסיטה, השולט במועצת התלמידים, ומה[illegible] באשר את כוחו של הגוש [illegible] המזוהה עם "האחים המוסלמים".

ערך את העמוד: משה ריינפלד

אל על

	מטמ' מינימום	מטמ' מכס'	הטמפרטורות אתמול		
אמסטרדם	6	17	מעונן	12	20
אתונה	18	30	בהיר	23	34
בוקארשט	11	26	מע.חל	—	—
בריסל	10	19	מעונן	7	20
וינה	18	28	מע.חל	14	23
ז'נבה	12	28	מע.חל	13	28
לונדון	13	20	מע.חל	14	20
ליסבון	23	29	בהיר	20	30
מדריד	13	30	מע.חל	17	34
ניו־יורק	14	20	גשום	15	20
פאריס	16	24	מעונן	18	28
פרנקפורט	16	25	גשום	16	28
ציריך	16	29	נאה	—	—
קהיר	29	35	בהיר	21	35
קופנהאגן	7	14	גשום	8	16
רומא	17	30	בהיר	14	35
שטוקהולם	8	15	גשום	6	11

EL AL אל על

מפעלי תחנות בע"מ
רח' המסגר 38, תל־אביב

מכרז 10/87

במכרז 10/87 שהתפרסם בתאריך 26.8.87 נפלה טעות בגובה התשלום עבור קניית המכרז. הנוסח הנכון מפורסם להלן:

א. עבודות נירוסטה, חדרי קירור וציוד למטבח מרכזי בתלפיות בירושלים.
מוזמנות בזאת הצעות קבלנים (רשומים כחוק לעבודות בנושא המכרז – חוק רישום קבלנים תשכ"ט 1969) לעבודות הבאות:
1. עבודות נירוסטה.
2. חדרי קירור (מקררים).
3. ציוד לעבוד מזון.

ב. על המציע לצרף בעת הגשת הצעתו:
1. אישור עוסק מורשה למע"מ.
2. אישור כי הינו מנהל ספרים כחוק.
3. רשימת הציוד העומד לרשותו, תאריך רכישתו, הנסיון שצבר, בביצוע עבודות כבהצעתו, כולל רשימת עבודות אשר בוצעו ומועדי ביצוען.
4. אישור רואה חשבון או עו"ד שהמציע הינו מוסמך לחתום בשם התאגיד אותו הוא מייצג.

ג. מסמכי המכרז ימסרו למעוניינים במשרדי החברה ברח' המסגר 38, בימים א'-ה' בין השעות 10.00-12.00, 13.00-15.00, תמורת 70 שקל במזומן, כולל מע"מ, אשר לא יוחזרו.

ד. ההצעות יוגשו בשתי מעטפות סגורות. במעטפה אחת יוכנסו התוכניות בלבד ובמעטפה השניה כל שאר החומר הנדרש. על המעטפה ירשם: מכרז מס' 10/87.
המעטפות חייבות להגיע למשרדי החברה בתל־אביב לא יאוחר מתאריך 6.10.87 בשעה 12.00 בצהריים. המגיש יזמן לקבלת "אישור־מסירה" בעת הגשת ההצעה.

ה. על הקבלן לצרף להצעתו ערבות בנקאית בסך 5% מערך הצעתו לתקופה של שלושה חודשים מתאריך הגשת ההצעה (המחאות לא תתקבלנה).

ו. המחיר יהיה צמוד לדולר יציג של ארה"ב.

ז. משך ביצוע העבודה 3 חודשים לנירוסטה וחדרי קירור; 4 חודשים לאספקת ציוד לעבוד מזון.

ח. כל ההצעות יוגשו בתואם מלא למתואר במסמכי החברה. כל שינוי ו/או מחיקה במסמכי המכרז וכן אי מילוי כל המחירים בסעיפי כתב הכמויות, בהתאם למתואר במסמכי המכרז יפסלו את ההצעה, מלבד באותם מקרים בהם יותר־הדבר במפורש.

ט. ניתן להגיש את ההצעה על כל העבודה או על פרקים מסויימים בה ובלבד שיצוין במכתב לוואי כי ההצעה מוגשת על חלק מהעבודות.

י. המזמין רשאי לבטל סעיפים בחלקם או בשלמותם ללא תביעות כלשהן מצד הקבלן (הספק).

יא. המזמין רשאי לפצל את העבודה למספר קבלנים לפי שיקוליו ללא תביעות כלשהן מצד המציעים.

יב. אין מפעלי תחנות בע"מ מתחייבת לקבל ההצעה הזולה ביותר או איזו הצעה שהיא.

יג. החברה שומרת לעצמה את הזכות לנהל מו"מ עם כל אחד מהמשתתפים במכרז כדי להגיע עמו להסכם ביצוע ואת הזכות להחליט שאיש מן המשתתפים לא זכה במכרז.

יהודה טל
מנכ"ל מפעלי תחנות

רפאלה ודון שראל
חובקים בן
את לנטלי
נכד
ליהודית וצבי שראל — להלגה ויוהנס בוימר
נין
לחנה וד"ר ל. גולדשמידט — לארנסט צאמשדרט
תל־אביב, ביה"ח אסותא, 14.9.1987

לדובי אלקופר
ותמר גוז'נסקי

משתתפים בצערכם על מות

אביכם

אלקופר (סטשק) שלמה
וייס ברוניה ופימה (ארה"ב)

בצער רב ובכאב
אנו מודיעים על מותו הפתאומי של יקירנו

צבי הוד ז"ל

ההלויה תתקיים מחר, יום שני 21.9.87 בשעה 14.30
בבית הקברות החדש **ברעננה** (בכפר נחמן)
תהבורה בשעה 14.00 מרח' עוזיאל 19, רמת־גן

האבלים: אשתו: זהבה הוד
בתו: חנה ומנחם בידרמן
בנו: זאב ובלה הוד
אחותו: אסתר ויחיאל מנצ'יק
נכדיו: ענת, חזי, אסף, ליאור ואלון

במלאת שנתיים לפטירת יקירנו

צדוק מירון ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שלישי כ"ח באלול תשמ"ז (22.9.87) בשעה 16.00 בבית הקברות בצומת מורשה

המשפחה

במלאת 30 לפטירת יקירנו

יעקב וובר ז"ל

נעלה לקברו בטכס גילוי המצבה ביום שני כ"ז באלול תשמ"ז (21.9.87) בשעה 15.00 בבית העלמין ברחובות

תהבורה תצא מבית המנוח רח' יעבץ 15 רחובות

אנו מודים מקרב לב לכל מנחמינו

משפחת ד"ר ירון

תדלק עצמך ביין ...בתחנת גשר הירקון.

יין שמח ושנה טובה

חבר דיינרס, תדלק את מכוניתך בתחנת גשר הירקון,
דרך חיפה־ת"א וקבל בקבוק
יין קברנה סוביניון (187 CC) מתנת מועדון היין. המבצע עד ערב החג.

מועדון היין
בחסות דיינרס קלוב.

מרש־מרגול

ישראלי נפצע קל בשכם • ארבעה ערבים נפצעו בבלאטה ובדהיישה

אחד מהם נורה ברגלו על ידי אנשי משמר הגבול • שלושת הפצועים האחרים הוכו במהלך "הלוויה עממית" לזכרו של הילד בן ה־12 שנהרג מירייה בבלאטה בשבוע שעבר

מאת סופר "הארץ" בשטחים

צעיר ישראלי נפצע אתמול קל במרכז שכם, כאשר אלמוני תושב המקום היכה אותו בראשו במוט ברזל. הצעיר קיבל טיפול בתחנת המשטרה בשכם ונשלח לביתו.

התקרית אירעה, כאשר שני צעירים ישראלים טיילו במכונית בשכם. אחד מהם הציע לחברו לעצור, כדי לקנות שתיה, וכאשר ירד מהמכונית, התנפל עליו אדם מאחור, והיכה אותו בראשו במוט ברזל. משטרת מרחב השומרון פתחה בחקירת המקרה.

ארבעה צעירים ערבים נפצעו בשתי תקריות, שהיו שלשום במחנות הפליטים בלאטה ודהיישה בגדה המערבית. אחד מהם נורה ברגלו בידי חיילי משמר הגבול. במקרים אחרים [illegible].

תקרית אחת אירעה בשעות הצהריים במחנה הפליטים דהיישה. ג'יפ של משמר הגבול הותקף במטר אבנים בתוך המחנה. מקורות צבאיים מסרו כי כמה עשרות צעירים השתתפו ברגימת הג'יפ. החיילים ניסו להיחלץ. תחילה קראו לצעירים להתפזר. אחר־כך ירו באוויר, ואחר כך בכיוון רגליהם של הצעירים. אחד מהם נפצע קל ברגלו והובהל לבית חולים מקומי.

התקרית במחנה הפליטים בלאטה אירעה בליל שבת, כאשר כמה עשרות מתושבי המחנה יצאו לערוך כעין "לוויה עממית" לילד בן ה־12 שנהרג מירייה בבלאטה ביום שלישי שעבר ונקבר בהוראת צה"ל ביום רביעי בלילה בנוכחות משפחתו הקרובה. מקורות צבאיים מסרו כי המפגינים הניפו דגלי פלסתין, הציתו דגלי ישראל והשליכו אבנים. המקורות מסרו כי חיילי צה"ל ניסו לעצור שלושה מהמפגינים, ואלה נפצעו קל במהלך נסיון המעצר.

השלושה הועברו לבית החולים "ראפידיה" בשכם. הוצבה עליהם משמרת של שוטרים. מקורות במחנה הפליטים בלאטה מסרו, כי השלושה נפצעו ממכות נמרצות שהחיילים היכו אותם. עוד מסרו מקורות אלה, כי כוח גדול מאוד של צה"ל נכנס למחנה בלאטה בעקבות התקרית, ועצר מספר צעירים.

בעקבות המהומה שהיתה במכללה האיסלאמית בחברון ביום שלישי שעבר, יום השנה לטבח בסברה ושאתילה, החליט אלוף פיקוד המרכז, עמרם מיצנע, לסגור את המכללה למשך שבועיים.

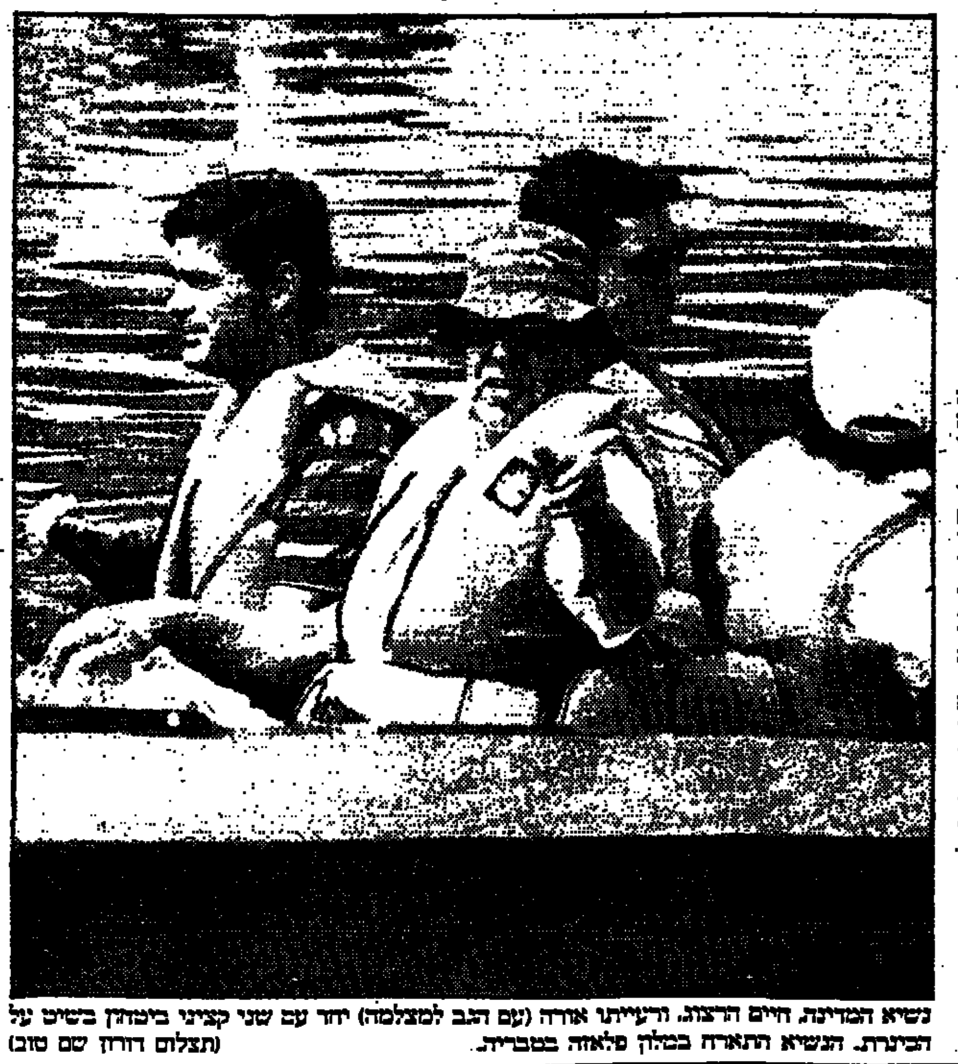

נשיא המדינה, חיים הרצוג, ורעייתו אורה (עם הגב למצלמה) יחד עם שני קציני ביטחון בשיט על הכינרת. הנשיא התארח במלון פלאזה בטבריה. (תצלום דורון שם טוב)

שרון: למה לנו להיות חוד החנית נגד דרא"פ

בביקור מטעם חירות בצרפת אמר לעתונאים: "מדינת ישראל והעם היהודי מגנים את האפרטהייד, זה מובן מאליו, אבל עלינו לזכור מי עמד לצידנו בשעות הקשות"

מאת יואב טוקר
סופר "הארץ" בצרפת

פאריס. (מיוחד ל"הארץ"). השר אריאל שרון מתח בערב שבת ביקורת חריפה על החלטת הממשלה לנקוט סאנקציות נגד דרום־אפריקה וקבל על כך ש"אנחנו רצים כמו שוטים להתייצב בחוד־החנית" של הפעילות הבינלאומית נגד ממשלת פרטוריה.

שרון, העתיד לסיים היום ביקור עבודה "פרטי־תנועתי (חרותי)" בן שבוע ימים בצרפת, הסביר בפגישה עם עתונאים, כי "מדינת ישראל והעם היהודי מגנים את האפרטהייד, זה ברור מאליו, אין אפילו צורך לומר זאת; ואולם אנחנו צריכים לזכור מי התייצב לימיננו בשעות קשות". הוא הצביע על הצביעות של מדינות רבות, למשל באירופה, הנוקטות סאנקציות נגד דרום־אפריקה על־פי נוחיותן האנוכית, ורמז לכך, שאין סיבה לכך שגם ישראל לא תנהג בהקשר זה באורח דומה. "אין לנו מה לרוץ בראש של שוטים", אמר שרון.

השר הטעים, כי ההחלטה שהתקבלה בשבוע שעבר בירושלים עלולה לגרום לישראל "נזק כבד מאד". עם זאת אמר, כי מאחר שמדובר בהחלטה שהתקבלה לאחר הצבעה, בכוונתו לכבד אותה.

שרון נועד במהלך שהותו בצרפת עם שלושה שרים בממשלת צרפת, עם אישים בקהילה היהודית ועם תעשיינים ומשקיעים. נוסף על שיחותיו בפאריס ערך השר ביקורים במושב הפרלמנט האירופי בשטרסבורג ובעיר ליון. בשיחותיו הועלו, בין היתר, נושאי המלחמה בסוריה והוחלפו הערכות - בעניין מלחמת איראן־עיראק.

"כל עניין יהודי קודם"

בתגובה על התבטאויות האנטישמיות האחרונות של מנהיג הימין הקיצוני בצרפת, ז'אן־מארי לה פן (המונה, אגב, את שרון כאחד מ"גיבוריו" בזירה המדינית הבינלאומית), הדגיש שרון, כי ישראל חייבת להימנע מכל קשר עם מדינאים זרים המשמיעים, במדינותיהם, הצהרות הפוגעות בקהילה היהודית. "הכלל שלנו צריך להיות", אמר שרון, "שכל עניין יהודי קודם, מבחינתנו, לכל עניין אחר; אין מפריד בין יהודים במדינת ישראל לבין יהודים מחוץ לישראל". לפיכך, לדברי שרון, עלינו להימנע מכל קשר עם לה־פן ועם תומכיו, אף שאלה קוראים, למשל, לסגירת משרדי אש"ף בצרפת.

"תזוזה חיובית נוספת" ביחסי המסחר עם צרפת

אשר לשיחות הכלכליות, הצביע שרון על "תזוזה חיובית נוספת" בקשרי הסחר של ישראל עם צרפת. לדבריו, עומדים עתה על הפרק מספר פרוייקטים העשויים להעניק מימדים נרחבים בהרבה ליצוא הישראלי לצרפת: בין היתר מנה השר יוזמות משותפות לישראל ולצרפת במפעלים להמתקת מי־ים במדינות העולם השלישי, מכירה לצרפת של ציוד רפואי מתוחכם מתוצרת ישראל ושותפות ישראלית אפשרית בפרוייקט מיחשוב של מערכת המכס הצרפתית.

ועדת החנינות תקבע בעצמה את סוגי האסירים בהם תדון

משמעות ההחלטה: הוועדה תהיה מוסמכת לחון ולהקל בדינם גם של אסירים השפוטים לתקופות ארוכות, לרבות מאסר עולם

מאת גדעון אלון
סופר "הארץ"

שר המשפטים, אברהם שריר, נענה לבקשת חברי ועדת החנינות והחליט להרחיב את סמכויותיה מעבר לקריטריונים שנקבעו לה בכתב המינוי. סוכם שהוועדה תקבע בעצמה את תחומי העניינים, בהם תדון ואת סוגי האסירים שתתייחס אליהם בהמלצותיה.

סופר "הארץ" מדגיש, כי משמעות ההחלטה היא שהוועדה, שהוקמה, כדי להמליץ על מתן חנינות לאסירים לציון שנת ה־40 למדינה, תהיה מוסמכת לחון ולהקל בדינם גם של אסירים שנדונו לתקופות מאסר ארוכות, לרבות מאסר עולם.

כן תהיה הוועדה מוסמכת להמליץ על מתן חנינה או הקלה בעונשם של אסירים, שנדונו על עבירות חמורות. לאור החלטה זו יש להניח שמספר האסירים שיזכו בחנינה מלאה או חלקית יהיה גדול יותר מ־700 עד 1000 אסירים, כפי שהוערכו בעת כינון הוועדה.

בפגישה שקיימו שלשום שלושת חברי הוועדה (בראשות שופט בית המשפט המחוזי בירושלים בדימוס ישראל וינר) עם השר שריר ומנכ"ל משרד המשפטים, חיים קלוגמן, הם ביקשו לאפשר להם להרחיב את תחום שיקול דעתם. סוכם שמחלקת החנינות של משרד המשפטים ושירות בתי הסוהר יוכלו להביא ביוזמתם בפני הוועדה בקשות חנינה נוספות בשל טעמים שימצאו לנכון.

חברי הוועדה הביאו בפני השר שריר את תוכן פנייתו של פרופ' דוד ליבאי, יו"ר ועדת הכנסת לביקורת המדינה, שציין כי "הקריטריונים, שנקבעו ע"י שר המשפטים נראים לי נוקשים מדי. נראה לי שאין להוציא מכלל אלה הראויים לבחינת "האפשרות" של הפחתת עונשם, גם אלה, שנדונו לתקופות מאסר של 10 שנים ויותר. דווקא השפוטים למאסר עולם ותקופות מאסר ארוכות, ראויים לבחינה מחודשת". לדעת פרופ' ליבאי אין צורך בקריטריונים כלשהם לעבודת הוועדה.

זעם בחוגים ערביים המקורבים למפלגה

שרי העבודה שוקלים לחדש שיטה ישנה: רשימה ערבית

— במקום הכללת מועמדים ערביים ברשימתם • אנשי מפלגה ערביים: נסיגה לעידן "הנכבדים" ו"החמולות"

מאת עטאללה מנצור
סופר "הארץ" בגליל

שרי מפלגת העבודה דנו ביום ו' בחזרה לשיטת הרשימה הערבית שתיספח למפלגתם. בבחירות ב־1981 כללה המפלגה מועמד ערבי ברשימתה וחזרה על כך בבחירות 1984.

ההצעה לחזור לנוהג הישן עוררה זעם בחוגים ערביים המקורבים למפלגה. הם רואים בה נסיגה לעידן "הנכבדים" ו"החמולות".

עזר ויצמן, השר הממונה במפלגת העבודה על המגזר הערבי, אמר אתמול ל"הארץ" כי הוא מתנגד להצעה ורואה בה דבר חסר טעם. ויצמן הביע תקווה, כי ההצעה תידחה, "אם כי נמצאו שרים שתמכו בה".

ח"כ עבד אל והאב דראושה, הערבי היחיד ברשימת המערך, הטיל את האחריות ל"רעיון הנפל" על היועצים לענייני ערבים במפלגת העבודה "אשר יצליחו בסופו של דבר להישאר ללא ערבים במפלגת העבודה".

ועדת ביקורת של עיריית ת"א:

מוזיאון הארץ מתפקד ללא דירקטוריון בניגוד לחוק

הוועדה פנתה ללהט למנות לאלתר דירקטוריון ולהבטיח הפרדה מוחלטת בין תפקיד יו"ר הדירקטוריון למנכ"ל המוזיאון

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל־אביב

מוזיאון הארץ בתל אביב, פעל באופן בלתי חוקי — כך התברר בישיבתה האחרונה, בסוף השבוע, של ועדת הביקורת של עיריית תל אביב, שדנה באי הסדרים שגילה במוזיאון מבקר העירייה.

מתברר, כי לפני כחצי שנה הפך המוזיאון מעמותה לחברה. אולם לחברה החדשה, כך התברר, אין כלל דירקטוריון. במהלך ישיבתה של ועדת הביקורת טען יו"ר של הוועדה, עו"ד אברהם פורז ושיטרית, כי על פי חוק חייב להיות למוזיאון דירקטוריון ולמעשה כל הפעולות המבוצעות במוזיאון הן בלתי חוקיות. גם רחבעם זאבי, המגדיר עצמו כיו"ר הנהלה, בעצם, איננו כזה במצב שנוצר.

לזאבי עצמו לא היה כל הסבר במהלך הישיבה לעניין זה וגם לא לנציגי העירייה שהיא המופקדת על המוזיאון.

בתום הישיבה החליטה הוועדה לתבוע מראש העירייה, שלמה להט, לכנס במהירות את מועצת העירייה ולמנות לאלתר דירקטוריון למוזיאון. עוד תבעה הוועדה לקיים הפרדה מוחלטת בין תפקיד יו"ר הדירקטוריון לתפקיד מנכ"ל המוזיאון — שני תפקידים אותם ממלא בו זמנית רחבעם זאבי. פורז טען, כי אי הפרדה בין שני תפקידים אלה תמנע פיקוח של דירקטוריון החברה, לכשיקום, על המנכ"ל שלה, כפי שמחייב ואת מינהל ציבורי תקין.

3 ילדים נפצעו במפולת אדמה בכפר גבירול

(עע). שלושה ילדים נפצעו בכפר גבירול, אחד מהם באורח קשה, בהתמוטטות באתר בנייה שבו ביקרו אתמול לפני הצהריים.

תוך זמן קצר הולצו שניים מהילדים, ולאחר מאמצים קשים נמצא גם הילד השלישי, בן 11, שמצבו הוגדר כקשה מאד. שמו טרם נמסר לפירסום.

המשטרה פתחה בחקירה, כדי לברר כיצד אירע האסון, האם היתה כאן רשלנות כלשהי.

פרופ' גדעון פישלזון — דיקן סטודנטים באוניברסיטת תל־אביב

מאת סופרת "הארץ"

פרופ' גדעון פישלזון, מהחוג לכלכלה של אוניברסיטת תל אביב, נבחר לשמש כדיקן הסטודנטים באוניברסיטה. פרופ' פישלזון מחליף את פרופ' אודי אבירם, שיצא לשנת שבתון.

את הדוקטורט עשה הדיקן החדש באוניברסיטת צפון קרוליינה בארצות הברית. לסגל אוניברסיטת תל אביב הצטרף בשנת 1967. ניהל את מכון פורדר לחקר כלכלי.

עריכת העמוד: עדה אושפיז

שרת הבריאות חנכה מרכז גמילה מסמים בשיטת טיפול יומי

עד כה נעשתה הגמילה באמצעות בתי חולים לחולי נפש

מאת עדנה ארידור
כתבת "הארץ"

שרת הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, חנכה בסוף השבוע מרכז חדש לגמילה מסמים ביפו. המרכז מסונף למרכז הגמילה לטיפולי יום והוא כולל מחלקת אשפוז בת 12 מיטות.

הגמילה מסם תוך כדי אשפוז החולה במחלקה פתוחה היא שיטה חדשה שנוסתה בהצלחה. עד כה נעשתה הגמילה באמצעות אשפוז בבתי חולים לחולי נפש.

ד"ר מיכאל רייטר, מנהל המרכז לגמילה, אמר, שעד היום טיפל המרכז ב־500 נרקומנים בשיטות גמילה שונות. לדבריו, יש גידול במספר הצעירים המשתמשים בסם ואצלם פוטנציאל ההתמכרות מהיר יותר ומחייב בסופו של דבר צריכת סמים קשים. אם בעבר נהגו לשייך את צרכני הסמים לשכבות מצוקה, הרי בשנים האחרונות נפרצו הגבולות ואין יותר לשייך את המשתמשים לעדה, דת, גזע או רמת הכנסה.

ד"ר רייטר ציין, כי ההתערבות באמצעות שיטות שונות של טיפול הצליחה להביא להפחתת מעצרים ומאסרים של המשתמשים. במרכז כיום יש 150 מטופלים, 15־20 בטיפולי יום, אחרים במרפאות אמבולטוריות. המטופלים מבקרים במרפאות אלו בין פעם לשבע פעמים בשבוע.

"כואב הלב" אמרה שרת הבריאות, "לראות בחורים ובחורות צעירים שהתמכרו ללא כוונה ולא באשמתם, אלא בהשפעת הסם ובהשפעת הסביבה לא יכלו לעצור. נגע הסמים הולך ומתפשט בקרבנו והוא אחד הכשלונות של החברה". השרה הביעה תקווה, כי הוועדה הבין־משרדית בראשות מנכ"ל משרד ראש הממשלה, שבוחנת את נושא הקמתה של רשות לטיפול בסמים, תסיים מהר את הבדיקה, כדי שאפשר יהיה להגביר את הפעילות בנושא.

הבהרה

בניגוד למה שנאמר ב"שיחת היום" עם משה קול ("הארץ" 18.9) הרבנים אבא הלל סילבר וסטפן וייז לא עלו מעולם לישראל.

בוא ותראה איך פועלים טוב יותר

יש לנו הצעה מיוחדת בשבילך, בהלוואה.

■ הלוואה של עד 250,000 ש"ח
בנק הפועלים מציע לך, בכל העסק, הלוואות של עד 250,000 ש"ח, ולך הלקוח הפרטי הלוואות בסכומים המתאימים לצרכיך. תוכל לבחור בהלוואה צמודה למדד, צמודת מט"ח או בלתי צמודה. את הריבית תשלם לפי סוג ההלוואה שבחרת.

■ הלוואה לתקופה של עד 17 שנה
את החזר ההלוואה צמודת המדד שלקחת תוכל לפרוש על פני תקופה ארוכה של עד 17 שנה, לפי יכולת ההחזר שלך, כפי שיוסכם עם הבנק.

■ אפשרות לדחיית החזר קרן ההלוואה לתקופה של עד 3 שנים
אם תצטרך, יאפשר לך הבנק לדחות את פרעון קרן ההלוואה עד 3 שנים כדי להקל עליך בתקופה הראשונה שלאחר מועד קבלת ההלוואה. בתקופה זו תשלם רק את הריבית.

■ בטחונות בהתאם לאפשרויותיך
כנגד ההלוואה תוכל להעמיד דירה, מכונית, ציוד, נכסים פיננסיים או ערבים, עפ"י סוג הבטחונות העומדים לרשותך ובכפוף להסכמת הבנק.

היכנס לסניף בנק הפועלים ותראה איך פועלים טוב יותר, גם בהלוואות.

בנק הפועלים בע"מ

صكنا من الاصل

صكنا من الاهل

בתאונת דרכים קשה בראשון לציון:

אם ו־4 ילדים שטיילו על מדרכה נפגעו קשה בגלל נהג אשר לא ציית ל"עצור"

חמישה ילדים ותשעה מבוגרים, נפצעו בתאונות שאירעו בסוף השבוע בכבישים

מאת איתן רבין ונורית אמיתי, ועתי"ם

חמישה ילדים ותשעה מבוגרים, נפצעו בחמש תאונות דרכים שאירעו בסוף השבוע בכבישים.

בתאונת דרכים קשה שאירעה שלשום אחה"צ בראשל"צ נפצעו אם וארבעה ילדים, רובם באורח קשה.

האשה, כרמלה וייסמן בת 36, תושבת ראשל"צ, הלכה עם שלושת ילדיה וילדה של שכנים ברחוב הגדוד העברי. בעת שהחמישה היו על המדרכה, בצומת רחוב מרגולין, הגיע לצומת טנדר שלא ציית לתמרור עצור. הטנדר התנגש ברכב אחר שבא מולו, וזה הועף על המדרכה, פגע בוייסמן, שנפצעה קשה בראשה, בבני בניה, בני 10 ו־7, ובבתה בת ה־4, שנפצעה אף היא קשה. בת השכנים, (10.5) נפצעה קל.

כל הפצועים הועברו לביה"ח "אסף הרופא". ומשם הועברה האם לביה"ח "תל השומר".

חייל ו־2 ילדים נפצעו ברצועת עזה

בשתי תאונות דרכים שאירעו אתמול ברצועת עזה נפצעו שני חיילי צה"ל וילד בגיל 3.

התאונה הראשונה אירעה כאשר רכב פרטי פגע בילד בן 3, ועדוד אבו מוסא, שחצה את הכביש באיזור חאן יונס. הילד נפצע באורח קשה, והועבר לבית החולים "שיפא" בעזה.

התאונה השניה אירעה כאשר שני חיילי צה"ל, פתקו דוד בן 19 מאשדוד וביכי צדוק בן 20 מחולון, שנסעו בג'יפ צבאי בחאן יונס, ניסו לעקוף ברכבם רכב אחר. הם התנגשו חזיתית עם משאית שהגיעה מולם.

כתוצאה מההתנגשות נפצעו החיילים באורח בינוני, בכל חלקי גופם. הם הועברו למחלקה הכירורגית בביה"ח "ברזילי" באשקלון.

שלשום נפצעה קל חיילת, בעת שהלכה על הכביש, סמוך למידרשת רופין שבעמק חפר. רכב פרטי שחלף במקום פגע בה. היא פונתה לביה"ח במצב קל.

בתאונה אחרת, שאירעה בפתח תקוה, נפגע קל רוכב טילון, בעת שניסה לעקוף רכב גורר שנסע ברחוב סלנט בעיר.

שני צעירים נפצעו קשה ושניים קל בהתהפכות רכב סוסיתא אתמול אחר חצות. שני הזוגות ששבו ברכב מבילוי בתל אביב נפגעו בתאונה. רכבם התהפך ליד צומת "אודים". זוג החברים שישב מאחור אושפז בבית החולים בילינסון במצב קשה.

הפצועה זכרה 3 ספרות הרכב — והמחשב לכד הנהג הנמלט

הנהג שפגע בהולכת הרגל ירד מרכבו, הסתכל על קורבן התאונה, ולאחר מכן התניע את רכבו, ונמלט מן המקום ★ לאחר "מצוד ממוחשב" של יומיים נתפס החשוד בגרימת תאונה "פגע וברח"

(ע). נהג, החשוד כי היה מעורב בתאונת "פגע וברח". אותר שלשום על ידי משטרת התנועה בחיפה, בעיקבות "מצוד ממוחשב".

משטרת חיפה פתחה ביום ה' לפנות ערב בחקירה אינטנסיווית, בעיקבות פציעתה של הולכת רגל, שנדרסה על ידי מכונית פרטית לעיני עוברים ושבים. שעה שעברה במעבר־חציה בצומת הרחובות הנביאים־הרצל בשכונת הדר הכרמל בחיפה.

האשה, בת 31, נפגעה באורח קשה, והוחשה לטיפול בביה"ח רמב"ם בחיפה, שם אושפזה.

חקירה העלתה, כי הנהג שפגע בהולכת הרגל ירד מרכבו, הסתכל על קורבן התאונה, ולאחר מכן התניע את רכבו, ונמלט מן המקום.

האשה מסרה לחוקרי המשטרה שלוש ספרות של מספר הרישוי של הרכב שפגע בה.

ראש לשכת התנועה במשטרת מרחב חיפה, רב־פקד יהודה סולומון, מינה צוות חוקרים מיוחד בראשותו של רס"ר ג'מיל הלו, שפעל באופן מיידי. הצוות הזין את המחשב המשטרתי בשלושת הספרות שזכרה האשה, ובדרך ההפחתה וצימצום האפשרויות עסק בשעות הלילה בבדיקת כלי רכב בחיפה, בטירת הכרמל ובבתיים.

במהלך החקירה גילתה המשטרה מכונית פרטית בחיפה, שעליה סימנים שהיתה מעורבת בתאונה. נהג המכונית, צעיר בן 24, נעצר לחקירה, ובמהלכה הודה, כי היה מעורב בתאונה. הצעיר נכלא לשם החקירה.

הנהג, נסרי כוהיל לאון מחיפה, הובא שלשום בפני שופט השלום רפאל הרסטנסקי, אשר ציווה על שיחרורו בערבות של 100,000 שקלים, הורה לו להפקיד את דרכונו, ונתן צו עיכוב ליציאתו מן הארץ.

נחקרים חשדות נגד איש משטרה בכיר בדרום

"קצין־המשטרה דרש 'גניחות מיניות' בטלפון תמורת סגירת תיקים לעבריין"

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

המחלקה לחקירות פנים במטה הארצי חוקרת בימים אלה חשדות בדבר הטרדות מיניות בטלפון שהועלו נגד קצין משטרה בכיר בדרום.

הקצין אינו נראה זה מספר ימים במקום עבודתו.

רב פקד יהושע גולאפל מלשכת דובר המשטרה אישר את הידיעה.

תחילת הפרשה, כך מדווח המקור מן "כאן דרום", לפני כמה חודשים כאשר עבריין אשקלוני הוטרד בטלפון על ידי אלמוני, אשר הציג עצמו כמקורב למשטרה וביקש מהעבריין שיניח את שפופרת הטלפון על המיטה בזמן שהוא מקיים יחסי מין עם אשתו וישמיע לו את הגניחות במהלך המישגל.

בתמורה הבטיח האלמוני לפעול בקרב ידידיו במשטרה לסגירת תיקים פליליים התלויים ועומדים נגד העבריין.

מלכודת לקצין

תחילה לא התייחס העבריין להטרדה, אך כשהתגברו קריאות הטלפון דרשה האשה להתלונן במשטרה.

משטרת אשקלון תיחקרה את המתלונן וביקשה ממנו לשתף פעולה עם האלמוני ולהשמיע לו גניחות ככל שיחפוץ, תוך שהמשטרה מצותתת לשיחות ומקליטה אותן. במקביל התקינה המשטרה מיתקן לאיתור הטלפון של האלמוני.

בשיתוף עם חברת בזק הצליחה המשטרה לאתר את מקור השיחה, ואז הסתבר כי הטלפון שייך לקצין משטרה בכיר.

בשלב זה נכנסה המחלקה לחקירות פנים לחקירה ואספה ראיות נוספות נגד הקצין הבכיר.

ל"הארץ" נודע, כי הקצין מכחיש את ההאשמות המיוחסות לו וטוען כי מדובר בעלילה.

אריסטו מגנום הוכתר שלשום לסוס הערבי האציל הטהור והיפה ביותר במדינת ישראל. בתואר מלכת היופי של הסוסות הוכתרה "גולן סירין" מקיבוץ שער הגולן. שני הסוסים האבירים, שזכו בגביעים מידי שר המשטרה, חיים בר לב. ראש העמותה לטיפוח הסוס הערבי. היו המנצחים הראשיים בתחרויות. שנערכו שלשום באמפיתיאטרון של ראשל"צ. 120 סוסים מגזעי גזע, שבאו מחוות גידול מהגולן ועד הנגב השתתפו באירועים. בהם תחרויות יופי, על פי קריטריונים בין לאומיים לסוסים בגילים שונים ומסוגים שונים, תחרויות לנעיצת רומח, רכיבה אמנותית, קפיצות, אלוף סוסים וכדו'. אלוף ישראל (בתמונה) הוא בוגר מרכז קשואן במחלקה הוטרינארית של אוניברסיטת באר שבע. מוליך אותו ג'רי מרלין. (צילום: עוזי קרן)

בת 24: "בעלי גורם לי התקפי קצרת במיטה"

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

בית משפט השלום בבאר שבע נעתר שלשום לבקשת תושבת ערד שהתלוננה כי בעלה אנס אותה וכי תוצאה מכך היא סובלת מהתקפי קצרת, והורה לבעל שלא לבוא במגע מיני עם אשתו.

האשה (24) התלוננה נגד בעלה, כי במשך חודש וחצי הוא בעל אותה נגד רצונה תוך שימוש בכוח. "אני לא רוצה שיובא לדין על אונס, אני רוצה רק שיפסיק לאנוס אותי כי אני מקבלת התקפת אסטמה אחרי כל אונס", סיפרה האשה.

בית המשפט שחרר את הבעל ממעצרו בערבות והורה לו, כאמור, להתרחק מאשתו.

ילדים הפעילו רימון־עשן בכפר־סבא

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ"

שלושה רימוני עשן נמצאו בכפר סבא ביום שישי. אחד הרימונים הופעל על ידי ילדים ששיחקו בו.

שלשום הוזעקה המשטרה בכפר סבא כדי לבדוק שלושה חפצים חשודים. בחצר בית נטוש ברחוב יהודה הלוי בעיר נמצאו שני רימונים ובסמוך התגלה רימון נוסף.

אחד מרימוני העשן הופעל. ככל הנראה כתוצאה משחק הילדים, אך לא נגרם נזק.

חבלן משטרה שהגיע למקום פינה את שני הרימונים הנותרים והשמידם במקום מרוחק.

המשטרה מבקשת מההורים להסביר לילדים את הצורך שבזעקת המשטרה למקום שבו נמצא חפץ חשוד.

ערך את העמוד: חיים בל

נמחק כתב־אישום נגד בדווי שהואשם במתן מחסה למחבל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע נעתר לבקשת הפרקליטות קודם לכן טען הסניגור כי ההודאה נגבתה בכוח, וזאת לאחר שאנשי השב"כ התעללו בו עד זוב דם

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

בית המשפט המחוזי בבאר שבע נעתר בסוף השבוע לבקשת פרקליטות מחוז הדרום למחוק את כתב האישום שהוגש נגד עודא סירחאן, בדווי אשר הואשם לפני כחודשיים במתן מחסה למחבל ובהחזקת נשק.

כזכור טען עורך דינו של סירחאן, כי הודאתו של מרשו נגבתה בכוח וזאת לאחר שאנשי השב"כ התעללו בו עד זוב דם, וכי אין שום ראיה המפלילה אותו.

השופט המחוזי גלעד גילעדי שיחרר את סירחאן בערבות לפני חודשיים, אמר שהמדינה אינה יכולה לרדות בבני מיעוטים שסרבו לשתף פעולה עם מחבלים.

פרקליטות המחוז ביקשה לערער על ההחלטה, אך בפרקליטות המדינה קבעו שאין די ראיות להרשעתו של סירחאן בדין.

עורך הדין של סירחאן שלח השבוע מכתב לפרקליטות וביקש להמציא לו את כל התעודות הרפואיות הנוגעות לסירחאן בתקופה בה היה כלוא בידי השב"כ, ובתגובה לכך השיבה הפרקליטות, כי האישום נגד סירחאן נמחק.

הערכות בדיונים פנימיים:

צפויים קשיים כספיים בעיריית תל־אביב

מאת חיים הנדוורקר כתב "הארץ" בתל אביב

עיריית תל אביב עשוייה להיכנס לקשיים כספיים חמורים אם תימשך הוצאת הכספים המוגברת שלה בתחום התקציב הרגיל ותקציב הפיתוח — כך התברר במהלך דיונים פנימיים שהתקיימו לא מכבר בעירייה.

על פי ההערכות שהושמעו בדיונים שלה, כי משבר כספי שכזה צפוי להתרחש בסוף השנה הבאה, אם תמשך הוצאת הכספים המוגברת הנהוגה היום גם בהמשך השנה הנוכחית ובמהלך השנה הבאה. הוצאת הכספים המוגברת, הבולטת במיוחד בתחום תקציבי הפיתוח, הנהגה על פי מדיניות המוכתבת על ידי ראש עיריית תל אביב שלמה להט.

גן באשקלון ייקרא לזכר קיטרו שנרצח אשתקד בעזה בידי מחבלים

בדרך דומה יונצח בעיר גם שמו של חיים אורן שנרצח בעזה

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

עיריית אשקלון החליטה לקרוא גן לזכרו של ישראל קיטרו שנרצח בעזה בידי מחבלים בעת שערך קניות אשתקד. העירייה החליטה לקרוא לגן שבגבעת ציון בהר התחייה באשקלון על שמו של קיטרו.

בקרב בני משפחתו של חיים אורן, שאף הוא נרצח בעזה, כשבוע לפני הרצחו של קיטרו, הובע אתמול כעס על כך שעיריית אשקלון לא מצאה לנכון להנציח גם את יקירם, כפי שהיא מנציחה את ישראל קיטרו. אחד מבני משפחת אורן אמר "יקירנו נרצח שבוע ימים לפני קיטרו ועד עכשיו לא מצאו לנכון לקרוא גן על שם אורן ז"ל".

דני שחר, דובר עיריית אשקלון, אמר אמש בתגובה, כי "בלי ספק אנו ננציח גם את שמו של חיים אורן, כמו שננציח את שמו של קיטרו. אנו מנהלים מגעים עם המשפחה וברגע שנגיע להסכמה נציח גם את שמו של אורן".

כבלים

החברה לכבלים ולחוטי חשמל בישראל בע"מ

הודעה בדבר פרסום תשקיף

ניתנת בזאת הודעה על פי סעיף 23 לחוק ניירות ערך, תשכ"ח - 1968, בדבר פרסום תשקיף

הנפקה של

סדרה של אגרות חוב, רשומות על שם (סדרה א'), בסכום נקוב כולל של 5,400,000 ש"ח, עומדות לפרעון ביום 30.10.1992 (להלן - "אגרות החוב") כשקרן אגרות החוב צמודה למדד המחירים לצרכן שפורסם בגין חודש אוגוסט 1987 או לשער היציג של הדולר של ארה"ב שפורסם בגין יום 31.8.87, לפי הגבוה משניהם, כמפורט בפסקה 2.8.4 בתשקיף, ונושאות ריבית בשיעור 3% לשנה, כשהריבית צמודה למדד המחירים לצרכן שפורסם בגין חודש אוגוסט 1987. אגרות החוב ניתנות להמרה בכל יום עסקים החל ביום 1.1.1988 וכלה ביום 10.10.1992 (כולל) למניות רגילות בנות 1.- ש"ח ע"נ לפי שער המרה של 450%, דהיינו כל 4.50 ש"ח ע"נ של אגרות החוב יומרו למניה רגילה אחת בת 1.- ש"ח ע"נ (כפוף להתאמות). אגרות החוב מוצעות לציבור במחיר מינימלי של 0.95 ש"ח לכל 1.- ש"ח ע"נ של אגרות החוב (95%);

ושל

סדרה של 800,000 כתבי אופציה, רשומים על שם (סדרה ז), ניתנים למימוש בכל יום עסקים החל ביום 1.12.1987 וכלה ביום 30.6.1990 (כולל) למניות רגילות בנות 1.- ש"ח ע"נ (להלן - "כתבי האופציה") כך שכל כתב אופציה יוממש למניה רגילה אחת בת 1.- ש"ח ע"נ (כפוף להתאמות) כנגד תשלום במזומן בסך 3.50 ש"ח (350%), צמוד לשער היציג של הדולר של ארה"ב, כך שלסכום האמור יתווספו הפרשי שער הנובעים מעליית השער היציג בתאריך המימוש ביחס לשער היציג ביום 31 באוגוסט 1987 (להלן - "מחיר המימוש") (ראה פסקה 2.7.2 בתשקיף). בכל מקרה לא יפחת מחיר המימוש מ-3.50 ש"ח. כתבי האופציה מוצעים לציבור ללא תמורה.

אגרות החוב וכתבי האופציה מוצעים לציבור ב-100,000 יחידות שכל אחת מהן מורכבת כדלקמן:

54.- ש"ח ע"נ אגרות חוב במחיר מינימלי כולל של	51.30 ש"ח
8 כתבי אופציה	ללא תמורה
סה"כ מחיר מינימלי של היחידה לציבור	51.30 ש"ח

המחיר המקסימלי ליחידה (המורכבת כאמור לעיל) הינו 57.50 ש"ח. מחיר היחידות שייקבע במכרז יכול שיהיה גבוה מהמחיר המינימלי, אולם הוא לא יעלה על המחיר המקסימלי. יחידות שלא תונפקנה בדרך של מכרז תוצענה לציבור במסגרת שלב ב' בהצעה רגילה במחיר המינימלי.

להבטחת פרעון אגרות החוב מסדרה זו שעבדה החברה לטובת הנאמן בשעבוד צף אותון בדרגה את כל רכושה. אין בשעבוד האמור כדי למנוע מהחברה לשעבד את רכושה לטובת כל אדם או גוף אחר בשעבודים צפים או קבועים העדיפים בדרגתם או שווים בדרגתם (פרי - פסו) לשעבוד הניתן לטובת הנאמן. יתרת ההתחייבויות המובטחות בשעבודים בדרגה עדיפה על השעבוד האמור ליום 30.6.87 הינה 18,157 אלפי ש"ח.

יתרת ההון העצמי המותאם של החברה ליום 30.6.87 הינה 11,789 אלפי ש"ח (בלתי מבוקר).

כ-80% ממכירות החברה הן לבזק - החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, לחברת החשמל לישראל בע"מ ולגופים ממשלתיים.

הרווח הנקי לאחר מס של החברה היה כדלקמן (באלפי ש"ח מותאמים ליוני 1987)

	1-6/1987	1-6/1986	1986	1985	1984
רווח (הפסד) לאחר סעיף מיוחד	2,529	(1,728)	2,125	(3,202)	(478)

יתרת ההפסד המצטבר ליום 30.6.87 הינה 14,267 אלפי ש"ח מותאמים כאשר יתרת ההון העצמי (לאחר ניכוי יתרת ההפסד המצטבר כאמור) הינה 11,789 אלפי ש"ח מותאמים.

בשנת 1986 נשאה החברה בהוצאה מיוחדת בסכום של 1,310 אלפי ש"ח מותאמים בקשר למימון הסדרי פרישה ופנסיה של עובדים (ראה פסקה 6.4.3 בתשקיף וביאור 3(א)(2) בדו"חות הכספיים). כמו כן עודכן בשנת 1986 אומדן אורך החיים הכלכלי של הציוד, עדכון שהקטין את הוצאות הפחת בשנת 1986 בסך של 2,003 אלפי ש"ח (ראה ביאור 2(ה)(3) בדו"חות הכספיים). לדעת הנהלת החברה אורך החיים הכלכלי של הציוד כפי שעודכן משקף נכונה את תקופת השימוש בציוד.

הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ (להלן - "הבורסה") נתנה את הסכמתה העקרונית לרשום בה למסחר את ניירות הערך המוצעים על פי תשקיף זה. רישומם למסחר של ניירות הערך המוצעים מותנה ב"פיזור מינימלי" שלהם בציבור ופתיחת המסחר בהם מותנית ב"פיזור נאות" שלהם בציבור הכל לפי כללי הבורסה (ראה סעיף 2.3 בתשקיף).

עפ"י הדו"חות הכספיים הבלתי מבוקרים של החברה ליום 30.6.86, אשר פורסמו ע"י החברה, היה לחברה הפסד מותאם (בש"ח של יוני 1987) בסך של 3,122 אלפי ש"ח. לאחר פרסום הדו"חות הוצגו שנתיים האמורים שונה אומדן אורך החיים הכלכלי של הציוד כאמור לעיל, וזאת רטרואקטיבית מתחילת שנת 1986. שינוי האומדן האמור ואופן הצגתו בדו"חות הכספיים נעשו על דעת רואי החשבון של החברה (ראה ביאור 2(ה)(3) בדו"חות הכספיים).

ביום 30.7.87 פרסמה החברה את דו"ח התוצאות העסקיות לתקופה שנסתיימה ביום 30.6.87. לאחר פרסום הדו"ח האמור תוקן הוא ע"י החברה, על דעת רואי החשבון שלה. על פי תיקון זה הוגדלה העתודה למסים נדחים והרווח הנקי לתקופה הנדונה קטן ב-568 אלפי ש"ח והועמד על סך של 2,529 אלפי ש"ח, כאשר לא חל שינוי ברווח לפני מס.

סך כל עמלות החיתום, הריכוז, ההפצה וניהול ההנפקה וההוצאות האחרות של ההנפקה הן כ-10% מהתמורה עבור ניירות הערך המוצעים על פי תשקיף זה, בהנחה של הנפקה במחיר המינימלי.

שניים ממנהלי קונסורציום החתמים הינם חברות הנמנות על קבוצת בנק הפועלים בע"מ או על קבוצת בנק לאומי לישראל בע"מ. יתרת ההתחייבויות של החברה ליום 30.6.87 היתה 12,321 אלפי ש"ח לבנק הפועלים בע"מ ו-3,571 אלפי ש"ח לבנק לאומי לישראל בע"מ.

הנאמן: החברה לנאמנות של בנק כללי לישראל בע"מ

רשימת החתימות לרכישת היחידות המוצעות בדרך של מכרז תפתח ביום 29 בספטמבר 1987 בשעה 08:30 בבוקר ותסגר בו ביום בשעה 12:00 בצהריים.

רשימת החתימות בשלב ב', לרכישת ניירות הערך אשר לא יוקצו כתוצאה מהמכרז, תפתח ביום 4 באוקטובר 1987 בשעה 08:30 בבוקר ותסגר ביום 13 באוקטובר 1987 בשעה 12:00 בצהריים, או במועד בו תושלם מכירת כל היחידות המוצעות לפי תשקיף זה - לפי המועד המוקדם מביניהם.

החתמים להנפקה

כלל מנפיקים בע"מ (מנהל הקונסורציום)

החברה להשקעות של בנק הפועלים בע"מ (מנהל הקונסורציום)

לאומי ושות' בנק להשקעות בע"מ (מנהל הקונסורציום)

בטוחה ניירות ערך והשקעות בע"מ	החברה המרכזית לניירות ערך בע"מ	צמיחה ניירות ערך והשקעות בע"מ
בנק הספנות לישראל בע"מ	סהר ניירות ערך בע"מ	שחק עוז ניירות ערך והשקעות בע"מ
בנק כללי לישראל בע"מ	אי.בי.אי. שרותי בורסה והשקעות בישראל בע"מ	בנק מימון וסחר בע"מ
החברה להשקעות של בנק המזרחי בע"מ	הראבן את לביא בע"מ	מוריץ את טוכלר בע"מ
בנק ברקליס דיסקונט בע"מ	יוניטרסט חברה להשקעות בע"מ	"איל" אנגלו-ישראל להשקעות וניירות ערך בע"מ
אפיקים חברה לייעוץ והשקעות בע"מ	נשואה סחר והשקעות בע"מ	

עותק מהתשקיף והעתק מההיתר לפרסומו הוגשו לרשם החברות.

עותקים של התשקיף ניתן להשיג אצל כל אחד מהחתמים ואצל הבנקים וחברי הבורסה האחרים. את הבקשות לרכישת היחידות על פי התשקיף יש להגיש באמצעות בטוחה ניירות ערך והשקעות בע"מ ברח' קרל נטר 8, תל-אביב במישרדיו או באמצעות סניפיו, או באמצעות סניפי בנקים אחרים וחברי הבורסה לניירות ערך בת"א בע"מ.

הודעה זו אינה מהווה הצעה לרכוש את ניירות הערך.

תאריך התשקיף: 20 בספטמבר 1987

תל אביב-ניו יורק (ללא חניית ביניים).
3 טיסות בשבוע בכל יום א,ג,ו.
*עד ל-20.10

תל אביב-פריס-ניו יורק
4 טיסות בשבוע בכל יום ב,ד,* ה,שבת.
** עד ל-21/10

מטוסים רחבי גוף בכל הטיסות
מתל אביב. לכ-100 ערים
ט.וו.א טסה והאיים
בארה"ב, הוואי לסוכן הנסיעות
הקאריביים. פנה לסוכן הנסיעות
שלך או לט.וו.א טל: 03-651212.

מחירים מיוחדים לטיסה לגלאי-האגב

מובילה לאורך כל הדרך לארה"ב

TWA

להפן בנאום הבהרה:

"אני קורבן לטרור אינטלקטואלי של השמאל ושדולת המהגרים"

הביע הזדהות עם סבלם של יהודי אירופה והסביר הצהרתו שתאי־הגאז היו "פרט שולי": "כל אשר אמרתי היה ששיטות ההשמדה הנאציות הן רק פרק אחד במלחמת העולם השנייה • מערכת הבחירות לנשיאות לא תעסוק בהיסטוריה, אלא בניסיון ליישר את גווה של צרפת היום"

מאת שאול צדקא ויואב מוקר
סופרי "הארץ"
בבריטניה ובצרפת

מנהיג הימין הקיצוני בצרפת, ז'אן־מארי לה־פן, השמיע בערב שבת הכרזה להצהרות בעלות אופי אנטישמי שהשמיע בראשית השבוע שעבר. לה־פן הסביר שהערותיו בדבר תאי־הגאזים ("פרט שולי בהיסטוריה של מלחמת העולם השנייה") הובנו שלא כצדק, באורח זדוני, הביע הזדהות עם "סבלם של יהודי אירופה" וטען שנפל קרבן ל"צייד מכשפות של שדולת־ההגירה".

בהצהרה נרגזת ותוקפנית שהשמיע באוזני עיתונאים בבית האספה הלאומית בפאריס, הדגיש לה־פן, כי כאשר כינה את תאי הגאזים "פרט בהיסטוריה", לא התכוון להשמדה עצמה, אלא לשיטות הפשע של הנאצים. "במלחמת העולם השנייה נהרגו כ־50 מיליון איש, בהם כ־35 מיליון אירופים", הסביר לה־פן. "מחנות הריכוז, בהם מתו מיליוני יהודים, צוענים, נוצרים, פאטריוטים מכל רחבי אירופה ושיטות ההשמדה — תליה, הרעלה, תאי־גאזים, התעללות — כל אלה מהווים פרק, חלק, פרט, בהיסטוריה של מלחמת העולם השנייה".

בהצהרתו פנה לה־פן ישירות "לבני עמי, יהודי צרפת" ואמר: "צרפת רוחשת אהבה לכל בניה, יהיה אשר יהיה גזעם, תהיה אשר תהיה דתם". הוא הדגיש, כי אין מקום לספק באשר לתחושותיו האמיתיות נוכח "הקרבנות הקדושים היהודיים באירופה הנאצית".

לה־פן ייחס את ההתקפות נגדו ל"טרור אינטלקטואלי" שמפעילים חוגי השמאל, אנשי "שדולת־ההגירה" ופוליטיקאים מכל רחבי המפה הפוליטית בצרפת. "אבל מערכת הבחירות לנשיאות (באביב הקרוב) לא תעסוק בהיסטוריה של מלחמת העולם השנייה, אלא בנסיון ליישר את גווה של צרפת היום".

הצהרת ההבהרה של לה־פן בערב שבת מיתנה אמנם, במידה מסויימת, את גל הגינויים בצרפת. אולם אישים וארגונים מכל רחבי הקשת הפוליטית הוסיפו לקרוא בימים האחרונים לבידודו הפוליטי ואף להרשעתו בדין. בתחילת השבוע אמור שופט באזור פאריס לדון בתביעה משפטית שהגישו נגד לה־פן ארגונים למלחמה בגזענות וארגונים של ותיקי המלחמות, יהודיים ולא יהודיים. לפי שעה לא ברור, אם אכן ניתן יהיה להעמיד את לה־פן לדין, בין היתר, על רקע החסינות הפרלמנטארית ממנה הוא נהנה כציר האסיפה הלאומית.

אמש אמור היה לה־פן להשמיע נאום־מצע חגיגי בפני אלפים מתומכי מפלגתו שהתכנסו ל"חגיגת כחול־לבן־אדום" (צבעי הלאום) בפרוור צפוני של פאריס. מפלגתו של לה־פן, "החזית הלאומית", זכתה בחודש אשתקד בכ־10 אחוזי תמיכה בקלפיות בבחירות לאספה הלאומית. משאלי דעת הקהל לקראת הבחירות לנשיאות (באפריל־מאי 1988) מצביעים לפי שעה על היקף תמיכה במועמד לה־פן הנע בין 8 ל־14 אחוזים.

הציונים בבריטניה קוראים לאסור את כניסתו של להפן

הפדרציה הציונית בבריטניה קראה לשר הפנים לאסור את כניסתו של ז'אן־מארי לה־פן, אשר הוזמן על ידי הפעיל היהודי־שמרני אלפרד שרמן, לשאת דברים באחד מן הפורומים הצדדיים של המפלגה השמרנית. במקביל, גינתה המנהיגות היהודית את ההזמנה וכמה חברי פרלמנט שמרניים עושים מאמצים למנוע את הופעתו באותו הוועידה אשר תתקיים בתחילת החודש הבא בעיר בלאקפול.

אולם שרמן עצמו הגן על לה־פן ועל ההחלטה להזמינו ולשם כך אף נסע לפאריס כדי להיפגש עם מנהיג "החזית הלאומית" הצרפתית ולהודיע כי הוא משוכנע כי האיש אינו גזען.

"אפסים מן הדרגה הרביעית"

על "ועד השליחים היהודים הבריטי" את הנהגת הקהילה בבריטניה הוא אמר "חצי מהם אינו יודע בכלל איפה נמצאת צרפת. הם אפסים מן הדרגה הרביעית שאינם מסוגלים להיבחר לשום דבר אחר". הוא אמר בפאריס ל"אינדיפנדנט": "הבעיה עם הארגונים היהודיים היא שהם אינם מייצגים יהודים. אני הייתי יהודי כבר הרבה זמן ואני סבור, כי יש להם פחות שכל יותר מן האחרים משום שרובם הלכו לאוניברסיטה. עכשיו הם מלכים אנטישמיות, בעוד לה־פן מנסה להרגיע את הרוחות".

על הצעתו של לה־פן לצמצם את ההגירה הערבית לצרפת אמר סר אלפרד שרמן: "הערבים אינם יכולים להשתלב בחברה הנוצרית. הם אינם יכולים להיות לויאלים למדינות אחרות, וזה אינו קשור לגזענות". אמש הוא הוסיף, כי מסע התעמולה נגדו ונגד לה־פן נעשה על ידי השמאל התומך באש"ף.

חבר הליגה הבין־לאומית נגד גזענות ואנטישמיות (ליקרה) מניף דגל ולידו אסיר לשעבר בלבוש מחנות הריכוז של מלחמת העולם השנייה, בהפגנה למען הסרת חסינותו הפרלמנטרית של מנהיג הימין הקיצוני, ז'אן־מארי לה־פן. ההפגנה נערכה ביום חמישי בערב בחזית האסיפה הלאומית של צרפת. מימין נראה ראש ממשלת צרפת לשעבר, הסוציאליסט פייר מורואה. (תצלום א־פ־י).

במסגרת קיצוץ של כ־5% בתקציב המדינה

דמשק קיצצה כ־3% בהוצאות הביטחון

לונדון, (ע"מ). סוריה קיצצה השנה בתקציבה כדי להתגבר על המשבר הכלכלי הפוקד אותה, ובין היתר קיצצה בשלושה אחוזים את ההוצאות לביטחון ואת ההקצבות לסובסידיות. למרות זאת מהוות הוצאות הביטחון הסוריות 32 אחוז מסעיף ההוצאות בתקציב.

העיתון אל־עאלם הבנתח את התקציב הסורי לשנה השוטפת, לאחר אישורו על ידי מועצת העם מציין, כי סוריה מנסה להתגבר על הגרעון במטבע זר על ידי ריסון ההוצאות ובדיקה בלתי פוסקת של מקורות מימון חדשים.

נתוני התקציב ל־1987 מפחיתים את ההוצאות השוטפות בשיעור של כשלושה אחוזים מ־43.8 מיליארד ל־41.7 מיליארד ל"ס. האינפלציה מגיעה לשלושים אחוז, כלומר, יש ירידה ממשית בהוצאות בשיעור של 30 אחוז ואולי אף 35 אחוז או יותר.

סיוע חוץ מסתכם השנה ב־8.2 מיליארד לירות סוריות, שהם כעשרים אחוז מההוצאות. בשנה שעברה הסתכם הסיוע ב־11 מיליארד ל"ס, שהיוו 25 אחוז מההוצאות — כלומר, סיוע זה ירד השנה בכרבע. עפ"י ההלכות בגדר אמורות מדינות הנפט הערביות להעביר מדי שנה לסוריה סכום של שני מיליארד דולר. בפועל הן העבירו בשנים האחרונות 25 עד 30 אחוז מסכום זה ודיווחו על קשיים כלכליים הפוקדים אותן.

סוריה מעוניינת לקבל השנה מלווים נוספים בהיקף של שני מיליארד ו־140 מיליון ל"ס, לעומת מיליארד ו־750 מיליון ל"ס שקיבלה בשנה שעברה — גידול של 22 אחוז.

עדיפות לחקלאות

בתקציב עצמו ניתנה עדיפות לחקלאות — עשרים אחוז בתקציב ההשקעות לעומת 14 אחוז למפעלי השכל ומים ותשעה אחוזים לתעשיות בלתי מוגברות.

ההקצבה לביטחון מסתכמת ב־1987 ב־13.2 מיליארד ל"ס, לעומת 13.6 מיליארד ב־1986. כלומר ירידה של שלושה אחוזים.

ההקצבה לביטחון מהווה 55 אחוז מכלל ההוצאות השוטפות. האבדות ב־כ. 42 מיליארד ל"ס.

הירידה בהקצבה לסובסידיות היא הסיבה לעלייה המחירים של מוצרי יסוד. יש הוכחות, שכמויות עצומות של לחם ודלק מוברחות מלבנון לסוריה בשל המחירים הגבוהים והסובסידיות הנהוגות בלבנון.

אצלנו לא עושים צחוק מהעבודה

בפעם החמישית ברציפות קובעת המועצה לצרכנות
כי היפר קו־אופ, של רשת הריבוע הכחול,
הנה רשת השיווק הזולה ביותר בישראל,
(סקר שנערך לקראת ראש השנה תשמ"ח.)
אין זה מיקרי, עבדנו קשה כדי להשיג תוצאה זו, שמרנו על
מקומנו הראשון כרשת השיווק הגדולה והזולה בישראל
בכל הסקרים והמשאלים.
הגביע הוא שלנו ושל מאות אלפי לקוחותינו שיודעים
(ואלה שלא יודעים ידעו מעתה)
כי קו־אופ רשת הריבוע הכחול היא הטובה מכולן.

שנה טובה לכל בית ישראל

מפקד משטרת מנצ'סטר מציע לסרס עברייני מין מועדים

ג'יימס אנדרטון עורר כבר תגובות חריפות בתחילת השנה, כאשר הכריז ש"בהשראת האל" נצטווה לגנות את חולי האיידס כרוצחים, אם הם מפיצים את המחלה

לונדון (ע"צ ועי"ד). קצין משטרה בריטי בכיר קרא לסירוס של עברייני מין מועדים על מנת לסייע לשיקומה המוסרי של בריטניה.

ג'יימס אנדרטון, מפקד המשטרה במנצ'סטר, אמר בראיון, שהעניק לרשת רדיו בלתי תלויה, כי בשעת הצורך יש למנוע מעברייני מין לחזור על פשעיהם גם "בצורה פיסית".

"אם פירוש הדבר הוא שיש לבלום את דחפם המיני, שאינו ניתן לריסון, בצורה כלשהי של סירוס — הרי הייתי תומך בכך כדרך פעולה נאותה", אמר הקצין.

"אונס, אלימות מינית, התעללות בילדים, בחנויות או בתוך המשפחה, כל אלה מצביעים לדעתי על הידרדרות של המצב המוסרי באומה שלנו", אמר.

אנדרטון, התומך מאז ומתמיד בכללי מוסר שמרניים, עורר פולמוס בתחילת השנה, בהכריזו כי "בהשראת האל נצטווה לגנות את חולי האיידס כרוצחים, אם הם מוסיפים להפיץ את המחלה הקטלנית".

ספרנים בניו־יורק נתבקשו לדווח לאף־בי־אי על זרים המגלים עניין בחומר חשוד

איגוד הספרנים: פגיעה בחופש האקדמי ובזכויות האדם

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו יורק

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). ספרנים העובדים בספריות עירוניות בניו־יורק נתבקשו על ידי האף־בי־אי לדווח על זרים, בעיקר דיפלומטים, המגלים עניין בחומר כתוב שיש בו מידע העלול לגרום נזק לארצות הברית. אם יגיע לנודעים עניינים, הספרנים נדרשו גם להודיע מיד על נסיונות מצד מבקרים זרים להתיידד עם סטודנטים וצעירים בספריות. על כך מוסר הניו־יורק טיימס.

האף־בי־אי פנה לספרנים, לאחר שבקיץ שעבר נלכד פקיד סובייטי במזכירות האו"ם, גינאדי זאכארוב, שגייס סטודנט אמריקאי לפעולות ריגול. זאכארוב שוחרר בזמנו תמורת שחרור מן הכלא במוסקווה של העיתונאי האמריקאי ניקולאס דניל־ף.

דרישת האף־בי־אי עוררה סערה בקרב הספרנים, הרואים בצעד זה הפרה של החופש האקדמי וחדירה לתחום פרטי של המשתמשים בספריות.

ראש משרד האף־בי־אי בניו יורק, ג'יימס פוקס, הודה, כי מזה חודשים אחדים עומדים סוכניו בקשר עם ספרנים, בעיקר בספריות שבהן ניתן למצוא חומר אקדמי מעודכן, ובספריות הנמצאות בקאמפוסים של האוניברסיטאות. הוא הגן על פעילות זאת והסביר, כי היא חלק מצעדים נגד ריגול שהסוכנות נוקטת כדי לסכל נסיונות מצד דיפלומטים זרים לגייס סטודנטים שיאספו עבורם מידע חשוב ורגיש בתחומים שונים. "העמדנו במצב הכן אנשים העוסקים בתחומים המשמשים יעד לפעילות עוינת", אמר.

אך ראש איגוד הספרנים בניו־יורק דוחה בתוקף הסבר זה וטען, כי פעילות האף־בי־אי מנוגדת לחופש האקדמי ולזכויות הפרט. "האם עלינו לדווח על כל מבקר בספריה שהוא בעל מבטא זר", אמר. מנהל משרד האף־בי־אי בניו יורק טען, כי הכוונה היא לעורר את עירנות הספרנים לאנשים המגלים עניין מיוחד בחומר הכולל מידע על מחשבים, או שמות של מומחים למחשבים, שגורמים עויינים מעוניינים לגייס.

הוא הוסיף, כי משרדו מקיים קשרים גם עם אלה המנהלים ספריות בקאמפוסים ועם אנשי מינהל של אוניברסיטאות.

ערכה את העמוד: עדה אושפיז

صكنا من الأهل

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

רחמנות ברח לו העולם

מן היציע

מאת יהושע שגיא

הקוריאנים הודיעו בשבוע שעבר על משלוח 167 הזמנות למדינות שישתתפו באולימ־פיאדת 1988, מה שמבטיח מעל לכל ספק את הצורך להקים, בקיץ של השנה הבאה, את ועדת החקירה שתתבקש לבדוק את הסיבות האמיתיות לכישלון הי־שראלי האולימפי הנוסף, עוד אחד בסידרת הביזיונות של הספורט הישראלי.

שנה לפני האולימפיאדה, כי אשר כבר ברור, כי החמצנו גם את ההזדמנות הזו, ביקש יו"ר הוועד האולימפי יצחק אופק להסביר במאמר בעומק, בשבוע שעבר ב"מעריב", כי העולם פשוט "ברח" לנו. כך כתב שחור על גבי לבן ועורר בפני קוראיו את ההתלבטות אם לצחוק או להתפוצץ בצחוק.

העסקן הסס לרוחבי עולם יותר מכל אחד ממנהיגי הספורט הישראלי, העסקן המשקיע אנר־גיה, זמן, מאמץ, משאבים, מה לא, בהתרוצצות בלתי נלאית בעולם, מביפגש לקונגרס, מוועי־דה לדיון, מכאן לשם ומשם לכאן. הוא כתלונן לפתע שי העולם ברח לנו. ממש רוממות. הביאו את הממחטות ונגבו את הדמעות, ברח לו העולם.

וכמו אצל הרבה מנהיגים כושלים המקדישים את המאמץ העיקרי שלהם לדברים הלא נכונים, גם יו"ר הוועד האולימפי הישראלי — היושב על כיסאו לך תזכור כמה קדנציות — מתווה תבנית כיצד לצאת מהמצוקה, הזידלון של הספורט הישראלי. וכך כותב אופק: "הבעיה המעסיקה כיום את קברניטי הספורט בישראל אי־נה רק שיפור האיכות של ספורטאינו. אלא סגירת הפער האיכותי עם ספורטאי העולם. על מנת להגיע לכך יש לעבד תבנית חומש, שתתבסס על איתור מחוננים צעירים בבתי הספר ובאגודות; השקעה בה־כשרת מאמנים מדריכים ומת־קנים מעולים; העמקת המחקר המדעי והשימוש בו וטיפוח הכשרונות הקיימים; מבחנים ותחרויות בינלאומיות רבות. כל זה דורש אמצעים כספיים אדי־רים..."

דברים כדרבנות, אבל מי בכלות הכל מנע ממנהיגות הספורט לעשות זאת בשנים האחרונות? יו"ר הוועד האו־לימפי כבר יושב על כיסאו הכפול שנים רבות ועכשיו נזכר לדבר על תכנית חומש? ומדוע לא נעשו הצעות עד כה? אופק, עסקן הספורט מספר 1 בישראל, חייב תשובה לשאלה: מי אחראי לכך שהדברים לא נעשו בתקופה הממושכת שהוא ישב על כיסאו. נאבק בכל כוחו נגד רוטציה.

מלך השערים

1. בני טבק (מכבי ת"א) 4
2. שלום תקוה (נתניה) 3
—. שחר בראל (מכבי ת"א) 3

המנצח הטוניסאי ב־10,000 מ' לא היה רשום

לאטאקיה, סוריה (אי־פי). תחרויות האתלטיקה במשחקי הים התיכון החלו אתמול וכבר נוצרה בעיה. המנצח בריצת 10.000 מ' היה הטוניסאי פאטי באקוש ב־28:39.66 ד'. אבל התברר כי הוא לא אישר את הרשמתו ורק היום יוחלט אם להעניק לו את מדליית הזהב.

האלוף העולמי, מאוריציו דהמי־לאנו מאיטליה, ניצח בתחרות ההליכה ל־20 ק"מ ב־1:25.33 שעה. דימיטריוס קוצוקיס מיוון הדף כדור־ברזל ל־19.23 מ'.

בהאבקות זכתה סוריה ב־6 מדליות זהב. אבל הקהל יצא מכליו כאשר מוחמד מאסוטי מסוריה ניצח במשקל עד 48 ק"ג, מדליית הזהב הרביעית של סוריה במיש־חקים.

נבחרות הנשים של אלבניה בכ־דורסל וכדורעף זכו אתמול במ־דליות זהב כאשר השלימו את מישחקיהן ללא הפסד.

שמיד בגמר בז'נווה

ז'נווה (אי־פי). שני טניסאים לא מדורגים העפילו לגמר הטורניר כאן. הצ'כי הותיק תומאס שמיד ניצח את המדורג ראשון אנדרס גומס 7–6, 6–4, 6–0 והשוויי־צרי קלאודיו מזאדרי גבר על המדורג שישי, אולף שטנלנד משוודיה, 6–2, 6–7, 7–6.

טוטו: 11 ניחשו 14

מאת סופר "ספורט הארץ"

בבדיקת טפסי הטוטו אמש נמצאו באומדן ראשוני 11 משתתפים שני־חשו 14 תוצאות בטוטו. 360 ניחשו 13; 4350 ניחשו 12; 28.290 ניחשו 11; יותר מ־118.000 ניחשו 10 תוצאות ולכן בגלל ריבוי המנחשים הפרס החמישי לא יחולק ויועבר לשבוע הבא. היום יושלמו בדיקת הטפסים.

הניחוש הנכון בטוטו

1.	מכבי פ"ת — מב. חיפה	x
2.	בית"ר ת"א — צ. חולון	x
3.	מכבי ת"א — הפו. לוד	1
4.	הפו. ת"א — בית"ר י־ם	1
5.	הפ. כפ"ס — שמ. ת"א	x
6.	מב. נתניה — הפו. ב"ש	1
7.	בני־יהודה — הפו. פ"ת	x
8.	הפ. טבריה — ב. נתניה	1
9.	הכוח ר"ג — הפו. חדרה	1
10.	מכ. יבנה — הפו. עכו	1
11.	הפו. י־ם — מכבי יפו	x
12.	רבת־עמידר — שעריים	1
13.	הפו. חיפה — הפו ר"ג	1
14.	הפ. בת־ים — הפ. יהוד	x

טבלת הליגה הלאומית

	משח'	נצ'	תיק'	הפ'	שערים	נק'
1. מכבי נתניה (2)	3	3	—	—	1–5	9
2. מכבי תל־אביב (4)	3	2	1	—	5–10	7
3. בית"ר תל־אביב (1)	3	2	1	—	2–7	7
4. מכבי פתח־תקוה (5)	3	1	2	—	2–3	5
5. הפועל תל־אביב (8)	3	1	2	—	1–2	5
6. הפועל באר־שבע (3)	3	1	1	1	3–3	4
7. צפרירים חולון (6)	3	1	1	1	2–2	4
8. הפועל כפר־סבא (7)	3	1	1	1	2–1	4
9. שמשון תל־אביב (10)	3	—	2	1	2–1	2
10. בני יהודה (11)	3	—	2	1	3–2	2
11. מכבי חיפה (12)	3	—	2	1	2–1	2
12. בית"ר י־ם (9)	3	—	1	2	7–5	1
13. הפועל פ"ת (14)	3	—	1	2	4–2	1
14. הפועל לוד (13)	3	—	1	2	10–2	1

(בסוגריים — מיקום הקבוצות במחזור הקודם)

אחרי 3 מחזורים, עם מאזן מירבי: כל הנקודות ושער חובה אחד:

מכבי נתניה, כמו בימים הטובים

אלון נתן (מימין), גיבור נצחונה של מכבי תל אביב על הפועל לוד (5–1) מתגלה כמנהיג המרכב התל אביבי החדש לימי זוהר. אלון נתן הבקיע שני שערים, כאן בדרך לשערו הראשון. (צילום: עודי קרן)

תקוה (2) ולם הכניעו את באר שבע 3–1 במשחק מצוין

מאת חנן פארי

שלושה מרכיבים חשובים חזרו אתמול למיגרשה של המוליכה הלאומית, מכבי נתניה, כאילו כדי להדגיש את שובה של הקבוצה לצמרת — קהל שיא של יותר מ־7000 צופים, מישחק בהיר מלווה בארבעה שערים, וכוכב הקבוצה בעבר, עודד מכנס שחזר לקבוצת נעוריו. כל אלה היו תפאורה מצוינת למישחק מלהיב ומהנה שבו ניצחה נתניה 3–1 את הפועל באר שבע.

נתניה הבליטה חוליית קישור מצוינת שבה בלטו בני לם ורונן גבאי, את שלום תקוה המסוכן בהתקפה, וכן השוער בלדב, וצמד הבלמים חסן ובר. כל אלה פעלו כמערך מאוחד ומלוכד, שידע לסוכך על שערו, לצאת במהירות להתקפות ולסכן את שער באר שבע.

האורחים פתחו ללא וייצמן ואוחן, בהיעדרם נאלץ לשאת במלוא הנטל יובל אוחנה. הקישור נכנע פעמים רבות לקישור הנתנייתי המתגבר, ונאלץ לפרקים להסתפק בניסיונות עצירה של קשרי הריב בעבירות גסות.

נתניה הובילה 1–0 בדקה ה־28, תקוה הכשל כ־22 מטר משערו של אנטמן. בני לם בעט כדור מדויק והכניע את אנטמן.

נתניה עלתה ליתרון שני עם פתיחת המחצית השניה. יגאל מנחם שלח כדור מסוכן לשלום תקוה בתוך רחבת באר שבע וזה בעט בחוזקה מזווית קשה ופנימה — 2–0.

בדקה ה־54 עלה לשחק עודד מכנס במקומו של רונן גבאי.

כניסתו לוותה בתשואות של אוהדי נתניה, ועודד עצמו לא איכזב. נגיחה לעבר שער באר שבע ומאוחר יותר בישול השער השלישי, היה המאזן המכובד של עודד בבכורה המחודשת שלו.

ארבע דקות מן הסיום קיבל אוחנה כדור במרכז המיגרש, התקדם כ־15 מטר ובעט מ־25 מטר כדור חזק ומדויק שלא הותיר סיכוי לבלדב וצימצם את התוצאה — 1–2.

באר שבע לחצה לשוויון ונתניה הצליחה לבסס את נצחונה כאשר שלום תקוה התקדם לעבר שער באר שבע, ניהל מסירות כפולות עם עודד מכנס ובסיומן בעט מקרוב פנימה, 3–1.

מכבי נתניה — הפועל באר שבע
1–3 (0–1)

השערים לנתניה: שלום תקוה (47, 89), בני לם (28). לבאר שבע: יובל אוחנה (86).

* המצטיין: שלום תקוה.

● מכבי נתניה: בלדב, שמ־עון מנחם, חסן, בר, קורן, חלפון, לם, עציוני, גבאי (עודד מכנס), יגאל מנחם (נאמטה), תקוה. המאמן: זאב זלצר.

● הפועל באר שבע: אנטמן, ברחום, רחידי, אילת, גונן (אלי וייצמן), הזן (אלי אוחן), חיון, מאיר צרפתי, עורן, שמעון ביטון, יובל אוחנה. המאמן: נסים בכר.

שפט עובדיה בן יצחק, 7,500 צופים, איצטדיון מכבי בנתניה.

ברנר: שיחקנו במחשבה בכר: תקוה יעשה צרות

מה הם אומרים

מכבי תל־אביב — הפועל לוד

● דרור ברנר, מאמן מכבי: ניצחנו במחשבה. ידענו ששחקני לוד יבואו להתבצר בהגנה. שיחקנו בסבלנות ועם הרבה רצון. הקבוצה היתה מוכנה נפשית למאבק הנוקשה.

● יעקב אסקטלן, מאמן לוד: הכושר הגופני של השח־קנים הורגש בכל שלבי המשחק. צריך להמשיך ולעבוד קשה ולנסות להשתפר בהמשך.

מכבי נתניה — הפועל באר־שבע

● עודד מכנס, מכבי נתניה: היתה לי הרגשה טובה לקום מהספסל ולשמוע את תשואות האוהדים. הניצחון 3–1 הוכיח, כי יש שילוב טוב בין הוותיקים לצעירים.

● נסים בכר, הפועל באר שבע: שלום תקוה הוא שחקן שיעשה הרבה צרות לקבוצות בליגה ואם ימשיך בכושרו הנוכחי, אי אפשר כמעט יהיה לעצור אותו בהמשך.

הפועל תל־אביב — בית"ר ירושלים

● יעקב אקהויז, קפטן הפועל: במחצית הראשונה היינו מאופקים אך שער המשווה לפני המחצית היה עבורנו כמו זריקת מרץ ועודד אותנו. במחצית השניה היינו קבוצה אחרת.

● יעקב שורזין, בית"ר ירושלים: המחצית הראשונה שלנו היתה הטובה ביותר בעונה זו. שער המשווה שספגנו היה בעיתוי גרוע והשפיע עלינו לרעה.

מכבי פתח־תקוה — מכבי חיפה

● עופר פביאן, שוער פ"ת: איני מאוכזב מהתוצאה כי למרות התיקו היה מישחק מעניין, רב אירועים מהסוג שיחזיר את הקהל למגרשים.

● בני גינצבורג, שוער חיפה: היינו טובים יותר והחמצנו. אם היינו משכילים להבקיע היינו מנצחים.

בני־יהודה — הפועל פתח־תקוה

● דוד שוייצר, מאמן בני יהודה: לאחר שהובלנו 2–0 הור־יתי לשחקני להמשיך לתקוף, אך נסיגה תמוהה של הקישור וחוסר מנהיג במרכז גרמו לעדי־פות פ"ת שניצלה זאת כדי להשוות.

● אברהם גרנט, מאמן פ"ת: רק אי הבנה בין מגיני קבוצתי במחצית הראשונה הביאה ליתרון בני יהודה. בשניה גילינו עדיפות והחילופים שבוצעו הביאו לתפנית במישחק.

בית"ר תל־אביב — צפרירים חולון

● אבי ליברמן, שוער בית"ר תל אביב: תוצאה טובה לגבינו. נקווה שנשחק טוב יותר בהמשך הליגה.

● מאיר נימני, מאמן חו־לון: הכנתי את שחקני למישחק התקפי. הגענו להזדמנויות רבות לכיבוש שערים והחמצנו ניצחון.

הפועל כפר־סבא — שמשון תל־אביב

● אלי יאני, הפועל כפר סבא: שמשון תל־אביב אינה [illegible] קל לשחק נגדה. נצטרך לשפר את ההגשות והרצון לנצח.

● אפרים אביבי, שמשון תל־אביב: מישחק פושר שלא שיבצע במיוחד. חסרו השערים. במרכז המגרש התנהל אמנם מישחק טוב, אך מה שפגם היתה חולשת ההתקפות.

מכבי ת"א: בלי רחמים

מאת אילן פיש

מכבי תל־אביב הוכיח אתמול כיצד יש להתייחס לקבוצות "נחו־תות". ללא נטילת סיכונים מיותרים הציגו שחקני מכבי 90 דקות של כדורגל שאפתני ונמרץ ומצאו עצמם בסיום עם שכר הולם — ניצ־חון גבוה, 5–1.

המכבים צרו מפתיחות המשחק על שערו של מקסים טריקי והפעילו לחץ כבד שנשא פרי ראשון בדקה ה־25. בני טבק התיר את אלון נתן לבד מול השער. נתן לא היסס ובעט פנימה 1–0.

לוד המשיכה במגננה וצופפה את הרחבה. בניסיון למשוך את שחקני לוד מחוץ לרחבתם, נסוגו חלוצי מכבי בני טבק ושחר בראל לכיוון מרכז המגרש, ומשם ניצלו את כושר הפריצה שלהם כדי לאיים על השער. הם לא הסתפקו רק בנסיונות כיבוש, אלא הכשירו את הדרך לשער גם לחבריהם מהחוליות האחרות. את המחצית הראשונה סיים מכבי ביתרון שני שערים.

כשאת השער הנוסף כבש ארז לולו בדקה ה־33 בבעיטה שטוחה מתוך הרחבה.

בתחילת המחצית השניה הגבירו המכבים את הלחץ והוציאו את שח־קני לוד משיווי משקלם. יותר ויותר שחקנים עלו לעבר רחבת לוד וכך הפקירו את משחק ההגנה. לוד ניצלה זאת פעם אחת, בדקה ה־57. דיתגן נותר חופשי, חלף על פני השוער משה מרכוס שהכשילו. את בעיטת 11 המ' ניצל בני סמדג'ה כדי לצמק ל־1–2.

מכבי לא ויתר ובדקה ה־60 נגח שחר בראל מקרוב כדור שהוגבה על ידי טבק. בחלוף 11 דקות, בדקה ה־71, הבקיע טבק שער במבצע אישי מבריק. בעומדו על קו ה־16 קיבל כדור מנתן, חלף על פני שלושה שחקנים, עבר את השוער ובעט בחוזקה פנימה, 1–4.

השער החמישי היה מרשים. לולו חדר לרחבה, הסיט אחורנית לנתן, שבעט בלי לעצור כדור חזק שנעצר רק ברשת, 5–1.

מכבי תל־אביב — הפועל לוד
1–5 (0–2)

השערים למכבי: אלון נתן (25, 75), ארז לולו (33), שחר בראל (60), בני טבק (71). ללוד: בני סמדג'ה (57) מ־11 מ'.

* המצטיין: בני טבק.

● מכבי תל־אביב: מרכוס, קריים, גולדברג, שמעונוב, איתן לוי, צרפתי, לולו (גודרון), אלון נתן, גריאני, בראל, טבק. המאמן: דרור ברנר.

● הפועל לוד: טריקי, יצחק בנודיס, קטשוילי, אורי בנודיס, ברזגו (ויתנן), דיתגן, הילל, מאיה, ברגמס, סמדג'ה, שרבים (סיטבון). המאמן: יעקב אסקטלן.

שפט יעקב שינר, 4000 צופים, ברמת־גן.

במחזור הבא

- מכבי חיפה — הפועל פ"ת
- באר־שבע — בני־יהודה
- שמשון ת"א — מ. נתניה
- בית"ר י־ם — כפר־סבא
- הפועל לוד — הפועל ת"א
- צפ. חולון — מכבי ת"א
- מכבי פ"ת — בית"ר ת"א

יהודה עמר (מימין) מבקיע שני שערי הניצחון של הפועל ת"א (2–1) על האלוף בית"ר ירושלים. מנחם את שלמה שירזי [illegible] הזומים... (צילום: אריה קנפו)

● איאן ראש יעשה היום את הופעת הבכורה שלו בליגה האיטלקית. ראש נרפא מפציעה וישחק בשורות יובנטוס נגד אמפולי.

האלוף בצרות, אמר עמר

מאת דרור מגר

בית"ר ירושלים מאבד את ההגמוניה לטובת תל אביב. לאחר שבשלושה מיפגשים מול התל אביביות (מכבי, הפועל ובית"ר) הצ־ליח להשיג רק נקודה אחת.

במחצית הראשונה שיחק בית"ר בצורה סבירה כשיתרונו לא הוטל בספק. מלמיליאן שנשמר אישית על ידי הרמה היה חלש מאוד, אך שורזין ידע לשלוח את המגינים התוקפים קדוש ושירזי להתקפות רבות, שבאחת מהן, בדקה ה־18, נכבש שער היתרון. שורזין שלח ימינה את מאיר קדוש, ששלח כדור למרכז, אורי מלמיליאן הצליח לבעוט. הכדור פגע ברונן רוקמן, הוסט וחדר פנימה 1–0.

בהמשך הצליח אריה אלתר להדוף בעיטות מסוכנות של מלכה וסלקטר בעוד שוער בית"ר זינק לראשונה רק בדקה ה־41 לאחר בעיטה ראשונה של הפועל מרגלי דאגו. הפועל, שבשורותיו שיחקו שמונה שחקנים בעלי אופי הגנתי, שיחק באיטיות והתקשה להעביר כדור מדויק לשני החלוצים.

בדקה ה־44 זכה הפועל בקרן ראשונה. הכדור הוסט אל מורים דאגו שהגביה גבוה ורחוק. יוסי מורחי יצא אך לא הגיע לכדור וי־הודה עמר נגח כדור קשתי פנימה, 1–1.

במחצית השניה כמו נעלמו קשרי בית"ר מהשורה ועימם כל הקבוצה. אולם הפועל זכה להתקפה שניה טובה במישחק רק בדקה 64 כש־מורים דאגו בעט מ־25 מטר ומורחי הדף. בדקה ה־69 זכה הפועל לעוד כדור קרן: מורים דאגו הגביה מימין ויהודה עמר נגח פנימה, 2–1. ברבע השעה האחרונה למישחק לחץ בית"ר על שער הפועל אך התבסס על הגבהת כדור למרכז הרחבה, שם שלטו בלמי הפועל ושוערו ללא בעיות.

הפועל תל אביב — בית"ר ירושלים
1–2 (1–1)

השערים לתל אביב: יהודה עמר (44, 69). השער לבית"ר: רונן רוקמן (18).

* המצטיין: אריה אלתר.

● הפועל תל אביב: אלתר, עמר, דאגו, סגל, חלפון (הרש־ליקוביץ), אקהויז, הרמה, כהן, דאגו, ברשטרית, רובין (לוי). המאמן: יצחק שניאור.

● בית"ר ירושלים: מורחי, קדוש, אוזלאי, שמואלי (גואטני), שירזי, שורזין, דידה, מלכה (שורץ), מלמיליאן, סלקטר, רו־קמן. המאמן: מרדכי שפיגלר.

שפט אריה פרוסט, 7,000 צו־פים, באיצטדיון בלומפילד.

יש תקוה לא רק בנתניה

ליגה לאומית

מאת משה הר געש

המחזור השלישי בליגה הלאומית העניק לחובבי הכדורגל תקוות לעונה פורה. כוכבי המחזור היו שלושה מועדונים ותיקים ובעלי מוניטין, שניים מהם מצפים כבר תקופה ממושכת לחזור לפיסגת הכדורגל הישראלי.

המוליך החדש מכבי נתניה שניצח בבית 3–1 את הפועל באר־שבע השלים מאזן מירבי של שלושה ניצחונות רצופים. גבור הניצחון היה שלום תקוה שהבקיע צמד והוביל את הנבחר, כולל הבן החוזר עודד מכנס, לתצוגה משכנעת שהזכירה את הימים הגדולים.

הנתנייתים מקדימים בשתי נקודות את מכבי תל־אביב, מחזיק הגביע שהביס 5–1 ברמת־גן את הפועל לוד סוגר הטבלה. התל־אביבים, עדיין ל־לא אלי דריקס, הבקיעו 10 שערים בשלושה מישחקים, מס־פר מכובד של יותר משלושה שערים למישחק.

את התוצאה המפתיעה ביותר חולל הפועל תל־אביב, האלוף לפני שנתיים, שניצח בבלומ־פילד 2–1 את יורשו, האלוף הנוכחי, בית"ר ירושלים. האחרון לא השיג עדיין ניצחון ומשוקע בתחתית עם נקודה בלבד.

21 שערים הובקעו בסוף השבוע, שיא חדש בעונה זו. ארבעה מהם בתיקו 2–2 בין בני־יהודה להפועל פתח־תקוה. שני מישחקים הסתיימו בתיקו 1–1: מכבי פתח־תקוה — מכבי חיפה, בית"ר תל־אביב — הפועל צפרירים חולון. במישחק נוסף בכפר־סבא לא הצליחו הפועל המקומי ושמשון להבקיע אפילו שער אחד.

ליגה סקוטית

ריינג'רס (בלי אבי) ניצחה במאתרוול

גלאזגו (שרות "ספורט הארץ"). אבי כהן שיחק אתמול בקבוצת המי־לואים אבל הבכיר בגלאזגו ריינג'רס ניצחו 1–0 את מאתרוול משער של ג'ון פילבורן. ניצחון זה העלה את ריינג'רס למקום הרביעי עם 9 נקודות.

המישחק המרכזי בין סלטיק ואברדין הסתיים בתיקו 2–2. וכך עלתה הארטס לראש הטבלה בניצ־חון חוץ על דאנדי 3–1. להארטס 13 נקודות. לסלטיק ואברדין 12 כ"א. תוצאות נוספות: דאנפרמליין — מורטון 1–4. היברניאן — פאלקירק 1–0, סנט־מירן — דאנדי יונייטד 2–0.

בלגיה: בריז' ומאלין ניצחו, בוורן נוצחה

בוורן נוצחה 1–0 בביתה על ידי וינטרסלאג במחזור השביעי של הליגה הבלגית בכדורגל. משה סיני שיחק 90 דקות. פ.ק. בריז' ניצחה בחוץ 2–0 את קורטריק. רוני רוי־זנטל שיחק ב־15 הדקות האחרונות. פ.ק. מאלין ניצחה בביתה 1–0 את שארלרואה. אלי אוחנה שיחק 90 דקות.

הנרי מישל יבוא לארץ בסוף החודש

מאת סופר "ספורט הארץ"

הנרי מישל, מאמן נבחרת צרפת בכדורגל, יבוא לארץ בסוף החודש, בצוותא עם מלווה כבד נוסף מההתאחדות הצרפתית, כדי לבדוק את איצטדיון רמת־גן ואת תנאי האירוח למשחק הבינ־ארצי הידי־דותי בין נבחרות צרפת וישראל.

צרפת אלופת אירופה, תבוא לישראל למחנה אימונים בחודש ינואר במסגרתו תקיים מישחק בין־ארצי עם נבחרת ישראל.

ניצחו בטורניר רונן

בטורניר הטניס לזכרו של מוסקה רונן ז"ל שהסתיים ביום שישי בקרית הטניס ניצחו בזוגות גברים אבי לוין והוזה סוקולובסקי, שגברו על מוטי רקושט ואיתן אביזון 6–2, 6–3, 6–3. בזוגות סניורים זכו רגרינקליביץ שגברו על ריבנר־רייניץ 6–2, 6–2.

למנצחים הוענקו גביעים תרומת המשפחה, כדוריות ופרסים אחרים. התחרות נערכה בחסות חברת בשנל.

בנודיס והכדור שברשת. הלהראי אורי בנודיס נותר המום עם הכדור ברשת שערו במשחק בו ניצחה מכבי תל אביב 5–1. אחיו, השוער יעקב בנודיס, פצוע ועדיין לא משחק. (צילום: עודי קרן)

אין איכות בלי מנהיגות

מאת נפתלי זעירא

כמו בחיים הפוליטיים סבלו אתמול קבוצות הפועל כפר סבא ושמשון תל אביב מ"משבר מנהי־גות". צפיפות במרכז השדה, מהלכי רוחב (לפרקים נאים ומתוחכמים) — אבל מיעוט מבוטל של התקפות אמת — מגע אזעקות שווא ליד השערים.

על כן 0–0 מאכזב. כפר סבא מול שמשון. מסורת של מישחקים עיקשים והדוקים. אשתקד, באותו מיגרש — 2–2 מלהיב. זה שש שנים אין כפר סבא מצליחה לנצח את בני הכרם. גם אתמול לא עלה הדבר ברגלי חלוצי השרון. בבכורתו של ירון פרסלני במרכז הגנת כפר סבא "שיחרר" את גדעון סיימון מלהד־לוש על מרכז השדה, יחד עם מייקל יפה. תולשתם ומישחקם הבלתי מדויק של השניים העבירו לא אחת את כובד המישחק לצד השמשונים. ביניהם צר את העין הכפר סבאי בעבר יגאל הלל (במיוחד במחצית הראשונה).

מעניין — גם השמשונים הציגו מישחק ללא פשרות בטבור המיגרש בזכות לחימתם הבלתי מתפשרת של אבינעם עובדיה ואפרים שמ־עונוב, אבל לא הפעילו די את ההתקפה שסבלה מחוסר כדורים ממוזן.

אירועים ליד השערים? — כמעט לא היו. בעיטה של סוקרן נבלמה על סף היציאה להפסקה בעמוד שער כפר סבא. רק במחצית הראשונה נוכחנו כי אלי יאני נכלל בהרכב קבוצתו. זה היה בעיקבות החמצה מסוגת של מלך השערים באשתקד אשר בעט מטווח קצר לגופו של שוער שמשון אבנר חדד (66).

הפועל כפר סבא — שמשון 0–0

* המצטיין: אבנר חדד.

● הפועל כפר סבא: שמיר, א. ברזויים, פרסלני, רבינוביץ, איינשטיין, יפה, פולבר (מיכוניק), סיימון, רביבו, נוהר (פילוס), יאני. המאמן: שמעון שנהר.

● שמשון תל אביב: חדד, דהרי, ברדה, א. כהן, י. לוי, א. שמעונוב, י. הלל, ש. מזרחי, א. עובדיה, סוקרן, צוזשווילי (אדרי). המאמן: יעקב גרונדמן.

שפט דאוד סוהייל. 2,500 צופים, בכפר סבא.

מה יש לך, מר לוין?

מאת ציון ניסן

היה זה מסוג המישחקים שאתה יוצא מהם ברגשות מעורבים שכן דקות בודדות של אירועים מעניינים ליד השערים, שוורים בשערים יפים בשלעצמם, כנגד דקות רבות של מישחק פושר בין שחקני שתי הקבוצות מגלים חולשה וחוסר תנועה מספקת.

תחילת המישחק לא העידה על המשכו ועד הדקה ה־30 התנהל מישחק שקול תוך עדיפות קלה לשחקני בני יהודה. בהמשך החלו שחקניו של שוייצר להביע מעט יותר את הכדור ולשלוח את החלוצים להתקפות מסוכנות ובדקה ה־42 הובקע השער היפה במישחק, כשאייל חיים בעט כדור יעף לפינה העליונה ממרחק של תשעה מטרים.

ויכוחים מיותרים עם השופט ואי הבנה של מגיני פתח תקוה נוצלו שלוש דקות מאוחר יותר להבקעת השער השני, ושוב היה זה אייל חיים שבעט שטוח מ־14 מטר, 2–0.

כניסתם של רן קלמנוביץ ואלי מחפוד מייד לאחר ההפסקה בסיועו של גיל סאבו, נסכו רוח חיים בקבוצה ששחקניה החלו לתקוף גלים גלים תוך הצגת כדורגל טוב ומסוכן כנגד חולשת הקישור המקומית שנסוגה לאחור לגונן על התוצאה. התקפה של פתח תקוה בדקה ה־53 מצאה את ניר לוין חודר לרחבה ומטעה את אסייג כדי לצמצם את התוצאה. לחץ האורחים גבר ובדקה ה־71 בשלת שוב ניר לוין שבעט לתוך הרחבה ותוך ריצה נגח בעל ידי אסייג פנימה (2–2).

בני יהודה — הפועל פתח תקוה
2–2 (0–2)

השערים לבני יהודה: אייל חיים (42, 45). לפתח תקוה: ניר לוין (53, 71).

* המצטיין: גיל סאבו.

● בני יהודה: אסייג, סלמה, אלקבץ, פרי, עלו, לוי (אזמירלי), מליחי, שרעבי, חיים, גורדנה, אייזנברג (שירזי). המאמן: דוד שוייצר.

● הפועל פתח תקוה: ג'דבי, קושווילי, בורניק, אר־לין, לוי, סאבו, חזן (קלמנוביץ), אליה (מחפוד), שושני, לוין, בסון. המאמן: אברהם גרנט.

שפט צבי שריר. 3000 צופים. נערך ברמת גן.

סאמאראנץ' פונה לגורבאצ'ב וקאסטרו בעניין צפון־קוריאה

לוזאן (אי־פי). נשיא הוועד האו־לימפי הבינלאומי, חואן־אנטוניו סאמאראנץ', מקווה להיפגש בקרוב עם מנהיג ברית המועצות מיכאיל גורבאצ'ב ולבקש ממנו להפעיל את השפעתו על צפון־קוריאה שתקבל את הצעת הוועד האולימפי הבין־לאומי בהקשר למישחקים האולימ־פיים שייערכו בעוד שנה בסאול.

סאמאראנץ' אמר כאן כי גם מנ־היג קובה, פידל קאסטרו, הציע את עזרתו וכי בכל מקרה אין הוא צופה החרמת המישחקים על ידי הגוש הסובייטי.

כדורמים

גבעת חיים אלופה

קבוצת הכדורמים של הפועל גבעת חיים הוכתרה ביום ו' אלופת ישראל. הכתרתה שלה הפועל קרית טבעון לא טרחה להתייצב למשחק המכריע בבריכת מכון וינגייט. ולשופטים יצחק לוד וגבי קרני לא נותר אלא לשרוק לסיומו של המישחק שלא נערך.

קבוצת הפועל קרית טבעון הגיעה לבריכת מכון וינגייט רק עם 5 שחקנים בעוד שיתר ה־9, לדברי ראשיה נתקעו בכביש החוף. קרית טבעון התייצבה בכלת למישחק רבע גמר גביע המדינה וניצחה את הפועל עמק הירדן 10–9. במישחק רבע גמר אחר גבר הפועל גבעת חיים על הפועל גוש זבולון 21–3.

במקום השלישי בליגה הורג מכבי קרית־אונו על אף שנוצחה ביום שישי בידי אס"א תל־אביב 11–14.

פתח תקוה: תודה לפביאן

מאת חיים מלינק

אם נרצה להמשיל את מה שראינו במישחק זה לעולם האגדות, הרי עופר פביאן הוא הילד ההולנדי הקטן שהציל את עירו כשתחב אצבע בסכר הפרוץ.

לולא פביאן היתה פתח תקוה יורדת מובסת כבר במחצית הרא־שונה. חיפה הזכירה במחצית הרא־שונה את ימי האליפות שלה בהתקפות "גלים גלים" משני האגפים, כאשר ביילובסקי ועופר מלהטטים במרכז השדה. החיפאים פתחו בכ־עזה בניסיון להכריע את המישחק מיד בהתחלתו. אך השער הראשון נכבש לחובתם וכבפתיע. אלישע לוי שלח את רפי כהן שמול גינצבורג הקשית מעליו ל־1–0 לפתח תקוה.

חיפה יצאה מיד להתקפות רבות ובדקה ה־16, בעקבות הכשלת חלוץ חיפאי, הרים ברילי כדור עונשין שהורחק לעבר מרכז הרחבה. ושלום לוי בעט בדייקנות, 1–1. מרגע זה השתלטה חיפה בליל על הכיבוש ועצמתה בו בכל העולה על רוחה. גיבור דקות אלו היה עופר פביאן, שהציל שערו שוב ושוב מכיבוש.

במחצית השניה ירדה הרמה וה־מישחק התנהל ברובו במרכז השדה.

גם במחצית זו הציל פביאן שערים בטוחים, וחיפה כמעט ספגה שער לחובתה כשגינצבורג הדף מקרוב בעיטה מסוכנת.

מכבי פתח תקוה — מכבי חיפה
1–1 (1–1)

השער לפתח תקוה: רפי כהן (4). השער לחיפה: שלום לוי (16).

* המצטיין: עופר פביאן.

● מכבי פתח תקוה: פביאן, מאיר כהן, דאו, דניאל, צופי, אוזגל (כלהון), רן בן שבעון, אביטל, רפי כהן, של־בוה (טבעונו), אלישע לוי. המאמן: ג'ק בנסל.

● מכבי חיפה: גינצבורג, אהרוני, אטמן, קליינר, מיללר, רוזנטל, שלום לוי ואבי קרמן, ביילובסקי, עופר ובנבעולי, אר־בלי, עופר מזרחי. המאמן: דוד קשטן.

שפט חיים ליפקוביץ, 2000 צופים, במגרש הפועל פתח תקוה.

שני המחמיצים: רוני צמח (מימין) ובני דמתי, הם בעטו מהנקודה הלבנה ולא הבקיעו. בית"ר ת"א — צפרירים חולון 1–1. (צילום: עודי קרן)

מכבי ת"א לדריקס: או חתימה — או להעברות

כדורגל

מאת אילן פיש
סופר "ספורט הארץ"

מכבי תל־אביב יציב את החלוץ אלי דריקס ברשימת ההעברות, אם עד ערב ראש השנה (יום רביעי הקרוב), לא יושלם המו"מ בין הצד־דים. אמר אמש אלדד בוקשפן, יו"ר אגודת מכבי תל־אביב, בתום ישיבת הנהלה שכונסה מיד עם סיום המשחק עם הפועל לוד.

בהודעה שמסר בוקשפן נאמר, שמכבי תל־אביב מעוניין בדריקס והציע לו הצעה מכובדת והוגנת לשחקן ברמתו ובגילו. בימים האחרונים קיימו הצדדים שיחות בהן התברר שהפער ביניהם אינו ניתן לגישור. הצעת מכבי דומה לזו שני־תנה לשחקן בעונה שעברה. אך בהודעה שונה. אולם על פי ההודעה, דרישותיו של דריקס הן מעבר לכל פרופורציה והאגודה אינה יכולה לעמוד בהן.

מכבי תל־אביב תהיה מוכנה גם למכור את השחקן לצמיתות ולא רק להשאילו, אם תימצא הקבוצה שת־היה מוכנה לשלם לפי הסכומים שנקבעו בגובה הדרישות של השח־קן לאגודה. במכבי מקווים שדריקס יענה בסופו של דבר להצעת הקבוצה.

אלי כהן, שהגיע לקבוצה מהפועל אזור, לא ימשיך. ביום שישי הגיע הכלם להסכם עם מכבי פתח־תקוה אליו יעבור במהלך השבוע.

כולם היו מאוכזבים

מאת צחי ברזילי

שתי הקבוצות ירדו מכר הדשא מאוכזבות. לשתיהן היו הזדמנויות רבות להכריע את המשחק, לרבות שתי בעיטות מ־11 מטר שהוחמצו. הסיכום: מישחק בינוני, מחצית ראשונה גרועה ומשעממת, מחצית שניה תוססת ושופעת אירועים.

החולונים שיחקו בנחישות רבה במטרה לזכות בנקודות. בבית"ר תל אביב היה שינוי לעומת מחזורי הפתיחה, כשם ניצחו בקלות קבוצות פגועות. הפעם עלו הבית"רים כפייבוריטים מוליכי הטבלה, והיוו אתגר לצוות חולוני עיקש.

המישחק החל למעשה ב־3.15 עם פתיחת המחצית השניה. דקה 48: הגבהת כדור משמאל מוצאת את עמרני, וזה מחמישה מטרים מוצא את הרשת. 1–0 לחולון. דקה 55: בני דמתי בועט כדור עונשין מ־11 מטרים (לאחר הכשלת בדבורוך ברחבת ה־16) גבוה מעל המשקוף.

משגה בהגנת חולון (דקה 58) מר־תיר את נסים כהן בודד בעומק הרחבה. נגיחה יפה מ־7 מטרים, והכ־דור פוגע בקורה וחוזר פנימה 1–1.

בדקה ה־71 מורה בן־ייצחק בשנית על הנקודה הלבנה. לאחר הכשלת ירון כהן, רוני צמח בועט ללא דופי אך בן־ייצחק דורש בעיטה חוזרת (בטענה ששחקני בית"ר נכנסו לרחבת ה־16 טרם ביצוע הבעיטה). צמח בועט הפעם חלש וביטון משתטח היטב וקולט.

בית"ר תל אביב — צפרירים חולון
1–1 (0–0)

השער לבית"ר: נסים כהן (58), לצפרירים: עמרני (48).

* המצטיין: יעקב ביטון.

● בית"ר תל אביב: ליברמן, קצב, יעקב כהן, עמר, ניסן כהן, צמח, י. אדרי (עמרון), נסים כהן, תגר, ירון כהן, לביא (סורס). המאמן: יצחק שום.

● צפרירים חולון: ביטון, ג. זיתוני, יעקובי, א. כהן, מכלוף, בני דמתי, בדבורוך (אמיר ליברמן), פרחן, מאיר, שקרוקה, עמרני (פס). המאמן: מאיר נימני.

שפט יצחק בן־ייצחק. 3,000 צופים, באיצטדיון ברמת גן.

סאבאטיני — מאלייבה בגמר טורניר טוקיו

טוקיו (אי־פי). גבריאלה סאב־אטיני מארגנטינה תתמודד כאן היום בגמר נגד הבולגריה מנואלה מאלייבה. בחצי הגמר ניצחה סאב־אטיני את קטרינה, אחותה הצעירה של מנואלה, 7–6, 6–4 ואילו מנואלה גברה על השוודית קטרינה לינדקוויסט 6–4, 6–3, 6–3.

צמרת צפופה בליגה הארצית, אחרי 3 מחזורים:

המוליך התורן: יבנה

לארבע הקבוצות המובילות 7 מתוך 9 נקודות

ליגה ארצית

מאת משה הר־געש

תוצאות המחזור השלישי גרמו צפיפות בצמרת הטבלה. הפועל ירושלים שהוליך ערב המחזור איבד את מקומו למכבי יבנה המקדימו בהפרש שערים. הירושלמים לאחר שני ניצחונות סיימו 1–1 בבית עם מכבי יפו ובכך איפשרו לשלושה מנצחים ששיחקו בבית להשוות את מספר הנקודות. מכבי יבנה המוליך החדש שניצח 2–0 את הפועל עכו, הפועל חיפה שגבר 1–0 על הפועל רמת־גן והכח רמת־גן שהבקיע גם כן 1–0 את הפועל חדרה. 15 שערים הובקעו בסוף השבוע. 6 קבוצות ניצחו בבית, משחק אחד הסתיים בתיקו ואפילו קבוצה אחת לא ניצחה בחוץ.

מכבי יבנה — הפועל עכו
(0–1) 0–2

השערים: אבי כהן (37), מירן בדשמעון (54).

* המצטיין: אבי כהן.

מכבי יבנה שלט במגרש ללא עוררין אך לא ניצל את כל ההזדמנויות. בדקה ה־37 מסר ציון יעקב לאבי כהן שמהאויר בעט מרחוק בעוצמה לחיבורים. שער מרהיב. השער השני הובקע לאחר התקפה מתוכננת של יבנה, שב־סיומה בעט בדשמעון מ־13 מ' שטוח לפינה השמאלית.

שפט יצחק יוסב. 550 צופים ביבנה.

משה בוקי

הפועל ירושלים — מכבי יפו
(0–0) 1–1

השער להפועל: אשר ששון (90), ליפו: זוהר יצחק (66).

* המצטיין: זוהר יצחק.

למרות הלחץ המסיבי של הפועל הבקיע זוהר מיפו בניגוד באחת ההתקפות המתפרצות. הפועל הני־שיך בכליך אך נאלץ להסתייע בשפט שהאריך את המשחק בשש דקות. בדקה האחרונה ממש גנה נומד למשקוף, הכדור החוזר פגע בברכם של שוקו יפאי, ששון השתלט עליו והשווה. שפט סאבי אלנקוה. 2,000 צופים בימק"א.

הפועל חיפה — הפועל רמת־גן
(0–1) 0–1

השער: אלי בראמו (18).

* המצטיין: טל בנין.

תהליך ההצעה של יצחק אנגי־לנדר, מאמן הפועל חיפה שהעדיף פידות, כנין, טבג, ולוי, הוכח כנכון בניצחון על הפועל ר"ג. המשחק היה שקול, אך לחיפה היו יותר הזדמנויות. השער הובקע בשלב מוקדם, כדור שבעט מהר פגע באחד המגינים וחזר לבראמו שהרשית מקרוב.

שפט יוסף שועי. 2,000 צופים בחיפה.

אברהם ציבין

הכח רמת־גן — הפועל חדרה
(0–1) 0–1

השער: אברהם לוי (21).

* המצטיין: אברהם לוי.

הכח זכה בניצחון צודק, שלט במגרש והיה עשוי לנצח בהפרש גבוה יותר לולא החטאות חלוציו. האורחים מחדרה נתפסו לחולשה ולא הצליחו להוות יריב שקול. שער הניצחון הובקע בדקה ה־21. אברהם לוי קיבל כדור מדני כהן ובעט לרשת מ־20 מ'.

שפט אריה וולף. 600 צופים בוינגייט.

דייק לוי

הפועל טבריה — בית"ר נתניה
(0–3) 1–3

השערים לטבריה: משה אוזלאי (18, 21), יוסף שמריה (30). לנתניה: גבי קרמר (80).

* המצטיין: יוסף שמריה.

הטבריינים הכריעו את המשחק כבר במחצית הראשונה בה הבקיעו שלושה שערים ללא מענה. השער השני של אוזלאי היה נדיר. הוא קיבל מסירה לאורך 50 מ' משכתאי שינו הבקיע.

שפט רחמים שאשא, 1,000 צופים בטבריה.

מכבי רמת־עמידר — מכבי שעריים
(1–0) 1–2

השערים לעמידר: שמעון תמם (53), נתי אהרוני (85). לשעריים: נתי עזריה (16).

* המצטיין: אשר סימנטוב.

חוסר מזל גרם להפסד שלישי רצוף של הקבוצה משעריים שהו־בילה 1–0 במחצית אך בדקה ה־54 הוחייך שחקנה אחוד עידן כדור 11 מ' שנהדף ע"י השוער סימנטוב. שער הניצחון בשלבי הסיום היה מרהיב. נתי אהרוני נגח ממרחק רב לרשת והעניק לקבוצתו ניצחון ביתי ראשון.

שפט עמית קליין. 300 צופים ברמת־עמידר.

יוסף חבב

הפועל בתים — הפועל יהוד
(0–0) 1–1

השער לבתים: משה עטריה (84), ליהוד: יהודה רוזנק (48).

* המצטיין: [illegible]

בדקה ה־48 [illegible] בדקה ה־53 נקבעה בעיטת 11 ליהוד, [illegible] הבקיע אך השופט קבע בעיטה חוזרת שנעצרה בקורה. בדקה ה־84 הגביה מועלם קרן ומשה עטריה השווה בנגיחה.

שפט גבי פרץ. 500 צופים בחולון.

מנחם כהן

טבלת הליגה הארצית

1.	מכבי יבנה	3	1–4	7
2.	הפועל י־ם	3	2–4	7
–.	הפועל חיפה	3	2–4	7
4.	הכח ר"ג	3	1–3	7
5.	הפ. טבריה	3	6–5	6
6.	הפועל חדרה	3	3–6	4
7.	רמת־עמידר	3	4–4	4
8.	הפועל בתים	3	2–2	4
9.	הפועל ר"ג	3	3–2	3
10.	הפועל יהוד	3	3–3	3
11.	מכבי יפו	3	1–1	3
12.	ב. נתניה	3	5–2	1
13.	מכבי שעריים	3	6–3	0
14.	הפועל עכו	3	5–1	0

במחזור הבא

- ● ב. נתניה – הפועל יהוד
- ● הפועל ר"ג – הפ. בתים
- ● מכ. שעריים – הפ. חיפה
- ● מכבי יפו – רמת־עמידר
- ● הפועל עכו – הפועל י־ם
- ● הפועל חדרה – מכ. יבנה
- ● הפ. טבריה – הכח ר"ג

מלך השערים

1.	משה אוזלאי (הפ. טבריה)	2
–.	יוסף שמריה (הפ. טבריה)	2
–.	ציון אוחנה (הפועל י־ם)	2
–.	מג'די אבוטמך (ה. חדרה)	2
–.	יגאל אלחדד (ה. חדרה)	2
–.	ציון יעקב (מכבי יבנה)	2

גלעד בלום ויתר על נסיעה לספרד והרוויח 1000 דולר

מאת סופר "ספורט הארץ"

הטניסאי גלעד בלום שהחליט ביום שישי בבוקר לבטל יציאה לספרד, הרוויח בשעות אחר הצהר־יים 1000 דולר בתחרויות ראווה שהיו במרכז הטניס ברמת השרון, לרגל סיום תחרות גראנד פרי גלי לנוער.

האירוע נוצל לטכס חגיגי לקרי־את שם הרחבה במרכז הטניס על שמו של דניאל אהרון ז"ל, איש חברת גלי, שנהרג בתאונה בכנרת. ליוזר הופיעו במשחק ראווה חמי־שה מטובי הטניסאים בארץ, עמוס מנספורד, גלעד בלום, רביב ויי־נברג, בועז מרקוביץ ועמית נאור. [illegible] כספי בן 1000 דולר שהחליט להעניק למכבה גבי אהרון, מבעלי גלי ואחיו של המנוח.

הפסדי ליגה ראשונים לק.פ.ר. ומנצ'סטר יונייטד

ליגה אנגלית

לונדון (שירות "ספורט הארץ"). יתרונה של קווינס־פארק ריינג'רס בראש הטבלה האנגלית צומצם אתמול לשתי נקודות בלבד כאשר נחלה את ההפסד הראשון העונה, 2–0 באוכספורד בעוד שטוטנהם ניצחה 1–0 בווטפורד. למקום השלישי עשויה להעפיל היום ליוורפול, אם תנצח במישחק החוץ בניוקאסל.

ג'ים סמית, מנהלה של ק.פ.ר., חזר למועדונו הקודם ונחל אכזבה גדולה. ריצ'ארד היל, שנרכש בשבוע שעבר מנורת'המפטון ודין סאונדרס הבקיעו את השערים לאוכספורד. כריס פיירקלאף, הבלם השחור של טוטנהם, הבטיח לה את שלוש הנקודות בדרבי שהיה ב"אפטון פארק". האלופה אברטון הנחילה הפסד ראשון העונה למנצ'סטר יונייטד כשניצחה ב"גודיסון פארק" 2–1. יונייטד לא הצליחה לנצח אף אחד מן בעשרת מיפגשיהן האחרונים. וויין קלארק הבקיע את השערים לאלופה ונורמן ווייטסייד ליונייטד.

צמרת הטבלה

1.	ק.פ. ריינג'רס	8	4–12	19
2.	טוטנהאם	8	5–12	17
3.	צ'לסי	8	11–15	15
4.	נוטינגהאם	8	9–13	14

במישחק נוקשה בו רשם השופט 7 שחקנים.

יום מוצלח מאוד היה לקבוצות הלונדוניות. ארסנל גברה על ווימבלדון 3–0 משערים של מייקל תומאס (בבעיטת 11 מ'), אלן סמית (שעוד החמישי העונה) ודייויד רוקאסל; צ'רלטון זכתה בניצחון בכורה 1–0 על לוטון משער של גארת קרוקס וצ'לסי גברה על נוריץ' 1–0 משער של קרי דיקסון.

נוטינגהאם זכתה בניצחון חוץ 3–0 על קובנטרי, והספורד ופורטסמות נפרדו בתיקו־אפס ושפילד ונסדיי ירדה למקום האחרון בטבלה עם 3 נקודות אחרי תיקו 2–2 בדרבי.

בראדפורד סיטי, שניצחה את בלקבורן 2–1, מובילה בליגה השניה עם 19 נקודות לפני קריסטאל־פאלאס 18 והאל סיטי 17.

האלופה (באיירן) הנחילה הפסד ראשון למובילה (ברמן)

בונדסליגה

מאת זיגמונד שפיגלר

דיסבורג (מיוחד ל"ספורט הארץ"). חגיגות הבירה של מינכן נפתחו אתמול בניצחון של האלופה באיירן על המובילה וורדר ברמן 2–1. לברמן זה היה ההפסד הראשון העונה אבל היא שומרת על המקום הראשון, בזכות הפרש שערים עדיף על פ.צ. קלן.

לעיני 70 אלף צופים באיצטדיון האולימפי הובקעו השערים ב־15 הדקות האחרונות. מיכאל רומניגה הכין את השער הראשון לתלם פפליגלר והעלה את באיירן ליתרון 2–0 בדקה ה־81. שתי דקות לסיום הקטין נורברט מאייר.

קלן סיימה בערב־שבת בתיקו אפס במאנהיים למרות ששיחקה כל המחצית השניה ללא שחקנה הדני פלמינג פאולסן, שהורחק בדקה ה־44.

בורוסיה מנשנגלאדבך, המאוכזבת מהפסדה הביתי לאספניול בגביע אופ"א, ספגה מהלומה נוספת כשנוצחה 3–0 בנירנברג למרות שובו להרכב של אובה ראהן. אנדרסן, גרהאמר ואקשטיין הבקיעו את השערים לעיני 34 אלף צופים.

ב־8 המישחקים הראשונים העונה הבקיעה בורוסיה דורטמונד 5 שערים בלבד. אתמול הובילה 3–0 כבר בדקה ה־22 למישחקה נגד שאלקה שהסתיים בניצחון 4–1. מיכאל צורק הבקיע פעמיים. הרמבורג פיגרה 1–0 במישחקה נגד אינטרכט פרנקפורט אבל חמישה שערים בתוך 21 דקות בפתיחת המחצית השניה, הביאו לניצחון 2–5.

יתר התוצאות: אירדינגן – קייזרסלאוטרן 3–1, לברקוזן – האנובר 2–0, שטוטגארט – קארלסרוהה 2–2, האמבורג – בוכום 2–2.

צמרת הטבלה

1.	ברמן	9	6–18	14
2.	פ.צ. קלן	9	4–12	14
3.	לברקוזן	9	13–14	13
4.	באיירן	9	13–20	12

● בועז בריימן מחיפה ניצח ביום שישי באליפות ישראל לנערים במרוצי אופניים. לאחר שעבר 15 ק"מ נגד השעון בזמן של 22.29 דקות.

● בייבליאן ראוף מפרדס חנה הפתיע בשבת בשביה במרוץ ניווט שהיה ליד שמורת פלג. לאחר שעבר 8 ק"מ בזמן 1:01.35 שעה. הוא הקדים את אלוף ישראל שמעון שמרוני.

שלוש מדליות זהב לעיוורים במוסקווה

3 מדליות זהב ומקום רביעי במירוץ המרתון, זה מאזן משלחת העיוורים של ישראל שחזרה בסוף השבוע ממוסקווה.

לאחר זכייתו של השחיין יהד כהן בפתיחת התחרויות בשלוש מדליות זהב דורג בסוף השבוע האתלט דוד יעקובוביץ' במקום הרביעי במירוץ המרתון.

בתחרות באליפות אירופה בשחיה ובאתלטיקה לעיוורים, רץ יעקובוביץ' ברחובות מוסקווה בליווי רץ מלווה, עד לאיצטדיון לנין בזמן 3:09 שעות וקבע שיא אישי חדש. במהלך המירוץ, במזג אויר קר וגשום, היו ליעקובוביץ' 14 שניות מיותרות שמנעו ממנו את הזכיה במקום השלישי.

● בולגריה זכתה במדליית הזהב הקבוצתית באליפות העולם בהתעמלות אמנותית עם מקסימום הנקודות – 40. בריה"מ זכתה במדליית הכסף. ספרד וסין במדליית הארד.

בהגרלת שלב חצי הגמר שהיתה במילאנו

הנשים עם איטליה, פולין, רומניה, שוודיה והולנד

אליפות אירופה

מילאנו (שירות "ספורט הארץ"). נבחרת הנשים של ישראל בכדורסל, שסיימה במקום השני במוקדמות לאליפות אירופה במערב־גרמניה, תשחק במחצית הראשונה של מאי 1988 בבית א' של שלב חצי הגמר של אליפות אירופה שיהיה באיטליה. בהגרלה שהיתה כאן ביום שישי נקבע שהישראליות יתמודדו נגד איטליה, רומניה, פולין, שוודיה והולנד.

בבית השני (בפינלנד) ישחקו נבחרות צ'כוסלובקיה, צרפת, ספרד, מערב־גרמניה, אנגליה ופינלנד. שתי הראשונות מכל בית יעלו לשלבי הגמר שיהיו בבולגריה ביוני 1989.

הן יצטרפו לשלוש הראשונות באליפות שהסתיימה בשבוע שעבר בספרד – ברית המועצות, יוגוסלוויה והונגריה ולמדינה המארחת, בולגריה.

כן נערכה כאן הגרלת שלב חצי הגמר באליפות אירופה לגברים. 16 הנבחרות חולקו לארבעה בתים וישחקו בשיטת ליגה בשני סיבובים. שתי הראשונות מכל בית יעלו לשלבי הגמר שיתקיימו באחת המדינות שנבחרתה תעלה. איטליה ויוגוסלוויה כבר הציעו את מועמדותן.

הבתים הם כדלקמן: בית א' – יוון, צ'כוסלובקיה, אנגליה והולנד; בית ב' – יוגוסלוויה, מערב־גרמניה, בולגריה ושוודיה; בית ג' – ספרד, איטליה, הונגריה ושוויץ; בית ד' – ברית המועצות, פולין, צרפת ופינלנד.

● נבחרת הטניס של ישראל לבני 16 תתמודד היום נגד מצרים על מקומות 13–14 בבית הגמר של אליפות העולם הנערכת בפרייבורג שבמערב גרמניה. בשבת גברה ישראל על דרום קוריאה 2–1. אהוד ויינברג ניצח את ג'יי יפ־שין 6–1, 6–3, 1–6. גיל דקל ניצח את צ'נג פיק 6–4, 1–6, 6–3 ובזוגות ניצחה הצמד פרק את דקל הירש 6–2, 6–1. ביום ו' נוצחה ישראל על ידי יפן 2–1. אהוד ויינברג גבר על מסודה קנטרו 6–3, 6–3. יממוטו ידסופורי גבר על יובל הירש 6–4, 6–4 ובזוגות ניצחו יממוטו וסינזאווה את וינברג ודקל 6–3, 6–3.

● נבחרת האגרוף של ישראל הבוגרת ולכבכי אנגליה סיימו בתיקו 3–3 את התחרות הבינלאומית בניצחון שהיתה בסוף השבוע בנווה אליעזר בתל־אביב. בקרב המכריע במשקל עד 75 ק"ג כשישראל הוליכה 2–3 הכריעו השופטים הישראלים, שני שופטים מול אחד, בניצחון לאנגלי על אהרון יעקבשוילי. ניצחון שקיפח את הישראלי וגרם בסיכום לשוויון הנקודות.

נתניה בגמר הטורניר בהולנד ניצחה את כרונינגן ודנבוס

דן־הלדר, הולנד (שירות "ספורט הארץ"). אליצור נתניה ישחק הערב (18:00) בגמר הטורניר הבינלאומי כאן; נגד הקבוצה המקומית דן־הלדר. אמש הביס בחוריו של צבי שרף את אלופת הולנד, דן־בוס, 76–106. הנתנייתים הציגו יכולת מצוינת והוליכו במחצית 39–49. אור נודן היה הבולט בקבוצה.

● לאליצור קלעו: נודן 35, לוקט 18, וייטמן 14, פייר 14, מאלוביק 8, גוחטון 5, קרמן 4, ברכה 4, פרי 2.

ביום שישי אחה"צ גבר אליצור על האור כרונינגן 114–90. כדורסלני אליצור היו מצוינים במחצית הראשונה והוליכו 70–38. במחצית השניה גולשה. הירבו לקלוע לנתניה: נודן 29, וייטמן 22, לוקט 15.

בעיטה חופשית

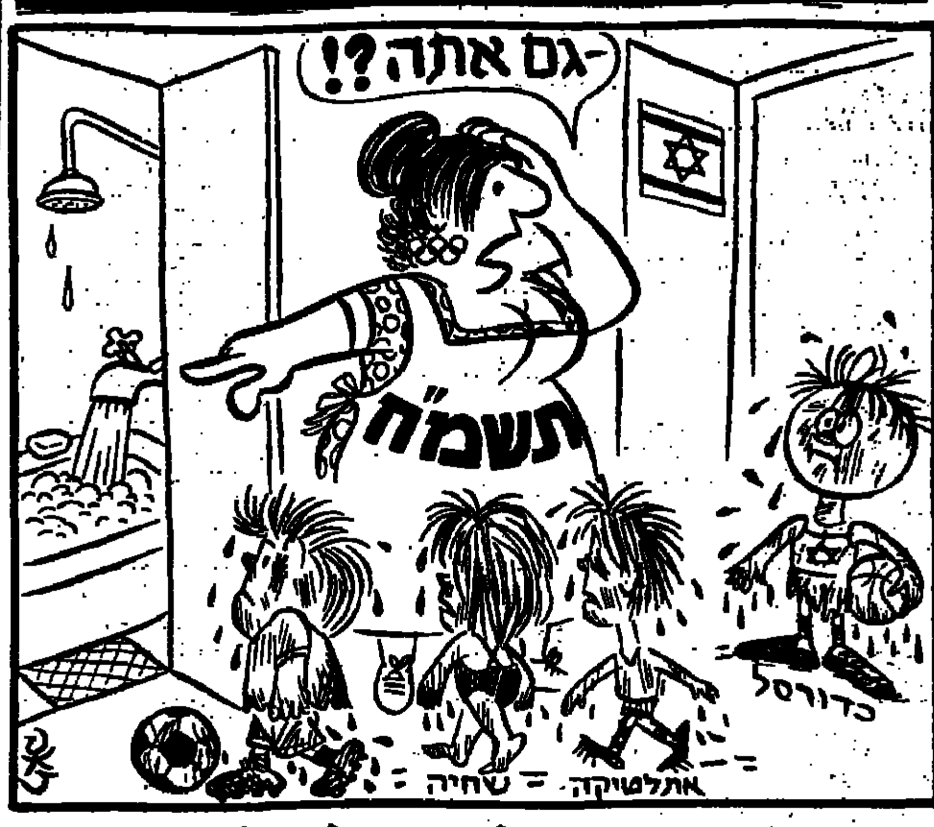

30 נקודות של בארלו לא מנעו הפסד 95–87 בחצי הגמר לברצלונה

אחה"צ במישחק על המקום השלישי נגד ציבונה זאגרב

בין־יבשתי

מכבי תל־אביב נוצח אמש במשחק חצי הגמר של הגביע הבין־יבשתי ע"י אלופי ספרד, ברצלונה 95–87 (49–47). המכבים יתמודדו איפוא היום אחר הצהריים (17.00) במישחק על המקום השלישי נגד ציבונה זאגרב. המישחק השלישי ביניהן בתוך שמונה ימים.

מכבי פתח טוב ובעיקר דוויין ג'מצ'י, שקלע 13 נקודות בארבע הדקות, במחצית הוליך מכבי 47–49. לקראת הסיום היתה עייפות וירידה במתח שנוצלו ע"י הספרדים.

● למכבי קלעו: בארלו 30, ג'מצ'י 25, מגי 19, סיסט 8, דניאל 3, ארואסטי 2, ברקוביץ 2.

● לברצלונה קלעו: סן־אפיפאניו 27, סיביליו 18, חימנס 16, טראמבר 15, סולוזאבאל 14, פאלאקלוס 3, מקוואל 2.

● שפטו: [illegible]

במשחק הגמר תתמודד ברצלונה עם האלופה האירופית טרייסר מילאנו, שגברה במישחק נוקשה ועצבני על ציבונה זאגרב 83–94 (42–30).

כבר בדקה ה־15 הורחק האיטלקי הוותיק דינו מנגין שפגע בשופט האנגלי ג'ראר. ארבעה שחקנים יצאו בחמש עבירות ביניהם דראזן פטרוביץ' בדקה ה־32. הוא נשמר בצורה הדוקה [illegible] לטרייסר הירבו לקלוע: בראון 33, מקאדו 25, לציבונה: פטרוביץ' 25.

[illegible] אתמול אחר הצהריים 122–126 ע"י וושינגטון אול־סטארס.

בערב שבת נזקקה ציבונה להארכה כדי לנצח את ולגידים 113–116 אחרי 107–107 בתום המועד החוקי. פטרוביץ' היה עצבני מאוד כאשר הצופים התגרו בו כל הזמן. למרות זאת קלע 35 נקודות, כולל סל הניצחון. מרצ'ולוניס קלע 30 נק' לקבוצה.

תוצאות אחרות: טרייסר – וושינגטון 103–111 עם 35 נק' של בראון ר"ב של מקאדו. ברצלונה – פרוקאריל 93–122.

בארלו בא, נבדק, חתם וחזר למכבי במילאנו

מאת יוסי לוין
סופר "ספורט הארץ"

קן בארלו, כדורסלן החיזוק החדש של מכבי ת"א, הגיע בסוף השבוע לביקור חטוף בארץ, כדי לערוך את הסידורים הפורמאליים שיאפשרו את שיתופו בעונה הקרובה. בארלו נחת בערב שבת בנמל התעופה בן־גוריון ויצא מיד לבית החולים איכילוב, שם ערך לו רופא הקבוצה, ד"ר טדי פינקלשטיין את הבדיקות הנדרשות. כן חתם בארלו על הטפסים לרישום באיגוד הכדורסל.

במהלך הערב נפגש בארלו עם חברי הנהלת מכבי ת"א לטכס את התנאים להופעתו בארץ. "נכון לעכשיו, קן בארלו הוא שחקן מכבי ת"א לכל העונה", אמר אתמול חבר הנהלת הקבוצה רוני שטייניץ.

בנמל התעופה בן־גוריון נשאל בארלו [illegible] חושב שאשחק פה כל העונה". לגבי הסיבות שהביאו אותו להעדיף את מכבי על פני סיכויי לשחק ב־אן.בי.אי. אמר בארלו: "באוה"ב יש כרגע בעיות, בגלל השביתה וחוסר היכולת לנהל מו"מ. העדפתי לשחק כדורסל ברמה טובה באירופה. בטרייסר מילאנו לא המשכתי, כי הם רצו שאתחייב לשחק איתם בשלב מאוד מוקדם. ואני לא יכולתי לעשות זאת". לדעתו יוכל לשחק בעמדת הצנטר. במכבי היו מרוצים מיכולתו בשלושת המישחקים בגביע הבין־יבשתי בהם קלע 66 נקודות וקלט 30 ריבאונדים.

בארלו המריא אתמול בבוקר לציריך ובצהריים כבר היה במילאנו להתכונן למישחק נגד ברצלונה. היום יחגוג בארלו את יום הולדתו ה־23 ובמכבי מכינים לו חגיגה. אחרי מישחקי הגביע הבין־יבשתי [illegible] לקראת מישחק הפתיחה בליגה נגד הפועל חיפה.

קן בארלו בערב שבת בנמל התעופה בן־גוריון עם חבר הנהלת מכבי תל־אביב רוני שטייניץ (צילום: עודי קרן)

טורניר אלון לגליל: 98–94 על הפועל ת"א

כדורסל

מאת סופר "ספורט הארץ"

הפועל גליל־עליון זכה אמש בטורניר ע"ש יגאל אלון בכפר תבור, כשגבר במישחק הגמר על הפועל ת"א 98–94 (46–56).

אחרי יתרון תל־אביב במחצית הראשונה הפך המישחק שקול יותר. בדקה ה־37 עלה הגליל ליתרון ראשון 90–89, ולא שמט אותו עד לסיום. הירבו לקלוע לגליל: הנפלד 28, פרימן 20, ליף 19, ברטין 18. להפועל ת"א: טאונס 33, איימוס 18, הילול 13.

הפועל חולון דורג במקום השלישי בניצחון על הפועל ירושלים 89–64 (51–28). הירבו לקלוע לחולון: בארמור 24, אוראנג' 18, [illegible] 16. לירושלים: בנט 17, הריסון 15, חוזן 12.

בערב שבת גבר הפועל ת"א על הפועל ירושלים 114–85 (54–38) עם 24 נקודות של טאונס, 18 של דלול ו־16 של איימוס. לירושלים הירבו לקלוע: קנז 19, פילר 17. במישחק השני, שהיה הלוש כאן, ניצח הפועל גליל־עליון את הפועל חולון 61–58. חולון שיחקה ללא ג'ו ראוסון הפצוע. לגליל הירבו לקלוע: ליף 20, הנפלד 18. לחולון: בארמור 16, ויטמן 12.

● הפועל חיפה, המתכונן למישחק גביע קוראץ' נגד פאנאתינאיקוס אתונה ביום שלישי בדוממה, זכה בשני ניצחונות בתוך 24 שעות. אמש גבר על בית"ר תל־אביב 87–76 (44–33) עם 24 נק' של יוספן ו־15 של גורס. בית"ר שיחק ללא סימפסון וגינזבורג הפצועים. מורד 22, יעקובי 19 ופייגנבאום 12, היו הקלעים הבולטים.

בערב שבת ניצחו החיפאים את אליצור נהרוד רמלה 78–72 (38–33). לחיפה הירבו לקלוע: יוסמן 20 וגודס 16. לרמלה, שהוליכה להולך את הנוד והנסקר, מקנזי 39 וחוזן 15.

אברהם ציבין

● ג'ים טסק יהיה המאמן השני של מכבי נתניה. אתמול הצטיין טסק במישחק האימון בו גבר מכבי נתניה על מכבי ר"ג 107–105. הירבו לקלוע לנתניה: בראון 28, טסק 21, לרמת־גן: קילינג 32 ובאייז 21.

י. הכב

רייגן: הסכם היסטורי

(סוף מעמוד 1)

שנים. אם אמנם יתברר שהדבר אפשרי, יהיו הסובייטים מוכנים לקבל את לוח הזמנים האמריקאי.

שאלת חיסול הטילים מדגם פרשינג 1 א', המוצבים במערב גרמניה, שהיתה אחת מאבני הנגף העיקריות בהשגת ההסכם, נפתרה באמצעות ניסוח הקובע כי הטילים עצמם, שהם בבעלות גרמניה, יחוסלו בידי גרמניה בתום יישומו של ההסכם בין ארה"ב לברית המועצות. וראשי הנפץ שעליהם, שהם בבעלות ארה"ב, יועברו לארה"ב ויחוסלו כמו שאר ראשי הנפץ לטווח בינוני.

ההסכמה על כך אינה חלק מן ההסכם, אלא נכתבה כהחלטה נפרדת כדי לענות על העקרון האמריקאי שעל פיו אין ארה"ב מנהלת מו"מ למען מדינות אחרות. שאלה אחרת שעדיין צריכה למצוא את פתרונה תהיה הסדרי האימות והפיקוח על ביצוע ההסכם. בוואשינגטון הוסכם על השיטה העקרונית הכוללת פיקוח באתרי טילים, וכן על רשימה של אתרים שימצאו תחת "פיקוח לסירוגין". אך פירוט האתרים, ולוח זמנים מפורט לפיקוח, יידון גם הוא בפגישה הבאה במוסקווה. כשיושג סיכום על הפרטים הללו, ייחתם ההסכם בוועידת פסגה בין רייגן לגורבצ'וב.

מול הישג ההיסטורי הזה הושגה רק התקדמות מעטה בתחומים אחרים.

בנושא הנשק האסטרטגי (טילים בין־יבשתיים המוצבים על הקרקע, על צוללות ועל מטוסים) אמנם יש הסכמה עקרונית על סף כמות ראשי הנפץ שאליה רוצים הצדדים להגיע (6000 ראשי נפץ), אך עדיין יש חילוקי דעות באשר לכמות ראשי הנפץ שתותר בכל אחת משלוש הזרועות (על הקרקע, על צוללות ועל מטוסים).

בתחום מערכת ההגנה החללית, הודיעו הנשיא רייגן ושר החוץ שולץ כי ארה"ב לעולם לא תהיה מוכנה לוותר על מערכת הגנה כזאת, וכי לא יניחו כי תהיה קלף מיקוח להסכם כל שהוא.

הסובייטים מתנים קיומו של כל הסכם על הטילים האסטרטגיים לטווח ארוך בכך שמערכת ההגנה החללית לא תחרוג מתחום מעבדות המחקר והפתוח, ולא תגיע לפריסה וניסוי בחלל. ואולם בחוגים השמע, גילו מידה מסוימת של גמישות כאשר הציעו לאמריקאים להגיע לרשימה מוסכמת של מרכיבים שיאסר לפרוס בחלל, או לצמצם את מסגרתם של המרכיבים הללו מבחינת גודל וטווח. אך בעוד דיונים על כך מתקיימים, הודיע שר ההגנה האמריקאי כספר ויינברגר, כי הוחה לערוך במועד מוקדם ניסויים של כמה טכנולוגיות אקזוטיות של מערכת ההגנה החללית. הוראה זו זכתה לגבויו של הנשיא רייגן.

בנושא זכויות האדם, אמר שר החוץ שולץ כי הוסכם על כינונה של מערכת התקשרות קבועה לדיון במקרים ספציפיים, אך נמנע מלומר כי הושגה התקדמות משמעותית "אף שהדיון היה פרודוקטיווי ומועיל".

בתדריך לעתונאים, ובמסיבת עתונאים, אמר שר החוץ שווארדנדזה כי נושא זכויות האדם יטופל כחלק מהסידורים הפנימיים בברית המועצות, וכמסגרת שינוי הקוד הפלילי, וכי ועדה משפטית מיוחדת תטפל בכל מקרה ומקרה. אולם לא ניתנה כל הבטחה שמספר היהודים שייצאו יגדל או ישתנה.

בנושאים אזוריים טופלו ענייני אפגניסטאן ומלחמת איראן־עיראק. אך תהליך השלום במזרח התיכון והוועידה הבינלאומית כלל לא הוזכרו.

150,000 שובתים

(סוף מעמוד 1)

החברות הממשלתיות העסקיות, שלא ייכללו בהסכם הקרוב, להעלות תביעות בפעליות עד מארס 88.

"תוצאה של התחמקות"

בהסתדרות נמסר כי ביוזמה לקיצור שבוע העבודה לחמישה ימים וקיצורה של מכסת שעות העבודה הושג, עקרונית, הסכם בין הצדדים ויש גם הבנה, לפיה כל עובדי המגזר הציבורי יקבלו תוספת שקלית ורק נותר להחליט, אם היא תהיה אחידה או דיפרנציאלית.

משה ביתידגן, מזכיר הסתדרות הפקידים אמר אמש, כי ההחלטה להשבית את השירותים ע"י יציאת העובדים לחופשה מאורגנת היא תוצאה ישירה מתרגילי ההתחמקות וההשהייה, בהם, לדעתו, נוקט האוצר מזה שנה חודשים. העובדים, כך הוא טוען, אינם מוכנים עוד להשלים עם מצב זה. הוא הביע צער על כך שערב ראש השנה משבתים השירותים המקומיים עם כל הכרוך בכך, אבל הוא מפנה את הטענות אל האוצר אשר צריך היה להביא בחשבון שיש גם גבול לסחבת במו"מ.

על פי אחת הגירסאות הסתדרות הפקידים הכריזה על יציאה לשביתה ביום ראשון אם ההסכם לא יחתם עד מוצאי שבת. מפני שחשבו ששר האוצר משה נסים ישוב לישראל ביום שישי וכך יופעל עליו לחץ לסכם המו"מ, ולהותר מספר ויתורים נוספים, בכדי למנוע את השביתה. אולם כאשר נתברר שהוא שב לישראל רק היום זה היה מאוחר מדי למארגני השביתה לחזור בהם לאחר האולטימטום של מוצאי שבת.

עיריה אחת רוצה לשלם

לסופרת "הארץ" נודע כי מספר רשויות מקומיות ובהן עיריה אחת גדולה הציעו לעובדיהן להיכנס למו"מ נפרד. אך בהסתדרות מביעים ספק, אם לראשי רשויות מקומיות אלה יש להם מנדט לחתום על הסכם נפרד ללא אישור האוצר.

מכל מקום, ביתידגן אמר, כי כל מקום עבודה שיחתום על הסכם ובכלל זה ההסתדרות באמצעות גזבר ההסתדרות או ראש אגף המינהל, יוצא ממעגל השביתה.

יצויין, כי בניגוד לשביתת המחאה בת היממה שנערכה בכל המיגזר הציבורי לפני מספר חודשים, במנו הוציאו את עצמם האיגודים המקצועיים האקדמאים, הפעם הם משתפים פעולה עם עובדי הדירוג האחיד ויוצאים לחופשת המחאה יחד איתם.

מוסדות ההסתדרות ייפגעו, כאמור, גם הם להוציא את קופת חולים, שעובדיה חתומים על הסכמים מיוחדים בעקבות דו"ח ועדת פרה.

בין המשרדים המושבתים: מועצות הפועלים, קרנות הפנסיה, לשכות הפסן, המרכז לתרבות, "הפועל" וכמובן הוועד הפועל של ההסתדרות. יצויין כי במוסדות ההסתדרות מועסקים כ־50 אלף איש.

אמש, עד חצות, נעשו נסיונות חוזרים ונשנים להגיע להבנה עם משרד האוצר במטרה למנוע את השבתת השירותים לציבור, אך מאמצים אלה לא עלו יפה. בהסתדרות מותחים ביקורת קשה על שר האוצר אשר לטענתם בעמדתו הקשוחה מונע מזה שלושה שבועות כבר חתימת ההסכם ומכן על היגיון הצודק שבעמדתו, לפיה חברות ממשלתיות עסקיות שאינם אמורים להיכלל בהסכם, נדרשות להתחייב שלא לנהל מו"מ במעלי עד מארס 88.

גם עובדי המדינה

הסתדרות עובדי המדינה מכנסת היום את מוסדותיה כדי לדון בהצעה להצטרף לשביתת הפקידים ובתוך כך תבעו ראובן בדעמי, המזכיר הכללי האהרון הרלבה, המחזיק בתיק הגמלאים של עובדי המדינה להשלים את שכרם של הגמלאים כמתחייב מחוק שכר המינימום, עוד לפני ראש השנה.

בהסתדרות מעריכים כי אם בימים הקרובים לא יהיה מפנה של ממש בדיונים בינה לבין האוצר, עשויים עובדי המדינה להצטרף לשביתה ובכך לגרום, הלכה למעשה, להשבתת המשק הציבורי ולאלץ את הצדדים להגיע להסכם בצילה של שביתה בעלת היקף נרחב.

במשרד האוצר הביעו אמש תמיהה על שביתת הסתדרות הפקידים ועובדי המדינה שמתחילה הבוקר במחאה על כי טרם נחתם הסכם שכר במיגזר הציבורי. לדברי מקורות באוצר זהו צעד לא נכון ואף לא הוגן כאשר המו"מ עומד לפני סיום וחלק ניכר של הנושאים שמעכבים את החתימה מקורם בבעיות ונושאים שצריכים להיסגר בין גורמים שונים בתוך ההסתדרות עצמה ולא בין האוצר להסתדרות.

דפוסי הבילוי בירושלים

(סוף מעמוד 1)

[illegible] המפגינים, מלל איומים [illegible] אל רגלי המפגינים ובמעצר מפגינים עד לאחר החגים.

בליל שבת הוקרנו בירושלים סרטים בסינמטק, בבית יצחקי האורגנע. כמו כן התקיימו מופעים בצוותא ובבית שמואל. בשתי השבתות הבאות לא יוקרנו סרטים בעיר לרגל ראש השנה ויום הכיפורים. כיוון שכך לא יתקיימו גם הפגנות בירושלים.

ביום שישי בצהריים פרסמו ראש הממשלה יצחק שמיר, ממלא מקומו שמעון פרס, שר הדתות זבולון המר וראש עיריית ירושלים טדי קולק, הודעה משותפת, ובה ארבע נקודות: קריאה לחזור אל הסטטוס קוו, קריאה להימנע מפעולות ומהפעלת בתי קולנוע. (אין איסור אם מדובר בהפעלה מסורתית או בהפעלה של בתי קולנוע במסגרת פעילות תרבות); נקבעה להיום פגישה של כל ראשי הסיעות בכנסת בעניין השבת בירושלים; תוקם ועדה ציבורית־פרלמנטרית שתנסה לגבש דפוסי בילוי בשבתות בירושלים.

בישיבה אמר קולק: "אני מוכן להגיע עד קצה העולם כדי למצוא פתרון בירושלים". פרס ביקש להעלות בפגישה גם את נושא האיצטדיון: "אם מדברים על השבת או סטטוס קוו יש לדבר גם על איצטדיון וכדורגל בירושלים. אין עיר בישראל שאין בה איצטדיון". שמיר, המר וקולק קטעו את דברי פרס וטענו כי אין לערב את ענין השבת בעניין האיצטדיון.

עיריית ירושלים מכינה עתירה לבג"ץ נגד שמיר בנושא האיצטדיון בירושלים. העתירה תוגש כנראה בתוך שבוע. בג"ץ יתבקש להורות לשמיר לנמק מדוע לא יחתום מיד על תוכנית האיצטדיון.

בעיריה טוענים כי העיכוב נובע מלחצים פוליטיים שמפעילות הסיעות הדתיות על הממ"מ. לעתירה יהיו שותפים, כנראה, אגודות הספורט בבירה, שוחרי כדורגל מפורסמים בירושלים ואף יו"ר תנועת החרות בעיר, עו"ד ראובן ריבלין.

ביום שישי, הצטרף ריבלין לביקורת על ראש הממשלה בנושא האיצטדיון. יו"ר תנועת החרות בירושלים אמר: "אני מבין שראש הממשלה נמצא במצוקה פוליטית, אבל לא ייתכן ששיקולים פוליטיים יגברו על החוק". ריבלין רמז שייתכן כי ראש הממשלה מעדיף משיקולים פוליטיים להמתין עד שבג"ץ יכפה עליו את מתן האישור לבניית האיצטדיון, כפי שעשתה בשעתה ראש הממשלה גולדה מאיר. כזכור העדיפה גולדה מאיר שבג"ץ יורה לה להפעיל את הטלוויזיה בשבת, במקום להחליט על כך בעצמה.

גורמים עירוניים הכחישו אתמול את הידיעות כי מתגבש הסדר בפרשת האיצטדיון: הסכמה חרדית לאיצטדיון תמורת ויתור חילוני על הקרנת הסרטים בשבת. גם גורמים חרדיים הכחישו הסדר מסוג זה.

תנועת רצ קראה אתמול לשמיר ולפרס שלא להסכים לעסקה מעין זו, "שתהיה ויתור על חופש התרבות בירושלים".

ח"כ דוד צוקר מרצ הבהיר כי אין תנועתו מתנגדת למפגשים בין חרדים לחילונים. דוגמת המפגש שיזם בשבוע שעבר בירושלים איש רצ, עו"ד אברהם גל. צוקר הבהיר כי רצ התנגדה למפגש זה, כפורום של משא ומתן בלבד, אולם לא למפגש בתוך רעיוני בין דתיים לחילונים כפי שאכן התקיים.

הערב תקיים מועצת עיריית ירושלים ישיבה על אירועי השבת. בישיבה עתידות סיעות ש"ס והמפד"ל למסור רשמית על פרישתן מהקואליציה העירונית.

אנשי הסיעות הדתיות אומרים כי צפויה ישיבה סוערת. סופר "הארץ" מציין כי [illegible] בנושא השבת, חבר מועצת העיר מטעם מפ"ם, איתן מלניק, מתכוון להעלות הצעה לשינוי חוק העזר העירוני, באופן שיתיר על־פי חוק הקרנת סרטים בלילות שבת.

בינתיים נוצר בירושלים מוקד מחלוקת חדש, בעל השלכות על יחסי חילונים־חרדים: גן החיות התנ"כי של ירושלים עתיד לעבור לאיזור מנחת.

גודל הגן, כ־70 דונם. שוויו כ־5 מליון דולר, מהווה עתה סלע מחלוקת פנימית בעיריית ירושלים. מחלקת החינוך של העיריה תובעת לבנות על חלק גדול מהשטח קריות חינוך גדולות לילדים מהמגזר החרדי. השטח שבו מדובר, שטח גן החיות הנוכחי שוכן סמוך לאיזור החרדי. הסבל מכוסו תמיד בכיתות לימוד.

מזכירות העיריה, ובראשה גזבר העיר עוזי וקסלר, תומכים בניצול השטח לצרכים כלכליים, תוך מגמה ברורה להחזיר כספי כניצול הזכויות שיש לעיריה על הקרקע, כמו שימכן, בין השאר, את העברת גן החיות למקומו החדש.

קמחי

(סוף מעמוד 1)

שעבר.

סוכנות הידיעות הסעודית הרשמית אכורה בתגובה על הידיעה, כי היא חשפה "את עסק היחסים ההדוקים בין הציונות לחומייני".

העתונות הערבית חוזרת ומספרת מאמרים בהם היא מטעימה כי איראן, שתושביה מוסלמים אך לא ערבים, מנהלים מגעים חשאיים עם ישראל. בעוד בפומבי הם מגנים אותה.

דיווח דומה שהתפרסם בתחילת השבוע שעבר על ידי סוכנות הידיעות של כוויית המפרץ, ג'נ"א, טען, כי איראן נרכאת ונהנת עם ישראל על "עיסקה כרוכת העירקה הפלאשית" ליציאת יהודים, בתמורה לנשק.

לדברי הידיעה מטרת העסקה להבטיח אספקה קבועה של נשק לאיראן בבקשה שמועצת הביטחון של האו"ם תאמץ החלטה בדבר אמברגו נשק כללי נגד טהראן בתגובה על סירובה להפסקת אש עם עיראק בתיווך האו"ם.

בידיעה אחרת שהפיצה סוכנות הידיעות של ארצות המפרץ ביום ששי נאמר, נכתבה מפאריס, כי הקהילה היהודית באיראן פועלת כ"גייס חמישי" המתאם בין איראן לבין העולם הציוני. עוד נאמר בכתבה, כי הקהילה היהודית "נהנית ממעמד מיוחד ברפובליקה האיסלאמית של חומייני, בעיקר בגלל שאיראן זקוקה לכת זו כמוליך לעולם הציוני בכלל, ולישראל בפרט, לשם רכישת נשק". וכד. נאמר. המיעוטים באיראן [illegible] ההפיכה האיסלאמית. להוציא את היהודים, [illegible] שערוריות פיננסיות אחרות [illegible] שפעלו לבעון ראשי השרות.

סוכנות הידיעות אמרה, כי אין ראיות באשר למספר היהודים באיראן. אך העתונים המבטיחים על ידי "התנועה היהודית" מרכזים על 15 עד 50 אלף איש.

איראן מוכנה

(סוף מעמוד 1)

המלחמה לפני שבע שנים.

[illegible] הדיע כבר, כי ארה"ב רואה בהלימה של מזכיר האו"ם "כישלון".

בדו"ח אמר דה קויאר, כי איראן עמדה על כך שיש לקשור בין הפסקת אש לבין זיהוי הצד האשם לסכסוך.

לטענת האיראנים, היתה זו עיראק שפתחה במלחמה ב־22 בספטמבר 1980. לעומת זאת טוענת עיראק שהאיראנים פתחו באש 18 ימים קודם לכן.

האיראנים טענו לפניו כי כל חקירה תוכיח שעיראק פתחה במלחמה.

הם גם דיברו בהרחבה על הצורך בהטלת עונש על התוקפן ותשלום פיצויים, אמר.

לעומת זאת, ציין מזכיר האו"ם בדו"ח שלו, חזרו שלטונות עיראק על העמדה שלפיה הם מוכנים לקבל את החלטת מועצת הביטחון מ־20 ביולי כדבר הפסקת אש, בתנאי שהדבר יתקבל על ידי שני הצדדים.

עוד אמרו העיראקים, כי הדרישה האיראנית לחקירת השאלה מי פתח במלחמה לפני יישומה של הפסקת האש, מהווה דחייה של החלטת מועצת הביטחון.

עוד דוחה עיראק כל אפשרות של הפסקת אש בלתי מוגדרת. "הם גם הדגישו כי בעקבות הפסקת אש חייב לבוא פינוי מיידי של כל הכוחות", נאמר בדו"ח.

מזכיר האו"ם מסר עוד כי הוא העלה תכנית בת 9 סעיפים ליישום הפסקת האש.

התקפות על המשאבות

דובר צבאי בבגדאד אמר כי מטוסי קרב עיראקיים השמידו בשבת לפני הצהרים את תחנת השאיבה זאוה.

המטוסים גם תקפו את תחנות השאיבה 1 ו־2 המצבאות בראזאן שבדרום איראן.

הדובר שב הדגיש תקיפות אלה על ידי "סירובה" של איראן לקבל את החלטת מועצת הביטחון 598 הקוראת להפסקת האש.

לפני כן כבר תקפה עיראק מתקני נפט איראניים, ואיראן הגיבה בהפגזות על בצרה מתותחים ארוכי טווח.

לגרסת דובר עיראקי, נהרגו ביום שישי בלילה 11 אזרחים ונפצעו 33, בהפגזה על שבע ערים ויישובים בקירבת הגבול.

בהודעה של הסוכנות האיראנית נאמר בשבת, כי כוחות ימיים איראניים נטרלו ביום שישי שלושה מוקשים במים הבינלאומיים של המפרץ ועצרו אניה, כדי לבדוק את מטענה.

صكنا من الاصل

صكنا من الاهل

האוצר יעביר 1.2 מיליארד דולר למימון פדיון המניות הבנקאיות

ילווה הסכום לחברות הבטוחות של הבנקים ★ ההלוואה — לחמש שנים בריבית של לייבור + 1% ★ ציבור מחזיקי המניות הבנקאיות איננו ממהר להודיע לבנקים, חודש לפני המועד הסופי, מה רצונו לעשות עם המניות שברשותו

מאת יהודה שרוני

משרד האוצר עומד להעביר לחברות הבטוחות של הבנקים הלוואה על סך 1.2 מיליארד דולר, שתשמש אותם כמקור כספי לתש־לום לפדיון את המניות הבנקאיות.

ההלוואה תהיה לחמש שנים, ותישא ריבית של לייבור + 1%. תנאי ההסדר קובעים, כי אם הבנקים לא יחזירו הלוואה זו במועד, כי אז תקבל הממשלה בשנת 1992 את המניות שיפדו. בימים אלה מתנה־לים מגעים באוצר ובבנק ישראל על עתיד המניות הבנקאיות, שיועברו לרשות הממשלה.

יש לציין, כי באוקטובר 1985, בעת פדיון "מניות הקשישים" היו חילוקי דעות בין הבנקים לאוצר על גובה הריבית שישלמו הבנקים עבור הכספים, בהם נפדו מניות הקשי־שים. ברם, כעת נעלמו, כאמור, חילוקי דעות אלה. נראה, כי הסיבה לכך היא ההערכה שהבנקים לא יוכלו, בכל מקרה, לעמוד בהחזר ההלוואות, והמניות יועברו לרשות הממשלה.

יהודה דרורי

הציבור אינו ממהר

בינתיים מתברר כי ציבור מחזיקי המניות הבנקאיות איננו ממהר להו־דיע לבנקים, חודש לפני המועד הסופי, מה רצונו לעשות עם המניות שברשותו. בסניפי הבנקים התנועה דלילה למדי. התופעה מוסברת בכך שהציבור מעוניין לבחון את אלטר־נטיבות ההשקעה, העומדות לרשותו, ממש עד לרגע האחרון.

יהודה דרורי, הממונה על שוק ההון באוצר, פנה לבנקים וביקש מהם לדווח לאוצר על קצב הפדיון, ואם פודי המניות הבנקאיות מבק־שים להשקיע את הכספים באפיקים חלופיים. באוצר מעריכים, כי מרביתם של כספי הפדיון יישארו במערכת הפיננסית, ורק מיעוטם יו־פנה לצריכה.

בכירים מבקשים להסביר לאנשי עסקים מדרא"פ הסיבות להחלטת צמצום הסחר

הדירקטורים מדרום אפריקה בחב' אפריקה־ישראל השקעות התריעו על ש־24 שעות לפני כינוס הדירקטוריון של החברה עדיין לא ידוע מיהו מועמד בל"ל לראשות החברה

מאת אריה לביא
סופר "הארץ"

נציגי ממשל בכירים מבקשים להסביר לקבוצה של אנשי עסקים מדרום אפריקה, המבקרת בישראל, את הסיבות שהביאו את הממשלה להחליט על צמצום ביחסי הסחר בין ישראל לדרום אפריקה.

לארץ הגיעו בסוף השבוע שלושה אנשי עסקים בכירים מדרום אפ־ריקה, ביניהם מייקל כץ, נשיא הארגונים היהודיים בדרום אפריקה, ד"ר לואיס שיל ודוד ווסמן. הש־לושה עומדים בראש חברות כל־כליות גדולות בדרום אפריקה והם מכהנים גם כחברים במועצת המנה־לים של חברת אפריקה־ישראל להשקעות.

ביקור לא מתוכנן

השלושה הגיעו לביקור לא מתו־כנן בעקבות כינוס דחוף של מועצת המנהלים של חברת אפריקה־ישראל להשקעות, הנמנית על קבוצת בנק לאומי. מועצת המנהלים של החברה זו אמורה להחליט הערב על מינוי יושב ראש חדש לחברה במקומו של שלמה גרוסמן, שחזר לתפקד כ־מנכ"ל החברה.

נציגי ממשל ישראליים מבקשים לנצל את ההזדמנות שבה שלושת אנשי העסקים מדרום אפריקה נמצאים בארץ על מנת להסביר באורח לא רשמי את הגורמים שהביאו את הממשלה להחליט ביום ראשון שעבר על צמצום ביחסי הסחר בין ישראל לדרום אפריקה. נראה שהפגישות בעניין זה ייערכו בראשית השבוע.

תרעומת על אי־ידיעה

בינתיים הביעו שלושת הדיר־קטורים מדרום אפריקה, בחברת אפריקה־ישראל השקעות תרעומת על כך ש־24 שעות לפני כינוס הדירקטוריון של החברה עדיין לא ידוע מיהו מועמדו של בנק לאומי לכהן כיושב ראש החברה. לא מן הנמנע שהדרום אפריקאים יציעו שבאופן זמני לפחות ימשיך שלמה גרוסמן לכהן כיושב ראש החברה, מאחר שרק לפני כחודשיים הוחלפה מועצת המנהלים של חברת אפריקה ישראל להשקעות.

סופר "הארץ" מציין, שמועצת המנהלים של בנק לאומי מתכנסת היום אחר הצהרים והיא עשויה לקבל החלטה לגבי יושב הראש החדש של ישראל־אפריקה להשק־עות. מחוגי בנק לאומי מסרבים למסור מי המועמדים לתפקיד יושב הראש. בחוגי הבנק אומרים, שה־החלטה על היו"ר הבא תהיה עניינית, בהתייחסם לביקורת מצד המשקיעים הזרים בחברה אפריקה־ישראל אומרים חוגים בבנק לאומי, שלמשקיעים מדרום אפריקה אחו־זים בודדים בחברה — קני אחוזים מהמניות ועוד שמונה אחוזים ב־אגרות חוב הניתנות להמרה למניות.

הודעה לציבור הנוסעים באגד

באישור המפקחים על התעבורה

החל מיום שלישי 22.9.87 יתוגברו קווי השירות של אגד לקראת ראש־השנה.
הנוסעים מתבקשים להקדים את נסיעותיהם בערב החג כדי לחסוך מעצמם צפיפות בשעות העומס.
במוצאי־שבת 26.9.87 יתוגברו שרותי אגד מהישובים בצפון הארץ ומהדרום לתל־אביב.
יתר הנסיעות יתבצעו במתכונת לוח הזמנים של מוצאי־שבתות וחגים.
כדי להקל על עומס התנועה בתקופת החגים בתחנה המרכזית בתל־אביב, יועברו תחנות הקיום לצפון הארץ שמספריהם 821, 823, 829, 832, 833, 834, 843 מהתחנה המרכזית לרחוב המסילה פינת רח' סלומון בתל־אביב, החל מיום שני 21.9.87 ועד 18.10.87 (כולל).
פרטים נוספים ניתן לקבל במרכזי מידע ולשכות המודיעין של אגד.
תל־אביב: 03-432777 ירושלים: 02-304304 חיפה: 04-549131
באר־שבע: 057-74343

בברכת שנה טובה ונסיעה נעימה.

מרכז ההסברה — ישראל 40 — מטה חגיגות ה־40 למדינה

טקס פתיחת חגיגות שנת ה־40 למדינת ישראל

וחתימת הזדהות עם מגילת העצמאות

במעמד נשיא המדינה חיים הרצוג

יתקיים היום, יום ראשון, כ"ו באלול התשמ"ז (20.9.87) בשעה 16.30

הכניסה למוזמנים בלבד

הטקס יועבר בשידור חי בטלביזיה החינוכית ובגלי צה"ל

המוזמנים מתבקשים להגיע למשכן הנשיא עד שעה 16.15

מתנה לסטודנט/ית

קופת חולים מאוחדת

בקופת חולים מאוחדת!

חצי שנה ביטוח רפואי

חינם

סטודנט/ית שנה ראשונה

נצלו את ההטבה המשמעותית של קופ"ח מאוחדת המעניקה לכם חצי שנה ביטוח רפואי חינם, בשנה הראשונה ללימודים באוניברסיטה.
לקופת חולים מאוחדת סניפים בכל רחבי הארץ העזרה הרפואית ניתנת במרפאות ובמרכזים הרפואיים של הקופה ובאמצעות רופאים כלליים ומקצועיים בבתיהם.
ללא כל התחייבות מצידך - נא למלא את התלוש הרצ"ב ואנו נדאג ליצור עמך קשר באמצעות הסניף הקרוב למקום מגוריך.
כדאי לכם בקופת חולים מאוחדת.

לכבוד
קופת חולים מאוחדת רח' ארלוזורוב 100 תל־אביב
שם משפחה ______ שם פרטי ______
כתובת מגורים ______
טלפון ______

המבצע כפוף לתנאי ההצטרפות לקופת חולים מאוחדת

המבצע החל מ־1.9.87

אדוון

ההסכם לייקר השמן נמנע בשלב זה בשל מחלוקת בין משרד האוצר ליצרנים

מאת יהונתן שרמן, סופר "הארץ"

חילוקי דיעות חריפים בין משרד האוצר לבין יצרני השמנים מנעו לעת עתה את השגת ההסכם על ייקור של מחיר השמן והשלמת של הסכם הליברליזציה בענף זה.

בשבוע שעבר נחתם הסכם בין יצרני השמנים לבין משרדי האוצר והתעשיה, ובו הובטחה ליצרני השמנים העלאת מחיר של כ־10 אחוזים בתמורה לחתימה על הסכם כולל לליברליזציה של תעשיית השמנים והגברת התחרותיות בין היצרנים השונים.

השיחות עלו על שרטון, לאחר שהממונה על אגף תקציבים הודיע, כי החשיפה של תעשיה זו לייבוא צריכה להיות במועד מוקדם יותר, מאשר הוסכם עליו בדיונים ושיעור ההגנה צריך להיות נמוך יותר משדרשו היצרנים.

כיום קיים איסור מינהלי על יבוא של שמן־סויה. בין השאר, בגלל רמת המחירים הנמוכה של שמן זה בעולם, בגלל עודפי כושר ייצור של מפעלים שמנים אמריקאים.

השבוע יתחדשו השיחות בין הצדדים. אך ההערכה היא, שה־התייקרות השמן תיכנס לתוקף רק לאחר ראש השנה.

עימות חריף סביב עידכון השכר הנמוך ביותר במשק

שכר מלא ב"המשקם" — פחות מ־240 ש"ח

מאת יהונתן שרמן, סופר "הארץ"

עימות חריף מתפתח בין דוד ראם, מנכ"ל חברת "המשקם" הממשלתית לבין מזכיר הסתדרות עובדי החברה, דוד צינוביץ.

ראם אף שיגר מכתב תלונה נגד צינוביץ, למזכיר ההסתדרות ישראל קיסר, ובו ביקש המנכ"ל את התערבות קיסר בעימות זה.

בבסיס הסכסוך נמצאת דרישתו של צינוביץ לעדכן מיד את שכרם של עובדי "המשקם", השכר הנמוך ביותר במשק, על פי עליית שכר המינימום. ראם, לעומת זאת קובע כי יש להמתין לתוצאות בדיקתה של וועדה הבוחנת נושא זה.

כידוע, בחברת "המשקם" מועסקים נכים ומוגבלים. חוק שכר המינימום לא חל עליהם עד ששר העבודה לא יתקין תקנה מיוחדת בנושא זה. עד עתה לא התקנה תקנה כזו.

צינוביץ דורש שיעודכן שכר העובדים ללא התקנה, כפי שגם בעבר קיבלו העובדים תוספות שכר ללא תקנות. לכך מסרב ראם.

יצויין, כי שכר של עובד בחברת "המשקם" במשרה מלאה (5 שעות ביום) מגיע לסך של פחות מ־240 שקל לחודש, בגלל שיטת ההעסקה שלה. שיטה זו קובעת, כי שכר העובדים יהיה ברמה של 80 אחוזים מהכנסת המינימום במשק.

שיפור ברווחיות החברה להשקעות של "הפועלים"

במחצית הראשונה של שנת 1987

מאת אריה לביא

שיפור ניכר נרשם ברווחיות החברה להשקעות של בנק הפועלים במ־חצית הראשונה של שנת 1987. הרווח הנקי גדל ב־57% והסתכם ב־1.5 מיליון שקל, לעומת 962 אלף שקל בתקופה המקבילה אשתקד.

השיפור ברווחיות נבע מגיוון בסכומי הפעילות של החברה. במהלך תקופה זו גייסה החברה 11 מיליון שקל על ידי הנפקה של אגרות חוב. הכספים שגוייסו, שימשו בעיקר למימון חברות הבת של החברה להשקעות של בנק הפועלים.

החברה הגדילה את השקעותיה בחברת "טלדטה תיקשורת", העוסקת בפיתוח וייצור בתחום האלקטרוניקה. חברה זו החלה לשווק לאחרונה את מוצריה וזכתה להתעניינות מצד לקוחות בארץ ובחו"ל. בין היתר זכתה החברה במיכרז של חברת בזק וקיבלה הזמנה של מיליון דולר.

החברה להשקעות של בנק הפועלים נכנסה לאחרונה למו"מ עם חברת העובדים על מנת להגיע להסכם ניהול. לפיו תנהל את קונצרן תיעוש ותקבל אופציה לרכישת תיעוש הבנותיה.

לראשונה מפגש בישראל של משתתפי מחקר הים התיכון

עד כה היו המפגשים במצרים ובארה"ב

מאת אלי אלעד
סופר "הארץ" לאיכות הסביבה

לראשונה מאז הוחל ב־1980 בתוכנית מחקר משותפת ישראלית־מצרית של מזרח הים התיכון, התקיים המפגש השנתי של החוק־רים הבכירים משתי המדינות ושל נציגי ההיגוי של התוכנית בישראל.

בסמינר שנערך בשבוע החולף במכון לחקר ימים ואגמים בחיפה, השתתפו ארבעה חוקרים מצריים, בראשות מנהל המוסד הלאומי לאוקיאנוגרפיה ודייג במצרים. כן נטל חלק בסמינר שני המתאמים האמריקאים של התוכנית וכל החוקרים הישראליים מחקר הימים ומוסדות מחקר אחרים בארץ. הסמינר נפתח על ידי שר האנרגיה, משה שחל. עד כה נערכו כל המפגשים המתוכננים של החוקרים, הנוטלים חלק בתוכנית המשותפת, במצרים או בארה"ב.

תוכנית המחקר המשותפת בט־כנולוגיה ימית למזרח הים התיכון ממומנת על ידי הסוכנות האמ־ריקאית לפיתוח בינלאומי. במטרה לקדם שיתוף פעולה בין מצרים לישראל.

מנהל המכון לחקר ימים ואגמים, ד"ר יובל כהן, מסר, כי עד היום התקיימו במסגרת התוכנית תכנית פרוייקטים משותפים בנושאי אוקי־אנוגרפיה, אגמים וחקלאות ימית. בסדנא סוכם על תוכנית לשיתוף פעולה בשש השנים הבאות.

הד"ר כהן ציין, כי ההישג הגדול של הסדנא הוא בכך שהוסכם כי שי־תוף הפעולה בעתיד יהיה ברובו בין מוסדות ישראלים למצריים וב־השתתפות מיזערית של מוסדות אמריקאים, לעומת מרבית הפרוי־קטים בעבר שהיו משותפים לשלוש המדינות.

מחיר הדלק בלבנון עלה ב־141 אחוז

ביירות (אי־פי) לבנון ביטלה אתמול את הסובסידיות על הדלק והעלתה את מחירו ב־141 אחוזים — מסר אתמול רדיו לבנון. בכך מקווה לבנון להת־גבר מעט על המצב הכלכלי הקשה של המדינה.

המחיר החדש הוא 700 לירות לבנזין (2.3 דולר), עליה של 410 לירות לעומת המחיר הרשמי שהיה בתוקף ביום ששי.

עורך את העמוד: חיים טל

סוף לפצעי הבגרות!
טיפול מהיר ויעיל באקנה ללא תרופות, משחות או כאבים – בשיטת דרסנוול.
מכון בל־סיטה, ה' באייר 30 (כבר המדינה) ת"א, טל' 256963

הבריאות שלך חשובה לך. היא חשובה גם לנו.

וקסיגריפ — Vaxigrip

חיסון נגד שפעת
לשלשת הנגיפים
לחורף 1987/88

המאושר על־ידי משרד הבריאות
החיסון ארוז במזרק עם מחט
מוכן להזרקה
להשיג בבתי־המרקחת

המחיר לצרכן 9.22 ש"ח
כולל מע"מ

חדשות כלכלה

לאחר שאושר להן ייקור של 26%:

חברות הביטוח רוצות לייקר שוב את תעריפי ביטוח־חובה

הפעם — בשיעור של 8 עד 10 אחוזים

מאת אריה לביא

חברות הביטוח מבקשות שוב לייקר את תעריפי ביטוח הרכב־חובה, נודע לסופר "הארץ". איגוד חברות הביטוח עומד לפנות בימים הקרובים למפקח על הביטוח במש־רד האוצר, יהודה דרורי, ולבקש לייקר את התעריפים בשיעור של 8 עד 10 אחוזים.

חברות הביטוח טוענות, כי היי־קור, שאושר להם, מבוסס בחלקו על ההפסדים שהיו לחברות בעבר. שבעה וחצי אחוז מההתייקרות הם על חשבון הפסדי העבר ו־16 וחצי אחוז הם על חשבון התעריפים השוטפים. 2% מיועדים למלחמה בתאונות דרכים.

חברות הביטוח טוענות, שעל פי חישוב זה הם יוכלו לכסות את ההפסדים מן העבר בתוך חמש שנים והדבר איננו סביר. יצויין, כי חברות הביטוח דרשו לייקר את התעריפים ב־38% אך אושר להם ייקור של 26% בלבד.

חברות הביטוח גם דורשות לאש־ר להם התייקרות נוספת של 6% עבור ביטוח רכב רכוש. תעריפי בי־טוח רכב רכוש הועלו רק ב־1 ביולי ב־10%. אם ייענו תביעות חברות הביטוח ייתייקרו בקרוב תעריפי הביטוח בכ־16% נוספים.

בשבוע החג לא צפוי גידול במחזורי המסחר בורסה

ההיקפים במניות חופשיות בשבוע שעבר שבו וירדו לרמה יומית מתחת ל־10 מיליון שקל

מאת סופר "הארץ"

בשבוע המסחר הנוכחי בבורסה לא צפוי גידול במחזורי המסחר. נוכח העובדה, שהשבוע יהיו רק שלושה ימי מסחר, בגלל פגרת ראש השנה, כך מעריכים פעילים בשוק ההון. מחזורי המסחר במניות חו־פשיות בשבוע שעבר שבו וירדו לרמה יומית של מתחת ל־10 מי־ליון שקל. ההערכה שהשבוע המחזורים לא יעברו רמה זו.

בסקירה שהועברה בסוף השבוע ליועצי השקעות בבנק הפועלים נאמר, כי רמת השערים, היציבות במשק, ופרסום דו"חות כספיים חיוביים מביאים למסקנה, כי ניתן להשקיע ברמה זו בשוק המניות, תוך התבססות על קריטריונים כלכליים.

בבנק הפועלים סבורים, כי שוק המניות הושפע בשבוע שעבר מהמשך גל ההנפקות בבורסה, הפיר־סומים על הסכמי השכר, ממסקנות אפשריות של "ועדת שישינסקי", ומפרסום מדד המחירים לצרכן שהיה גבוה יחסית.

יש לציין, כי בשבועות האחרונים נמצאים מרבית מנהלי התיקים וחברות הברוקרים מחוץ למעגל המשקיעים בבורסה. "מקורבים" אי־לה מעניקים את "הפלפל" לשוק המניות, וכניסתם מעודדת גם את הציבור הרחב לשוב ולרכוש תעודות השתתפות בקרנות הנאמנות. בנק לאומי מוכר זה שבוע ימים את תעו־דות ההשתתפות שבניהול בשיעור הספה מופחת של 0.25 אחוז בלבד.

שיחות עם שר התיירות של הולנד לקראת הסכם תיירות

מאת דן מגיד
סופר "הארץ"

שר התיירות והכלכלה ההולנדי, אלברט יאן אוונהויס, מבקר עתה בישראל כאורח משרד התיירות הישראלי. בביקורו ניהלנו הפרטים, לקראת חתימת הסכם תיירות בין שתי המדינות.

בחודשים ינואר־יולי 1987 הגיעו 27,700 מבקרים מהולנד עלייה של 43% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. בכל שנת 1986 הגיעו 33,300 מבקרים מהולנד, 5% פחות בהשוואה ל־1985 ו־16% פחות בהשוואה ל־1979, שהיתה שנת שיא לתיירות מהולנד. ובה הגיעו לארץ 39,700 מבקרים.

בין הנושאים שיועלו בדיוני השרים: דו"ח הדדי על התקדמות בשתי המדינות, בדבר מסמך ההבנה שנחתם בקיץ 1984, עידוד תיירות בשיתוף מארצות שלישיות ומימוש הפרק בנושא הכשרת כוח אדם, שבמסגרתו ישתלמו ישראלים בת־חום התיירות בהולנד.

51% ירידה ברווח "אזורים"

מאת אריה לביא

ירידה חדה נרשמה ברווחיותה של חברת הבנייה "אזורים", הזרוע הבנייה של קונצרן כלל. הרווח הנקי של החברה הסתכם ב־712,000 שקל לעומת 1.47 מיליון שקל בתקופה המקבילה אשתקד.

יצויין, שהרווח של החברה לפני מס גדל ליותר משלושה מיליון שקל לעומת 649 אלף שקל בת־קופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח לפני מס נבע מגידול ברווח של חברת הבת אי. פי. חברת נכסי אזורים וכן מרווחי הון.

פעילות "אזורים" בחו"ל הגיעה להפסדים בכל אחד משלושה הפרו־ייקטים, בהם הולה החברה בארה"ב ובאפריקה.

התנועה לזכויות האזרח ולשלום **רצ**

גילוי דעת

למען ירושלים עיר שלום, חופשית ושווה לכל.

השבועות האחרונים בירושלים הוכיחו שציבור רחב של תושבים, מכל הגילים והשכבות, הביע את רצונו לחיות בירושלים חופשית ופתוחה. השאלה העומדת על הפרק: האם תהייה בירת־ישראל פתוחה לכל גווני היהדות, או, שמא עיר סגורה על־פי ההלכה?

הציבור החרדי אינו מוכן להתחשבות הדדית אלא תובע סטטוס־קוו של כפיה, האומר "שלי־שלי, שלך־שלי".

אנחנו טוענים שיש דרך אחרת, דרך של סובלנות ודו־קיום. יש בירושלים מקום לבתי־כנסת וישיבות מכל הזרמים, ולתרבות יהודית חופשית, תיאטרון, סרטים וספורט בכל ימות השבוע ובשבת.

אנו מאמינים שרק דרך זו תבטיח את מעמדה ויחודה של ירושלים ולכן אנו קוראים:

לממשלת־ישראל לפעול למען ירושלים כעיר בירה חופשית, פתוחה ושווה לכל, לא רק בהצהרות כלפי חוץ, אלא גם במעשים.

לעיריית ירושלים לחוקק חוקי עזר שיבטיחו לחילונים ולדתיים, לרוב ולמיעוט, אפשרות לנהל את אורח חייהם על־פי הכרתם ומצפונם.

לציבור בירושלים ובארץ, מכל הגופים והמפלגות, אנו קוראים להצטרף למאבק על חופש התרבות בירושלים.

פרופ' מיכאל ארדון – כימיה
חדוה איש־שלום – מחנכת
אורי אורלב – סופר
יערה אורלב – מרפאה בעיסוק
ד"ר שלמה אלבז – ספרות צרפתית
דני אלתר – תיאטרון החאן
פרופ' יהודה אלקנה – פילוסופיה של המדע
עמוס אילון – עיתונאי
יאיר אסייג – כדורגלן
ציון אותנה – כדורגלן
ד"ר אייזקסון – רופא
יואל אוסרון – קליטת־עליה
הרב טוביה בן־חורין
פרופ' שמעון בר־שטרית – משפטים
פרופ' קלמן בנימיני – פסיכולוגיה
יעל בנימיני־לוין – מחנכת
ראובן ברוק – מנהח"ש
ג'ורג' בר־שמתון – קליטת עליה
ד"ר אריה בן־יהודה – רופא
ד"ר משה בורשטיין – רופא
פרופ' מנחם ברינקר – ספרות
פרופ' יוסף באשי – חנוך
פיטר בוגוד – ארכיטקט
יוניס בוגוד פיגורדו – ארכיטקטית
יואב בסון – כדורגלן
דודו גרשטיין – צייר
ד"ר חיים גרנות – רופא
אמיר גילה – כדורגלן
ד"ר מאירה גלסמן – רופאה
פרופ' טרודה דותן – ארכיאולוגיה
מישל דיין – כדורגלן

אילן דגן – כדורגלן
אורי הופרט – עו"ד
ד"ר יצחק ורג'ין – רופא
הרב צבי וויינברג
פרופ' אלכס וויינגרוד – מדעי ההתנהגות
זיבצינר בתיה – סוציולוגיה
פרופ' אריה זקס – תיאטרון
ד"ר נעמי חזן – מדע המדינה
ציון חיון – קרמיקאי
דן טולקובסקי – צייר
שמואל טולדאנו – מזרחן
יובל טל – פרסומאי
כתריאל טחורש – תעשיין
מרק ינאי – צייר
פרופ' חיים כהן – רופא עור
פרופ' זאב כץ – לימודים רוסיים
אהוד כחילה – כדורגלן
טלי לוין בר יוסף
לבנה ליטני – תיאטרון החאן
פרופ' עזריאל לוי – מתמטיקה
רות לוין – מורה לאמנות
פרופ' דוד לבהרי – כלכלה
הרב קלמן וויימן לוי
ד"ר מאיר ווייל יעקב – רופא
פרופ' אבישי מרגלית – פילוסופיה
פרופ' רפאל משולם – כימיה
פרופ' משה מעוז – מזרחן
פרופ' אברהם נגב – ארכיאולוגיה
נחמני שמעון – כדורגלן
ד"ר יעל עצמון – סוציולוגית
פרופ' ויקטור עזריה – סוציולוגיה

מאיר עזרי – מזכ"ל התנועה ליהדות מתקדמת
ד"ר אלעד פלד – מ"מ ראש העיר לשעבר
ד"ר זמרה פלד – סטטיסטיקאית
הרב דוד פורמן
ד"ר רות פירר – מחנכת
פרופ' שקה פורת – מזרחן
ד"ר דני פלסר – רופא
ד"ר סליה פלסר – רופאה
נאווה צ'צ'יק – קולנוע סמור
פרופ' יורם צפריר – ארכיאולוגיה
אריאל צ'ופי
פרופ' שמאי קוטב – רפואה
פרופ' אדי קאופמן – מדע המדינה
ד"ר קקו – רופא
ד"ר בלה קאופמן – רופאה
אורן קורבי – כדורגלן
רמי קלדרון – כדורגלן
ד"ר פתחיה רייסמן – רופא
שושנה רון – מחנכת
מנשה רג'ואן – פיזיקאי
דוד שיף – סופר
פרופ' זאב שטיין
ד"ר טומי שדה – רופא וטרינר
יוסי שטרן – צייר
הרב שלום שוורץ
פרופ' שולמית שחר – הסטוריה
דוד שחר – סופר
פרופ' זאב שטרנהל – מדע המדינה
ד"ר אהרון שבתאי – משורר
פרופ' גידי שפסקי – כימיה

כל החתומים לעיל תושבי ירושלים

הארץ

יום א' כ"ז באלול תשמ"ז
20 בספטמבר 1987

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל-אביב, רחוב זלמן שוקן 21, ת"ד 233 מיקוד 61001 5121212 — פקס' 610012 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב החבצלת 2 טל' 224245-6, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב מרדאו 20 טל' 661166-8, ת"ד 5259 מיקוד 31052.
המו"ל והוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל-אביב
העורך: גרשום שוקן. עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה ורדי, גדעון לוי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel — P.O.B 233. Tel. 5121212

עסקת שבת מפוקפקת

בית דין צדק (בד"ץ) של העדה החרדית בירושלים ביטל שלשום את "אסיפות התפילה". המשטרה הודיעה על פיזורם של הכוחות שהחלו לרכז לפעולה נגד גילויי האלימות שהיו צפויים בשבת. יתכן שאוהדתה התקיפה של המשטרה השפיעה על החלטת הבד"ץ. אך קרוב יותר לוודאי שההחלטה התקבלה על רקע אחר: הידיעות על "עסקה" שבמסגרתה הבטיחו, או יבטיחו, ראשי העדה החרדית, שיפסיקו להתנגד לבניית האיצטדיון במנחת תמורת סגירת בתי קולנוע בעיר בימי שבת.

מכיוון שטדי קולק הדגיש שוב שרק בית משפט מוסמך להורות על סגירתו של בית קולנוע, מי יכול להתייצב בשם החילוניים כשותף לעסקה כזו. חובבי הספורט זכאים ממילא למגרש כדורגל מודרני וגדול מזה העומד לרשותם, ולאו דווקא כחלק מעסקה שבמסגרתה יקבלו החרדים את שעדיין נמנע מהם: הזכות לכפות על החילוניים לוותר על הקרנת סרטים בבתי קולנוע בימי שבת.

יהיו אולי שיגרסו כי בעסקה כזו אין יותר מאשר אישור הסטאטוס־קוו. שהרי החרדים השלימו עד כה עם קיומן של תחרויות כדורגל במגרש ימק"א. אך אם עסקה כזאת תתממש, יהיה בכך משום הישג לצביעותם של ה"ה שמיר, פרס והמר, שעיקר ליום הפופוליסטיים דוחקים הצדה את דאגתם לשבת.

שלושת המנהיגים הנ"ל, בפגישתם עם ראש העיר שלשום, החליטו להקים ועדה כדי לאפשר "פעילות תרבותית" בימי חג ושבת. הכוונה, כנראה, למופעים שכרטיסיהם יימכרו לפני השבת, וההופעות ייערכו, כביכול, בחוג "סגור".

הצעה כזו גובשה כבר בשבוע שעבר, בישיבתה הראשונה של המועצה, שיזם שר הדתות, לעיצוב "אמנה חברתית" שתחליף את הסטאטוס־קוו בענייני דת ומדינה, שהמר מודה שהתפורר למעשה. על־פי ההצעה, על החוגים החילוניים לוותר, למען שלום בית, על הצגות קולנוע מסחריות בלילות שבת בירושלים. "אך אין למנוע מהם קיום פעולות תרבות". והנה הרבנים שהשתתפו בישיבה — ישראל לאו (נתניה), יואל בן־נון (עפרה) ושמחה קוק (רחובות) — התנגדו להחלטה זו.

אך אם אלה התנגדו לוויתור, אשר רוב משתתפי הישיבה סברו כי מן הדין שהחרדים ישלימו עמו, מה הסיכויים שרבנים אחרים ימצאו אותו מוצדק, אם ועדה מטעם הממשלה כולה מציעה אותו? רוב רבני ירושלים אינם מוכנים לשום ויתור. אם הקרנת סרטים בימי שבת על בסיס מסחרי תיאסר על סמך "עסקה", קרוב לוודאי שלא יתנו ידם לכל "אמנה חברתית", כפי ששר הדתות מהמפד"ל מדמה אותה לעצמו.

אם ראשי הליכוד, המערך והמפד"ל מוכנים לעשות לפי רצונם של החרדים בעניין הקרנת סרטים ובלבד שחסידי בית"ר ירושלים לא יכעסו על מפלגותיהם, אין לצפות לשום פייסנות מצד העדה החרדית — בד"ץ, ש"ס ואגודת ישראל. הציבור החילוני יצא שוב מקופח, והחלק היהודי של בירת ישראל יהיה נתון יותר ויותר לשלטון הקיצונים ביותר שבציבור הדתי.

מסדר לאומי במשכן הנשיא

מאת דן מרגלית

בהיפתח חגיגות ה־40 להקמת המדינה מעמיד היום הנשיא חיים הרצוג את משכנו למבצע מיוחד במינו. ראשי הממסד המדיני, הפרלמנטרי והמשפטי, הוזמנו לטכס מקורי בו יחתמו מחדש על מגילת העצמאות שקרא דוד בן־גוריון עם ייסוד המדינה במאי 1948. משרד החינוך ומארגן החגיגות, יעקב אגמון, מקווים כי המונים יוסיפו את חתימתם בחודשים הקרובים.

המבצע הוציא מעורר התנגדות בליכוד. ח"כ מיכאל איתן תבע משר החינוך והתרבות יצחק נבון להדיר מן ההחתמה. הוא חושב שמגילת העצמאות אינה ראויה לכך. הוא משוכנע כי גם מנחם בגין מתנגד בסתר לבו להחתימה החוזרת על מגילת העצמאות, שמחברה היה יריבו הבולט בן־גוריון.

לפני שלוש שנים, בפרוש בגין מראשות הממשלה, הציע השר משה קצב להוסיף את חתימתו למסמך המקורי של מגילת העצמאות. בגין, שתמיד ביקש להיסעים בערכה, דחה את ההצעה בתוקף.

★ ★ ★

המגילה אינה רק מסמך נאור המבסס את זכותו של העם היהודי לריבונות בארץ־ישראל ברוח הציונות היפה, אלא היא גם מלאכת מחשבת מדינית להשיג קונסנזוס רחב לנוכח התקפה צבאית ערבית שאפה לחסל את היישוב. מרחוק של 40 שנים קשה להאמין כי נציגי הרוויזיוניסטים חתמו על מסמך לאומי הקובע כי ישראל קמה בהתאם להחלטת האו"ם בדבר חלוקת ארץ־ישראל בין שני עמים.

שכן בגין ושאר אנשי האצ"ל והלח"י שזה עתה יצאו מהמחתרת וקיבלו לידם את האגף הימני בכנסת ובתנועה הציונית, התנגדו לחלוקה למרות שהיתה תנאי הכרחי לעצם הקמת המדינה היהודית. לצים של הרוויזיוניסטים חתמו על המגילה, הן נציג אגודת ישראל יצחק מאיר לוין, שנאלץ להשלים עם ההודעה שישראל תבטיח שוויון גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת גזע ומין, והן מנהיג הקומוניסטים מאיר וילנר, שבלע את אופיו הציוני של המסמך ואת הגוון הדתי הקליל שעלה מן המשפט: "מתוך ביטחון בצור ישראל הננו חותמים".

עתה חושש ח"כ איתן כי במשכן הנשיא ייאלץ מנהיגו יצחק שמיר להעניק משקל סגולי להחלטת החלוקה של האו"ם שבה לחם בזיקה שנתיים בהיותו מנהיג לח"י. כמותו יעשו רוב שרי הסיעה ה־"ביה. שכן מי יפר את שמחת משתתפי הטכס? ומי יעליב את נשיא המדינה? איתן וחבריו הפעילו בסוף השבוע לחץ אחרון למנוע את המפגש המביך שנועד להיערך אחר הצהרים.

ההתנגדות אינה מקרית. היא מלמדת כי הליכוד — בעיקר חרות — טרם השלים. אמנם ההסבר שבפי איתן הוא שאישרור כזה של מגילת העצמאות, יחזק את התביעה הערבית, לא רק להקמת מדינה פלשתינית כפי שעולה מהחלטת האו"ם, אלא גם לסגת לגבולות שהותוו ב־1947. אך גם הליכוד מבין שאיש אינו מתבונן לכך ברצינות. הערבים תקפו את ישראל והתוצאה מן המלחמה עיצבו הגבולות, שהחזיקו מעמד עד לקרבות ששת הימים, הם המוכרים.

★ ★ ★

מה שחלק מהליכוד־חרות מסרב לראות הוא שהמגילה משקפת מצב פוליטי ברגע שבו נפתח פרק חדש בהיסטוריה היהודית. במצב ההוא היתה חלוקת הארץ בין יהודים לבין ערבים הכרחית להקמת המדינה. בלעדי ההסכמה היהודית לביצועה לא היתה ישראל עולה על המפה. הליכוד מסרב להבין זאת, והוא נמנע מחשבון נפש היסטורי־לאומי. אפשר שאילו הקדים לעשותו באומץ־לב הבין כי צריך לדעת את גבולות הכוח ולהתפשר. היה חוסך מעצמו כמה מן המשגים שאפיינו את מדיניות הראש־בקיר של ממשלתו בשנות ה־80.

מהמגילה עולה עוד כלל חשוב שישראל זקוקה לרצונו הטוב של העולם הגדול, ובעצם יש לה אינטרס בקיומו של או"ם הנאמן לעקרונותיו. הקונגרס הציוני וחד מאז 1897 להקים מקלט בטוח לעם היהודי "במשפט העמים". מגילת העצמאות מייחסת במידת־מה מתח זה לאו"ם עצמו. היא מדגישה את חשיבות הכרתו בזכות העם היהודי להקים את מדינתו. לגבי איתן אין לכך משמעות מפני שמשתמע ממנה כי זכות דומה עומדת גם לערבים.

★ ★ ★

שר החינוך והתרבות יצחק נבון דוחה את פניית הח"כ מהליכוד, בהנחה שאולי אינו יורד לסוף משמעותה של מגילת העצמאות. אך נראה כי ההיפך הוא הנכון, דווקא מפני שאינו מפרש בצורה חלקית נכונה את משמעות מסמכו של בן גוריון, תופש כי ההסכמה לחלוקה היתה המעשה המדיני הנבון של התקופה — אין הליכוד רוצה לפאר את המגילה.

מבחינה זו אין האירוע בבית הנשיא מוגבל לחגיגה נעימה בלבד.

בשערי המשכן יברור היום מי יבוא ומי ייעדר, מי יחתום בראש מורם, ומי — רק מפני שלא נעים להכלים פני הנשיא? מי יסייע לאחר מכן באמצעי התקשורת את משמעות ההחתמה ומי יאריך, מי יצטרף אל נרגנותו של ישעיהו ליבוביץ, שסבר הגיע כדי הצגת המגילה כמסמך שקרי מפני שנאמר בה כי "בארץ ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית"?

ומי מן החרדים יאזור עוז ללכת בעקבות דור מנהיגיו הקודם ולחתום על מגילה ציונית בעלת תפישה שוויונית־חילונית של זכויות האזרח — ולמי ברץ תפריע ופסקה "מתוך ביטחון בצור ישראל"? האם הגלאסנוסט בברית המועצות יאפשר לוילנר לחזור ולחתום על המסמך הציוני שהגיש לו בן־גוריון לפני 39 שנים? וכמה יהיו בכל מחנה, החל מהשרים והח"כים וכלה בשופטים והרבנים הראשיים, שנסבר להם מקום של כבוד במגילת־הקלף החדשה?

בבית הנשיא לא מחולקים היום רק מיץ ועוגיות ומשמיעים נאומים מליציים. נערך שם מבצע של זיהוי מיני, מסדר לאומי.

בסוגריים / מתי גולן

המגילה כבר חתומה

לא ברור מי החליט שמגילת העצמאות זקוקה להחתמה מחודשת. אולם ברור לחלוטין שהתבונה לא הינחתה את הוגה הרעיון. מדובר במסמך שנכתב ונחתם בנסיבות המיוחדות של הקמת המדינה. היה צריך להיות ברור שהיום, ארבעים שנה מאוחר יותר, כאשר הנסיבות והגישות הפוליטיות השתנו — מי שמבקש חתימה מחודשת עושה שירות טוב למעמדו של המסמך ההיסטורי.

מותר להניח שביסודו של רעיון ההחתמה היה מונח הרצון להעניק למגילת העצמאות יתר תוקף. כעת כבר אפשר לראות שהושג ההיפך מכך. הרעיון מעניק הזדמנות להציב סימני שאלה על תוכנה של המגילה, כולה או מקצתה — הזדמנות שכמה אנשים בליכוד כבר עשו בה שימוש. התוצאה המיידית היא הזלזול של המסמך ההיסטורי, שבהעדר חוקה מהווה את המסמך היחיד המעניק מסגרת לתחיקה ושפיטה בתחומים חשובים כמו זכויות הפרט, חופש הביטוי, הפרדת הרשויות ושאר נושאים המהווים בסיס לדמותה הדמוקרטית של המדינה.

אפשר כמובן להעמיד את מגילת העצמאות במרכז חגיגות הארבעים. ללא ספק רצוי להעמיק את ידיעת תוכנה של המגילה בקרב הנוער; אולם מיותר לחלוטין ליזום מבצע של החתמה על מסמך שאיש עד היום לא עירער על תקפותו כמגילת העצמאות של המדינה. טוב יעשה נשיא המדינה, לכן, אם בטקס הנערך היום במשכנו ידגיש את חשיבותה של המגילה, אולם יודיע על ביטול הרעיון הטומן בחובו פוטנציאל העלול לפגוע במגילה בצורה חסרת תקנה.

שצ'ראנסקי וסוהריו

מאת יואב קרני

ניו יורק

בשבוע שעבר פרסם נתן שצ'ראנסקי מאמר ב"וול סטריט ג'ורנל". מבלי לחזור ולעיין באינדקס, נדמה לי שזה האחרון הוא החשוב ביותר. אפשר למצוא בו את המצע הפוליטי והאידיאולוגי, המדריך את פעילותו הבין־לאומית של שצ'ראנסקי, מאז נחלץ ממחנה הכפייה בבריה"מ.

לא במקרה התפרסם המאמר הזה ביום בואו של שר החוץ הסובייטי לביקור בוואשינגטון. הנשיא רונלד רייגן לא טרח כלל להסתיר את תקוותו, שהביקור יסלול את הדרך לפסגה — הפסגה השלישית — עם מיכאיל גורבאצ'וב. נתן שצ'ראנסקי גמר אומר להראות לרייגן את טעותו.

להיסטוריה של נשיא ארה"ב לוועידת פסגה אינה חביבה על הימין האמריקאי. בעיני הימין ישלים בזה רייגן את בגידתו הגדולה. הוא פתח את נשיאותו, לפני שבע שנים, בהוקעת "מלכות הרשע" הסובייטית, לקורת רוחו המרובה של הימין — הוא יסיים את נשיאותו בהודאת הדטאנט.

מלה וטראומה

"דטאנט" היתה מלה אופנתית מאד בתחילת שנות השבעים. אבל בזכרון הקולקטיווי של הימין האמריקאי — גם בזכרונו של שצ'ראנסקי — אין היא רק מלה. היא טראומה. שצ'ראנסקי מעיד על עצמו שהוא היה "בן ערובה של הדטאנט".

תחת הרושם של ניצחון הקומוניסטים בוויטנאם ובאנגולה, ב־1975, השמיע נשיא ארה"ב בימים ההם, ג'ראלד פורד, את ההתחייבות הפאתטית, שלא להגות עוד בקול רם את המלה "דטאנט". ב־1979 פלשו הסובייטים לאפגניסטאן, ג'ימי קארטר הודיע בנאום טלוויזיה אומלל כי נודע לו סוף סוף פרצופם האמיתי, והדטאנט שבק חיים.

ב־1985 התחילה בריה"מ את מסלול חזרתה אל כור־האזור, על כתפי מיכאיל גורבאצ'וב. מאז מתרחק העולם, אם גם בצעדים הססניים, מעברי פי־פחת של שואה גרעינית. הנסאגם רעיוני פוקד את כל הגוש הסובייטי. בתי־כלא נפתחים, דברי כפירה נשמעים ברבים מבלי שמשמיעיהם נשלחים אל סיביר. אגף פרוגרסיבי בקרמלין מנהל מאבק עקום נגד אגף ריאק־ציוני. זה עניין, שרק עיוורים אינם מבחינים בו.

שצ'ראנסקי אינו מכחיש את עצם השינויים. אדרבא, את חלקם הוא מתאר במאמרו "דרמטיים". אבל הוא חוזר על תפיסתם של כמה סובייטולוגים, לאמור: מדי פעם יש "פתיחות" בהיסטוריה הסובייטית, אולם מנהיגי בריה"מ "נוהרים תמיד להגביל את הרפורמות למבנה־העל", כאשר "גישה חופשית של רעיונות וחופש־דיבור אמתי מושבים איום ליסודות השיטה". אגב, השימוש של שצ'ראנסקי במושג "מבנה־העל" מושיד אותו שידיעותיו במרקסיזם תיאורטי מוגבלות, אבל לא בזה העניין.

בעיני שצ'ראנסקי מצטרפים מעשי של גורבאצ'וב לכלל "בניית תדמית". "גלאסנוסט", "קידמה" — עליונה. "זהו" מתקנא ב"מיומנות" נוסח שדרת מדיסון", שמגלים הסובייטים. בשדרת מדיסון בניו יורק נמצאים משרדי יחסי־הציבור הגדולים ביותר בעולם. אגב, שצ'ראנסקי עצמו אינו צריך להתבייש בפני שדרת מדיסון.

להלן הוא מוכיח למערב, כי כבר בעבר הוליכו אותו הסובייטים שולל. בשעה שהמערב "הטיף לפירוק הזיונש, וסימס אותו", עשו הסובייטים מה שעשו באתיופיה, באנגולה, במזרח התיכון ובניקרגואה. הם גם שיסו את בריוני הק.ג.ב בשצ'ראנסקי ובחבריו, בבריה"מ פנימה.

מסקנה — והקורא יצטרך לסלוח לי על הסלקטיוויות של הציטוטים: "אם יניח לעצמו המערב ליפול אל המלכודת הזו", הלוא היא מלכודת הגלאסנוסט, "לא יהיה לזה סוף". הדרך היחידה היא לקשור קשר שאין להפריד בין התקדמות פולי־טית ובין זכויות אדם.

ה"דטאנט" הידוע לשמצה לא הי־טיב עם נתן שצ'ראנסקי. בעצם ימי ה"דטאנט" — אם גם אחרי שהנשיא פורד הפסיק להשתמש במלה — נפל שצ'ראנסקי קורבן לעלילת־שווא, והתחיל את ייסוריו הארוכים במחנות־כפייה, מפני שנאבק על זכויות־אדם בבריה"מ. אבל הדטאנט היטיב עם מאות אלפי יהודים סובייטיים, חלקם עלו לישראל, וחלקם התיישבו בחופי ברוקלין. בשנת הדטאנט האחרונה, 1979, יצאו מבריה"מ 50 אלף יהודים, כפי ששר שצ'ראנסקי עצמו מזכיר ברשימתו האמורה.

אבל הוא נמנע מלהסיק את המסקנות. אולי צריך אדם להיות מרוחק יותר מן המאורעות, כדי להרהר בהם באופן פילוסופי. אולי אני נוטל לעצמי זכות שאינה נתונה, כאשר אני מטיף מוסר לנתן שצ'ראנסקי. אף על פי כן, אני נתן, מה ייסוריך לעומת ייסוריהם של מאות אלפים.

שצ'ראנסקי מתלהם אחד

שצ'ראנסקי מקדים בשימושו תשובה לשאלה הזו. הוא מצטט את אשתו אביטל, שהעידה לפני שנים פקיד בריטי בכיר באישון לילה, ואמרה לו "ללא חרות לאנשים כמו בעלי, אין לאיש חרות".

אבל אלה שטויות, מר שצ'ראנסקי. כמובן יש לאנשים חרות גם ללא חרותך. בניסוח הזה, שדרת מדיסון־לילה. יפה להתהלל במות של ביקורת. אין הוא יפה, האידיאולוגיה לפעמים אנשים ללא התלהמויות.

שאלת חרותו האישית של אסיר פוליטי היא שאלה מוסרית מן המעלה הראשונה. בני־האדם צריכים להילחם על הזכות הזו. אבל רק מי שקנאות קשה העבירה אותו על דעתו יתבלבל בין מאבק מוסרי למאבק פוליטי. חרותם של יהודי בריה"מ לצאת היא שאלה פוליטית. הכול־או־כלום היא סיסמה של סיקריקים וחובבי מצדה, יוחנן מגוש חלב ושמעון בר גיורא. אילו עמדה הברירה בין שצ'ראנסקי מתלהם אחד ובין מאה אלף יהודים חופשיים, האם יש ספק את מי היה צריך להעדיף?

שצ'ראנסקי ממשיך את שנות סוריו וגלותו. הוא אינו סולח, הוא אינו מתפנה להרהר. הוא שבוי מעיקרו בסיסמאות הירואיות. אבל אם אין בדעת שצ'ראנסקי להעמיד את עצמו בראש מהפכה דמוקרטית אלימה בבריה"מ, מוטב שיתפנה להרהר. גם אם הוא צדיק, עדיין אין הוא אוטומאטית צודק.

והוא צריך לזכור, כי כאשר הוא מצטרף אל מסע־צלב רב־יבשתי נגד הפשרה פוליטית ביחסי מזרח ומערב, הוא מסכן לא רק את עתיד יהודי בריה"מ. הוא נותן את ידו לאנשים, המוכנים להטיל על כפות המאזניים את עתיד הכוכב הזה.

שצ'ראנסקי הפסיד תשע שנים מחייו בכלא הסובייטי. הזמן לא עמד מלכת בתשע השנים הן. העולם לא עצר את נשימתו עד שיצא שצ'ראנסקי. הוא מוכרח למלא את החסר, הוא מוכרח ללמוד מה קרה בתשע השנים האבודות, לפני שהוא מציע נוסחאות לטפל בסוהריו.

מצבדות / ב. מיכאל

שסד"ל

אין צורך בעין חדה על־מנת להבחין כי המפד"ל הול בשלב חדש של היזהרות לקראת זכייה בתואר הנבחר — מפד"ל. תחילת הנפילה היתה באותן שנים ארוכות של מרוץ־שווא אחר גוש־אמונים והלאומנות הדתית. אלא שאזקל הזה לא נתמכה. מדוע שיקנה את ההעתק המפד"לי, כאשר המקור התנועתי מצוי גם הוא בהישג־יד?

ונראים הדברים כאילו הוליש מאידרה בצמרת שם, כי הגיעה השעה לבצע תפנית, ולהתחיל בגלישה גם אל הצד השני, (מבלי חלילה לנטוש את הצד הראשון). הש"סיזם. אולי מן השווק הזה תצמח קרקעה של תקוה מחודשת.

קשה לומר בביטחה האם מדובר בתהליך מודע, או בהיסחפות לא מודעת. אך התבטאות אותו של שר הדתות זבולון המר ראויה לבדיקה מדוקדקת. וכה אמר מי שהיה ילד־הפלא המפד"לי, שאיבד את פלאיותו ברבות השנים, בדיון פרלמנטרי על מחלוקות השבת הירושלמיות: "ברפואה הוכח שהמבנבון הדורמי של הגוף נפגע, כשפורצים ארוחות חיים. כך יכול גם לקרות למערכת הדיסונית של האומה, אם פוגעים ביסודות שהגנו עליה דורות רבים. (פרוטוקול הכנסת, 14.9.87).

ועכשיו נתרגם את המשפט דלעיל לשפת בני־אדם. ובכן, כה אמר שר־הדתות: הוכח באופן רפואי כי האיידס בא לעולם כתוצאה מיחסי־מין הוללים, הסוד הומוסקסואליים. השבת היא חלק מן המבנה־הדיסוני של האומה. הקרנת סרטים בשבת בירושלים, היא פגיעה באחד היסודות שהגנו על האומה דורות רבים. מכאן נובע כי פגיעה בשבת ע"י הקרנת סרטים — תביא למותה.

המשפט הראשון בדברי־השר הוא מלאכת מחשבת ממש: "ברפואה הוכח שהמבנבון הדור־סוני של הגוף נפגע כשפורצים ארוחות חיים". חשוב לדייק בקריאת המלים: המבנבון הדיסוני לא נפגע מאיזה וירוס, הוא נפגע "כשפורצים ארוחות חיים". ומהן אותם ארוחות־חיים? השר לא מפרט. אבל כולם מבינים: תאבי־המין למיניהם, בין מין כשאינו מינו ובין מין במינו. כלומר, גם כמות מסויימת של מין היא מנה קטלנית, וגם סוג מסוים של מין — גם הוא־רעיל.

אך מה לעשות, והרפואה לא הבינה אלא שקיים וירוס, ושאף מרשא בינתיים, הפוגע במערכת החיסונית. באותה מידה של הי־גיון יכול היה כבוד השר לומר — "ברפואה הוכח שהכלורה, הדבר, הטיפוס, השחפת, האבעבועות וה־בולת המצויה, פוגעים בגוף כשפורצים ארוחות־חיים". הרי גם כל המחלות האלה יפגעו באותו אדם שיתעקש להיכנס למיטה עם אדם הנגוע באחת מהן.

הוא גם יכול היה לומר — "ברפואה הוכח כי הגוף נפגע כשמשתעלים". שהרי חלק נכבד מן המרעין הבישין לעיל אינם זקוקים אפילו למשגל על־מנת לעבור מאדם לאדם. די בהשתעלות קצרה.

אך האיידס הוא השר האופנתי. גם השבת, ומה נאה יותר, וקליט יותר, ומהלך־אימים יותר, מאשר תערובת מופלאה של מידמות־שבת (ולאחד הפנו הדמגוגי הזה, כמעט מיותר להתעכב. על עוד הגל, המגנה את היסטוריה, שהתבצע בדברי השר לידיך — מחלוקת הקולנוע הירושלמית נוגעת באחד "היסודות שהגנו על האומה דורות רבים". כאילו צביונה החיצוני של עיר היה אי־פעם חלק ממסורת שמירת־השבת של העם היהודי. כאילו שבתותיה המפוארות ביותר של היהדות לא היו דווקא באותם מקומות רחוקים, בהם היתה הפרהסיא שסביב הקהילה היהודית, רחוקה מן השבת, כרחוק הוואתיקן מהיכל־שלמה).

מה יש לדבר — הרב פרץ לא היה מגנה את הבשורה המשך לשת הזאת טוב יותר: 1. האיידס הוא עונש משמים על ההוללים הפרוצים. 2. ההומוסקסואל הוא ברמות. (ניכולה לשבת השר להכחיש ולזעוק עד לב השמים — הקונוטציה האנטי הומוסקסו־אלית היא ברורה, בוטה ומוחלטת, אף אם כבוד־השר לא קרא לילד בשמו. וכמובן — 3. שמירת מצוות־הדת היא ערובה לבריאות ולחיים ארוכים. המשך ישיר לחזונותיו המלומדות של הרב פרץ על הקשר שבין מזוזות ותאונות־דרכים... שימו מזוזות וסעו בבטחה. שימרו שבת. והצלתם את נפשותיכם ממיתה משונה.

מסתבר כי לא רק האיידס מד־בק. גם הפאטאביזם.

מים במנהרת הזמן

במבט לאחור, גם הטיעונים נגד הפרויקט הלאומי ההוא היו משכנעים למדי

מאת אברהם טל

בדרך כלל לא שומעים על מוביל המים הארצי, כי אין חדשות מיוחדות מן המפעל הזה. בסך הכל הוא מוביל מים — בדרך כלל 300 מיליון מע"ק בשנה, לפעמים יותר (עד 400 מיליון: תלוי בכמות המשקעים) מהכנרת למרכז הארץ ולנגב לצרכי חקלאות, תעשיה ומשקי הבית. בשבוע שעבר קיבל צוות הכל־הדרך של "מקורות" פרס קפלן על שיפורים במוביל. הצוות ביצע את העבודה, שכללה מערכות מורכבות שהשתרעו על עשרות קילומטרים, במחצית הזמן שהוקצב. כל הכבוד למשפצים. אבל השאלה היא אם בכלל היה צריך להקים מפעל גרנדיוזי זה, המשנה סדרי בראשית.

לא רק בימינו יש אנשים מעשיים ומפוכחים, עם שתי רגליים על הקרקע, שאינם נותנים לפרויקטים גרנדיוזיים לסובב להם את הראש. גם בשנות בנייתו של המוביל (1953 עד 1964) היו אנשים כאלה. אם מסתכלים היום אחורה, אל הנימוקים והשיקולים שהובאו נגד הקמת המוביל, קשה שלא להתרשם.

כידוע, התכנית המקורית דיברה על הטיית מי הירדן בסביבות גשר בנות יעקב. אבל עבודות אלה לא יכלו להתבצע, משום שהאו"ם, ולמעשה בעיקר ארצות־הברית, הטילו וטו על התכנית, בשל התנגדותה של סוריה. לכן הופסקו העבודות לאורך הירדן, והוחלט לשאוב את המים מהכנרת. דבר זה שינה "פרמטרים" (כמו שאומרים היום) חשובים של התכנית — הידרולוגיים, גיאולוגיים, הנדסיים וכלכליים, והפך אותה לתכנית בעייתית מאד, ובעצם למפוקפקת ביותר.

לדוגמה: כאשר תכננו שאיבת מים מהירדן, היה מדובר במים בדרגת מליחות של 20 מיליגרם לליטר. מים אלה ראויים לכל שימוש. אבל כאשר הוחלט בשאיבת מים מהכנרת, התברר שמליחותם אינה מגיעה רק ל־280 מיליגרם, כי אם ל־358 מיליגרם, ובתנאים מסויימים גם 400 מיליגרם. שיעור מליחות מירבי לחקלאות נחשב 280 מיליגרם. אם המים אינם טובים לחקלאות, מה הטעם בכל התכנית?

אנשים קשי עורף היו שם, בתה"ל ובמקורות. במקום להשלים עם המציאות ולוותר על מפעל חסר תוחלת, תיזגלו תחבולות איך להיפטר מהמלחים, על־ידי הטיית מעיינות המים המלוחים בקרקעית הכנרת. אנשים מעשיים ומפוכחים הזהירו שזה לא יפעל, והקלאים באזור המרכז אפילו הגישו בג"צ, בטענה שהמים יהרסו להם את המטעים. נכון שהפאטנטים המקוריים של מהנדסי תה"ל ומקורות להטיית המעיינות המלוחים לא פעלו במאה אחוז, אבל בסופו של דבר נמצאו פאטנטים אחרים.

היתה שאלה האם אי פעם המוביל הזה יוביל את כמויות המים שתוכננו לו. לפי התחזיות של תה"ל ומקורות היו מים למכביר, אבל בבדיקות האלה נמצאו יותר מדי פעמים מיני פירכות וסתירות. מבקר המדינה, שביקורת פרויקט המוביל היתה לחם חוקו במשך שנים רבות, כתב: "לאור האמור לעיל נראה, שיש ספיקות רציניים בדבר כמויות המים, שניתן יהיה להטות לנגב, ולדעת הביקורת אין ודאות בדבר האפשרות להשיג את המטרה של 320 מיליון ממע"ק מים בשנה" (דו"ח מ־1965). אם מביאים בחשבון את מבקר המדינה בימים ההם, זהו פסק דין קשה מאד.

היו גם שעוררו, ובצדק, את השאלה אם המים בכלל יגיעו. מי שראה את סיפון נחל עמוד בבנייתו וקיבל הסבר ליכי מה אמורים המים לעשות שם (לצלול לעומק המאריך ולנסוק חזרה מעבר השני בכוח הגראוויטאציה), תהה לא פעם אם המהנדסים שפויים. מנקודת תצפית מסויימת לאורך תוואי התעלה הפתוחה, האמורה להוביל את המים בכוח הגראוויטאציה, התעלה נראתה לעין נורמאלית כשהיא יורדת — מלמטה למעלה. "האם לא הצבתם אותה בכיוון ההפוך?" נשאלו המהנדסים באי־אמון. מוצדק לגמרי. גם הצינורות הגמלוניים בני 108 צול נראו באותם ימים כמשהו מעולם האגדות האינדוני.

בשל כל השינויים נמשכה העבודה הרבה מעבר למתוכנן, וגם התייקרה ללא הרף. תאריך לא היה תאריך, אומדן לא היה אומדן והחשבון לא היה חשבון. ב־1958 נאמד שלב א' (העיקרי) של התכנית ב־140 מיליון ל"י. ב־1961 ב־207 מיליון ל"י, כעבור שנה — ב־277 מיליון ל"י והמפעל כולו ב־351 מיליון ל"י. בפועל עלה יותר מ־400 מיליון ל"י. בסך הכל היה סכום זה שווה רק כ־150 מיליון דולר. אבל במונחי דולר של היום מדובר בחצי מיליארד: ואם מביאים בחשבון את המשאבים שעמדו לרשות המדינה בשנות החמישים וראשית שנות השישים — הרי במושגים של היום מדובר בשלושה או ארבעה מיליארדים. אפשר לומר שהאומה הקריבה את דמיה לטובת המוביל הזה.

מובן שיוקר המפעל העמיד בספק את כדאיותו. "שום חקלאות לא תוכל לשאת מחיר מים כזה" ו"מוטב להשקיע את הכספים בהשקעות אלטרנטיביות" (אז עדיין לא הכירו את הביטוי "חלופות"), אמרו אנשים מפוכחים, שרגליהם נטועות בקרקע המציאות.

בסך הכל הטענות של מבקרי הפרויקט היו די צודקות בשעתן. קרוב לוודאי שחשבון כלכלי קר ובר־פוכח היה מראה בעליל, שאין טעם להקים את המפעל הזה. מיכה מוותיקי "מקורות" אומר, שאילו ישבו אז באמצע הכלכלנים שיושבים שם היום, מצויידים במחשבי כיס יפניים המבצעים במהירות הבזק חישובי תשואה וערך נוכחי, המוביל לא היה קם.

אבל באמצע ישבו לוי אשכול ואחר כך פנחס ספיר, שני אנשי "מקורות" נאמנים, והם לא שעו למבקרים. הם הסתכלו 20־30־40־50 (וכך נהג ספיר לספור) שנים קדימה, והבינו שבלי המפעל הזה מדינת ישראל לא תהיה מה שהם חשבו שהיא צריכה להיות. ושיש חישובים מעבר לחישובי הכדאיות והחשבנאות התקציבית.

תודה לאל שליד הגה הכלכלה עומדים היום אישים מיושבים ומפוכחים שאינם נותנים לכל מיני הוזי הזיות על פרויקטים טכנולוגיים מתקדמים וכולי לשבש להם את החישובים התקציביים — באמת תודה לאל. אבל היה לנו גם מזל לא קטן, שהם לא היו ליד ההגה בשנות החמישים והשישים.

בהסתדרות / יהודית וינקלר

לביא בוועד הפועל

שני שוטרים שהתבצרו לשמור על האגף: בו שוכנת לשכת המזכ"ל קיסר, בקומה החמישית של הוועד הפועל, שחזרו ביניהם שעה שבדרכם הרשמית, התחוללה אותה המהומה הקשה שנראתה אי פעם בבית ההסתדרות. מאות מבין עובדי התעשיה האווירית הפכו את המקום לזירת קרב אלימה מאין כמותה. "האם, לא בעיה של המשטרה" אמר אחד מהם, "הבעיה היא של הממשלה האימפוטנטית הזאת". השני הוסיף: "הבעיה היא גם של ההסתדרות, הם ערבים בדבר".

אמנה שעה, הוועדה המרכזת דנה. בחדר הישיבות ישבו גם נציגי התעשיה האווירית, בראשם יעקב שפי, המזכיר הארצי של עובדי התעשיה האווירית, חבר הוועדה המרכזת, חבר מזכירות מפלגת העבודה, האיש שיותר עם קיסר "התותים". כמה משרי מפלגתו על שטר התחייבות להמשך בלביא. עיבו הבחירות לוועד העובדים, ועתה נאלץ לחוות את הצבעת שרי מפלגת העבודה בממשלה נגד הלביא.

בחדר הישיבות של הוועדה המרכזת לא נאמרו דברים חדשים. היתה חזרה על השתלשלות האירועים, על סכנת הפיטורים הצפויות על ראשי העובדים. בדברים של נציגי העובדים בלטה נימה חדשה, שלא הובלטה עד אז — על ההסתדרות להוביל את המאבק של העובדים נגד הפסקת הפרויקט ונגד הפיטורים.

הם לא השיגו הבטחה מפורשת ההסתדרות להוביל את המאבק. אילו ניתנה, פירושה היה התחייבות מצד קיסר וחבריו להקים את ההסתדרות על רגליה עד שהממשלה תעשה רוויזיה בהחלטתה להפסיק את הפרויקט ו/או עד שיימנעו פיטורים על ידי הבטחת חלופות.

ייתכן ששפי וחבריו טעו בהערכתיהם בשלב הזה יותר מוקדם של המאבק למען הלביא, בשלב שקדם להחלטת הממשלה. כאשר ההסתדרות, לו באמת רצתה, היתה יכולה לקום על רגליה ולהיות נושא דגל, על פי תפישתם, לכבוד עניין זה. אולם כשם שלא עשתה זאת בפרשת "אתא" ובפרשת מנועי בית שמש, כאשר המפעל כמעט כמעט נסגר, כך גם בפרשת "הלביא".

בעקבות ההפגנה האלימה בחצר הוועד הפועל והשיחה עם נציגי העובדים, הוועדה המרכזת הוציאה מתחת ידיה הודעה הקובעת כי "בעמדתה המוצהרת של ההסתדרות בדבר המשך ייצור ופיתוח הלביא לא חל כל שינוי." באשר להלך האופרטיבי היא החליטה: "...כל בדיקות החלופות ללביא, התכניות למצבם בכלל העובדים, והבטחת "נמצאו" את הפגיעה בעובדי הפרויקט וכן המשך תעסוקתם התעשייה־המפעל במציאות תיעשה אך ורק בעצה אחת ובהסכמתם של נציגי הארגון הארצי של העובדים וההסתדרות. . ."

כן החליטה הוועדה המרכזת להקים "צוות בכיר" בראשותו של חיים הברפלד, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, "לטפל בכל המישורים בבעיות שנוצרו ויתעוררו נוכח החלטת הממשלה בעניין הלביא ועתיד עובדי הפרויקט, אם לא תחול רוויזיה בהחלטת הממשלה להפסיק את הייצור והפיתוח של המטוס.

הסייפא, בעניין אחריות כוללת של הממשלה, כוונה בעיקר לשרי הליכוד, ולסיעת הליכוד בהסתדרות. צמרת מפלגת העבודה וצמרת ההסתדרות היו זקוקים לאיזכורה של האחריות הקולקטיבית בממשלה, לצרכים אלקטורליים בעתיד, יותר משדרושה התזכורת בזוה.

הכובע הכפול של עליזה תמיר

עליזה תמיר, חברת הוועדה המרכזת של ההסתדרות, מכהנת כיו"ר ועדת התעסוקה בוועד הפועל, ונמנית עם מחנה רבין. היא כמעט היחידה מבין חברי הוועדה המרכזת שהעיזה לנקוט עמדה חד משמעית נגד פרויקט הלביא.

בישיבתה של הוועדה המרכזת בה דנו בהחלטת הממשלה להפסיק את ייצורו של המטוס, דרשה לקבל לידיה את הפרוטוקול הכולל את ההחלטה המקורית של הוועדה המרכזת בעד המשך הייצור. תמיר לא השתתפה בדיון, אך לטענתה לא מצאה את ההחלטה בכתובים. עדיין בודקים במזכירות הוועדה המרכזת אם היתה החלטה פורמלית כפי שההסתדרות טוענת עתה, או שהוועדה המרכזת הסתפקה בהודעתו של קיסר מבלי לרשום החלטה בעניין.

תמיר, נאלצת בתוקף תפקידה כיו"ר ועדת התעסוקה, להתמודד עם השלכות הנובעות מהפסקת ייצור של המטוס. מזכיר מועצת פועלי כרמיאל, עזרא פיק, פנה לה ונתנים לפיהם להפסקת הייצור תהיה השלכה על תעסוקתם של 500 עובדים בכרמיאל. עליזה תמיר הרגיעה את פיק. חובת הממשלה לדאוג לפיצוי מתאים למפעלים בהם ייצרו עבור פרויקט הלביא או שהכינו קווי ייצור שעלו מיליוני דולרים לפרויקט. המדובר לדבריה, לאו דווקא בפיצויי כספי, אלא בפיצוי תעסוקתי, כגון מתן אפשרות לייצור מוצרים במסגרת החלופות ללביא. לפיק וחבריו הבטיחה להעלות את תביעותיהם גם באוזני שר הביטחון יצחק רבין.

הליברלים של קיסר

בשקט בשקט, ומבלי משים, הליברלים שפרשו מסיעת הליכוד בהסתדרות, הולכים ומשתלבים במחנה קיסר. הבוס, צבי רנר, יו"ר איגוד העובדים הליברלים, המחזיק אופציה של 20% במוסדות מפלגתו, הוא מעין רכוש אקס טריטוריאלית במפלגה, האיש לא מעין להציג לו תביעות אולטימטיביות.

בוועד הפועל, רנר וחבריו נמנעים כמעט בשיטתיות עם הקואליציה. מכוונתם היה רצוי עוד בקדנציה הנוכחית להיכנס לוועדה המרכזת ולמוסדות העבודים של חברת העובדים, אך לקיסר יש בעיה בנושא זה מול אנשי מפ"ם. בינתיים, ניתנה הוראה לשלב אותם במזכירויות הפעילות של מועצות הפועלים, משמע, תפקידים, מזכירות — הוראתו של קיסר מתבצעת, מבלי שהדבר מעורר קשיים בולטים.

אנשי "חרות" היושבים עדיין בקואליציה הנוכחית בגרם ספסלים אשר באולם הוועד הפועל עם שותפיהם לשעבר. עשו נסיונות להפעיל עליהם לחץ באמצעות שרי חרות והמפלגה הליברלית כאחד. אך לפני בחירות או במפלגה הליברלית יש ראש להתעסק עם גרעא כה קוליז

אצלנו בלבד תקבל עוד מדד!

"צמד תשואה"

רווח מיידי של 1.24% + ריבית של 4.25% לשנה למצטרפים.

בלעדי לבנק המזרחי!
תכנית ל־24 חודש עם 25 מדדים
הצטרף עוד היום ל"צמד תשואה" ותהנה ממדד יסודי של חודש יולי 87.
השקעה זו היא ל־24 חודש ומעניקה לך רווח מיידי של 1.24% בנוסף לריבית שנתית צמודה בשיעור של 4.25%.
הצטרף גם אתה אל הנהנים מהתשואות של בנק המזרחי!
*המבצע לתקופה מוגבלת. הבנק רשאי להפסיקו בכל עת.

בנק המזרחי

صكنا من الأهل

מסכים ומסכות – "הבימה" בפסטיוואל ברלין / מאת מיכאל הנדלזלץ

הביקור במזרח ברלין

התיאטרון הלאומי בישראל התקבל בלבביות על ידי הברלינר אנסמבל

האירוע המרגש ביותר בעת ביקור "הבימה" בפסטיוואל ברלין התרחש עם תום ההצגות. הלהקה כולה, על מלוויה, ביקרה במזרח ברלין, בהצגת "מעגל הגיר הקווקזי" של ה"ברלינר אנסמבל". זה היה היום בו קראו את הביקורות המסכמות על ביקורם: שיר הלל ביקורתי על "המשפט", ומאמר מסכם תחת הכותרת "טריומף" (ניצחון).

כראש נראה היה שתיאטרונו של ברכט עשה מאמץ להתכונן לאירוח. כשהתברר התארך כן יהיו אנשי "הבימה" פנויים לעבור ב"צ'קפוינט צ'ארלי", שינה ה"ברלינר אנסמבל" את לוח ההצגות, וכך ראו יוסי בנאי (אזדק ב"מעגל הגיר הקווקזי" המתוכנן ב"הבימה") ועמרי ניצן (שכבר מביים את ההצגה) איך עושים את זה הגרמנים בתיאטרון הבית של המחזאי, בהפקה שנעשתה בשנת 1976, ונשמרה היטב.

שחקנים נוספים המשובצים בהפקה עקבו בעניין רב אחרי השחקנים הגרמנים העושים את מה שהם יעשו בקרוב. אנשי "הבימה" היו קהל נלהב, וקראו הרבה פעמים "בראבו" גם לאקהארד שאל, שהפגין גם את השימוש המרתק בגופו וגם את האנרגיה והעוצמה הבלתי רגילים שלו. וגם את פרנציסקה טרויגוט, שהיתה בעלת עוצמה ותום בשילוב נדיר בתפקיד גרושה. אפילו שמעון פינקל, שראה את אנג'ליקה הורביץ בתפקיד זה התפעל מיכולתה.

הבימאי פטר קופקה עבר בינתיים לעבוד במערב, וברברה ברכט סיפרה בצער, שנראה היה מהול בקצת סיפוק, שבמערב אין הוא מצליח כמו ב"ברלינר אנסמבל". אבל היא לא מעריצה שוטה של כל מה שהתיאטרון של אביה עושה. כך, למשל, עיקמה את פרצופה כשדיברה על הגירסה הנוכחית של "אופרה בגרוש".

כבר לפני ההצגה ניכר היה כמה זה לא ביקור סתם. אקהארד שאל, שהוא בהחלט השחקן מספר אחד בגרמניה המזרחית (ופירושו גם בעבר בעלת משמעות פוליטית) המתין לאנשי התיאטרון שאיחרו במשך שעה בחזית התיאטרון. אבל מה שהיה חשוב התרחש אחר כך. הקבוצה הישראלית הוזמנה לקבלת פנים באכסדרת התיאטרון. ברברה ברכט, בתו של המחזאי ואשתו של שאל לא הסתירה את שמחתה שהדבר התאפשר. בתשובה לשאלות הודתה שוב ושוב כי נראה לה שלביקור של "ברלינר אנסמבל" בישראל, יש גם איזו משמעות פוליטית.

אבל הביקור הזה, כמו הופעה של שאל בפסטיוואל ישראל לא צריכה להטעות. אחת השחקניות ששוחחה איתנו אמרה "אני מצטערת שאינני יכולה להחזיר לכם את המחמאות, שאתם מרעיפים עלינו. לא יכולתי לבוא לראותכם עתה במערב-ברלין". כשאמרנו לה ששאל כבר היה בישראל אמרה בעצב "שאל זה שאל, ושחקנים אחרים זה משהו אחר".

שאל עצמו לא בא למערב כדי לראות את "הבימה". ברברה ברכט אמרה שלא יכלה לבוא כי היתה חולה, ואחר כך היתה עסוקה בהכנת ההוצאה של מהדורה ביקורתית של כל כתבי ברכט. עליה הוחלט לאחרונה. מהדורה משותפת למזרח ולמערב גרמניה תתחיל לצאת לאור בקרוב. היא תרגמה את דברי הברכות של עמרי ניצן מאנגלית לגרמנית, ואחר כך את דברי בעלה מגרמנית לאנגלית. שאל טרח להקשיב לתרגום ולתקן אותה כשנראה היה לו ש"החליקה" משמעות של מלה זו או אחרת.

שני הצדדים הדגישו את הרקע הפוליטי של הפגישה. אבל נראה שעיקר חומה ואיכותה נבע מסיבות מקצועיות של תיאטרון. אנשי "הבימה" ידעו להעריך את מעלות "מעגל הגיר הקווקזי" שראו כמלאכת מחשבת של תיאטרון בסגנון מסוים. נכון שכולם חיפשו משמעות פוליטית באירוע, וגם שאל עצמו הביע תקווה שהנסיבות הפוליטיות ילכו ויתפתחו ויאפשרו קשרים כאלה. אבל עיקר החום שבפגישה היה בין אנשי מקצוע רבי הערכה זה לזה. שאל לא הסתיר את קורת רוחו על הפגישה בין שני התיאטרונים בעלי המוניטין.

אחרי הביקור יחזרו אנשי "הבימה" לעבוד על "מעגל הגיר הקווקזי" בתיאטרון שלהם. האם יהיו מושפעים מן ההשוואה שתתבקש עתה? יוסי בנאי התפעל משאל, אבל לא נראה היה שהופעתו שלו כאזדק תושפע במידה כלשהי. עמרי ניצן הודה שאילו כולם לא ראו את ההצגה, יכול להיות שהיה שואל ממנה רגע או שניים. אבל ההפקה המתוכננת ב"הבימה" אמורה להיות בסגנון אחר לחלוטין.

לקראת 11 בלילה מיהרו אנשי "הבימה" לאוטובוסים. הם באו למזרח ברלין בוויזה קולקטיווית, והיה עליהם להתייצב בגבול עד 23.30. "אם לא, תאבדו את הנעל. האוטובוס יהפוך לדלעת" התבדחה ברברה ברכט. למחרת המשיכו אנשי "הבימה" לבלגרד, להופיע שם ב"השקיעה" וב"המשפט". אבל יוגוסלאוויה לא נחשבת ממש מעבר למסך הברזל. בעוד שמזרח גרמניה היא, כידוע, מעוז הקומוניזם אפילו בין המדינות שמעבר למסך הברזל.

שיתוף בין גלויות

הרבה עזבו את ברלין והרבה באו אליה, וכולם מרגישים בגלות נצחית

אחת מכותרות המשנה של פסטיוואל ברלין היא "מוסיקה מהגלות". הגרמנים ערים לכך שהרבה יוצרים עזבו את גרמניה בכלל ואת ברלין (שהיתה בירת תרבות אירופית בשנות העשרים) בפרט, וחיפשו את מקומם בגולה. הם ערכו מחקר והוציאו ספרים על כך, והזמינו יצירות של מלחינים שעזבו את ברלין במיוחד לביצוע בפסטיוואל הזה. במסגרת זו בוצעה, בין היתר, אופרה חדשה של יוסף טל, על ידי בית האופרה של קאסל.

ורדינה שלונסקי כתבה יצירה מיוחדת על פי שירה של גלי וק"ש, ומלחינים יהודים ולא יהודים שהתפזרו בעולם כולו מוכרים שוב בנגינות האלה. כולם שוב ברלינאים.

פסנתרן קונצרטים אמריקאי, אלן מרקס (יהודי, כמובן), חי בברלין מזה כמה שנים. הוא עיצב יחד עם השחקן אורו זמל (משחקני ה"שאוביהנה". המופיע עתה בתפקיד פורפירי, בגירסתו הבימתית של ויידה ל"החטא ועונשו") וסונה מקדונלד (ברלינאית ילידת וינה שגדלה בארה"ב) ערב שכותרתו "אבוד בין כוכבים ופסים". הכותרת לקוחה משירו של קורט וייל "אבוד בין כוכבים". וייל הוא אולי היוצא מן הכלל שאינו מעיד על הכלל. וגם אינו מעמיד את הכלל במבחן. וייל נקלט היטב בארה"ב והיה בה גם פופולארי וגם מאושר. הערב כולו כולל כתבים של הרבה גולים אחרים, שהרגישו בארה"ב אבודים, מנוכרים ואומללים. גם כשהתבקשו להיקלט בתרבות של יהודים אחרים שנולדו וגדלו בארה"ב. כמו גרשוין, למשל. יש סיכויים טובים שנראה את הערב הסימפטי והאינטלקטואלי הזה בארץ, בקרוב.

היהודים שעזבו את ברלין – לא מרצונם, כמובן, ורבים מהם לא הספיקו לעזוב בזמן – הגיעו גם לישראל. כמה מהם הרגישו [illegible] "גולים נצחיים" גם בארץ, שהיא ארץ אבותיהם. אלזה לסקר-שילר היתה אחת מהם. ציור פורטרט שלה מעשה ידיו של יאנקל אדלר מוצג כאן בתערוכה של "ברלין, ברלין". התיאטרון של פרנקפורט עומד להעלות שניים ממחזותיה. גלות היא נושא שגם ברלינאים מרגישים אותו. אולי יש כאן תחושה שהמקום היחיד שיש לאנשים כאלה שבו אינם חשים בגלות הוא התרבות, אבל זו מוכרחה להיות עם שורשים באיזה מקום.

קברט בפסטיוואל

שחקני "הבימה" שלא היו עסוקים בהצגה באותו ערב, הלכו להצגות של תיאטרונים אחרים.

השמועה החלה לעשות לה כנפיים: את "קברט" בתיאטר דה וסטנס צריך לראות. האמת צריכה להיאמר שזה מסקרן: מחזמר של קנדר ואב, שהיה לסרט בצ'ילית, בבסיס על ספרו של כריסטופר אישרווד "שלום לברלין" ובו מצינות בשנות השלושים. בעיני בחור אמריקאי. האם בהעלאת המחזמר הזה במסגרת פסטיוואל ברלין מציצה העיר במראה לעצמה, ורואה את פרצוף עצמה?

עדית טפרסון ואלכס פלג, שהיו בהצגה בשתי הזדמנויות שונות חזרו מזועזעים. המערכה הראשונה מסתיימת בשיר גרמני ההופך לזמר נאצי. תוך הרמת היד במועל הידוע. במערכה השניה הופכת הופעה בקברט "קיט-קט" למצעד צבאי בצעדי האווז הידועים. המנחה (וולפגנג רייכמן) מופיע עם פאה של היטלר והשפם הידוע, כשהדגלים עם צלב קרס מקשטים את הבימה.

זה נשמע מצמרר בכתב, כשהם סיפרו לי על כך, ניכרו בהם התרגשות וזעזוע של ממש. נראה היה שעברו חוויה טראומטית בתיאטרון, והמחזמר הזה היה פתאום בעל משמעות היסטורית, ולא רק סיפור על זמרת קברט ובחור אמריקאי על רקע עליית הנאצים. הרקע של העלילה הפך למרכז העלילה של היום. והקהל של היום נראה היה כגיבור המחזמר. יש פיתוי גדול ללכת ולראות איך הנאצים הפוטנציאלים בברלין של היום חושפים את עצמם.

אנחנו זקוקים כנראה לחיזוקים לפאראנויה שלנו, שיש לה סיבות מבוססות היטב במציאות ההיסטורית הקרובה. כשהתחיל הזמר הגרמני להתפתח לשיר נאצי, התחלתי להסתכל על הקהל. לא על הבימה. האם הבחור המשקפופ שלפני מתחיל למחוא כפיים בקצב מתוך הזדהות? לא. נראה שלא. הוא רץ למזנון לקחת את היין שהזמין לו ולבת זוגו, עוד לפני שהשיר נגמר. מחיאות הכפיים היו כהולם מחיאות כפיים של תיאטרון, בהפקה עשירה אך לא מרהיבה ולא מהודקת.

אני יודע שרציתי לתפוס אותם בקלקלתם. אבל ראיתי רק קהל ברלינאי, קצת מוטרד, קצת נהנה. הם לא נראו לי מזועזעים כמו שהיו אולי צריכים להיות. אבל גם אני לא הייתי מזועזע כמו שאולי הייתי צריך להיות. אני לפחות מוכן לתת להם ליהנות מהספק, ולא להניח מראש שדגל נאצי על בימה בברלין הוא יותר מאביזר תיאטרוני.

ביקור וביקורות

"הבימה" בברלין היא נקודת שיא בפסטיוואל

ההערכה נקבעה עוד לפני שדרכו כף רגלם של שחקני "הבימה" בברלין. "זוהי נקודת השיא של הפסטיוואל", נכתב ב"טאגס-שפיגל" הברלינאי. שהקרן אשר בבעלותו וניהולו השתתפה גם במימון הביקור. את חשיבות הביקור הדגישה היטב תערוכה שעוצבה בבית התפוצות (ובעיצוב: חיים שטייר) הוצגה כל זמן הביקור באכסדרה של תיאטרון שילר, ברחוב ביסמרק. תערוכה זו הביאה תמונות מראשיתה של "הבימה" במוסקווה, ועד היום. אבל התעכבה במיוחד בסוף שנות ה־20 וה־30, עת ביקרה "הבימה" בברלין. נשיא גרמניה ריכרד פון ווייצקר, שכיבד את התיאטרון בביקור בהצגה, בביקור באחורי הקלעים, ואפילו בשיחת טלפון לשר החינוך והתרבות (אותה פתח במלים "השר נבון, מדבר ווייצקר. אתה אולי זוכר שנפגשנו לפני חמש שנים. . .") הדגיש את חשיבות ביקור התיאטרון בברלין "אחרי כל השנים הללו. . .".

שמעון פינקל הצהיר במסיבת העיתונאים לרגל הביקור ש"אלמלא היטלר, היתה הבימה אולי תיאטרון ברלינאי המדבר עברית". המנהל האמנותי הנוכחי של התיאטרון עומרי ניצן חלק על הערכה זו. אבל מה לעשות: מי שהיה בברלין בשנות העשרים היה פינקל. לא ניצן. מה שברור הוא שעבור "הבימה" זה היה פסטיוואל. אולי משמעותי. לשארחים הזכירה "הבימה" את מה שהיתה תרבות בברלין לפני עלות הנאצים. את הימים אליהם יכולה ברלין לחזור בלי כאב.

המארחים לא התעלמו ממה שקרה בינתיים, כמובן, אבל שמחו להראות ולהדגיש שלמרות זאת ניתן ליצור קשרים תרבותיים ולחדש אותם. אלמלא הביקור של "הבימה" בברלין בשנות העשרים היא לא היתה עולה לארץ. בשל כך, לא קשה להבין ש"הבימה" היתה צריכה להתמודד בברלין לא רק עם העבר של הקהל. אלא גם עם העבר של עצמה. קהלה ומבקריה חיפשו אצלה את המסורת היהודית, את מורשת התיאטרון הסטניסלבסקאית, את עקבותיו של "הדיבוק".

הצגת "השקיעה" של בבל היתה אמורה להגיש להם את כל זה. האולם היה מלא. ההתלהבות כמחיאות הכפיים היתה מרובה. וההתייחסות לשחקנים אחרי ההצגה (ולא רק לרוזנסקי המוכר בברלין, אלא ליוסי פולק, בתפקיד הראשי) היתה כמבט מעריץ כלפי כוכבים אקזוטיים ורבי עוצמה. מבט של צופה גרמני גילה בהצגה הזאת דברים מיוחדים במינם: לאחר הצדפים הזכיר אלומות האור שנזרקות להלל האולם את הזרקורים המלווים את סרטיה של לני ריפנשטאל.

הביקורות, לעומת זאת, היו סיפור אחר. ניכר היה שכל המבקרים רוצים להעריך, אבל זה לא בא להם בקלות. כל ביקורת פירטה באריכות את תולדות התיאטרון, התעכבה על מסורותיו, ואחר כך הביעה הערכה. לא התפעלות. אבל בהחלט הערכה. בניתוחי הביקורות ליד שולחן ארוחת הבוקר במלון, היתה הערכה כללית שלקהל הגרמני היה קשה להתמודד עם המחזה של בבל, שקשה להאשים אותו באהדה מיוחדת ליהודים. הבימאי ליוביטוב גם לא התאמץ לטשטש את סלידתו של בבל מן העולם היהודי המתואר במחזה.

לכן – כך הסכימו בארוחת הבוקר במלון – לגרמנים יש רגשי אשמה בכתיבת הביקורות, המסובכות והמעריכות. רק אחד ד"ר זלצם, הכותב ב"טגספייטונג" (הנחשב כעיתונם של "הירוקים" ואינו חשוד באהדה לישראל) שחט את ההצגה תחת הכותרת "דרמה וזקנה". הדבר היהודי היחיד שמצא בהצגה היתה העובדה שהיהודים מדברים בבית כנסת על עסקים כשהם לבושים בסמרטוטים עם פסים של פיג'מה.

הוא היה גם הרוח היחיד בין המבקרים – וסוכם על דעת הכל שביקורת כזאת מגבירה את אמינות שאר הביקורות. על כל פנים, אשת יחסי הציבור של התיאטרון, אריבה גפן, היתה מרוצה מאוד שהעיתונאים מישראל שמעו את מחיאות הכפיים שנמשכו דקות ארוכות.

"נמר חברבורות" של יעקב שבתאי היה סיפור אחר לגמרי. מחזה ישראלי, מנותק כבר מסגנון המשחק והעיצוב הרוסי. לא רק זה: מחזה על חלומות של קרקס ואקספרסיוניזם בחולות תל אביב הנבנית. האולם כאן לא היה כל כך מלא כמו ב"השקיעה" שהוצגה פעמיים, אבל קבלת הפנים היתה חמה יותר. את "נמר חברבורות" הרבה יותר קל לאהוב. המבקרים גילו חולשות במחזה (ואכן יש לו), אבל יצאו מגדרם לשבח את התפאורה של יעל פרדס ואת הבימוי של חנן שניר, ואת המשחק של כל הלהקה, ובעיקר של יוסי בנאי בתפקיד הראשי. הם ציינו את קלילות המשחק, לעומת משקל הנוצה של המחזה.

"המשפט" של קפקא, בגרסה הבימתית הצנועה מבחינת תפאורה אך האקספרסיוניסטית מבחינת הבימוי הגופני של השחקנים משכה את הקהל הרב ביותר לאולם "שילר" ושוב קיבל הקהל את ההצגה בהתלהבות מרובה. הביקורות על ההצגה בדנמרק (לפני ברלין) היו נלהבות ביותר. באותה התלהבות התקבלה [illegible] בהופעתו לפני הקהילה היהודית, בקריאת [illegible] בתבנית של שלום עליכם.

ובכל זאת, נראה שהדגש הושם על ידי הנהלת הפסטיוואל על "השקיעה". אני יכול להבין את הבחירה. אך בכל זאת נדמה לי שהיא היתה בעוכרי "הבימה". הצגה זאת, האמורה להתמודד עם המסורת המפוארת של התיאטרון הלאומי שלנו, אינה יוצאת מן ההתמודדות בכבוד. אולי משום שאי אפשר להתמודד עם מסורת העבר בכלים שלה, אפילו אם הם מחודשים ומחודדים.

"הבימה" של היום היא "נמר חברבורות" ו"המשפט", לטוב או לרע (וגם "מירלה אפרת", "הדרך למרדכי" ו"בית ספר לנשים" ו"מעגל הגיר הקווקזי", שמביים עתה ניצן) ועל ההצגות האלה צריך להעריך אותה. לא על מה שהיתה, אלא על מה שהיא, ועל מה שאולי תהיה. אלא שפסטיוואלים לעתים רחוקות מתייחסים להצגות כשלעצמן. גם הם אוהבים מסגרות ומגידות תרבותיות שבהן נוח לקטלג הצגות.

מבחינה אחת נראה של"הבימה" היה זה ביקור טוב: יש שיחות התחלתיות על חידוש "אגודת ידידי הבימה בברלין". אותה אגודה, שעמה נמנו בין היתר מרגוט קלאוזנר, אך גם ברלינאים גדולים אחרים, היתה המנוף שהעלה את "הבימה" לארץ, וסייע לה רבות בקיומה באותן שנים. אולי הקשר הברלינאי המחודש ייתן לתיאטרון הלאומי זריקת עידוד עם משב אירופי. שתתבטא גם בתקציב, וגם בתדמית עכשווית, וגם תעודד חילופי תרבות בינינו לבינם.

שיעור מתסכל

לכ־100 אנשי "הבימה" נלווה גם ראש מינהל התרבות במשרד החינוך והתרבות אבנר שלו. הוא נטל חלק בפגישות עם מנהלי התיאטרונים והאחראים על התרבות בברלין. לו, לאנשי "הבימה" ולעיתונאים שנילוו לסיור היה זה שיעור מתסכל.

כמובן שאי אפשר להשוות. לגרמנים יש כסף, ולישראל אין. בכל עיר גרמנית חלק גדול ביותר של הכסף בא מן הקהילה, חלק קטן יותר מן הממשלה המקומית, והחלק הקטן ביותר מן הממשלה הפדרלית. בישראל החלק הגדול בא מן הממשלה. כל עיר פועלת במערכת תקציבית בעלת ייחוד משלה: ברלין ובון מקבלות את מירב תקציב התרבות מהממשלה הפדרלית מסיבות פוליטיות. בפרנקפורט או בקלן הרוב בא מהעיר.

אבל המספרים מדהימים: תיאטרון שילר מקבל מהסנט של ברלין סכום כספי העולה על כל התקציב שנותנת ממשלת ישראל לתרבות בישראל. תקציב התרבות של ברלין הוא 600 מיליון מארק. של פרנקפורט 300 מיליון מארק (כ־11 אחוז מתקציב העיר) ובקלן 200 מיליון מארק. בארץ ישראל מדברים על משהו כמו 25 מיליון דולאר.

אבנר שלו מיהר להדגיש אחרי כל הפגישות הללו שההשוואות הן פשטניות: גם בתיאטרוני ברלין, עתידי העובדים. יש אנשים שמקבלים משכורות (גבוהות מאוד) ולא עובדים תמורתן, וגם מנהל השילר תיאטר היה שמח לפטר עובדים. אם זה היה מאפשר לו להפנות תקציבים לאמנות נטו. והוא לא יכול, כי הסכם לא יתן לו לפטר, ולא יעביר את הכספים הללו לסעיף "יצירה".

שלו צודק, ללא ספק, ועוד לא הוכח שרק בכסף ניתן לקנות יצירה וכשרון. אבל אין ספק שכשאתה לא תלוי בהכנסה עצמית (ותיאטרוני גרמניה לא תלויים בה כמעט בכלל) יש לך מרווח פעולה וחשיבה אחר לגמרי לגבי הזכות להיכשל בנסיון אמנותי לגיטימי.

אין ספק שהתיאטרון הגרמני הוא דקדנטי (ואולי יש לזה קשר עם השפע התקציבי). אבל עדיין לא הוכח באופן חד משמעי שכסף רב משפיע לרעה על מוסדות אמנות. הייתי שמח אם היה אפשר לעשות בארץ את האקספרימנט: להפנות הרבה יותר כסף לתמיכה במוסדות תרבות ואמנות וביצירה. לא נוכל אז להשתבח בכך שאנחנו עושים את ההישגים שלנו בתנאים בלתי אפשריים. אבל לעומת זאת, אולי נוכל לשפר את ההישגים שלנו באופן משמעותי. אני לא חושב שאנחנו זקוקים לתקציבים כמו גרמניה. אני מוכן אפילו להסתפק בתקציב התרבות של קלן, הקטן שבהם.

חילופי תרבות

מנהל פסטיוואל ברלין והממונה על קשרי התרבות במשרד החוץ הגרמני אינם מסתירים את כוונתם לפתח תכנית חילופי תרבות מגוונות עם ישראל. [illegible] הסטגרת יכולה להיות [illegible] של קיום ברלין, או כל מסגרת גרמנית תרבותית אחרת, אבל הכוונות הן ברורות.

מה שמסתתר מאחוריהן אינו רק הרצון להגיע לנורמליזציה של יחסים אחרי השנים האפלות של ההיסטוריה המשותפת הקרובה. הם רואים – כל אחד מזווית הראייה שלו – זהויות תרבותיות מסוימות. כך למשל מדבר לותאר פול, אחד המנהלים של ה"טגס־שפיגל" על כך שהעיר ברלין נמצאת כאי תרבותי המוקף מציאות שאם אינה עוינת בגלוי, הרי אינה ידידותית.

הנסיבות של ברלין בתוך מזרח־גרמניה. כשלידה עוד חלק מברלין, המוקף חומה (ובתוכו חלק מהאתרים ההיסטוריים המפוארים של העיר) מכריחה אותה לפתיחות ומגוונות תרבותית. רק כך – מאמין פול – תוכל ברלין לשמור על הקיום שלה וגם להגיע לדו־קיום עם סביבתה המיידית. האנאלוגיות לקיום של מדינת ישראל מבודדת וברורות.

מנהל פסטיוואל ברלין, ד"ר אקהרט, הזמין את תיאטרון "הבימה" לא במקרה לפסטיוואל שנערך לציון 750 שנה לברלין. זו, כאמור, העליה המקשרת את ברלין לימים בהם היה שכה טוב יותר. אבל הביקור הזה אמור להיות רק הסנונית שצריכה לבשר את הבאות. אחרי שעמרי ניצן יקיים את בכורת "מעגל הגיר הקווקזי" ב"הבימה" (ואקהרט מוזמן לבכורה, וגם ישהה אז בארץ כידוע) אמור ניצן להיות מוזמן לברלין, כדי לראות הפקות חדשות של ה"שאוביהנה" הברלינאי, או אולי תיאטרונים גרמניים אחרים, בדי להזמינם לביקור גומלין בישראל. הגרמנים הרבה יותר מעוניינים, בלי קשר לכך. הם מדברים על תערוכה של תרבות יהודית, במסגרת פסטיוואל ברלין בשנת 1991. התכניות לכך הן עדיין בשלב ראשוני ביותר. – עד "אז" [illegible] אקהרט עוד להקות מחול, מדבר על תערוכות אמנות, ובוודאי יזמין עוד תזמורות ואמנים ישראלים לפסטיוואל ברלין. התרבות הישראלית נבחנת כאן במבט איכותי, אבל לא רק איכותי.

בשנת ה־40 של מדינת ישראל, במסגרת פסטיוואל ישראל, אנחנו אמורים לקבל כאן גם את האופרה של קלן עם "פידליו", בשיתוף פעולה עם הפילהרמונית, ואולי את האופרה של פרנקפורט עם שתי ה"איפיגניות" בבימויו של קאקויאניס ובניצוחו של גארי ברתיני. פון ארץ (בעל תואר אצולה, יליד רומניה) הממונה על קשרי התרבות במשרד החוץ הגרמני הראה לעיתונאים ישראלים רשימה ארוכה של נופי תרבות גרמניים שיופיעו בישראל (וביניהם גם החשבון עבור הובלת פסל ענק של פסל יהודי היושב בבון, לדים שורין, אשר יוצב בחוף חיפה, במסגרת מלאת 40 שנה לעליית "יציאת אירופה" לחופי חיפה). זה עולה מיליוני מרקים לממשלת גרמניה.

פון ארץ ממונה על קשרים תרבותיים עם מדינות רבות. לא רק ישראל. "הערבים באים אלינו בטענות מדוע אנחנו שולחים כל כך הרבה תרבות לישראל. הם שואלים מדוע איננו שולחים אליהם כל כך הרבה. אז אנחנו אומרים להם שהרגנו יותר יהודים מאשר ערבים".

מכון ון ליר בירושלים
מזמין את הציבור
לשני ארועים
מוסקליים מיוחדים:
במוצאי־שבת, ה־17 באוקטובר, בשעה 8.30 בערב, תנגן
"חמישיית אלברט שוייצר"
קונצרט מיצירות אנטון רייכה, הינדמית, היידן, רוסיני ואיבר. חמישיית כלי הנשיפה מגרמניה נוסדה בשנת 1978 ע"י קבוצת נגנים צעירים מצטיינים. ומאז זכתה בתחרויות בינלאומיות רבות והופיעה בהצלחה ברחבי אירופה.
הקונצרט בשיתוף עם מכון גתה.
ארוע שני נתקיים ביום רביעי, ה־28 באוקטובר, בשעה 8.30 בערב. הפסנתרן יליד טריאסט
קלאודיו קריסמני
חוזר ארצה לרסיטל יחיד בעונה זו, לאחר שהופיע לאחרונה עם מיטב התזמורות באירופה: הפילהרמונית של לונדון, הרדיו הלאומית של פריס, ועוד.
התכנית: בלה ברטוק: ששה קטעים מתוך "סוויטת בחול הזוקר" שופן: שלושה נוקטורנים אופ. 9 שני פולונזים אופ. 26
הזמנת האורח לארץ באמצעות מר דניאל קרופף.
כרטיסי כניסה לכל קונצרט בסך 15 ש"ח (לחברי מועדון שוחרי המוסיקה בסך 10 ש"ח) להשיג במכון ון ליר בשעות 8.00–15.00, ובערב הקונצרט.
כיכר אלברט איינשטיין

עיריית ירושלים
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 (להלן: החוק) בנ/87/517
ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק כי מר כאשר ובן דוד הגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה (להלן הועדה) בקשה להתרת הקלות בנכס גוש 30038 חלקה 143 ברחוב אוסישקין, של רחביה בירושלים והיינו 1) הקלה באחוזי הבניה בשעור של 3.24% מעל 120% המותרים. 2) הקלה בקווי הבניה כדלקמן: קו בנין צדדי צפוני עד 1.30 מ', קו בנין מערבי עד 1.50 מ', קו בנין מזרחי עד 1.00 מ'. 3) הקלה בגובה הבנין דהיינו 16.40 מ' במקום 16.00 מ' כמותר. את ההתנגדויות להתרת ההקלות הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית לתכנון ולבניה ברחוב הלל מס' 23, ירושלים.
ניתן לעיין בתכנית המוצעת במשרדי זה בכל יום פרט ליום ו' בין השעות 1200־1400.
אברהם כחילה –
מ"מ ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה התשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי הגליל המזרחי
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת
[illegible]
שמעון קלימר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה – צפון
תאריך: כ"ג באלול תשמ"ז 20.9.1987

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
הולון הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה התשכ"ה–1965
[illegible]
ש"ר חיים שרון
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חולון

חוק התכנון והבניה התשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי ירושלים
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית
[illegible]
אלי סויסה
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז ירושלים

חוק התכנון והבניה התשכ"ה 1965
מרחב תכנון מקומי ירושלים
הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת
[illegible]
אלי סויסה
ממונה על המחוז
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה
מחוז ירושלים

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה התשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי כרמיאל
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת
[illegible]
שמעון קלימר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה – צפון

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה
של אמנו וסבתנו
לאה צאודרר
ההלויה תתקיים ביום א' כ"ו אלול (20.9.87) בשעה 15:00
בבית הקברות בכפר סמיר חיפה.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים בבית המנוחה
רח' תל־אביב 32 ב־14:30.
המשפחה המתאבלת

בצער רב אנו מודיעים על מות
לובה נימן
לבית סניטקובסקי
ההלויה תיערך היום יום ראשון כ"ו באלול תשמ"ז 20.9.87
בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין במזכרת בתיה
המשפחה

בצער וביגון רב אנו מודיעים
על פטירתה של אמנו וסבתנו היקרה
בתיה גיסלר
ההלויה תתקיים היום יום ראשון כ"ו באלול תשמ"ז
20.9.87 בשעה 12.30 בבית העלמין החדש כפר סמיר חיפה
השבעה בבית המנוחה רחוב דיזרעאלי 8 חיפה
בניה: מרגלית ואליעזר גיא
רונית ודוד גיא
בתה: חן וגבי שנדור

יקירתנו
שושנה אבולעפיה
איננה
ההלויה תצא היום, יום ראשון כ"ו באלול תשמ"ז 20.9.87 בשעה 11.00 בבקר, מבית ההלויות בסנהדריה, להר המנוחות גבעת שאול ירושלים
המשפחה

ביום הזכרון ליקירנו הבלתי נשכח
צבי בורנשטיין
ז"ל
נעלה לקברו [illegible] מחר –
יום שני כ"ז אלול תשמ"ז 21.9.87
נפגשים ע"י השער הראשי בשעה 16.30 אחה"צ
בבית העלמין שבקרית שאול
המשפחה

ליהודה ספיר ולמשפחתו
אתכם באבלכם על מות
האם ז"ל
בית פאלקס תורס
ההנהלה והעובדים

קואופרטיב דן
אבל על מות העובד – הגימלאי
אריה גולדנר ז"ל
ומשתתף בצער המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אשתי, אמנו, אחותנו וסבתנו היקרה
הלנה (נטשה) גולדנברג
לבית מוצקובסקי
ההלוויה תתקיים היום יום ראשון כ' אלול תשמ"ז 20.9.87 בשעה 11.00
לפני הצהרים בבית העלמין, בנחלת יצחק.
נפגשים ליד השער.

אבלים:
בעלה: אליאס
בנותיה וחתניה: מרטה ואדוארדו
קתי ואוגו
לאונור וסרג'יו
אירנה ומרצלו
אחיה ואחיותיה, נכדיה
וכל בני המשפחה

למשפחת איס
המומים מפטירתו בטרם עת של חברנו היקר
יוסף איס ז"ל
מנהל אשכול חדרה
ומשתתפים באבלה הכבד של המשפחה

הנהלה אזורית צפון של בל"ל
מנהל ועובדי האזור

גל הנפקות בבורסה: מי רוכש?

מאת יהודה שרוני

קשרים עסקיים, עסקות של "שמור לי ואשמור לך", תמריצים כספיים והפצת שמועות, הן חלק מהדרכים למכור ניירות ערך, גם אם איכותם ירודה

גם את המוצר המוצלח ביותר צריך לדעת למכור. מוצר, יהיה טוב ככל שיהיה, אינו נמכר מאליו, ואין סיכוי טוב יותר לכשלון עסקי ממוצר המונח על המדף בסופרמרקט. כך גם בנוגע לניירות הערך, שכמוהם ככל מוצר אחר, אלא שמכירתו כרוכה באמנות ובתיחכום רב יותר.

כבר נכתב על הקשיים בגיוס הון בבורסה והסיבות לגיאות בהיקף ההנפקות בחודשים האחרונים. החברה שהתגברה על כל המכשולים והצליחה לקבל את האישורים לגיוס הון, צריכה עתה למכור את ניירות הערך. האחראי למכירת ניירות הערך הוא החתם, המעוניין להפיץ את ההנפקה מהר ככל האפשר. מה שהציבור לא ירכוש, ייאלץ החתם לרכוש בעצמו.

יש דרכים רבות למכור: על ידי ניצול קשרים עסקיים, על ידי עסקות של "שמור לי ואשמור לך", באמצעות קשרים בין הפירמה המנפיקה לבין לקוחותיה, בעזרת תמריצים כספיים ברמות "עמלת הפצה", ואפילו על ידי הפצת שמועות. הנפקות חברת איתם האחים בולוס נמכרו לא רק על בסיס של מניע עסקי. חלק מהנפקת האחים בולוס נמכר בכפרי הגליל, שבעל החברה יושב בו. הנפקת איתם, העוסקת בפיתוח תעשייתי ביהודה ושומרון, נמכרה גם בהתנחלויות שמעבר לקו הירוק.

יכולת ההפצה של החתם תלויה במצבן של המניות. בשוק משגשג נעשית מכירת ניירות הערך במהירות גדולה, וההפצה מסתיימת ביום אחד. בשוק מגמגם, לעומת זה, יורדים מחירי ההנפקה, והיא יוצאת אל הפועל בקושי רב.

יעילות הפצת ניירות הערך תלויה גם בטיב ההנפקה. הנפקות טובות, מופצות בדרך כלל במהירות רבה, ובדרך כלל המחיר הסופי גבוה ממחיר המינימום שהחברה ביקשה להנפיק בו. בהנפקה מסוג זה משלמת החברה למפיצים עמלת הפצה בגובה נמוך, בדרך כלל שני אחוזים. כדי לעודד את הרכישה, נוהגים אנשים מהחתמים לתבל את הנפקת ניירות הערך ב"סוכריות" כמו אגרות חוב הניתנות להמרה במניות, וכתבי אופציה במחיר זול במיוחד.

מי שרוכש את ההנפקות מסוג זה הם הגופים המוסדיים, הרואים ברכישה השקעה לטווח ארוך. במקרים אחרים, כמו בהנפקות החברה להשקעות של בנק דיסקונט או בהנפקת כלל תעשיות, נעשית הזמנת ניירות הערך בהתקשרות מוקדמת, במחירים מוזלים. אם יש חשש כלשהו שההנפקה לא תצליח למרות הכל, משכנע החתם גופים מוסדיים הקשורים אליו, כמו קופות גמל וקרנות נאמנות, לרכוש את ההנפקה.

הרווח על הנפקות מסוג זה נע בדרך כלל בין שלושה לחמישה אחוזים, מכיוון שהחתם מעניק הנחה למוסדי לניירות הערך מיד עם רישומן למסחר בבורסה.

הבעיה מתחילה כשמדובר בהנפקות קשות, שהפצתן כרוכה במאמץ מרובה, כמו מושכת. בשנת 1982, למשל, "הכל הלך" בבורסה. ניירות ערך של כל חברה חדשה שגייסה הון בבורסה נחטפו במהירות, וכל מזמין קיבל רק חלק קטן מהיקף ההזמנה הראשונית. המשקיע שהצליח לקבל ניירות ערך מכר אותם תוך יום או יומיים בעליות שערים של עשרות אחוזים. השיטה היתה: קח אשראי ככל יכולתך והזמן את ההנפקה בהיקף גדול ככל האפשר. עם התחלת המסחר, מכור את המניה ועבור להנפקה הבאה.

ימים אלה עברו, הן מפני שהבורסה נעשתה שפויה יותר, והן בגלל השינוי בכללי המשחק: רוב החברות מגייסות כיום הון במכרז, וכשהביקוש גדול נמכרת ההנפקה במחירים גבוהים. החברה נהנית אך המשקיע מאוכזב.

כיום, הפצת ניירות ערך מאיכות כלכלית נמוכה כרוכה בקשיים רבים. ראשית, קשה למצוא חתם שיסכים לחתום על התשקיף, ואם נמצא חתם כזה, הוא דורש מחירים גבוהים, ולא בכדי. בחודש האחרון היו כמה הנפקות שמחירן ירד מיד עם רישומן למסחר בבורסה. למשל, מי שהזמין את ניירות הערך של חברת י.ס.ק.ל. ומכר אותן ביום המסחר הראשון, הפסיד 17 אחוזים על השקעתו.

מצבם של מזמיני הנפקת אילן חברה לביטוח לא היה טוב במיוחד. מיד עם הרישום למסחר ירד שער המניה ב–9.6 אחוזים. סיפור ההנפקה של חברת ההודיה הישראלית, העוסקת בהפקת מופעים, מעניין במיוחד. הנפקת ההודיה הישראלית נמכרה במחיר של 1.1 שקל למניה. מיד עם תחילת הרישום למסחר נרשם היצע גדול, ושער המניה נסגר על 80 אג' למניה — הפסד של 30 אג' למניה. הדוגמאות נוספות אינן חסרות. שום דבר לא ינחם את מי שהפסיד תוך יום עשרות אחוזים מכספו.

מה אם כן רוכשים מניות אשר שערן יורד בעשרות אחוזים מיד עם המסחר בבורסה? אחת התשובות היא שלקוח המפקיד את כספו אצל מנהל תיקים או בחברת ברוקרים באמנות ניירות, אינו יודע מה נעשה בתיק ההשקעות שלו. מנהל התיקים או הברוקר המעוניין בהצלחתה של הנפקה מסוימת, עלול בהחלט "לדחוף" את ההנפקה לתיק ניירות הערך של לקוחו.

השערה נוספת: רוכש ההנפקה קשור בדרך כלשהי להנפקה, בין אם על ידי קשר עסקי של החברה המנפיקה (לקוח או ספק), ובין אם על ידי קשר חברתי (חבר של המנכ"ל, החתם, המלכלך או אחים אחד). אותו מזמין "עושה טובה" לחברה ורוכש חלק מניירות הערך. מה שקורה בנייר לאחר מכן הוא כבר עניין אחר.

"שמור לי ואשמור לך" היא מתכונת אפשרית נוספת לגיוס הון בהנפקה כושלת. החתם מבקש מחבר ברוקר מסוים לעזור לו בהנפקה מסוימת, ובתמורה הוא מבטיח לו עזרה בהנפקה אחרת. מקרים כאלה יש לרוב, אך הם נעשים בהסתר, ובדרך כלל בהסכמים בעל פה.

ערבים בישראל / עטאללה מנצור

סופרים את הפרסים

בקי פרישטדט: מפגשים

שני שרים, עזר ויצמן ויצחק נבון, הטריחו בשבוע שעבר את עצמם לבית שפרינצק, בגבולה של נצרת, כדי לפגוש את הסופרים הערבים. היתה זו הפעם הראשונה מאז קום המדינה שסופרים ערבים זוכים ליחס נעלה כזה מאישים ממלכתיים.

בקי פרישטדט, יועצת השר נבון לענייני תרבות ומנהלת האגף לתרבות במפלגת העבודה, יזמה וארגנה את המפגש. היא העניקה לו את השם הזמני "הוועידה הארצית הראשונה לקידום מעמד היוצר והיצירה הערבים בישראל". במשך כחצי שנה הסתובבה בשטח בחברת חבר מרכז התנועה המתקדמת לשלום, פארוק מואסי, וחבר מרכז רק"ח סאלם ג'ובראן, וניסתה להביא את הסופרים הערבים לארגון ולמיסוד מפגשים עם עמיתיהם היהודים.

אך קודם כל היא הצליחה להביא למהומה בשורות הסופרים (ובעיקר המשוררים) הכותבים ערבית. אנשי "המתקדמת" התנערו מהאיש שלהם, אנשי רק"ח חשו במהומה, ומיהרו לנצל אותה. תוך משלוח הזמנות ל–55 איש, שבהם רוב מוחלט ויציב של סופרים מקורבים, כוננו אנשי רק"ח את "התאחדות הסופרים הערבים בישראל". אנשי המתקדמת ניסו להגיב, ועד לפרסום דברים אלה הם טוענים כי הצליחו לגייס 70 סופרים ומשוררים, לאגודה נגדית.

אבל המהומה לא הפריעה לוועידה של בקי פרישטדט. כ–200 איש באו לוועידה, שמעו דברי ברכה מהשר ויצמן וקיבלו מכתב אישי משר החוץ וממלא מקום ראש הממשלה שמעון פרס, המזכיר להם את תור הזהב של היהודים והערבים בספרד המוסלמית. פרס מעלה פרשנות מקורית לקרע בין יהודים וערבים, ומאשים בכך את הכיבוש הקאתולי של ספרד ואת גירוש הערבים והיהודים. הוא קרא לבאי הוועידה לתמוך בוועידה בין–לאומית, ולא לתת לציניקנים, הספקנים והמתנגדים לבלום את התהליך.

להשתחרר מכפל הלשון

הוועידה היתה אמורה לקיים שלושה מושבים בהשתתפות 20 מרצים, שלושה מנחים, והרבה הקראות שירים וברכות, עם הפסקה לארוחת ערב ולקפה, וכל זאת תוך חמש שעות. המנחים היו גמישים — הזמן עבר הלך לו. איש לא התערב כדי להפסיק את המדברים בלהט או את אלה שקראו את דבריהם המחודשים מתוך הכתב. מעט מאוד רעיונות מקוריים נשמעו מהדוברים. עיקרם פרסים ותביעות הדרישות — על אף העובדה שידוע מראש שסגר החינוך והתרבות מוחזק בכיסו ואם בערבית נמלצת ובו הבויה על שלושה פרסים שנתיים לסופרים ערבים, ועל פרס להצגה הטובה, ועל תמלוגים לסופרים הערבים לפי תדירות ההשאלה של הספרים שלהם, ועוד הבטחות כספיות שנועדו להצדיק את שם הוועידה "לקידום מעמד היוצר והיצירה הערבים".

הסופר א.ב. יהושע (בנו של היסטוריון העיתונות הערבית בארץ, שאינו מסוגל לקרוא ערבית) הוליט להמשיך במסורת ההתרסה נגד הסופרים הערבים. הוא האשים אותם בכפל לשון, הטיל ספק במידת האמת בדבריהם שלהם. רק שיר של מחמוד דרויש (אזרח ישראל שעזב את הארץ בראשית שנות השבעים, דרך מוסקווה, והתגלגל עד למעמד הבכיר של מעין שר התרבות של אש"ף) נשמע לו אמין וביטוי לרצון ושאיפה לשלום אמת. יהושע מעיד על עצמו כי נסע לפאריס כדי לפגוש את דרויש ולבשר לו כי עשרות סופרים יהודים בישראל מוכנים ללחוץ את ידו המושטת לשלום, אבל מצא כי דרויש ברח מצרפת כדי להסתתר מתנתים מחשש להיות מנור רוצחים הפועלים בשליחות פלג יריב באש"ף. יהושע מנופף בידיו, קורא לסופרים הערבים לנטוש את כפל הלשון. כאשר יעשו זאת יגיע השלום.

בטרם יינתן לאיש לענות, הגיע מנהל בית ההבראה והודיע כי האוכל מתקרר. בכל זאת מרבים לחבר הוועד המרכזי של רק"ח להשמיע ססמה: אנחנו אנשים טובים. אין אנו נוהגים בכפל לשון.

הזמן אזל

המושב הראשון לדיון ביוצרי יהודים וערבים בספרות נקטע. יוצאים לארוחת הערב בטרם יתקרר המזון הרב, שהוכן, כנראה, בציפייה למספר כפול של סועדים.

גורל המושב השני טוב יותר. הוא מתחיל בהבטחות מפי השר. זה דברים שהוכנסו בראשית המושב מהווים נושא לשיח משתתפי המושב הזה. הזמן הקצר, הזוהם רגוע, רוב הקהל יצא את האולם. רק עשרות אנשים נשארו לשבת עד הסוף, רובם יהודים שהגיעו מתל אביב בהסעה מאורגנת ולא היתה להם ברירה. המושב השני הסתיים אחרי השעה היעודה לגמר המושב השלישי, שהיה אמור להביא חצי תריסר מתדיינים סביב נושא הזהות הערבית. בין השאר עמדו הסופרים הערבים לשמוע לראשונה את דברי הסופר אהרן אמיר והמשוררת דליה רביקוביץ, לצדם של ד"ר סאמי ג'ראיסי וד"ר נג'את מחול. אבל עקב השעה המאוחרת והמספר המועט של אלה שהחזיקו מעמד, הוחלט לבטל את המושב השלישי.

אבל הסופרים הערבים המפלגים באו יחדיו לחסות תחת קורת "יהודה" ללא אשליות. הם ידעו כי יבטיחו להם פרסים וסיוע כספי לתרגום יצירותיהם, הם רוצים בזאת ועל כן באו. בוועידה הבטיחו להם טקס נוסף, בעוד חודש, לחלוקת הפרסים, ומותר להניח שהמועמדים לפרסים גם יגיעו לטקס. האם מותר להניח שהסופרים הערבים יכתבו אחרת בעתיד כדי להגביר את סיכוייהם לזכות בפרסים הממלכתיים?

סאלם ג'ובראן, איש רק"ח, הביע במה שנראה כתמיהות מעושה את החשש שמארגני הוועידה מקווים לשחד את הסופרים הערבים. כאן קבור הכלב. באמת, העזר הסיוע הממלכתי מהווה מקור לא אכזב לטרוניות נגד ההנהגה. דאגה ממלכתית ופרסים ליוצרים יפתחו פתח רחב לרינונים נגד מתן "השוחד" לסופרים מתרפסים ומתנפנים. הקנאה של אלה שאינם זוכים בפרס תתבטא בהסתה האסכנת לגבי מידת הצדק בחלוקתם. ואין כל אפשרות לרצות את סופרי הערבית. בישראל כיום חיים יותר מ–200 מחברי ספרים ערביים (ועוד 25 יהודים הכותבים ספרות ערבית). אין כל סיכוי שסופרים אלה, או חלקם הגדול, יזכו בפרסי עידוד. עלפי חישוב סטאטיסטי, יזכו אחרוני הסופרים האלה בפרסים רק בעוד 70 שנה (לפי שלושה פרסים לשנה) ועד אז, מותר להניח, יתוספו לרשימת הסופרים הערבים, בקצב הנוכחי, עוד מאות סופרים חדשים.

פרופ' שמואל מורה מהאוניברסיטה העברית ותלמידו ד"ר מחמוד עבאסי מאוניברסיטת חיפה פרסמו לפני שמונה שנים ספר ביבליוגרפיה של הסופרים הערבים בישראל ומצאו בישראל 152 סופרים. בימים אלה הופיעה מהדורה חדשה של הספר ובה 242 סופרים, ואין ספק כי מאז נמסר הספר לדפוס נוספו סופרים (ובעיקר משוררים) נוספים.

גם הבטחתו של שר החינוך והתרבות בדבר חלוקת תמלוגים לסופרים לפי תדירות השאלת הספרים שלהם שנויה במחלוקת. ראשית, אין ברוב המוחלט של היישובים הערבים ספריות השאלה ציבוריות. כל הספריות ביחד, 28 במספר, מכילות 130 אלף ספרים, פחות מ–5,000 ספרים לספרייה, בממוצע. מי משאיל את הספרים ומי ידווח למשרד החינוך והתרבות? הרשות המקומית. כאן פותחים פתח לדיווחים בגבתיים לטובת "המקורבים", ובכלל, האם זה חינוכי ותרבותי לעודד, לבשל, ספרים המעוררים עניין בחוגים הרחבים ביותר, כגון ספרות המין, האלימות, וההסתה הלאומנית?

אבל כך עושים אצל היהודים, ומה שטוב ליהודים צריך להיות טוב לערבים. האומנם?

מיציע הכנסת / עמוס בן-דוד

בליל של עניינים

ישיבת הפגרה השנייה של הכנסת, בשבוע שעבר, הצטיינה באווירה יתירה ובהעמסת טפל רב על העיקר המועט. בישיבת פגרה אפשר בסך הכל להעלות עניינים לסדר היום המצריכים דיון ציבורי לדעתם של 20 ח"כים או יותר. כוונת המחוקק במקורה היתה לנושאים כבדים באמת, אילו פרצה למשל מלחמה, או שנפתחו שערי בית המעצרות, או שקרתה רעידת אדמה, או שירדן הוליכה לפתוח במשא ומתן עם ישראל — כל אלה אירועים המצדיקים לקרוא לח"כים לשוב הביתה, להביע את דעתם ולקבל החלטות הנוגעות לפעולות הממשלה. חוקים אי אפשר ליזום בכנס פגרה, דיון מקיף אי אפשר לקיים, ואף אין אפשרות לכנסת להגיש הצעות לאי-אמון בממשלה.

הפעם היו על סדר היום 11 סעיפים, החל במצב במפעל הכרמל וכלה בפגישת ח"כים עם ערפאת. סדר היום כלל גם את אירועי השבת בירושלים ואת הפסקת פרויקט הלביא. אלה, למרות החשיבה הד תקשורתית הרבה שכבר זכו לה, היו אולי ראויים להיות נושא לישיבת כנסת. אלא מתוך בליל העניינים שהועלו, לא היה אפשר להקדיש להם את תשומת הלב שהיו ראויים לה.

גרם לכך מנהג חדש של מה שהגדיר יו"ר הכנסת שלמה הלל בשם "הוצא לי ואוציא לך". ח"כ דדי צוקר מסיעת רצ, לדוגמה, חתם על בקשתו של יו"ר ועדת הכספים ח"כ אברהם שפירא מאגודת ישראל, שביקש לדון בהתנהגות המשטרה כלפי מפגיני השבת. שפירא ניצל את הבימה כדי להצהיר מה שהיה כנראה ההצהרה האנטי-ציונית ביותר שנשמעה בכנסת הזאת מפי דובר שאינו נמנה עם השמאל הקיצוני. יש להניח שצוקר אינו שותף לדיעה זו...

ישיבה פרועה

גם בישיבה זו לא שימשו נבחרי העם דוגמה נאה לתרבות דיבור ולתרבות שלטון. במיוחד קרה הדבר בעת הדיון בלביא כשח"כים מן הליכוד תקפו את המעוף על החלטת הממשלה. כבר העיד וכתב ח"כ פרופ' שבח וייס, שח"כים נוהגים להזמין לחץ על עצמם כאשר הם מזמינים את האנשים הנוגעים בדבר לשבת ביציע. הפעם ישבו שם ראשי הוועד של עובדי התעשייה האווירית, אלה שמשו השלוחייה כבר ראו לצד צמיגים בוערים וליד שוטרים בקסדות ועם אלות. די היה בנוכחותם כדי להביא להתפרצויות חוזרות של ח"כ יעקב שמאי, ראש סיעת הליכוד בהסתדרות, ולמקהלה של [illegible]

יוסי שריד, באותה הפעם [illegible] תקיף במיוחד, שאינו מרשה שיהיו חולין בין ח"כים בזמן הדיון, ולעתים קרובות מפריע לנואמים כאשר הוא מעיר בקול על משהו הקורה באולם, ומפסיק את שטף הדברים. אך עם כל מה שהוא נוער בח"כים, נופל על היו"ר הזה מורא של מלכות כאשר מדובר בשרים.

אילו נהג לפי תקנון הכנסת, היה תובע משר הביטחון יצחק רבין לסיים את דבריו בעניין הלביא בעשר דקות. אילו היה נוהג כך, לא היה לשר הזמן להתלהט כפי שקרה. וכדי שלא יהיה ספק, נביא כאן במלואו את הסעיף בתקנון הכנסת, כפי שהוא תקף היום אחרי תיקונו בקיץ האחרון: "הציע שר בממשלה, או מדבר בשמה, שהנושא יידון בכנסת, או שיידון בוועדה של הכנסת, או שלא ייכלל בסדר היום של הכנסת עליו לנמק הצעתו בזמן שלא יעלה על עשר דקות". כלומר, בשום מקרה אין לשר זכות דיבור לא מוגבלת, כפי שהיה בעבר. אך לרבין הגיע נחמיאס לדבר חמישים דקות, כשבעקבות הופעות ממלאות חלק ניכר מהזמן.

בעבר אמרו מי שישבו-ראש בישיבות, שהתקנון אינו צריך לחייב אותם, אלא רק להנחות אותם במילוי תפקידם. זו איננה הדיעה הרווחת בקרב חברי ועדת הכנסת, שהרי אם כך יהיה, לא יהיה אפשר לדעת היכן גבול הגמישות, ואיזה מסעיפי התקנון מותר להפר, ובאילו נסיבות. אפילו על פי פירוש מקל, חמישים דקות לעומת עשר הדקות התקנוניות, אינן ביטוי בלבד של התקנון [illegible]

הצעה אחרת

מן הדברים הנוספים שתרמו לאווירתה של ישיבת הפגרה הוא הנוהג להגיש "הצעה אחרת". מנהג זה מתייחס למה שקודם לה: אם הציע הח"כ שעניין מסוים יידון במליאה, והשר ביקש להעבירו לוועדה, יכול ח"כ נוסף להציע להסירו מן הפרק. אם הסכים השר לדיון במליאה, יכול ח"כ אחר להציע דיון בוועדה, או להסיר. כל "הצעה אחרת" תנומק בשלוש דקות.

אולם התוספת לכך גורם שאינו נובע מן התקנון. התקנון מתייחס לא להצעות אלא ל"נושאים". חבר ממשלה, למשל, מציע ש"נושא" יידון או לא, הוא יכול להשיב לשלוש או ארבע הצעות בבת אחת, אם הן נוגעות לאותו העניין עצמו. ואילו יו"ר הכנסת וסגניו פסקו, שבנדון "הצעה אחרת" מותר לח"כ להתייחס רק להצעה אחת, ולא לכמה הצעות, על אף שהן דנו באותו הנושא. התוצאה היא, שבכל עניין חשוב שהעלו ארבעה או חמישה ח"כים, עולים אחרי תשובת השר עוד ח"כים, בין ארבעה לעשרה, ומעלים "הצעה אחרת". לכל אחד מהם הזכות לדבר שלוש דקות, שהן בדרך כלל חמש דקות ברוטו. כלומר, הדיון מתארך בעוד עשרים עד חמישים דקות. וכך נהפכת ההצעה לסדר היום לדיון של ממש. דרישתו של השר "לא לכלול את הנושא בסדר היום" נהפכת לדבר מגוחך בנסיבות אלה, ואילו הסכמתו שייערך דיון כבר איננה [illegible]

ועדת הכנסת בראשותו של ח"כ מיכה רייסר עשתה רבות בעת כהונתה של הכנסת הזאת כדי להפוך את הדיונים במליאה לקצרים ומעניינים. כדאי שתיתן את דעתה גם על הליקויים האלה שעדיין נשארו, ותפרסם את פרשנותה המוסמכת לסעיפים הגורמים להתארכות והתפשטות בלתי סבירים.

ארכיאולוגיה / יהודה אריאל

כנישתאות בדרומא

שרידי בית הכנסת בארבל: התעניינות מחודשת

הגליל, יהודה, ירושלים, הינם שמות שגורים בידיעת הארץ. דרומא, או לפי הכתיב של היום — דרום, אינו בה נפוץ, כיון שהמושג דרום יהודה כמעט נשכח מאתנו. במקומו באו מושגים חדשים: צפון הנגב והדרום הנגב, צפון השרון, בקעת באר שבע וכו'. בתקופת התלמוד נקרא איזור שפלת לוד ודרומה לה — שפלת הדרום, או דרומא. זאת כנראה עלפי יחזקאל הנביא הקורא לארץ הנגב — דרום. לוד היוותה את מרכז דרומא. שם ישבו תלמידי חכמים הנזכרים בתלמודים, שהוסיפו לשמם את הכינוי בן-הדרומא. [illegible]

שפיצה בקרב תלמידיה, אל רבותינו בדרום. באותו זמן היו אומרים הרוצה להחכים ידרים והרוצה להעשיר יצפין. אם כי מימרה זו לקוחה מתקופה קדומה יותר, בה החכמים ישבו בצפון רחוקה, בו עמדה המנורה (הפצת תורה ודעת), ואילו בדרום יהיה המזבח שקרבנותיו העידו על המצב הכספי של העדה. בין תלמידי החכמים בגליל (טבריה) ובין אלה שבדרום, שררה תחרות בגלוה, והיו גם חילוקי דיעות. "החכמים שבדרום ושבטבריה הם הפכים זה לזה".

חז"ל בדרום חילקו את האיזור לשני חלקים שונים. דרומא עילאה ודרומא תתאה. האיזור הראשון כלל את ארץ ההרים מדרום לחברון, ואילו דרומא התחתונה כללה את השפלה. עיקר בדי היתה בקצה המזרחי של דרומא, ואילו לכיש במערבה. בצפונה היו מעון, זיף כרמל ויוטה, ובדרומה ערדמון. בכל המקומות האלה נמצאו שרידי בתי-הכנסת שנקראו כנישתאות בדרומא. גם באשתמוע נחשף מקדש מעט והשנים. האחרונות נמצאו בתלה שליד תל-זיף פרטים ארכיטקטוניים, שלפי סברת המומחים הם שרידי בית ציבורי גדול, ככל הנראה בית-הכנסת, שהועבר למרכז ג'ו אלון שליד להב. עתה פורסם בחוברת האחרונה של "טבע הארץ", דבר גילוי בית-כנסת נוסף בדרום. עליו נכתב בספר יהושע (ט"ו 50) "וענב ואשתמה ועניס". אבסיביוס מזכיר כי "יש בדרומא כפר אחד גדול מאוד של יהודים הנקרא ענים, ט' מילין מחברון דרומה". בסמוך לו היה כפר נוסף באותו השם שהיה מיושב נוצרים. ענים או עניא, אותו הישוב הוא, אלא ששכונותיו היו מרוחקות זו מזו. גם מהשמות בהמשך דברי ימי הארץ מסתבר שהיתה ענים תחתונה ועליונה, כפי שקורה לעתים בכפרים בכל חלקי הארץ, כנראה תוצאה של פילוג משפחתי בכפר, כשאף אחד אינו מוכן לוותר על שם המקום.

ד"ר צבי אילן ערך סקר עם אנשי מכון אבשלום. הם גילו שרידי בית ציבור גדול עם מספר רב של משקופים ומזוזות. עלפי העיטורים בהם ניתן עדיין להבחין, מדובר במשקופי בית-כנסת ולא של כנסייה. צירו של בית-הכנסת הוא מזרח-מערב, כמו בבתי-כנסת אחרים בדרום, והיה זה בית-כנסת רחב, כשארון הקודש עמד בכותל הצפוני הארוך, כדוגמת אשתמוע וסוסיה. מסביב פזורות אבני גזית רבות שנועדו לבנייה עשירה ונאה, דבר המעיד על מקום מבוסס ואולי אף עשיר. החוקר סבור שבית-הכנסת בענים לא נפל מבתי כנסת מפוארים אחרים בדרומא, ולאור שיספלו בחורבה זו, המצויה לצד אם הדרך בתוך יער יתיר המטופח בידי קק"ל, ואולי על מוסד זה להקדיש תשומת לב מיוחדת לגאולת מקום מקדש מעט.

המנורה באבן ביאטה

לפני שנה שמענו מקמ"ט ארכיאולוגיה ביהודה ושומרון, יצחק מגן, בעניין גילוי מנורה חקוקה על גבי אבן בחורבת יאטה שבדרום הר חברון. הוא ביקש זהירות בפרסום, בשל החשש שאולי אין זו מנורה, ושהאבן אינה מקומית. בקשתו נענתה, על אף העובדה שזה שנים רבות מחפשים ביאטה שהיא יוטה (יהושע ט"ו 56), שרידים יהודיים, ונדמה היה שרק בבית הקברות המוסלמי נמצאו אי אלה אבנים מהיישוב היהודי. אבסביוס בתחילת המאה הרביעית לספירה כותב על יוטה "כפר גדול מאוד של יהודים".

עתה מגלים רוד עמית וצבי אילן את תיאור המשקוף עם המנורה מיוטה, ברשימתם המשותפת ב"טבע הארץ". האבן עברה עיבודים שונים, כך שנותר רק חלקה העליון של מנורת שבעת הקנים — ברוחב מירבי של 40 ס"מ, כאשר רגל המנורה חסרה.

חורבת בית-הכנסת בארבל

חורבת בית-הכנסת בארבל שבגליל, מוזנחת מזה שנים רבות, ורק עתה הולכים מתנדבים לגאול את המקום. לפני כ–22 שנה הובאו לחורבת בית-הכנסת בארבל מאות משתתפי הכנס לידיעת הארץ של החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה. לכבוד האירוע נוקה המקום והמשתתפים ראו לראשונה שרידי מקדש מעט, מיוחד במבנהו ובפסיפס היהודי בהשוואה לבתי כנסת אחרים בגליל. המבוצר בבניין במאה השלישית לספירה, שנהר קיים אחרי תיקונים ושינויים עד המאה השמינית, ושבו נמצא אף אפסיס להצבת ארון הקודש. הבטחה לשקם את המקום לא קוימה עד כה.

רק עתה באה קבוצת מתנדבים לסלק כן האתר את הקוצים, לסלול נתיב ולשלט. בתקווה שרבים יבואו לחזות בשריד זה של ישוב יהודי שפרח עוד בימי בית שני. הפעולה עצמה באה להנציח את מעיין אירודכת ז"ל שנספתה בתאונה. אביה, אברהם אירודכת, המתנדב לפעולות רבות של סקרים וחפירות ארכיאולוגיות, יזם את הפעולה ועמו הלכו חבריו ומתנדבים אחרים. יש לקוות שהמועצה האזורית גליל תחתון בשיתוף עם מושב ארבל ואולי גורמים נוספים, ייעצו לשימור אתר בית-הכנסת, ובהמשך הזמן אף לשיחזורו החלקי.

לזכרו של מורה דרך ותיק

מורה הדרך הירושלמי הוותיק אהרון ביר (58), מהדמויות הבולטות בקרב עדה של יודעי הארץ ואוהביה, נפטר בפתאומיות ביום ו' באלול (31 באוגוסט), שעה שהדריך צוות צלמים העוסק בספר של הקרן הקיימת לישראל, באתר קסטל ליד ירושלים. ביר היה אחד מעמודי התווך של חוגי ידיעת הארץ של צה"ל. הוא שהבין את הבועטים להדרכה, תוך שידע את הנרצא השאלות, לא גילה אותם אבל כיוון לפתרונותיהם. הוא היה ביודעי ירושלים וסביבתה, לא רק אתרים ומקומות, אלא עדות, אישים, מנהגים ועוד. לא אחת שמע הסבריהם של מורי דרך, המתין עד גמר ההסבר, כדי לבקש את המדריך שיצא עימו לצד, ולהעמידו על טעויותיו, בצנעה עם טפיחה על הכתף. אהרון ביר היה מהמבקרים בכתיבת ביקורת על ספרי ידיעת הארץ בכל הסוגים לעיתונים וכתבי עת. בעצמו פירסם ספרים בידיעת הארץ. במיוחד היה פורה אחרי מלחמת ששת-הימים, כשהעלה בכתב את כל אתרי ההתיישבות החדשה. את עיקר פרנסתו מצא כעובד בהוצאת ספרים ר. בס.

"אנחנו מכניסי אורחים. לא יהיה רע לארח אצלנו כמה אמריקאים בכלא"

ראיון עם שר ההסברה האיראני

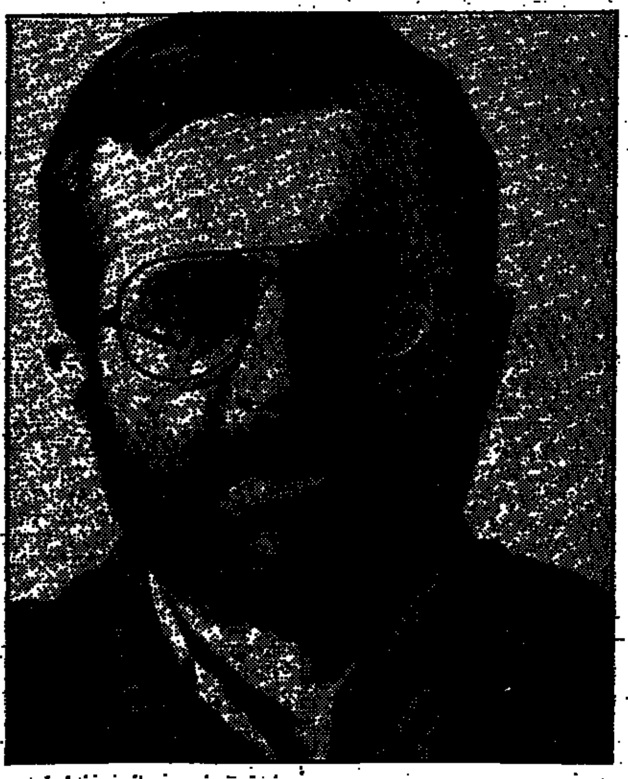

קמאל חראזי: "התוקפנו ואנחנו רוצים להתגונן"

מאת מתיאס נאס

DIE ZEIT

מיוחד ל"הארץ"

קמאל חראזי עומד בראש משרד הסברת המלחמה והוא גם מנהל סוכנות הידיעות האיראנית אירנ"ה.

שאלה: ממשלתך אמרה שתגובה על מתקפות עיראקיות על אניות איראניות תבצע פעולות תגמול גם כנגד המדינות במפרץ הפרסי התומכות בבגדאד. האם קיימת כעת הסכנה שהמלחמה תקיף את האזור כולו?

תשובה: בכל מקרה נושאת עיראק במרב האחריות להרחבת המלחמה במפרץ. אנחנו אמרנו קודם — וגם הוכחנו זאת — שאנחנו מתנגדים להתפשטות המלחמה במפרץ הפרסי. אבל אם העיראקים מרחיבים את התקפותיהם אין אנו יכולים לשבת בחיבוק ידיים. ואנחנו גם לא יכולים לשתוק כאשר מדינה כמו כווית מעמידה לרשות עיראק את נמליה, את נתיבי האוויר והקרקע שלה ואת כספה. המדינות שנפלו במלכודת של עיראק יסבלו במלחמה הזאת.

שאלה: כווית חוששת כי איראן מאיימת עליה. האם אתה יכול להבין שמדינות המפרץ המערביות חוששות מייצוא המהפכה האיסלאמית?

תשובה: אין זה תואם את האמת כאשר מדינות אלו סבורות שהמהפכה האיסלאמית מהווה סכנה עבורן. אף כי יש לנו קונספציה חדשה של המהפכה האיסלאמית, אף פעם לא היתה מטרתנו, וגם אף פעם לא תהיה, לאכוף את דעותינו על המדינות האלה. עם זאת לגמרי נורמלי הוא שאנשים רבים במדינות מושפעים מרעיונותינו. אבל כל עוד מדינה אינה תוקפת אותנו, לא נתערב בצורת החיים שלה.

מובן שמדינה קטנה כמו כווית מושפעת מדרך החשיבה של השטן הגדול (ארצות הברית) והזעת לפיכך מייצוא המהפכה האיסלאמית. דבר זה מוביל עוד אותה לתלות רבה עוד יותר בשטן הגדול. אויבינו מאשימים אותנו כי אנו נוהגים ללא הגיון, בנוקשות ובצורה מסוכנת. כמה מדינות המקיימות אתנו יחסים ידידותיים כמו מערב גרמניה, יודעות שאנחנו חושבים ומדברים בהגיון. התוקפנו ואנחנו רוצים להתגונן.

שאלה: לאחר אירועי מכה הכריזה ממשלתך שהיא "תנקום" את הממשלה הסעודית.

תשובה: ראשית עלינו להסביר לעולם מי הם אלו שביצעו את הפשע הזה. למרבה המזל מוכחת בצורה ברורה האמת שהסעודים יזמו במתכוון והפכו את ההפגנה השקטה במכה למרחץ דמים. הבהרנו לראות את הדברים בבירור. לפני שיוצאים לפעולה, אבל הסעודים חייבים לדעת שאנחנו ננקוט נגדם אמצעי תגמול.

שאלה: איזה אמצעים כוונתכם לנקוט?

תשובה: כאשר אמצעים אלו יבוצעו, אתה תדע.

שאלה: ההחלטה מה לעשות כבר התקבלה?

תשובה: כן. בעקבות כל פעולה חייבת לבוא פעולת תגמול. אותה נעשה כנגדנו עוול. בכל מקרה אנחנו חייבים לחכות זמן מה. אנחנו בטוחים שקיימת נכונות מיוחדת נגד המהפכה שלנו ונגד עמנו.

שאלה: אם יגיעו הדברים לידי עימות עם האמריקאים במפרץ הפרסי, האם לא תסבול איראן מעמדת נחיתות חסרת תקווה?

תשובה: במלחמה קלאסית אנחנו חלשים יותר. אבל יש בידינו אמצעים שאין לאמריקאים. אולם הם יודעים עליהם והם יודעים שמבחינה זו הם נופלים מאיתנו.

שאלה: איזה אמצעים?

תשובה: נכונותם של אנשים להקריב עצמם — המתנדבים הקדושים והשימוש שלנו בכלי נשק ושיטות פשוטים.

שאלה: 41 אניות מלחמה אמריקאיות, וכמעט 20 אלף חיילים אמריקאים. כלל אינם מרשימים אתכם?

תשובה: כך יש לנו יעדים רבים יותר לפגוע בהם במפרץ הפרסי. אם נרצה לנקוט אמצעי נגד, קל יותר לפגוע ב-41 אניות מאשר באחת או בשתיים. אנחנו מדינה מכניסת אורחים. לא יהיה זה רע לארח אצלנו כמה אמריקאים כאסירים.

שאלה: גם בריטים וצרפתים מעורבים במפרץ. האם גם להם אתם רוצים להעניק את הכנסת האורחים שלכם?

תשובה: זה אינו משנה. כנגד כל מדינה שתתקוף אותנו אנחנו נאלצים להתגונן.

שאלה: מועצת הביטחון של האו"ם הוליטה שכל צד במלחמה שלא יקבל את הפסקת האש אותה דורשת החלטה 598 צפוי לאמברגו נשק. עד כמה יפגע בכם אמברגו כזה?

תשובה: הוא אינו מדאיג אותנו, שכן כרגע אנחנו מייצרים בעצמנו 70% מהנשק שלנו. את השאר אנחנו מקבלים מהשוק החופשי ומהמדינות הידידותיות איתנו.

שאלה: מלחמת המפרץ נמשכת כבר שבע שנים. האם אין זו האמת שלא איראן ולא עיראק יכולה לנצח במלחמה?

תשובה: אנחנו השבנו מהיום הראשון שמלחמה זו צריכה להסתיים. אנחנו מאמינים שלו היתה מועצת הביטחון נוקטת צעדים כנגד התוקפן מלכתחילה ולו היתה מגנה את התוקפן היתה מלחמה זו מגיעה לקיצה מוקדם בהרבה.

מבט מן הצד האפל

מאת הגריטה בועז

הולנד זועמת על מאמרים חד-צדדיים ב"שפיגל" וב"טיים" המציגים את אמסטרדאם באור שלילי דווקא כשהעיר מתאוששת ממשבר התיירות

אמסטרדאם

באחרונה התחוללה סערה בהולנד בעקבות שני פרסומים ביקורתיים עליה, ובעיקר על אמסטרדאם, ב"שפיגל" המערב-גרמני וב"טיים" האמריקאי. אמסטרדאם תוארה שם "מטרופולין של סחר סמים". גניבות, בעיקר של מקלטי רדיו במכוניות ושל אופניים, הן מעשה של יום ביומו. גנבים מועטים נתפסים אי פעם, וכאשר הם נתפסים מכיר שישוחררו מיד בגלל המחסור בתאי מעצר בתחנות המשטרה. ואפילו הם נשפטים ומורשעים, העונשים לעתים קרובות קלים עד לגיחוך בהשוואה לאלה הנגזרים במדינות השכנות.

המאמר ב"שפיגל" נכתב בידי הכתב המערב-גרמני א' וידמן. את המאמר ב"טיים" כתב ג'ורדן בונפנטה, כתב העיתון בפאריס, שהסתייע בעיתונאי ההולנדי ויבו ואן דר לינדה — עובדה שעוררה במיוחד את כעסם של עיתונאים הולנדים אחרים. ון דר לינדה הוא דמות ידועה בציבור. עד לפני שנה-שנתיים היה המנהל והשדרן של תוכנית אקטואליה בהבית השידור [illegible] בטלוויזיה. כיום הוא עובד בחברת שידור הולנדית אחרת, אך בתפקידי ניהול ואינו מופיע עוד על המרקע.

ראש עיריית אמסטרדאם, אד ואן טין, זעם כל כך על המאמר ב"שפיגל" עד כי שיגר את קצין יחסי הציבור שלו להמבורג לדרוש תיקון. יש לציין בהקשר זה, שהמאמר אכן כלל אי-אלו טעויות שוליות. אולם "שפיגל" סירב לעשות כן. היה מוכן רק לפרסם מכתב למערכת מאת ראש העירייה או נציגו.

האם תיפגע התיירות

אמסטרדאם שלמה את לקח "שפיגל" לא מזמן נגד המאמר ב"טיים", שהלכו הראשון כלל ראיון עם ראש העיר עצמו. ואולם ואן טין וקצין יחסי הציבור שלו אמרו "לא כך אנו רואים את עצמנו". כמובן, אין זו הוכחה שהעובדות שהועלו במאמר אינן נכונות. להוציא גם הפעם כמה טעויות שוליות, רוב העובדות נכונות. אם והעתונאי במידה מסוימת מהותק. היה זה דווקא מכוח כוונתו הכללית של המאמר היתה, שעידן הסובלנות המתירנית שהציגה רבות מתושבי העיר הלא ספקניות בעיר מגיע בעת לקצו, כפי שאמר ראש העיר.

עם זאת, נכון שאפשר לכתוב גם על אמסטרדאם וגם על הולנד בצורה שונה לגמרי. אפשר, למשל, להדגיש שהשנה הבאה אמסטרדאם בירת התרבות של אירופה ושאירועים תרבותיים רבים מתקיימים בה. תמונה כה שלילית כפי שצויירה בשני עיתונים רבי-תפוצה עלולה להרתיע תיירים מערב-גרמניים ואמריקאים מלבקר בעיר, אף כי דווקא עכשיו, שנה אחרי צ'רנוביל, מתאוששת תיירות החוץ באמסטרדאם ובעיקר רב מספרם של השוהים בה [illegible] ל–159 [illegible] מספר התיירים [illegible] עלה בקרוב ל–10%. האם המאמרים הללו, שללא ספק היו חד-צדדיים, יסכלו את המאמצים הרבים שהחל רשו לקידום העיר כמוקד תיירות?

"רגישות-יתר יהודית"

ראוי לשים לב כי ההולנדים הזועמים על שני המאמרים הללו, שמים דגש על חופש העיתונות כאשר עיתונאים הולנדיים כותבים בצורה לא אוהדת ואף חד-צדדית על ישראל. הכוונה בראש ובראשונה אינה לכותבים הולנדיים המתגוררים בישראל אלא לעיתונאים הולנדיים המבקרים בה. דוגמה בוטה לכך היו דיווחיהם של כתבים הולנדיים ביום השנה ה–20 למלחמת ששת הימים.

כבר הזכרתי נושא זה במאמר קודם וכתבתי על הדיווחים שהופיעו בעיתון היומי "דה פולקסקראנט". בעל הטור יאן בלוקר שביקר בישראל במשך שישה ותשעה ימים ידע לספר, שישראל וירושלים הזכירו לו בבחינות רבות את גרמניה הנאצית, גם בארכיטקטורה שלהן. הדגל הישראלי על בניין בשטח כבוש הזכיר לו את הדגל הנאצי בעל בניין המפקדה הגרמנית, עיטורי צה"ל — עיטורים צבאיים נאציים, שהסדר בלהורית ישראלית — כרונו-ילד גרמנית, וכו'. כאמור עורר כבה וכבה החאות. ריבוד שביין יו"ר מסביכה הקרן נגד אנטישמיות בהולנד. אף הגיש תלונה נגד העיתון ונגד בלוקר.

אולם העורך הראשי של "דה פולקסקראנט" תיאר האשמות אלה "בלתי מוצדקות ואפילו בלתי מובנות". המאמר היה פרי "תגובות יהוה". ויכוד "בצורה באר זבת תבונה על המצב בישראל ובשטחים הכבושים 20 שנה לאחר מלחמת ששת הימים". בלוקר אמר על תגובתו של שביין שהיא "מזהירה". תגובה של "אדם חולה בעל כוח חולה". אחרים דיברו על "רגישות-יתר יהודית".

בין אם היה זה נבון מצדו של שביין להגיש תלונה ובין אם לאו, ראוי לציין שבפרשת התגובה של ואן טין — גם הוא כבעגא יהודי — על המאמר ב"שפיגל" לא דיבר איש על "רגישות-יתר" או "רגישות-יתר יהודית" או "כוח חולה". הסיבה היא, מן הסתם, שביקורת של עיתונאי חוץ על ישראל, היא תמיד הוגנת ואובייקטיבית. אך ביקורת על הולנד היא לעתים קרובות בלתי הוגנת ומכוונת.

صكنا من الاهل

עסקים טובים עם ישראל

הוואורד מורגן אוהב לעשות עסקים עם ישראל. לפני 15 חודשים החל בית התוכנה "ON LINE SOFTWARE INTERNATIONAL", שמרכזו בפורט לי, ניו־ג'רסי, לשווק את CICS/ STABILIZE, חבילת תוכנה למחשבי מיינפריים של יב"מ שנכתבה בישראל. ב־15 החודשים האלה בוצעו 150 התקנות, שהכניסו בסך הכל כשני מיליון דולר.

ה"מייצב" הישראלי הוא קוד הרץ בצד מערכת CICS, מתקן שגיאות שלה ומונע נפילה. הרעיון הראשוני היה ישראלי. הגדרת המוצר נכתבה בשיתוף עם המסוף המיועד, והפיתוח נעשה כולו בארץ.

הקשר הראשון עם ישראל נוצר באמצעות מייקל ג'וסם, סגן נשיא החברה והיועץ המשפטי שלה. בעבר, עבד ג'וסם במשרד שהתמחה בהנפקת חברות ישראליות בבורסה של ניו־יורק. שני אנשי מחשבים מישראל, גדי פרנקל ונוה פרומין, שהכירוהו מאז, פנו אליה, מציגים את רעיון הפיתוח. מימון שהתקבל מקרן אף כירד הקל על התהליך. מייקל ג'וסם מכיר היטב את סיפור עלייתן של סייטקס ואלסינט בשוק הבין־לאומי. אומר כי השיטה בה נקטו מפתחי ה"מייצב" נכונה יותר. העלות היסודית של שיווק בארה"ב יקרה מכדי שחברה ישראלית תוכל לעמוד בה. ON LINE SOFTWARE, עם מחזור של 63.6 מיליון דולר ורווחים לפני מס של 9.4 מיליון דולר ב־1987, מסוגלת למה שחברה ישראלית אינה מסוגלת לו, ובעיקר נכונים הדברים ברמת התמיכה והשירות, לאחר המכירה הראשונית.

הוואורד מורגן אומר, כי יש מחסור של ממש במוחות בתחום המחשב בארצות הברית. ישראל היא מקור לכוח אדם כזה. הכישרון נמצא שם, העבודה זולה באופן משמעותי — והמרחק אינו בעיה שאי אפשר להתגבר עליה בעידן המטוס, הטלפון ותקשורת המחשבים. מורגן מנתח ומסביר, כי מנקודת ראותו שלו, כמנהל בית תוכנה, יש כיום שלושה מקומות בעולם בהם כדאי להזמין עבודות פיתוח: ישראל, הודו, והדרום מזרח אסיה.

בעתיד הקרוב תשווק ON LINE SOFTWARE שלושה מוצרים נוספים שנכתבו בישראל, כולם למערכות מיינפריים של יב"מ וסביבות CICS, בהן יש בתמחה, 20,000 מחשבים כאלה מותקנים ברחבי העולם, והשוק, מבחינתו, אינו מוגבל. החברה שבראשה הוא עומד מחפשת פרוייקטים חדשים, אלא שחוליית הקשר בינה לבין המוחות בישראל אינה קיימת. כשסיפרתי לו על מאגר הפרוייקטים של משרד המדע, תהה מדוע צריך היה לשמוע על כך מפני. מה שמציב במובן סימני שאלה לגבי מערך הסיוע והדחיפה הממסדית הישראלית, אשר איננה ניתנת לפרוייקטים מעין אלה.

בשה כהן, יו"ר ארגון התעשיות עתירות הידע בישראל, שוהה עתה בארה"ב. שם נפגש עם משקיעים פוטנציאליים. אומר בהקשר הזה כי מאות מיליוני דולרים של יהודים ולא יהודים ממתינים להשקעה בארץ. הוא מאשים, כי הממשלה אינה מתמרצת כראוי השקעות זרות — וכך זורם הכסף לאירלנד, לאירופה ולמזרח הרחוק. כהן דורש סיוע, אך דומה כי עוד לפני שפונים לתמרוץ ישיר — יש מקום לפעילות נרחבת ברמת אספקת המידע וקשירת הקשרים בין הפרוייקטים בארץ ובין המשקיעים בחו"ל.

התערוכה הגדולה ביותר

"דקוורלד" של דיגיטל בבוסטון היתה התצוגה הגדולה ביותר שנערכה על ידי יצרן אחד מעולם: 400 מחשבים, 2000 מסכים ורשת תקשורת אחת ★ דיגיטל חשפה את המיקרו וואקס 3 וסדרת מוצרי אכסון ותקשורת

חברת דיגיטל הכריזה בבוסטון על שורת מוצרים חדשה בתחום המחשוב המחלקתי ורשתות התקשורת. ההכרזה עשויה לפתוח מלחמת מחירים חריפה בין דיגיטל לבין סדרת ה־9370 של יב"מ. עם הכרזתה של סדרה זאת על ידי יב"מ, בראשית שנה זאת, קיוותה יב"מ להכות את דיגיטל בתחום התמחותה שלה — המחשוב המחלקתי. העיתונות המקצועית הגדירה את ה־9370 כ"רוצח הוואקס" — הכל צפו לתגובתה של דיגיטל.

ההכרזה על המוצרים החדשים נעשתה במהלך תערוכת "דקוורלד". בבוסטון, תצוגת ענק על פני 14,000 ממ"ר של מרכז הסחר העולמי. שתי אניות פאר — הקווין אליזבט והאוקיאניק עגנו בצמוד למרכז הסחר, ושימשו כאולמות הרצאות ולכנסים. וכאכסון למשתתפים, לאחר שכל מלונות בוסטון מלאו עד אפס מקום. זו התערוכה הגדולה ביותר שנערכה מעולם על ידי חברה בודדת, והיא כללה 400 מחשבים, 2,000 מסכים, ורשת "דקנט" אחת שקישרה את כולם. כותרת התערוכה "הרשת בפעולה" המחישה את כוונתה של דיגיטל להציג את כוחה בתחום התמחותה העיקרי — הרשתות המקומיות. 30,000 מבקרים ו־10,000 עובדי דיגיטל ביקרו בתצוגה בתשעת ימיה. העלות הכוללת של האירוע התקרבה ל־30 מיליון דולר.

סדרת מוצרי החומרה שחשפה דיגיטל כוללת את המיקרוואקס 3, שני דגמים חדשים של תחנות עבודה, כונני דיסקים וקלטות. בתחום התוכנה נמסר על מהדורה חדשה של דקנט (DNAS) העונה לתקן הבין לאומי OSI, המתגבש בתחום רשתות המחשבים המקומיות. לתשומת לב מיוחדת ראויה הכרזה נוספת בתחום הרשת: אפשרות שימוש בכבלי טלפון רגילים לרשת אתרנט בהעברות של 10 מגה ביט בשנייה. משמעות הכרזה זאת היא הוזלה מהותית במחיר הרשת. גם אם בשלב זה מוגבל טווח השימוש בכבל כזה לכ־70 מטרים. יש כאן, אולי, צעד ראשון בכיוון של רשת משולבת אחידה קול־נתונים. עניין רב עורר בארה"ב ה־BUS MAIL החדש שהוכרז גם הוא, המאפשר שילוב מחשבים של יצרנים שונים בסביבה אחת ברשת דואר אלקטרוני משותפת. בתחום אמצעי האכסון — נחשפו דיסקים חדשים וכונני קסטות בעלי כושר אחסנה גדול ביותר.

מומחי שוק אומרים, כי ההכרזה החדשה — שעיקריה היו צפויים — עשויה לבסס את מעמדה של דיגיטל בשוק המסורתי שלה, שוק המיני והסופר־מיני — ולשפר עוד יותר את התוצאות העסקיות שהיא מציגה.

הכנסות דיגיטל גדלו בשנים האחרונות, בעיקר בזכות הצלחתה של סדרת מחשבי הוואקס, שאיפשרה לחברה לרכוש לעצמה פלח שוק משמעותי. בשנת הכספים האחרונה שלה הסתכמו מכירות דיגיטל ב־9.4 מיליארד דולר, והרווחים עמדו על 1.1 מיליארד דולר. מניותיה הרקיעו בוול סטריט עד למעלה מ־180 נקודות, והיא ניצבת בין המוליכות בקבוצתה.

קדילק

דיגיטל מציעה עתה שני מחשבים חדשים: מיקרוואקס 3500 ו־3600. להערכת מומחים, מציעים מחשבים אלה יחס עלות/ביצוע טוב בהרבה מזה של יב"מ 9370. המיקרוואקס 3 מהיר כ־ שלושה מהמיקרוואקס 2, ומחיר הבסיס למערכת עומד (בארה"ב) על פחות מ־ 80,000$.

מנתחי שוק שביקרו בתערוכת "דקוורלד" בבוסטון, לא הסתירו את התלהבותם. מייקל גראן, איש חברת אי־אף יוטון, צוטט בנ.י.טיימס כמי שהגדיר את המחשב החדש כ"קדילק של עולם המיקרו".

המחשבים החדשים משתמשים בטכנולוגיית CMOS החדשה (COMPLIMETARY METAL OXID SEMICONDUXTOR) המאפשרת להם האצה משמעותית בביצועים לעומת מחשבי הדור הקודם. תחנות העבודה החדשות, VAX STATION דגמי 3200 ו־3500, מהירות פי 2.5 ו־4.2 מן ה־VAX STATION 2000. תחנות אלה מיועדות לשוק ההנדסי־מדעי, בינה מלאכותית — ולשימושי בקרה שונים.

כניסתה הראשונה של דיגיטל לשוק תחנות העבודה נעשתה באיחור מסויים; היא נאבקת שם של חברות דוגמת "אפולו" ו"סאן", מבלי שתיהנה ממעמד מוביל, דוגמת זה שהיא מחזיקה בו בתחום המחשוב המחלקתי. VAX STATION 2000 היה נחות מאוחרים במתחריו. ועתה אמורים הגברת הביצועים ותג המחיר (החל מ־19,900$ בארה"ב), לתת תשובה לבעיה זאת.

תאימות תוכנה מוחלטת

המחשבים החדשים בסדרות המיקרוואקס, ותחנות העבודה החדשות אינם דורשים שינויי תוכנה במעבר אליהם, מסדרות המיקרוואקס 2. לפיכך, יהנו רוכשיהם ממאגר התוכנות הרחב הזמין, כבר כיום בשוק זה. בתערוכת "דקוורלד" התמקדה דיגיטל בהצגת קשת היישומים השימושים הרחבה של מוצריה. אנשי החברה הדגישו במיוחד את תחומי המסחר, הבנקאות, והשירותים, תוך הצגת פתרונות תוכנה למגזרים אלה. עניין מיוחד עוררו רשתות משולבות, בהן קשורו מחשבים אישיים של יב"מ (עד 64) אל מיקרוואקס, באמצעות רשת אתרנט. בתחום הגבוה יותר, הוצגה תקשורת אל מערכות מיינפריים של יב"מ, שמועות שלא ניתן לבססן, מדברות על אפשרות הצגת מערכת אל מסך ע"י דיגיטל.

ההכרזה בישראל על המערכות החדשות צפויה בעתיד הקרוב. כמה עשרות לקוחות ולקוחות בכוח עשו את הדרך מן הארץ לבוסטון, על מנת להתרשם מן המוצרים. ככלל, לא ציפו בדיגיטל למכירות מיידיות בתערוכה עצמה בהיקף ממשי. הכוונה, שמאחורי התצוגה היתה יותר להמחיש את עוצמתה של החברה — ופחות להגיע לחתימת חוזים סופיים. גם כך, דווח לא מעט עסקות. לשאלה אותה, המטרידה לא מעט ארגונים בישראל המשתמשים במחשבי ה־PDP מסדרה 11: "סוס העבודה" הוותיק של דיגיטל, השיבו לי בבוסטון באופן הברור ביותר: אין כוונה להזניח את המשתמשים הוותיקים, וללחוץ עליהם לרכוש מחשבים חדשים באמצעות הפלאת מחירי השירות וייקור החלפים. "גם כך, אנו מתקשים לעיתים להדביק את הביקוש", התבטא באוזני אחד מבכירי שיווקה.

נאס: זינוק לשוק ההנדסי

חברת המחשבים שקנתה לעצמה שם כיצרנית תואמי מיינפריים יב"מ מבקשת לשנות את השוק המדעי ההנדסי עם פיתוח מערכות מבוססות יוניקס שתפעלנה בכל רמות הציוד

חברת NAS פולשת לשוק המדעי הנדסי — ומבקשת לקנות לעצמה מעמד של חוליית הקשר בין רמות המחשבים השונות. עשר שנים לאחר שפיתחה את המחשב הראשון מתוצרתה וארבע שנים לאחר שהחלה לחדול מיצור עצמי והתמקדה בהפצת מחשבים תואמי מיינפריים של יב"מ מתוצרת היטאצ'י, המוכרים תחת שמה של נאס. החליטה החברה האמריקאית על מדיניות חדשה. כצעד ראשון, חתמה NAS על... חוזה עם חברת SUN MICROSYSTEMS, לפיתוח מערכת הפעלה מבוססת על UNIX שתרוץ על מחשבי NAS תואמי יב"מ.

NAS ו־SUN יתאימו את מערכת ההפעלה SUNOS לסביבת המערכות הגדולות. מערכת FILE SUN ותוכנות תקשורת NETWORK נוספות תותאמנה גם הן. צפוי שמערכת ההפעלה החדשה תהיה זמינה לכל המוקדים ב־1989, מועד מדוייק לא נמסר. מערכת SUNOS שתתוכנן מחדש למערכות הגדולות תתמוך ביישומי צד שלישי, קיימים, שתוכננו למערכת ההפעלה הנוכחית של SUN.

טום פראנק, סגן נשיא נאס לתחום ההנדסי המדעי, מסביר כי שוק המחשבים כיום מחולק לארבע רמות: תחנות העבודה, המחשב המחלקתי, מערכות מיינפריים ומחשבי על. קריי היא השלטת ברמה העליונה, יב"מ במיינפריים, ודיגיטל במחשוב המחלקתי. בתחום תחנות העבודה, לעומת זאת, מצטיין השוק בהתפלגות רחבה. סאן, אפולו ודיגיטל נהנות ממעמד טוב מעט יותר — אך עוד 17 חברות פעילות בתחום זה ומציגות רווחים.

משך השנים, התגבש בפועל תקן של מערכות הפעלה ברמות השונות. COS במחשבי על, אם־וי־אס או וי־אם במיינפריים, וי־אקס ברמה המחלקתית, ויוניקס ברמת תחנות העבודה. בתחום התקשורת אנו מוצאים פתרונות יחודיים ברמה הגבוהה ביותר. רשתות אס־אן־אי של יב"מ ברמת המיינפריים, דקנט ברמה המחלקתית, ו־TCP/IP בתחנות העבודה. פראנק צופה, כי עם הזמן תהפוך יוניקס לסטנדרט של מערכות ההפעלה לשימושים ההנדסיים בכל הרמות, ותקן אס־אן־אי יענה לו מרכזיות בתחום התקשורת.

המאמץ החדש של נאס מיועד למעשה להקנות לה, בחתך אנכי, את המקום שרכשה לעצמה דיגיטל ברמה האופקית, של המחשוב המחלקתי. על ידי הימור על מה שעתיד לדעת אנשי נאס להפוך לסטנדרט, הם מקווים, כי התוכנה והציוד שיציעו יהוו את עמוד השדרה שיקשר בין רמות המחשבים השונות. הכוונה היא לאפשר שיתוף במידע ושיתוף בכושר החישוב בין הרמות. המהנדס יוכל להעביר חישובים כבדים מתחנת העבודה אל המחשב המרכזי — ולצורך זה יש להבטיח תאימות מלאה. לא רק של תוכנה אלא גם של מערכת ההפעלה והמהדירים. רק תאימות כזאת מבטיחה הדירות בתוצאות החישובים. בנאס מביאים כדוגמה ניתוח חוזק חומרים שנעשה בחברת בואינג על תחנת עבודה הראה עמידה מתאימה של החלק בעומס — אשר תוצאותיו התהפכו שעה שעברו למחשב על, שם הוכח כי החלק היה נכשל תחת אותו מעמס. למעשה, מדברים בנאס על פיתוח מהדירי פורטרן, סי ופסקל, שירוצו תחת מערכת ההפעלה יוניקס בכל רמות הציוד.

זינוק בתחנות עבודה

בנאס אומרים, כי שוק תחנות העבודה כיום נמצא על סף זינוק. דוגמת זה אותו ידע שוק המחשבים האישיים בראשית שנות השמונים. על מנת לחדור לשוק זה, וכדי "לא לגלות כל פעם מחדש את הגלגל", כהגדרתו של בכיר בחברה, החליטו בנאס לפעול בדרך של שותפויות אסטרטגיות, דוגמת זו עם חברת סאן.

מארי ארנס האחראית על שותפויות אסטרטגיות, מעריכה כי 15 עד 20% מבסיס הלקוחות של NAS נמצאים בסביבה הנדסית מדעית. עד כה, איתרה המחלקה שבראשה היא עומדת 491 חברות שבידיהן מכבר לוניות עימן מעוניינת נאס לשתף פעולה. 10% מהחברות אליהן פנתה דחו את הרעיון — האחרות פנו יותר איתה לבחינה הגדרה של פרוייקטים אפשריים.

ארנס אומרת, כי הכוונה היא להבטיח רציפות המידע שבידי הלקוחות. כך למשל, קיימת תוכנית לאפשר גישה למאגרי מידע קיימים, דרך יוניקס אל SQL. מחיר הגישה הזאת במונחי העומס שהיא מטילה על המערכת, ניתן לצמצום באמצעות כתיבת מערכות גישה מהירות יותר. יתרונות השיטה — ביכולת ליישם את יתרונות היוניקס. לדברי ארנס, כאשר רצים תחת VM, קיימת זיקורה רבה והביצועים נפגעים בהשוואה לריצה ישירה.

לדברי ארנס, NAS שקלה האם לפתח את המערכת באופן עצמאי או לשתף פעולה עם ספקים אחרים. NAS פסלה את האפשרות הראשונה מכיוון שהיא היתה מאריכה את הפיתוח פי שניים או פי שלושה. עתה מעריכים כי הפיתוח יימשך 18 חודשים בלבד.

בתחילת השנה, ייסדה נאס קבוצה הנדסית מדעית המוקמת באטלנטה. רבים במוחות קבוצה זאת שרתו קודם לכן את בורוז וספרי, משם נפלטו עם ביטול הפעילויות שליווה את הקמת החברה המאוחדת, יוניסיס.

מערכת ההפעלה של SUN תאפשר ל־NAS להציע מערכת מבוססת UNIX שתרוץ ישירות על מחשביה התואמים. מערכות ההפעלה מבוססות UNIX — IX/370 של יב"מ ו־UTS של אמדהאל — יכולות לרוץ כבר כיום על מחשבי NAS, כמערכות אורחות תחת מערכת ההפעלה VM.

מאחורי פניית נאס לשוק ההנדסי־מדעי, עומדת ההנחה כי לא לעולם תוכל להתבסס על יצור מערכות תואמות מיינפריים של יב"מ. השוק ההנדסי ושוק תחנות העבודה בעיקר אינו נתון לשליטה ברורה של חברה אחת — ודרכו מבקשת איפה נאס לקבוע לעצמה מעמד מוביל. היתרון שהיא מציעה בהשוואה לחברות האחרות הפעילות בתחום זה הוא העדר מחוייבותה להגן על מוצריה שלה, ופתיחות מוחלטת לתקנים ההולכים ומתגבשים עתה.

יב"מ נגד פוג'יטסו: סוף הקרב

חבר בוררים חייב בשבוע שעבר את יב"מ ופוג'יטסו להעביר זו לזו מידע בהיקף רחב ביותר, הנוגע למחשבי העל שלהן. בכך, בא לסיומו מאבק בן ארבע שנים על זכותה של החברה היפאנית לבסס את מחשביה על ארכיטקטורה מפיתוח אמריקאי.

פוג'יטסו תשלם ליב"מ סכום המוערך במאות מיליוני דולרים תמורת שימוש בתוכנות אשר הועתקו לטענת יב"מ "באורח שיטתי" על ידי היפאנים.

תוכנות אלה חיוניות להפעלת מחשבי המיינפריים תואמי יב"מ אותם מייצרת פוג'יטסו. דחיית בקשת יב"מ למנוע לחלוטין את השימוש בתוכנה ממתחריה תאפשר לפוג'יטסו להמשיך ולשמור על נוכחותה, כיצרן מרכזי בתחום זה.

פוג'יטסו תוכל גם לקבל מידע אודות פיתוחים חדשים ביב"מ בעשר השנים הקרובות, ולהעתיק, תחת פיקוח, חלקים מתוכנות שייוצרו על ידי האמריקאים. חבר הבוררים נכנס לפעולה על פי בקשת שתי החברות, שניסו להימנע מהתדיינות משפטית ארוכה.

שני הצדדים יהיו מאוכזבים מהפסיקה. יב"מ תיאלץ לחשוף אחדים מסודותיה השמורים ביותר — קודי מקור, שהם לב עבודת התוכנות. זהו מידע שאינו נמסר בדרך כלל גם ללקוחות — שלא לדבר על מתחרים. עבור פוג'יטסו יש בהחלטה הקלה מסויימת בלחץ לו היתה נתונה, שעה שלקוחותיה החלו לפקפק ביכולתה החוקית להמשיך להתחרות בתחום תואמי יב"מ. עם זאת, קשה לדעת מה תהיינה ההשלכות הכספיות של ההסכם על מצבה.

ראשית המחלוקת בתחילת שנות השמונים, יב"מ האשימה את פוג'יטסו בהעתקה בלתי חוקית של מערכות ההפעלה שלה. יב"מ העלתה תביעה דומה נגד חברה יפאנית אחרת, היטאצ'י, עימה הגיעה אשתקד להסדר שפרטיו לא נחשפו. היטאצ'י, אגב, מייצרת את המחשבים המוכרים בארץ ובעולם תחת שמה של נאס.

פוג'יטסו טענה, כי תכננה בעצמה את רוב מערכת ההפעלה, והסתמכה רק על פרטים ממערכת יב"מ שכבר היו בחזקת קניין הציבור. יש להזכיר, כי בשנות השבעים לא נחשבו תוכנות מחשב מוגנות על ידי חוקי זכויות היוצרים, ורק משלהי שנות השבעים והלאה הורחבה תחולתם של אלה על ידי פסיקת בתי משפט. פוג'יטסו טענה, כי חלקים מתוכנות יב"מ הפכו "תקן של התעשיה", וכבאלה אין לצמצם את השימוש בהם.

מסכים ומקלדות כיצירות אמנות

במוזיאון לאמנות מודרנית, בניו יורק, מוצגת עתה תערוכה מקיפה מעבודותיו של המעצב האיטלקי בליני. אפשר לראות שם הרבה ריהוט — בעץ, בפלסטיק מוקצף, בברזל, בעור ובבטון; אפשר לחזות שם בתוצאות פרוייקט נסיוני שעשה על פי הזמנת חברת המכוניות לנציה — ואפשר לראות גם הרבה מחשבים־מקלדות, מסכים, מקרסמת.

משך תקופה ארוכה היה בליני "מעצב הבית" של חברת אוליבטי, התחילה בתחום מכונות הכתיבה והחישוב ואחר כך גם בתחום האלקטרוניקה. עמדת עבודה למזכירה, שעיצב בראשית שנות השישים, ובה גם מסך מחשב (קטן, כמצבות מנורות המסך בימים ההם), היא מלאכת מחשבת של קווים זורמים בהרמוניה של קשתות. לעומתה, מציע דגם מכונת כתיבה אלקטרונית אוסף קווים ישרים וזוויות חדות החותכים אלה את אלה.

מה שמוכיח, שגם מסוף ומקלדת — לכאורה הציוד הסטנדרטי ביותר, שמבנהו מוכתב על ידי מבנה מנורות המסך ומערך המקשים מכאן — יכולים להיות בעלי ערך אסתטי בפני עצמם. בתנאי, שיש מי שמוכן להשקיע בעיצובם. קשה להניח, שאוליבטי מכרה ציוד נוסף בשל עיצובו הנקי יותר. לעומת זאת, סביר כי אחדים מהלקוחות נהנים יותר כל אימת שהם ניגשים אל שולחן העבודה שלהם, ומגלים משהו שהוא יותר מקופסת פח ושפופרת מסך.

בידוד — זה איטונג

מחקר שנערך בתחנה לחקר הבניה בטכניון מצביע על העדיפות שיש לבניה עם בלוקים של איטונג

בימים אלה ניתן היה לקרוא בעיתונים על התפתחות שוק שחור מסוג חדש ובלתי מוכר בבלוקים של "איטונג". מתברר שכאשר יש מחסור בסחורה מסויימת, גם אם היא "סתם" בלוק לבניה מתפתח שוק שחור.

הבלוק בו השתמשו בעבר רק בבניה איכותית הפך להיות לחלק בלתי נפרד מנוף הבניה בישראל, עובדה המחייבת כעת את חברת איטונג להשקיע משאבים חדשים בחידוש והרחבת קווי הייצור של המיפעל הממוקם בפרדס חנה. כדאי אולי להדגים את המתרחש באמצעות נתונים: בשנת 1986 ייצר המיפעל 245 אלף מ"ק אך השנה עלתה התפוקה בלא פחות מ־23% והיא מגיעה לייצור שנתי של 300 אלף מ"ק. עם הרחבת המפעל, אליה נתייחס בהמשך צופה מנכ"ל חברת איטונג מנדל גולדברג שבשנת 1989/1988 ייצור באיטונג לא פחות מ־375 אלף מ"ק בלוקים.

העליה התלולה במכירות נובעת מהביקוש הגובר לבלוק הלבן של איטונג, אומר יוסף לבוא המשנה למנכ"ל החברה ומנהל השיווק שלה. הייצור אינו מדביק כיום את הביקוש למרות שמיפעלי החברה עובדים בשתי משמרות מאוחרות. בלוק הבניה המבודד המיוצר על ידי החברה על בסיס ידע שנרכש מהחברה השבדית איטונג מותאם לצרכי הבניה המיוחדים של הארץ. מגמת הגידול בביקוש נובעת מקביעת תקנים חדשים לבידוד תרמי, נוחות דיור וחסכון באנרגיה.

קוי ייצור חדשים

קוי הייצור החדשים והמתוכננים במיפעל החברה יהיו מהמשוכללים בסוגם בעולם הם מושתתים על שימוש אוטומטי ומערכות הגנה ובקרה ממוחשבת. אך אי אפשר לספר את סיפורה של איטונג בלא להתייחס לחברה בראשית צעדיה.

החברה נמנית כעת עם קבוצת איפי. כלל לבנין מקבוצת "כלל" נוסדה לפני 35 שנה על ידי בני משפחת פריס — הרשפלד. משקיעים בחו"ל שהינם גם בעלי השליטה בחברת הביטוח מנורה. לפני שש שנים נרכשה חברת איטונג, המשתרעת על שטח של 170 דונם באזור התעשיה של פרדס חנה על ידי קונצרן "כלל" תמורת 8.5 מליון דולר. המיפעל שנרכש על ידי קונצרן "כלל" חייב ביצוע השקעות חדשות על מנת להתאימו לקריטריונים חדשים וכן לצורך הגדלת כושר הייצור.

מאז נרכש המפעל הושקעו הבעלים החדשים יותר מארבעה מליון דולר. למעט ההשקעה החדשה המתוכננת כעת שמשמשת אחת העילות לגיוס הון על ידי חברת האם. באותם של מנהלי איטונג כתתאמותו של המיפעל לייצר על פי התקן הישראלי החדש 1045 שנדקק לאחרונה המורה על ביצוע תקן ישראלי זה לבידוד תרמי בבנייני מגורים. התקן קובע כי על הקירות החיצוניים בבניה חדשה, בכל איזורי הארץ להיות "בעלי כושר בידוד גבוה".

מה זה "כושר בידוד גבוה"? מקדם המוליכות התרמית של איטונג נע בין 0.12 ל־0.20 ואט למעלות צלסיוס. נתונים אלו מראים שהמוליכות התרמית של איטונג קטנה פי 8 מאשר הבטון. כעת רק הבלוקים של איטונג מבטיחים את בידוד הנדרש ללא כל תוספת. מטרת התקן הינה להבטיח כאוש וראשונה שהאינטרסים של ציבור הצרכנים יובטחו מעל לכל ספק ויש בכך כדי להקנות חשיבות עליונה לנוחות הציבור מבחינה תרמית וחסכון באנרגיה.

כיום מופעל התקן בכל ארבעת אזורי האקלים השונים בארץ כולל אזור גוש דן ושפלת החוף, שהוא האזור בעל צפיפות הבניה הגבוהה בארץ, שהיה בהמתנה להחלת התקן.

כושר הבידוד הגבוה של הבלוק הוא בעל משמעות רבה בתחום החסכון באנרגיה. במבנה הבנוי מאיטונג קיים הבדל של 4 מעלות צלסיוס לטובת ה"ממש" במבנה לא מבודד, דבר המשפיע משמעותית על נוחות הדיור. עפ"י מקרים שנעשו בחדרות ההשקעה "הצדפת" בתוך שנתיים ע"י חסכון בהוצאות לאנרגיה גם בקיץ וגם לחימום בחורף. לאחרונה התפרסם מחקר של ד"ר מלא השפר מהתחנה לחקר הבניה בטכניון בדבר קשרת התכונות התרמודינמיות של פתרונות בניה.

במחקר בולט נתון תרמי חשוב: כדי להשיג 26 מעלות צלסיוס בקיץ יש לקרר מבנה עם קירות איטונג וגג רעפים ללא בידוד כ־1000 ואט קירור ובמבנה עם קירות בלוקים חלולים ומבנון וגג רעפים ללא בידוד — 3800 ואט קירור. אותו מבנה שהתקבל בחורף של 2200 ואט בתוצאה מהבידוד התרמי המעולה של בלוקי איטונג. נתון המורה על היתרון המשמעותי בשימוש בבלוקי איטונג.

מתאים לקריטריונים מחמירים

באותו של מנכ"ל החברה היא על בדיקה שנעשתה על ידי משרד הפנים לצורך הבניה, בא"אזורי חן" בתל אביב שכונת יוקרה המוקמת לא הרחק משדה דב. בגלל הקרבה לשדה התעופה דרש משרד הפנים שהבניה תהיה עמידה לרעש של 50 דציבלים. בדיקה שנעשתה גילתה שהבלוקים של איטונג עומדים בדרישה גבוהה יותר של 51 דציבלים. מכאן נעבור לתכונות העיקריות של הבלוקים של איטונג.

- כושר בידוד, עובדה שיש לה משמעות רבה ביותר בתחום החיסכון באנרגיה.
- הבלוק לא כבד — משקלו הסגולי נמוך פי 5 ממשקלו של בטון.
- נוחע העברת רטיבות.
- עמידות גבוהה בפני אש, עובדה בעלת משמעות בעקבות מספר מקרים שאירעו לאחרונה כאשר פרצו שריפות בבנייני מגורים.

החברה מייצרת מגוון של מוצרים: בלוקים למילוי תקרות צלעות, בלוקים לקירות ומחיצות, בלוק תעלה. איטונג סטב לבניה נקית, איטונג קם לבניה דקורטיבית, ויש מכן לאיטונג יתרונו בכך שלא צריך לדאוג לכך שפועל הבניה "יפקוד" כראוי את הבלוקים והבירום שהוא אלמנט טרומי לקירות נושאים תקרות, גגות ומחיצות. היקף של המכירות המתכם ב־1986 בכ־23 מליון ש"ח כמתעם כאשר הציפייה היא שהשנה יסתכמו המכירות בכ־27 מליון ש"ח.

מנהלי החברה אומרים כי להם כרטים ביקוש כעלה בצורת רבע מיליארד בלוקים שהחברה יצרה בישראל מאז הקמתה ואשר משמש כיום: עשרות אלפי דירות, בתים ומבנים למטרים בכל רחבי הארץ. מקצת מהבלוקים של איטונג אף נמצאים באי השכן קפריסין שבו נעשה נסיון נוסף ליצא את הבלוקים הללו לצרכי בניה איכותית באי השכן.

משקל קל יותר

כדאי לדעת שהאיטונג הוא בטון תאי קל המיוצר מחומר מלימה פעיל (סיד ו/או צמנט) בתוספת חול טחון דק ואבקת אלומיניום היוצרת גזים בתוך התערובת וגורמת להתפחותה. לאחר יציקת החומר לתבניות והוצאתו למידות הרצויות עוברים מוצרי "איטונג" תהליך של אשפרה במגורי אוטוקלב בטמפרטורה של 180 מעלות צלסיוס, לחץ של 10 אטמוספרות ובמשך הזמן של כעשר שעות. בסופו של התהליך מתקבלים מוצרי איטונג בעלי תכונות יחודיות, המתאימות למגוון של שימושים בענף הבניה.

אחת התכונות החשובות של איטונג היא משקל מרחבי נמוך המביא לחסכון רב בכל שלבי הבניה, מאפשר הקטנת מידותיהם של החלקים הקונסטרוקטיביים מפחית במשקלה העצמי של התקרה בפרט והמבנה בכלל, מאפשר חסכון ניכר בברזל לבניה. בעבודות היסודות ובעבודות העפר המעניק למשתמש בו חסכון רב בזמן עבודה יקר.

בבנייני ציבור מאפשר השימוש באיטונג להקטנת מערכת המיזוג והחימום המותקנות בהם. הבידוד המוחלט מקנה לאיטונג גם תכונות במניעת קונדנסציה (עיבוי) — תופעה בבנינים לא מבודדים.

בנוסף לכל מוצרי איטונג מצטיינים בעמידות בפני רטיבות. תכונה בעלת חשיבות בארץ בה יש גשמים מרובים.

ניסויים שבוצעו בגרמניה הוכיחו כי האיטונג סופג רטיבות עד לעומק של 2־3 ס"מ לכל היותר והאחוזים ניסכבת אביבות מוחלטת בפני חדירה של רטיבות. תכונה זו היא יחודית לכתבי החביה ומאפשרת להשתמש בבלוקים באיתגרה גם לבניה השיפה — נקיה ללא טיח כלל.

הבנאים העובדים עם איטונג יודעים לספר שהבלוק קל ונוח לעבודה. הקמת אביזרי חשמל ואינסטלציה, דלתות וחלונות, מתבצעת בקלות רבה עקב תכונותיו הייחודיות של החומר המאפשרות ההרית במסורים בעץ ליצירת חריצים באמצעות מכשירי חריצה ייעודיים באמצעות שהחברה משאילה או מוכרת.

הבלוק של איטונג גדול בנפח פי 6.6 כיים מבלוק רגיל לכן בעל יתר 12.5 בלוקי איטונג לעשות 6.6 בלוקי בטון. עובדה המקנה מהירות ביצוע בבניה ומאיצה להשגת בעלויות.

70% מהתקשורת בצרפת, 60% בגרמניה ו־25% בשוויץ — על ידי פיברוניקס

במסגרת כנס סוכנים שערכה פיברוניקס לציון שנת העשור לפעילותה, הציגו מספר סוכנים תוצאות פעילות חברותיהם בשוק התקשורת בארצותיהם. מהם עולה כי מוצרי פיברוניקס מובילים בשוק הצרפתי ומהווים 70% ממנו בגרמניה הגיע הנתח של פיברוניקס ל־60% ובשוויץ ל־25% מהשוק.

יואל ביטמון, מנהל המכירות של פיברוניקס צרפת מסר, כי עם לקוחות החברה בצרפת נמנות חברות כמו יבם צרפת, הבנקים, משרדי הממשלה והתעשיה הבטחונית.

עם לקוחות פיברוניקס בגרמניה נמנות תעשיית המכוניות (מרצדס בנץ, אאודי, ב.מ.וו), המערכת הבנקאית בכלל, והדויטשה בנק בפרט.

מר ארין, מנכ"ל חברת הבת של פיברוניקס בגרמניה מסר, כי מוצרי פיברוניקס מובלים בשוק הגרמני ומועדפים גם על ידי סוכנים המשווקים מוצרים דומים תוצרת יבם.

רונר היום, מוכרת איטנראפ השוויצרית אמר, כי עם לקוחות פיברוניקס בשוויץ נמנים המערכת הבנקאית, ארגון האומות המאוחדות, קמפוסים אוניברסיטאיים ומפעלי התעשיה הכבדה.

תיב"ם ברוסית ברשת אורט

אורט מבוגרים בשיתוף עם לרגו — הנדסה ממוחשבת יזמו רעיון שיתופם לקליטת עולים אקדמאים מברית"מ: לימוד תיב"ם ברוסית.

אנשי המערכת ללימודי מבוגרים, באורט מבוגרים, נוכחו לדעת כי גורם השפה מעכב את שילובם של העולים במקומות עבודה, גם אם מדובר בתחום הנדסי שכמעט ואינו דורש ידע בעברית. בעיית השפה מתעוררת לרוב בשלבי ההדרכה או ההסבה המקצועית.

כדי להתגבר על הבעיה, ולשלב העולים במעגל העבודה גם לפני שהשתלטו על השפה העברית, הגו אנשי אורט את רעיון ההדרכה וההסבה המקצועית ברוסית. הם התקשרו עם האחראית על ההדרכה בלרגו — הנדסה, מיקי קנטור. תוך שתוף פעולה ביניהם הצליחו לבנות תוכנית קורסים בנושאי התיב"ם השונים.

הקורס הותאם למהנדסים ולאקדמאים בעלי רקע הנדסי, שישתלמו בנושאי התיב"ם על מיקרו מחשב כתחנת עבודה הנדסית. הלימודים ייערכו בתל־אביב ובירושלים, במקביל.

ביהמ"ש דחה שוב עתירת "פי־אי" נגד המשך שיווק סיטיזן ע"י חשאי

בית המשפט המחוזי בתל אביב דחה בקשה שניה של חברת "פי־אי" להוציא צו מניעה שיאסור על חברת "חשאי מחשבים" להמשיך ולשווק את מדפסות סיטיזן בישראל. בקשה קודמת בנושא של "פי־אי" נדחתה לפני כחודשיים. השופט ישי לויט דחה אז את העתירה משום שלא הובאו לפניו עדויות מספיקות להוכחת הבלעדיות לה טענה "פי־אי" בשיווק המדפסות בישראל. עתה, צרפה "פי־אי" מסמכים רבים לבקשתה, והעלתה לישראל גם את ריצ'ארד סקוטו, מנהל שיווק סיטיזן במרכז אירופה ובמזרח.

פרקליטי "פי־אי" טענו, כי בעבר נמנעה סיטיזן מלצרף מסמכים המעידים על בלעדיותה של "פי־אי" מחשש לתגובת החרם הערבי עם חשיפת קשריה עם ישראל. בהחלטתו לשוב ולדחות את בקשת צו המניעה מציין השופט, כי "פי־אי" נמנעה בדיון הקודם מלהציג את הראיות שהיו בידיה — ללא סיבה מספקת. בנסיבות אלה, נקבע כי אין צידוק לפתיחת הדיון מחדש. "פי־אי" חוייבה בתשלום 2,000 ש"ח הוצאות.

CP/M: חיים אחרי הדוס

CP/M מתה ובועטת. מערכת ההפעלה, שהיתה כמעט לסטנדרט של המחשבים האישיים לפני עידן יב"מ והדוס, עודה משרתת בנאמנות לא מעט משתמשים.

בארצות הברית בלבד מדובר במיליוני בעלי מחשבי אוסבורן קיפרו, ואחרים, המשמשים בעיקר לעיבוד תמלילים — אך גם לתיוק ולמשימות נוספות. הם אינם מעוצבים בקווים הנקיים המקובלים כיום, הם עשויים להיות איטיים; ובוודאי שהזיכרון הפנימי שהם מציעים מוגבל ביותר — אולם הם עושים את מה שתוכננו לעשות. ובארצות הברית - בניגוד למקובל בלא מעט חברות ישראליות — אין זורקים ציוד ישן עובד רק על מנת להתגאות בדגם חדיש ביותר.

חברת מיקרופרו מסאן רפאל, קליפורניה, שבה עתה אל השוק הזה, והיא מציעה גרסת CP/M של מעבד התמלילים וורדסטאר מהדורה 4. לאן ויליאמס, נשיא מיקרופרו, אמר לנ.י. טיימס כי ההיענות בשוק הפתיעה אפילו את האופטימיים שבאנשי השיווק שלו.

אגב, בארה"ב יצא לאור ירחון למשתמשי CP/M המדווח על תפוצה של 17,000 עותקים, 64 עמודים בגיליון.

בתעשיה שבה מתנהלות מלחמות עקרוניות בשאלת העתקת פיראטיות של תוכנה, נאבק ירחון CP/M "פוג" תוך חיוך מסויים בתופעה הנפוצה הרבה יותר, של צילום חומר במכונת העתקה. בקריאה למעיינים בו לחתום ולצרף לרשימת המנויים, כותב ה"פוג": "אל תכניס עתון זה למכונת ההעתקה שלך. זה לא חוקי ואנחנו נספר לאמא שלך. אנחנו ארגון ללא כוונת רווח — אבל איננו קדושים מעונים".

"נשיונל סמיקונדקטור" רכשה את "פירצ'יילד סמיקונדקטור"

חברת "נשיונל סמיקונדקטור" הודיעה בסנטה קלרה, קליפורניה, כי חתמה על הסכם עם חברת "שלומברגר" לרכישת חטיבת המיקונדקטור של "פירצ'יילד סמיקונדקטור", שבבעלותה, תמורת 122 מיליון דולר.

נשיא "נשיונל סמיקונדקטור", צ'רלס ספורק אמר לרגל השלמת העיסקה: "אנו מאמינים, כי רכישה זו תעניק לנו אפשרויות חדשות ומשלימות. והיא תרחיב את היתר קשת מוצרינו ותגביר את כושר התחרות של "נשיונל" בשוק העולמי".

עמדתה המרכזית של "פירצ'יילד" בטכנולוגיות המוליכים למחצה לתעשיית התמורה, יחד עם עוצמתה של "נשיונל" בטכנולוגיות הקשורות במוצרים ההיקפיים של תעשיית המחשבים, הופכת שילוב זה לגורם מרכזי באספקה לתעשיית עיבוד התמונה.

ספורק המשיך ואמר, כי על־ידי רכישת "פירצ'יילד" הופכת "נשיונל", המובילה הראשית של מוצרי CMOS ו"ביפולר" הבעלת מגוון רחב של הצעות ייחודיות, לספק המגוון ביותר מבחינה טכנולוגית של מוליכים למחצה בארצות הברית. שילוב זה יבטיח זרימה מתמשכת של מוצרים מובילים בתחומם ללקוחות. "בעדיפות ראשונה, נבטיח שרות ותמיכה כבעבר ללקוחות "פירצ'יילד" ו"נשיונל" ברחבי העולם", הוא אמר.

"מיזוג זה", נאמר להלן בהודעת החברה, "יחזק את תעשיית המוליכים למחצה האמריקאית ואת הכבר שלה בשוק העולמי".

"נשיונל סמיקונדקטור" הוא ספק מוביל של רכיבים יחודיים ומוצרי מערכות. מכירות קבוצת המוליכים למחצה שלה בשנת הכספים 1987 הסתכמו בכמיליארד דולר.

בישראל, ל"נשיונל סמיקונדקטור" מרכז תיכנון בהרצליה ומרכז טכנולוגי למיקרואלקטרוניקה במגדל העמק. המוצרים, המפותחים ומיוצרים במרכזים אלה, הם מיקרופרוססורים ממשפחת ה־NS32000.

אבל כמה זה עולה?

ספר מחשב

קטלוג תוכנה למחשבים האישיים של יב"מ 1987, הוצאת מירב העשיות המחקה בע"מ; קטלוג "יוסוסי" של בתי תוכנה למערכות יב"מ, הוצאת יב"מ ישראל.

קטלוגים הם אולי השימושיים שבספרי המחשב. לצורך זה, אתה מצפה בהם לפתוח ערוך היטב — ולפרטים מסודרים האפשרים השוואה בין המוצרים השונים המוצעים לפתרון אותה בעיה.

שני הקטלוגים הגיעו אלי בסמיכות זמנים, שונים בקהל היעד שלהם. זה של מירב מיועד לשוק המחשבים האישיים והוא כולל 460 תוכנות בתחומים שונים. זה של יב"מ מקיף מוצרים של 41 בתי תוכנה לסביבות ה־36, 38 ו־9370.

המפתחות בשני המדריכים ערוכים היטב. בהצגת החומר ניכרת, בשניהם, חוסר אחידות הנובעת כנראה מריבוי המקורות. כך, זוכות תוכנות מסויימות לשורות ספורות של הסברי תכלית, שקשה לעמוד מתוכם על טבעם. בעוד אחרות נהנות מפירוט הרחב. גם הפרטים המוצגים אינם אחידים. השפה בה כתובה התוכנה איננה מצויינת תמיד — ומעל הכל, במקרים רבים, אין נוקבים במחיר התוכנה. גם אם אפשר אולי להבין את ההשמטה הזאת כשמדובר בתוכנה למחשבים גדולים, כשם נדרשים לעתים התאמה וכיוונון נוסף על פי צרכי המשתמש — הרי בכל האמור במחשבים אישיים ובתוכנות מדף זהו נתון שאי אפשר בלעדיו.

יב"מ תקיים בסוף החודש פסטיוואל מערכות אישיות

יב"מ תקיים בסוף החודש שבוע של הכרות ראשונה, לקהל הרחב, עם המערכת האישית יבמ/2 על כל דגמיה ומערכות התוכנה שפותחו עבורה.

בארוע ישתתפו מרבית המשווקים הבורסים של יב"מ יציגו מערכות תוכנה להנהלת חשבונות, עיבוד תמלילים, ניהול משרד, קבלת החלטות, ניהול מלאים, ניהול עסקים, הוצאה לאור, תוכנות גרפיות, מערכות תיב"ם, מערכת לניהול, רשתות תקשורת, מערכות לניהול בתי כלא, לרואים לעורכי דין ועוד.

תצוגת הציוד והדגמת המערכות תערך בכל יום, אחה"צ, מה־27 בספטמבר ועד ה־ז' באוקטובר בבית אכה בתל־אביב.

כלכלה ועסקים

מתמ מבקשת עזרת הרשות לני"ע נגד הבורסה בענין מאגרי בניה

מאת יהודה שרוני

הנהלת חברת "מתמ" פנתה לא מכבר לרשות לניירות ערך על מנת שזו תסייע לה למנוע מהבורסה לאכוף עליה את רכישת מניות מאגרי בניה מהציבור הרחב. הפניה לרשות נעשתה לאחר שהנהלת הבורסה ממשיכה לעמוד על דעתה כי חברת מתמ חייבת למלא את התחייבותה לבורסה, ולבצע את הצעת הרכש במניות מאגרי בניה ככתבה וכלשונה.

הנהלת מתמ ממשיכה להתחמק מביצוע הצעת הרכש, שכן לטענתה, הצעה זו מסכנת את יציבותה הפיננסית, והיא חסרת היגיון. באמצע מש־לבן הזיכות, איימו מנהלי מתמ לפנות לבג"ץ בעניין זה.

הרשות לניירות ערך מתכוונת להיכנס לעובי הקורה בכל הנושאים הקשורים להצעת הרכש. לצורך הענין הקימה ועדת משנה בראשות אריה מינטקביץ, ובהשתתפות אריה עובדיה, גדעון סטירמן, ויליי יצחקי ומיכאל הרצברג. הוועדה קיבלה מהבורסה לניירות הערך את כל החומר שהצטבר בנידון, והיא מתכוונת לגבש הנחיות מחייבות.

גם הבורסה לניירות ערך החליטה לנסח מחדש את ההנחיות הנוגעות להצעות רכש לאור הניסיון שנרכש בשנתיים האחרונות. עדיין לא הוחלט האם ההנחיות החדשות יעוגנו במסגרת תקנון הבורסה, או שיהיה להן תוקף מחייב של החלטת דירקטוריון.

1.2 מיליון שקל רווח נקי למשהב

מאת אריה לביא

חברת הבנייה משהב סיימה את תשעת החודשים הראשונים של 1986 ברווח נקי מתואם של 1.2 מיליון שקל. חברת משהב שייכת למוסדות הכלכליים של הפועל המזרחי ובראשה עומד יצחק יגר, המכהן באחרונה גם כיו"ר מועצת המנהלים של בנק המזרחי.

זו הפעם הראשונה שמשהב מכינה מאזן מתואם לאינפלציה, שלא נדרש ממנה מאחר שאינה ציבורית ומניותיה אינן נסחרות בבורסה. התשואה על ההון הגיעה בתקופה הנסקרת ל־7.2 אחוזים. הון החברה מסתכם ב־22.8 מיליון שקל.

יגר אומר שאף על פי שהחברה הגדילה משמעותית את הרזרבות הקרקעיות שלה, לאחר שרכשה מגרשים בירושלים, בבני ברק ובבתניה, היא שומרת על נזילות גבוהה המאפשרת כניסה לפרויקטים חדשים.

רווחי אוצר התיישבות היהודים גדלו ל־826 אלף שקל

אוצר התיישבות היהודים, שהיא החברה־האם של בנק לאומי, הגדילה את רווחיה ב־221 אחוז במחצית הראשונה של 1987 ואלה מסתכמים ב־826 אלף שקל לעומת 257 אלף שקל בתקופה המקבילה בשנה הקודמת.

להחברה־האם של בל"ל שתי השקעות המשפיעות לרע על רווחיותה: השקעה בשיעור של 2 אחוזים בהון הנפרע של בל"ל, אשר מגיעה כעת ל־28.4 מיליון שקל בשווי "זה שווי המאזני", והשקעה במניות הבכורה של בל"ל, בשיעור של 14.5 אחוז מההון של בל"ל.

בעריכת אברהם טל

"דלק" מבקשת לצרף משקיעים נוספים לעסקת "גדות תעשיות"

בעקבות פרישתה של "סונול" מהעסקה

מאת יונתן שרמן

ראשי חברת "דלק" מבקשים לצרף משקיעים נוספים לעסקת רכישת השליטה בחברת "גדות תעשיות" ועקב כך נדחית החתימה על ההסכם.

פרטי העסקה כבר סוכמו בהרחבה במשא ומתן בין "דלק" לראשי "גדות" במהלך שלושת החודשים האחרונים. קיימת הסכמה לגבי המחיר שישולם עבור 51 אחוזים ממניות החברה. מדובר בכ־13 מיליון דולר.

אבל לפני שבועיים החליטה מועצת המנהלים של "סונול", שהיתה שותפה למשא ומתן עם "דלק", כי אין בכוונתה לרכוש את מניות "גדות" בגלל עתידות הסיכון של השקעה זו.

ראשי "דלק" החליטו להמשיך במשא ומתן ובימים האחרונים הוחלט לעשות מאמצים להכנסת משקיעים נוספים לעסקה.

"דלק" מכרה בשנה שעברה את מניותיה ב"חיפה כימיקלים" לקבוצת גגר היקלים אך שואפת להרחיב את השקעותיה. אברהם אגמון, מנכ"ל "דלק" מסר ל"הארץ" כי "דלק" אכן מעוניינת בהכנסת משקיעים נוספים לעסקה זו, אך כרגע אין מה למסור דבר.

אגמון: מבקש שותף

רווח "כלל תעשיות" גדל פי 23.5 במחצית השנה

המכירות גדלו בשיעור של 33 אחוזים

מאת סופר "הארץ"

"כלל תעשיות" הצליחה לשפר את רווחיותה באופן משמעותי במהלך מחצית הראשונה של '87. רווח הקבוצה גדל פי 23.5 והגיע ל־4.7 מיליון דולר לאחר מס, בהשוואה ל־200 אלף דולר במחצית הראשונה של '86 ו־5 מיליון דולר בכל '86.

השיפור ברווחיות "כלל תעשיות" נובע מירידה ניכרת בהפסדי "סאייטקס" ו"אורדך" ומהמעבר של אייס־איי מהפסד לרווח. כן היה שיפור ברווחיות "אלקטרה" ו"סנפרוסט".

מכירות הקונצרן כולו גדלו ב־33 אחוזים, והסתכמו ב־508 מיליון דולר לעומת 383 מיליון דולר לפני שנה.

המשך מגמה זו עשוי להביא את "כלל תעשיות" לראשונה בתולדותיה למכירות של יותר ממיליארד דולר בשנה. הגידול במכירות נבע בעיקרו מחברות "כיתן", "אלקטרה", מפעלי נייר וחברת מכשירי תנועה. יצוא החברות גדל ב־25 אחוזים והגיע במחצית השנה ל־130 מיליון דולר, לעומת 104 מיליון דולר במחצית הראשונה של '86.

מספר עובדי הקבוצה הגיע ל־12,580 בהשוואה ל־12,630 עובדים לפני שנה. המספר נשאר יציב למרות עלייה במספר עובדי "סאייטקס" ו"אריסאי".

מצב כספי איתן ונזילות טובה באלביט

שיעורי הרווחיות נמצאים בירידה, אך עודם גבוהים ביחס למקובל בחברות דומות בארץ ובארה"ב ★ מגמת ירידה בקצב גידול המכירות עקב קיצוץ הזמנות מערכת הבטחון ★ אלביט תצא בשלום מביטול הלביא

דו"ח על דו"ח / רו"ח נח סופר

אלביט עוסקת בתכנון, פיתוח, ייצור, מכירה ושרות של מוצרים ומערכות המבוססים על מחשבים לשימושים צבאיים ואזרחיים. אלביט היא חברת בת של חברת אלרון. החברה הינה אחת מעשר החברות התעשייתיות הגדולות במשק ויצרנית המחשבים ומוצרים נתמכי מחשב הגדולה ביותר בישראל.

מכירות החברה בשנה שהסתיימה ב־31 במרס 1987 הסתכמו ב־176 מיליון דולר והרווח הנקי ב־16 מליון דולר.

שיעור הצמיחה של החברה הולך וקטן: משיעור גידול במכירות של 27 אחוז בשנת 1984/5 (לעומת השנה שקדמה לה), ירד קצב הגידול בשנת 1985/6 ל־4 אחוזים בלבד.

הרווח לפני מס ב־1986/7 היה 23 מיליון דולר לעומת 22 מיליון דולר בשנה הקודמת. עקב גידול ניכר בהוצאות במס, ירד הרווח הנקי מ־18 מיליון דולר ב־1985/6 ל־16 מיליון דולר ב־1986/7. גם כך רווח זה הינו גבוה כסכום מוחלט וכשיעור מהמכירות. התשואה הנקיה על ההון העצמי נמצאת בירידה: ב־1984/5 עמד שיעור זה על 46 אחוז, ב־1985/6 עד 31 אחוז וב־1986/7 על 22 אחוז. אולם גם שיעור זה הוא גבוה מאד יחסית לחברות דומות בארה"ב ובישראל.

החברה נהנתה בשנים האחרונות — כמו חברות דומות אחרות בארץ — מהשתתפות הממשלה במו"פ, בתמריצי יצוא, במענקי השקעה ובהקלות ממס הכנסה בעשרות מליוני דולרים. מצבה הכספי של החברה איתן ונזילותה טובה.

מכירות ורווחיות

מכירות החברה בשנה שהסתיימה ב־31 במרס 1987 הסתכמו ב־176 מיליון דולר לעומת 169 מיליון דולר בשנה הקודמת, גידול של 4 אחוזים. שיעור גידול צנוע זה (יחסית לשיעור גידול שנתי ממוצע של 23 אחוז בחמש השנים הקודמות) נובע מגידול של 15 אחוז במכירות היצוא של החברה, שקוזז על־ידי הקיטון במכירות למשרד הבטחון עקב הקיצוץ בתקציבו, ועל־ידי הקיטון במכירות לשוק האזרחי בארץ כתוצאה מההאטה הכלכלית בישראל שהחלה כבר בשנה הקודמת. שיעור הגידול במכירות הולך ויורד בשנים האחרונות. ב־1983/4 גדלו המכירות ב־37 אחוז לעומת השנה שקדמה לה, ב־1984/5 היה שיעור הגידול 27 אחוז, בשנים 1985/6 — 12 אחוז וב־1986/7 — 4 אחוזים.

החברה פועלת בעיקר במגזר עסקי יחיד — תכנון, פיתוח, ייצור, מכירה ושרות של מוצרים ומערכות המבוססים על מחשבים לשימושים צבאיים ומסחריים.

77 אחוז ממכירות החברה ב־1986/7 היו של מוצרים צבאיים ו־23 אחוז של מוצרים מסחריים — אזרחיים (בהשוואה ל־82 אחוז ו־18 אחוז בהתאמה בשנה הקודמת).

38 אחוז ממכירות החברה בשנה האחרונה היו בישראל (בעיקר למשרד הבטחון ולתעשיה האווירית), 40 אחוז בארה"ב (מזה 14 אחוז לג'נרל דינמיקס), ו־22 אחוז בארצות אחרות.

51 אחוז ממכירות החברה היו לשלושה לקוחות גדולים, ובהשוואה ל־48 אחוז בשנה הקודמת. יש פה רמה גבוהה של סיכון עקב תלות בלקוחות בודדים.

מאידך, צבר ההזמנות של החברה ליום 31.3.87 הסתכם ב־278 מיליון דולר לביצוע עד 1990 (עלייה של 9 אחוזים לעומת 31.3.86). רוב ההזמנות הן של מוצרים צבאיים. מוצרים מסחריים נמכרים מתוך המלאי. סל הזמנות נכבד כזה מקנה מידה רבה של יציבות ובטחון לפעילות החברה בעתיד הקרוב.

רווחיות החברה גבוהה לאורך השנים. בשלוש השנים האחרונות היה שיעור הרווח לפני מס כ־13 אחוז מהמכירות, שיעור גבוה יחסית לחברות דומות אחרות, בארץ ובארה"ב.

אולם החברה נהנתה — כמו חברות דומות אחרות בישראל — מהשתתפות הממשלה בהוצאות המו"פ ומתמריצי יצוא לסוגיהם (ביטוח שער והלוואות מסובסדות). סכומי השתתפות אלה היו 9 מיליון דולר ב־1984/5, 13.4 מיליון דולר ב־1985/6 ו־15.5 מיליון דולר ב־1986/7. כלומר, כ־60 אחוז מהרווח לפני מס מקורו בהשתתפות הממשלה. ללא השתתפות זו היה שיעור הרווח לפני מס מגיע ל־5.3 אחוזים בלבד. הצד השני של המטבע, בהקשר זה, הוא התנאים הכלכליים והפוליטיים של ישראל, המקשים על פעילות החברות. הריחוק הגיאוגרפי משווקי הבטחון, המקורות הכספיים המוגבלים וכדומה.

העזרה הישירה של ממשלת ישראל באה לידי ביטוי באלביט — כמו אצל חברות דומות אחרות — גם במענקי השקעה על רכישת רכוש קבוע (כ־15 מיליון דולר מצטבר בשלוש השנים האחרונות) ובהטבות במס הכנסה (כ־20 מיליון דולר מצטבר בשלוש השנים האחרונות).

הרווח לפני מס ב־1986/7 היה 32.2 מיליון דולר בהשוואה ל־22.1 מיליון דולר בשנה שקדמה לה. אולם הרווח הנקי הסתכם ב־16.1 מיליון דולר לעומת 18.2 מיליון דולר ב־1985/6. הירידה ברווח הנקי נגרמה בעיקר עקב גידול החבות במס הכנסה (7.2 מיליון דולר לעומת 4.2 מיליון דולר).

שיעור הרווח הנקי באלביט מהמכירות היה ב־1986/7 — 9.2 אחוזים. ממוצע של 47 חברות האלקטרוניקה הגדולות ביותר בארה"ב (להלן — קבוצת ההשוואה) מצביע בשנת 1986 על רווח נקי של 3.2 אחוז על המכירות. שתי החברות המובילות בקבוצה זו השיגו שיעור רווח של 10 אחוז, ואילו החברה השלישית בדרוג השיגה שיעור של 9 אחוזים.

שיעור התשואה הנקיה על ההון העצמי היה ב־1984/5 — 46.5 אחוז. ב־1985/6 ירד ל־31.0 אחוז וב־1986/7 ל־21.7 אחוז. שיעור הרווח לפני מס על ההון העצמי ירד בצורה פחות חדה — ב־1984/5 עמד יחס זה על 46.5 אחוז, 1985/6 על 38.2 אחוז וב־1986/7 על 31.3 אחוז.

שיעור התשואה הנקיה על ההון העצמי של קבוצת ההשוואה היה בשנת 1986 8.3 אחוזים בממוצע, כאשר התשואה הגבוהה ביותר בקבוצה היתה 25 אחוז.

מצב כספי ונזילות

המצב הכספי של החברה איתן. ההון העצמי ליום 31 במרס 1987 מסתכם ב־82 מיליון דולר וממנו 51 אחוז מהנכסים.

היחס השוטף (רכוש שוטף מחולק בהתחייבויות השוטפות) גבוה 1.9 וגם היחס המהיר (רכוש שוטף למעט מלאי מחולק בהתחייבויות השוטפות) הוא טוב — 1.4.

עם זאת, שיעורים אלה נמוכים מאלה שהיו ב־31 במרס 1987 (2.2 ו־1.6 בהתאמה).

ב־1986/7 חלה ירידה בהון החוזר בסך 4 מיליון דולר בהשוואה לעלייה בהון החוזר בסך 14 מליון דולר ב־1985/6 וב־10 מיליון דולר בשנה שקדמה. הסיבות לירידה בהון החוזר: צמצום בהלוואות לזמן ארוך ובפקדונות ארוכות מועד מלקוחות, ובנוסף לכך ייעוד 6 מיליון להצעת רכש למחזיקי אג"ח מו"פ לפדיון מוקדם, וכן תשלום דיבידנד בסך 10 מיליון דולר (לראשונה מאז 1979). השפעתן המצטברת של הסיבות הללו קוזזה בחלקה על־ידי קיטון משמעותי בהשקעות ברכוש קבוע ובחברות בנות ומסונפות.

החברה מחזיקה בידיה עודפי מזומנים וסעיפים קרובים למזומנים (בטוחות, פקדונות והלוואות לזמן קצר) בסכומים גדולים — 45 מיליון דולר ב־31.3.87, לעומת 35 מיליון דולר בסוף השנה שקדמה לה. הגידול בעודפי המזומנים התאפשר למרות הקיטון בהון החוזר, עקב ירידה בסעיפי המלאי והחייבים בסך של 3 מיליון דולר ועלייה של ההתחייבויות השוטפות ב־11 מיליון דולר.

לפני כחודשיים הנפיקה החברה בארה"ב מניות שהכניסו לקופתה כ־12 מיליון דולר. בעקבות ההנפקה ירדה בעלות אלרון בחברה ל־53 אחוז.

תחרות בשוק, מחקר ופתוח

התחרות של אלביט בשוק היא על ביצוע המוצרים, מחירם, אמינות, קלות התחזוקה, מהירות האספקה, המחיר והיכולת לפתח מוצרים חדשים ולשפר מוצרים קיימים.

החברה נתונה בתחרות עם המתחרים מחו"ל בכמה מהתחומים עקב העלות הגבוהה יחסית של הכוח ההנדסי שלה.

לאלביט יש גם היתרון של היחס המועדף מצד מערכת הבטחון הישראלית עקב מדיניות הממשלה להעדיף כוח מקומי ובעקבות יחסי העבודה שנוצרו במשך השנים. יוזמים אלה מביאים לעתים קרובות לאיפיונים מוקדמים משותפים של הדרישות התפעוליות, ובכך נוצר מהלך שמגדיל את סיכויי ההצלחה של עבודת הפיתוח. היתרון השלישי של החברה על מתחרותיה מעבר לים הוא בהתמחות שהושגה בפיתוח המוצרים בהם עוסקת החברה, אשר לעתים קרובות ביצועיהן נוסו והוכחו בתנאי קרב.

אחד הקשיים העיקריים בתחרות עם חברות מחו"ל הוא כושרן הפיננסי והשיווקי החזק של אותן חברות ענק הנמנות עם מתחרותיה של אלביט.

אלביט מתמודדת גם בתחרות עם חברות ישראליות אחרות על השוק הבטחוני בישראל.

ככל חברה אחרת בתחום תעשיות עתירות הידע ניצבת אלביט בפני הצורך בהשקעת משאבים גדולים הולכים במו"פ תעשייתי.

החלק האדיר מבומן ממשאבים עצמיים והחלק המשלים מעידודים ממשלתיים. הוצאות המו"פ הסתכמו ב־1984/5 ב־11.7 מיליון דולר, גדלו ב־1985/6 ל־18.9 מיליון דולר וב־1986/7 ל־22.7 מיליון דולר. השתתפות הממשלה באותן שנים היתה 1.6, 7.3 ו־9.0 מיליון דולר בהתאמה.

אולם, מרכיב חשוב נוסף בצמיחתה של אלביט הוא מימון ישיר ועקיף של הלקוח העיקרי של החברה — משרד הבטחון. המימון הישיר נובע מהפניה ישירה של כספים לפיתוח מערכות מוזמנות. מו"פ זה אינו נרשם בספרי החברה כהוצאות אלא כמכירה של "תיקי פיתוח" ללקוח. המימון העקיף נובע מכך שמערכת הבטחון מעבירה לאלביט ידע נצבר רב לצורך פיתוח המערכות המוזמנות. זהו מרכיב משמעותי ביתרון היחסי של אלביט על פני מתחרותיה, ומהווה מרכיב חשוב לטיבם של מערכותיה, לצד טיב כוח האדם ההנדסי העוסק על ידה במחקר ופיתוח.

אלביט מעסיקה כיום 665 מהנדסים, טכנאים ותכנתים בפיתוח יישומים חדשים לטכנולוגיות קיימות, ובמידה מסויימת גם במחקר לפיתוח מוצרים פוטנציאליים, המתמקדים בטכנולוגיות חדישות או קירבה, העקביים עם אסטרטגית המוצרים הכללית של החברה.

השפעת ביטול פרויקט הלביא

במשך שלוש השנים האחרונות היו לחברה הכנסות מפיתוח מערכות למטוס הלביא בשיעורים שבין 7 אחוזים ל־10 אחוז מכלל הכנסות החברה. צבר ההזמנות של החברה ליום 31.3.87 כולל 7 אחוזים (20 מיליון דולר) המתייחסים לפרויקט הלביא.

החברה מעריכה כי להפסקת פיתוח מטוס הלביא לא תהיינה השפעות שליליות על פעילותה. בהאמינה כי תזכה בחוזים לפיתוח ציוד ומערכות אוויוניקה לכל מטוס חליפי שיירכש על־ידי חיל־האויר, או שתשתתף בפיתוח וייצור החלופות של מערכת הבטחון מתוך כספים שישתחררו בעקבות הפסקת פרויקט הלביא. בכל מקרה — הכנסות החברה בטווח הקרוב תפגענה במידת מה, עד אשר החלופות תגובשנה ותכנסנה לתוכנית העבודה.

פיזור גבוה, פעילות נמוכה

מאת יהודה שרוני

מניות אלביט נסחרו עד לפני מספר שבועות במסגרת המסחר במשתנים. מסגרת זו נועדה לאפשר עסקות רב צדדיות בו זמנית בין כמה סוחרי בורסה, תוך תגובה מיידית למצבים משתנים. אך המניה הכבידה, והיקפי הפעילות בה היו נמוכים למדי. הבורסה העבירה את המסחר למסגרת הרגילה.

תוסר, הפיזור במניה מפתיע, שכן רמת הפיזור שלה גבוהה. הציבור הרחב מחזיק ב־42.9 אחוז מהמניות, בעוד שאלרון, החברה האם מחזיקה ב־57.1 אחוזים. הסיבה לחלקה הנמוך יחסית של אלרון בשליטה קשורה בגיוסי ההון המחודשים ועקבים. האחרון באמצע יוני 1987. אז גייסו אלביט והחברה האם אלרון בבורסה האמריקאית 15.5 מיליון דולר, לפי מחיר של 9.125 דולר למניה. מניות אלביט נסחרות בו זמנית "מעבר לדלפק" בבורסה של ניו־יורק.

בבורסת ת"א מזוהה הפעילות במניה בעיקר עם "לאומי פיא" המחזיקה בחלק מהכמות הצפה, וכן עם חברת הברוקרים "אופק". "פיא" הגדילה בחודשים האחרונים את אחזקותיה במניה, כשרכשה בעסקות מחוץ לבורסה מניות שהוחזקו על ידי חתמי ההנפקה בחו"ל.

העובדה שאלביט היא חברה אחות לאלסינט (שתי החברות נשלטות על ידי אלרון), פגמה במקצת באטרקטיביות של המניה, שכן המשקיעים חששו כי אלביט תהפוך מקור מימון הפסדיה של אלסינט. בינתיים, תופעה זו נבלמה בעזרה באיבה, ודירקטוריון אלביט מצא דרך מקורית להעברת כספים לאלרון ולבעלי המניות האחרים: חלוקת דיווידנד במזומן.

דירקטוריון החברה החליט בספטמבר 1986 על שינוי מדיניות הדיווידנד, וקבע כי החברה תשלם החל מאפריל 1987 דיווידנד במזומן אחת לרבעון, על פי רווחיותה. ואכן, לא מכבר חילקה החברה דיווידנד בשיעור של 5 סנט למניה, בסכום כולל של 673 אלף דולר.

רשימה א' — תמצית מאזן

(במליוני דולרים)

ליום 31 במרס	1987	1986
מזומנים, בטוחות, פקדונות והלוואות	45.4	35.2
לקוחות וחייבים	37.2	42.5
מלאי, בנכוי מקדמות	29.9	27.6
סה"כ רכוש שוטף	112.5	105.3
רכוש קבוע	38.2	41.5
רכוש אחר	9.3	12.1
	160.0	158.9
התחייבויות שוטפות	58.6	47.9
התחייבויות ארוכות מועד	19.6	35.8
הון קרנות ועודפים	81.8	75.2
	160.0	158.9

רשימה ב' — תמצית דו"ח רווח והפסד

(במליוני דולרים)

לשנה שנסתיימה ביום 31 במרס	1987	1986	1985
הכנסות	175.8	169.4	150.2
עלויות והוצאות	152.6	147.3	131.7
רווח לפני מיסים	23.2	22.1	18.5
מיסים על ההכנסה	7.2	4.2	—
	16.0	17.9	18.5
הכנסות (הוצאות) אחרות	0.1	0.3	(0.4)
רווח נקי	16.1	18.2	18.1

רשימה ג' — תמצית השינויים במצב הכספי

(במליוני דולרים)

לשנה שנסתיימה ביום 31 במרס	1987	1986	1985
מקורות האמצעים —			
סה"כ מפעולות	25.0	26.6	25.2
מקדמות מלקוחות לזמן ארוך	(2.5)	(3.7)	3.8
הלוואות לזמן ארוך, נטו	(5.4)	3.0	1.0
אגרות חוב — מו"פ	(6.4)	7.6	
	10.7	33.5	30.0
השימוש באמצעים —			
השקעות ברכוש קבוע ובחברות בנות ומסונפות	8.3	16.9	18.8
דיבידנד	9.9		
אחרים, נטו	(4.0)	2.4	1.0
	14.2	19.3	19.8
	—	—	—
עלייה (ירידה) בהון החוזר	(3.5)	14.2	10.2
קיטון בחייבים ובמלאי	2.9		
גידול בהתחייבויות השוטפות	10.8		
גידול במזומנים, בטוחות, פקדונות והלוואות לזמן קצר	10.2		

רשימה ד' — השתתפות ממשלת ישראל

(במליוני דולרים)

לשנה שנסתיימה ביום 31 במרס	סה"כ	1987	1986	1985
1. הכנסות מבטוח שער וסובסידיה על הלוואות למימון	15.7	6.5	5.6	3.6
ייצור ליצוא	4.4	—	0.6	3.8
מחקר ופתוח	17.9	9.0	7.3	1.6
סה"כ הכנסות השתתפות כהוצאות ברוטו	38.0	15.5	15.5	9.0
המס המתייחס — משוער (30%)	11.3	6.6	4.0	2.7
	26.7	10.9	9.5	6.3
2. מענק השקעה	14.6	6.9	6.6	1.1
3. מס הכנסה — מס תיאורטי	31.5	10.4	11.5	9.4
מס כדו"ח רווח והפסד	11.4	7.2	4.2	—
הקלות במס נטו	20.1	3.2	7.3	9.6

חדש לקבלנים
מימון חשבוניות (פקטורות)
לפנות לת"ד 441 ים

צבע
צבעי יצא קטן
מקבל עבודות צבע וסיד
טלפון 03-320460

מה השאלה

טלפן לקו הפתוח של יבמ!
למידע על
★ הערכה אישית יבמ/2
★ מחשב יבמ 9370
★ מחשב עסקי יבמ/36
טלפן לקו הפתוח של יבמ
ביום ב' 21.9.87
בין השעות 14.00-18.00
מומחי יבמ יענו על שאלותיכם בטלפונים הבאים:
מערכת אישית יבמ/2 03-618994
מחשב יבמ 9370 03-618995
מחשב עסקי יבמ/36 03-618996
יבמ IBM

בעל חנות גדולה
ליד כולבו־שלום
מעוניין בהצעות להפצה
03-660495

"לא מכרת
לא שילמת"
"לוח העיר"
"פרסום און"
885-885

מיכפל מיקרו מחשבים בע"מ
תכנה לשכר עבודה, הנהח"ש וניהול השיווק
(תעודות משלוח, חשבוניות, קבלות ומעקב גביה)
מעל ל־1000 לקוחות ב־IBM/PC ובתואמים.

ארדט
חברה לביטוח בע"מ
מחלקת תביעות גוף
עברה למשכנה החדש
ברחוב קרל נטר 4 תל-אביב
טל. 03-298461-2-4-5

יש לך מניות בנקאיות חסומות?
טלבנק דיסקונט עוזר לך להחליט נכון
רק עד 20 באוקטובר תוכל להודיע לבנק על רצונך לפדות את המניות החסומות שלך.
לפדות או לא לפדות? במה להשקיע?
תשובות לכל השאלות – בטלבנק דיסקונט.
...פנה עכשיו לטלבנק דיסקונט
טל. 03-639888
03-639777
צוות מומחים יעמוד לרשותך ב„טלבנק דיסקונט" מ־8 בבוקר עד 10 בלילה (בימי שישי ובערבי חג מ־8.00 עד 13.00) וישיב על שאלותיך.
בכל הסניפים וב־28 מוקדי ההשקעות של דיסקונט עומדים לרשותך יועצי השקעות מיומנים, שיתנו לך תשובות מוסמכות על כל שאלותיך. אם אתה רוצה להתייעץ עם עצמך – הכנו עבורך מהדורה מיוחדת של עתון „עובדות", המוקדש כולו לנושא המניות הבנקאיות, ובו שאלות ותשובות לגבי אפשרויות פידיון המניות הבנקאיות ומידע על אפיקי ההשקעה שבנק דיסקונט מציע לך. קח לך גליון „עובדות" בסניף דיסקונט הקרוב.
זה הזמן לעשות חשבון. בקרוב עליך להחליט –
יותר קרוב אליך בנק דיסקונט

מכתבים למערכת הארץ

הקטל בדרכים והשאננים בציון

מדי יום מגישים לנו קרייני הטלוויזיה והרדיו את הידיעות המזוויעות על הקטל בדרכים. מדי שבוע מגישים לנו את סיכום ההרוגים, ההרוגים והפצועים. מדייקים, ומיד ממשיכים בתוכנית על השערים בבורסה, על גבי דילן, על מדונה ועל הכוכבים הנוסעים באר־ץ.

תוכלו לראות אותם, גם ברחובות הערים. הסתכלו כיצד הם דוהרים. הנה הם מנקים בפינת הרחוב במעבר הירוק, כאשר זכות־קדימה היא להולכי הרגל — אם עגלת תינוק, זקן הנשען על מקלו או ילד הצועד בהם, הם עוקפים אותם, או מתעים מהם את הרגל.

היכן משטרת התנועה? היכן שר התחבורה? היכן ראש הממשלה?

קחו מהפושעים האלה את רשיונות הנהיגה לצמיתות.

י. שחל

תל אביב

*

נמאס לשמוע את ההתנפלות שלוחת הרסן של נבחרים ופקידיהם על הנהג הישראלי. כאילו הוא רוצח המכוון לתאונה. לאחר שסחטו ממנו כל מס, יהב, היטל ואגרה אפשריים בתואנה של שיפור תשתית הכבישים, הותירו אותו במצב בלתי אפשרי כבעבר.

מי תכנן, למשל, את הכניסה המערבית לחיפה, המכריחה את הנהגים להצטופף בשני נתיבים, כשהם נלחצים על־ידי באי המחלפות (כולל שוטרים על רכביהם)? מי אחראי למהמורות שלא תוקנו בכביש, והמאלצים את הנהג לאתר בורות מתקרבים — במקום להביט על התנועה מולו? כל אלה, אחראים במישרין לאופן שבו הנהג הישראלי נאלץ לנווט את רכבו בדרך לא דרך שהועמדה לרשותו.

אגב, לא שמענו מה אחריותו של מי ששפך "נחל שמנתי" על הכביש. עם בוא החורף נהיה שוב עדים למכליות דלק המותירות שלוליות שמנוניות כאלה במעט בכל פינה וצומת. האם גם כאן האחריות רק על הנהג?

על הנבחרים ופקידיהם לעשות מיד להשקעה אמיתית בתשתית, ולסלק מבורים ומכשולים מכבישים. הנהג כמוך ואת, והמוציא מחברו. עליו הראיה — האחריות.

אורי יונס

ירושלים

*

דעת הקהל חייבת להיות יציבה יותר. אסור שתידלק כשרה קוצים. בשעת קטל המוני, ותשקע באדישות ובהשלמה כשהנהגים אחרי אחד.

בכוחה של דעת הקהל להכריח את הממשלה שתתייחס לבעית הבטיחות בדרכים בעדיפות עליונה יותר. חייב לקום כוח משטרתי מיוחד ומיומן שיטיל משמעת בדרכים. צריך שיוקצו המשאבים הדרושים לשיפור התשתית בכבישים הרגישים.

על המשרדים הנוגעים בדבר. *המוחשים בקודרת הבטיחות. להפסיק להטיל את האחריות זה על זה.*

משה שלפקי

חיפה

תאונת דרכים: מי אשם?

שרשרת של הכללות

בניגוד למה שכתב גדעון לוי בר־שימתו "הכבוד האבוד של אריק איינשטיין", אין השיר "העיתונאי הקטן שלי" שירו הראשון של איינשטיין הנכתב בהנמכיות נגד ציבור שלם. כלום שכח את השיר "הוא חוזר בתשובה", המציג אדם שחוזר בתשובה, כאילו הוא נוטש את חברו ואת ערכיו?

הפגיעה בציבור שלם נהפכה אבן לכלל בידי עיתונאים מסוימים המתארים "מתנחלים־מפירי חוק; חרדים־אלימים; דתיים־כפייתיים". לכן ראוי לגנות את אריק איינשטיין בשל ההכללה, ולעיתונאים יש לומר: "טול קורה מבין עיניך".

דוד בדין

אפרת

*

נראה שגדעון לוי אינו יכול להשלים עם נגיעתו של אריק איינשטיין בעיתונאים ולכן הוא מכה בו מתוח לחגורה במלים: "היה נוח להשתמש בעיתונות לקידום סקירות", "עכשיו הוא בהכרה טובה, יחד עם שרון, פאפו והכנאס".

אריק איינשטיין הוא בעיני הבד הישראלים מה שהורד בראונס ואדית פיאף היו בעיני הצרפתים. יש משהו פיוטי, שורשי בשירתו. אם יש משהו המייצג את כל היפה והטוב שבישראל (שלדאבון הלב איננו רב) הרי זו שירתו של אריק איינשטיין.

ברור שאיינשטיין לא דיבר בשירו על כל העיתונאים אלא רק על אלה העוסקים ברפש. לכן אינני חושב שיש לגדעון לוי או לעיתונאים מסוגו סיבה כלשהי להיפגע מהשיר, אלא אם כן חוש העדר פועל עליהם והם רוצים להגן על חבריהם הנובחים בלכלוך, רק מפני שגם הם בעלי תעודת עיתונאי.

חזקיה לאונוב

בת־ים

השם עוזר לגמלאים

לגל התלונות על צה"ל, שקציניו מנוסחים הזמנות בנוסח דתי עם הפתיח "בעזרת השם" ו"אם ירצה השם" ראוי לספר שגם האוצר נוהג כך במסמך רשמי הנשלח לגימלאים לרגל החגים.

בפסח (תשמ"ז): "בפרוס חג הפסח הריני (בן ציון דל, מנהל האגף) מאחל לך חג שמח וכשר."

בראש השנה (תשמ"ח): "אני (משה נסים, שר האוצר) מברך אתכם... בברכת כתיבה וחתימה טובה... ומאחל לכם שימלא השם משאלות לבכם."

חושבני, שמנהג נאה הוא מצד האוצר להעביר את איחוליו הטובים ל"לקוחותיו" לרגל החגים, אבל הפסח שלי אינו כשר — ואת מתוך הכרה מלאה — ואיני מאמין כלל ב"שם, הכותב חותם וממלא משאלות לבבי".

על כן אני סבור, שמן הראוי הוא שהאיחולים מטעם המדינה (וצה"ל) ינוסחו בצורה השווה לכל נפש — לא יפגעו בדתיים ולא יתגרו בחילוניים, ולא יעוררו רגשות מעורבים בקרב חלק גדול של הציבור.

שלום רותן

אבן יהודה

תיאטרוני ישראל

הערב יום א' 20.9

תיאטרון הבימה:

מרגואנזל דולי — 20.30

תיאטרון הקאמרי:

חבלי משיח — ב' ירושלים —

תיאטרון העירוני חיפה:

סוסי שוקולדה — ו. כאליב (10)

הילד מאחורי העיניים —

מועדון חיפה — 21.00

הקיץ של אביה —

ת' באר־שבע 20.30

מרגואנזל דולי — ת"א

"הבימה" ב־20.30

40 שנה לגדוד 11

בחודש דצמבר השנה ימלאו ארבעים שנה לצאתם של אנשי גדוד 11, הכשרה ה', חי"ש חיפה, לשרות בגליל העליון. היו אלה נערים ונערות שהוצבו במוצבים, איילת השחר, נחלים, ג'יב יוסף, צפת, שאר יישוב, יסוד המעלה, התלוו לשיירות, וכו'.

היינו רוצים לציין את יום השנה הארבעים במפגש של כל אלה שעריין עמנו, ולשם כך אנו זקוקים לשמות ולכתובות.

המעוניינים ישלחו שמם, שמם הקודם, כתובתם ושם המ"כ והמ"מ שהיו להם באותם ימים. נשמח לקבל תמונות ומסמכים מעניינים מאותה תקופה. הכתובת: ת.ד. 7173, חיפה, 31071.

דוד פרידלנדר

חיפה

היברו יוניון קולג' מכון למדעי היהדות

HEBREW UNION COLLEGE

JEWISH INSTITUTE RELIGION

רח' דוד המלך 13 י־ים טל. 02-203333

היבט חדש על הימים הנוראים

הצבור מוזמן לסדרת הרצאות אשר תסקור הבטים הסטוריים ומוסיקליים של הימים הנוראים ותפילותיהם.

כ"ו אלול תשמ"ז 20 ספטמבר 1987 יום א' 20.00 — הבטים רעיוניים של תפילות הימים הנוראים: ראש השנה — פרופ' פנחס פלאי — אוניברסיטת בן־גוריון

כ"ז אלול תשמ"ז 21 ספטמבר 1987 יום ב' 20.00 — לחני תפילה של ראש השנה בליווי הדגמות חיות — פרופ' אליהו שלייפר — היברו יוניון קולג'

כ"ח אלול תשמ"ז 22 ספטמבר 1987 יום ג' 20.00 — משמעות התשובה לימינו — הרב אודי רגב — היברו יוניון קולג'

הכניסה חופשית — בברכת שנה טובה

בית התקליט

רח' פינסקר 41 תל־אביב

מבחר ענק של דיסקים, קלטות, תקליטים, וידאו, אביזרי פרסום וספרות מוסיקלית ■ מח' הזמנות מחו"ל ■ ייעוץ והנחייה ע"י אנשי מקצוע ■ פינות האזנה ופינות צפייה בוידאו ■ מחירים תחרותיים ומבצעי הנחה שוטפים מדי חודש.

החודש מבצע הנחות במחלקה הקלאסית

בית התקליט. קלאסי בשבילי.

בית התקליט - פתוח ברציפות מ־10.00 עד 19.30 ובימי ו' - מ־10.00 עד 14.30

טל. 03-297666

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

מנהל מוסיקלי זובין מהטה

הודעה למנויי חיפה:

המשרד ייפתח למכירת עודפי המנויים

בימים א. ב. ד. ה. – בין שעות 10–13

ביום ג' בן השעות 16–18

ביום ד' בין השעות 10–12

הודעה למנויי תל אביב

המנויים אשר בקשו לקחת בעצם את כרטיסי המנוי שלהם מתבקשים לסור למשרדנו.

שעות הפתיחה בחודש ספטמבר הם:

ימים א. ב. ג. ד. ה – בין השעות 9–14

יום ו בין השעות 9–13

יום ג גם אחה"צ בין השעות 16–19

קולנוע / רחל גורדין

אלבם (שר) היא פסלת, אלמנה המתאהבת בשטן (ג'ק ניקולסון)

שטן בביו־אינגלנד

"המכשפות מאיסטוויק", קולנוע גת, ת"א

"כישוף" עשוי להלהיב את הדמיון. בתחום עיסוק השואף להגיע אל חקר העולם הנסתר ולהשוף בו כרחות חיים. "המכשפות מאיסטוויק" — בבימויו של ג'ורג' מילר, עלפי רב־מכר של ג'ון אפדייק — אינו נוגע אלא בצד המכני והוליבודי ביותר של תחום זה. אפדייק, הבעקבותיו הסרט, "מבשל" את המאבק בין המינים יחד עם העל־טבעי, לדייסה סמיכה ומסחרית שאין בה דבר המגרה את הדמיון. הכל כאן מכני. מודגש עבה, מכוון להפיק גירויים חזקים לקהל צופים שאינו מסוגל להגיב על דקויות, ובעיני — משעמם ודוחה. כל עניין ה"מיתוס", המלהיב כל־כך את הקולנוע האמריקאי, מורגש כאן כניפוח מאומץ של דבר ריק. הכל על ג'ק ניקולסון, ובעיקר על הומרת שר, שהינה שדקנית רגישה בעלת קסם מיוחד, שנרתמו לסרט נטול הומור זה.

מעשה בשלוש נשים צעירות הסובלות משיממון בעיירה קטנה בניו־אינגלנד. האחת (שר) היא פסלת אלמנה, המוכרת מוכרות קטנות לחנות המקומית. השנייה (סוזן סרנדון) צלמת חובבת, שזה עתה נפרדה מבעלה בשל היותה עקרה. השלישית (מישל פייפר) עתונאית במקומון של העיירה, שבעלה נטש אותה בגלל פוריות־יתר, והיא גוררת אחריה לכל מקום שישה ילדים בלונדיניים. יום חמישי אחד בערב, כששלושתן נפגשות כמנהגן לשתיית כוסית ומעט רכילות מקומית, הן מביעות משאלה משותפת לפגוש בגבר החלומות שלהן: יפה־תואר, מעניין ובעל אבר מין גדול, קטן או בינוני, על־פי בקשתה המפורשת של כל אחת מן הנוגעות בדבר. למחשבות יש כוח פעולה בעולם התופעות. הגבר המגיע לעיירה כתשובה לתפילתן של השלוש הוא בציג העולם האחר. נוכחותו הופכת את המקום לזירה של מעשי־כשפים, ומאיימת על העיירה כולה.

סיפור זה היה יכול לשמש עילה למהתלה קלילה, עם קריצת־עין שובבה. הוא יכול היה לספק זווית שונה להסתכלות במוסכמות הבורגניות של העיירה בניו־אינגלנד. אך בניגוד של ג'ורג' מילה, מי שביים את סידרת "מקס הזועם", שומר הסיפור על רצינות הכבדות בורגנית: נפחו מן הכוונה לספק לדברים מימד "מיתולוגי", ולשאוב — כהצהרתו של הבימאי — מן האבטיפוס של הודמודע הקולקטיווי. הנושא של מאבק המינים מטופל באורח פשטני. בתכלסה שאי אפשר להחמיץ. השטן כאן הוא גם גבר מסכן, הסובל מעבודתן של שלוש אלות בקמה נמרצות וחורק לשווא כי יצירת האשה היא שגיאה של אלוהים. אך הדרמה המרכזית בסרט אינה דרמה של טיפוסים, אלא דרמה מבוית של אפקטים־מיוחדים, בסצינות של גירוש־שדים. התרגום לסרט מרושל. "רוע" מתורגם ל"שחיתות", "שטני" מתורגם ל"רע".

סרט מעצבן ומשעמם.

הארץ ממליץ

האלמנה השחורה (תל־אביב, חיפה) — הוא סרט מתח־פסיכולוגי של בוב רפלסון, על קשר רגשי הנוצר בין רוצחת (תרזה ראסל) ובין חוקרת פדרלית היוצאת בעקבותיה (דברה וינגר).

בלוז לחופש הגדול (ת"א, ירושלים, חיפה) — "החופש הגדול" האחרון לפני גיוסם של בוגרי שמינית בישראל של 1970. סרט צנוע ויפה של רנן שור.

ימי רדיו (ירושלים, ת"א) — קומדיה נוסטלגית של וודי אלן, על משפחה יהודית בברוקלין של 1940.

חנות מעבר לפינה (ת"א) — קומדיה רומנטית מ־1940. על זוג חנבית בחנות סידקית בבודפסט בבימויו של ארנסט לוביטש ("להיות או לא להיות")

גרדמי החוק (ת"א) — סרטו המקסים של ג'ים ג'ארמוש על שלישייה תמהונית בשולי החיים באר"ב... הבורחת מבית הסוהר ומנסה לחיות את חייה בדרך הפשוטה ביותר, הנוחה ביותר האפשרית. קומדיה דרומית.

שם הוורד (תל אביב) — סיפור מתח המתרחש במנזר במאה ה־14, לפי ספרו של ההיסטוריון אומברטו אקו.

המשפחה (ת"א) — משפחה איטלקית במשך שמונים שנה, כאו ראשית המאה. אטורה סקולה ("יום מיוחד", פאסיונה ד'אמורה") מביים. עם ויטוריו גסמן, סטפניה סנדרלי, ופאני ארדן.

לאן דה פלורט (תל אביב, חיפה) • הראשון בין שני סרטים על פי ספרו של מרסל פאניול "מהגבעות". מאבק על מקור מים בכפר בפרובאנס של 1920 עם ז'ראר דה פרדיה, איב מונטאן, ודניאל אוטיי.

סרטים מיוחדים

בית האמיצים (ת"א) — מיצג מרתק ויוצא דופן של מוסיקה, תנועה, מילים, צבעים וקולות. מופע של לורי אנדרסון.

שיחות מלוהבות (ירושלים) — סאטירה קברית שנונה, שכולה שיחות, על אינטלקטואלים, מין, התפוררות התרבות המערבית, והפער בין הגוף ובין הדיבורים עליו.

סרטי בידור

בייבי אריזונה (ת"א) — קומדיה אמריקאית מטורפת של האחים כהן, על פושע לא יוצלח הנשבה לשוטרת לשעבר וגונב תינוק כדי לאמצו כבן.

לבירינט (ת"א) — פנטזיה ("ההבובות") עיצב אגדה על נערה המוסרת את אחיה התינוק למלך השדונים האורל באלצת להפשו במבוך. דיוויד באוי מככב ושר כשירו.

מנהל מקרקעי ישראל — מחוז דרום (?) / מכרז למכירת תכולת חנות

1. מוצעת בזה מכירת תכולת חנות חמרי בניין וציוד חשמל הנמצאת באילת.
2. ניתן לבקר במקום לאחר תאום מוקדם עם הח"מ.
3. מ.ע.מ יחול על הקונה.
4. הצעות בכתב בצרוף המחאה בנקאית בגובה 5% מסכום ההצעה יש להגיש לח"מ לא יאוחר מי' 4.10.87.
5. פקדון זה יוחלט לאוצר הח"מ אם המציע יחזור בו מהצעתו.
6. הח"מ אינו מתחייב לקבל את ההצעה הגבוה ביותר או כל הצעה שהיא.
7. המכירה כפופה לאישור ביהמ"ש המחוזי בבאר שבע.
8. ניתן לקבל מהח"מ פרטים נוספים 02-243351.

שמואל הירש, עו"ד

מנהל עזבון זמני

כורש 12 א' ירושלים, 94144

יק התיאטרון הקאמרי

מתנת חג לגילאי הזהב של תל־אביב

מנוי זהב ב־55 ש"ח בלבד

מבצע לשבעים בלבד בשיתוף עם עירית תל־אביב־יפו

- מנוי ל־6 הצגות ב־55 ש"ח (במקום 90 ש"ח).
- המנוי מבטיח לכם מקום קבוע בהצגות אחה"צ (שעת ההתחלה 16.30).
- מספר המנויים מוגבל. כדאי להזדרז.
- המבצע מיועד לגימלאים תושבי ת"א ולבעלי תעודת קשיש.
- לשרותכם מחלקת המנויים של התיאטרון הקאמרי בתל־אביב, רח' דיזנגוף 101, (קומת הביניים - פסגי הוד). טל. 03-245211

10% הנחה* לגילאי הזהב הגרים מחוץ לתל־אביב

* על מחיר 90 ש"ח

הולכים לתיאטרון טוב. הקאמרי.

שירה • נוארו • טובי עוזי • שקופים

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

הזמנת רופאים בבקרים הוזמנו 6 בערב עד למחרת ב־7 בבקר בתחנות מד"א טל' 101. מגן דוד אדום: ירושלים 523133, תל־אביב 5460111, חיפה 512233, טבריה 781111, הרצליה 052-541333, נתניה 823333, רחובות 08-451333, בת־ים 5511111, חולון 803133, לה־ירושלה 08-221022, באר־שבע 057-74767.

מוקד בירוע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' — 20.00—8.00, ביום ו' — 15.00—8.00, טלפונים: 03-435300. שר"ן • שירות רפואי נייד 24 שעות ביממה, כולל רפואת שיניים: ירושלים, מוקד יום • 660585, 669531, מוקד לילה, שבת וחג • 226491 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן תל־אביב, מוקד יום • 218820, 218898, מוקד לילה • 681011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד שק"מ — שירות רפואי לקטי. שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 19—24: טל' 03-7549111 "שקט" קוד מנוי 222 מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב: דיזנגוף סנטר שער 3 ליד המשביר טלפון: 294869, 83—285822. המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00—9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד. בר כוכבא 49 טל' 03-284649 פתוחה בימים א'־ה בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' ושבת/חג מ־18.00 עד 24.00. שבתות וחגים מ־14.00 עד 21.00. קשב לבית — שירות בתיים לרפואה, סיעוד ושיקום בבית. מרכז רפואי "הרצליה" פיתוח 052-548575. איתורית 1500 7549111.

ער"ן — עזרה ראשונה נפשית 24 שעות ביממה: ירושלים 227171, תל־אביב 5461111, ילדים ונוער 261113, חיפה 3 672222, נתניה 053-35316, באר־שבע 057-418111, מרכז רפואי באר־יעקב 08-223956.

מרכז מידע לקרבנות אונס 24 שעות ביממה: תל־אביב טל' 234819, ירושלים טל' 02-245554, חיפה טל' 04-660111. יד ביד • אגודה למניעת פגיעה בילדים: תל אביב • לילד 226027-24 ש' ביממה להורים, בימים ב', ה' מ־20.00, 222752.17.00, ירושלים • 243358, חיפה והצפון — 229488, הגליל המערבי • 04-922222. מרכז מידע לנפגעי לחץ מבטחים "מפלט" א' רח' 15.00—11.00, ב' רח' 18.00—16.00, טל' 220031. רח' מאזה 13 תל־אביב. כל אלי — הסתדרות למען הילד עזרה נפגעי אלימות כלפי ילדים 261070 א'־ה' 16.00—20.00. אוס לשירות אדם — תנועה מעשית לשירות הציבור בכל ימות השבוע 24 שעות ביממה 03-5461727/8. שהיל — שירות, ייעוץ, משפט, נשים ולהולי לב בנפש תל 550846.

ויצו — 24 שעות קו אדום לנפגעים: טל' 03-5461333, 08-350506, ההוקר למלחמה באיידס — הסברה ודיע לזולים, מידע מוקלט 24 שעות בטלפון: 03-290101, 03-203121, קו פתוח כל יום ב' 19.30—23.00, ת.ד. 33602 תל־אביב.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב רוקח — (ילדים) איכילוב — (פנימית, כירורגית) ירושלים בקור חולים — (כירורגית) הדסה עין כרם — ילדים, עיניים, א.א.ג) שערי צדק — (פנימית, נשים, אורטופדיה)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב: שלמה המלך שלמה המלך 78 246461. קופ"ח כללית אבנגרודים 7 232585. ירושלים ביהח הכללי בקור חולים שטראוס 5 223141. חיפה: יבנה אבן סינא 7 672288. רמת־גן המגן ביאליק 30 723674. חולון אהרון הזמיין 52 889153. בת ים גני בת ים הנביאים 3 5515671. נתניה פורת פ"ת 76 340967. הקריות אמפיר העצמאות 88 ק. אתא 446763. רחובות ביק הרצל 155 452154. חדרה ימה הנשיא 66 322122.

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אבסער מניקה. ימים ב' ג' ד' 16.00—19.00, רחוב פ.פ. 5101511/2. חיפה: ימים א' רד' 19.00—16.00 רח' 3600, 381520, המגיע 14 טל' 381520.

מרכזי מידע — אגד

02-304304 03-432777 04-549121

הסנה — מוגש כשירות לציבור על ידי

חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

לימודית

08.00 טלטקסט.
08.05 שעת סיפור
08.15 תלמוד (כ)
8.40 ספרות יסודי. "מי ליי חלום (כ)
09.00 אנגלית ר
09.20 חינוך גופני.
09.00 שעת סיפור
10.10 אנגלית ד
10.30 פרפר נחמד. חגי תשרי
11.00 השבון ה. מבוא לשברים (כ)
11.15 צרפתית על־יסודי
11.30 באוטופיה ה"ה. יסאן, כפר
12.00 ספרות ז'–ט'.
12.25 אנגלית ס
13.00 אנגלית י
13.30 היסטוריה כללית.
14.00 טלטקסט.
14.05 האוניברסיטה הפתוחה.
15.00 רכבת הפתעות. אינטצציה
15.20 גברת פלפלת.
15.30 שעת סיפור
15.50 באחים שנחות
15.50 השב סוססים
16.30 ערב חדש

כללית

17.30 תהילה. סדרה
18.20 סרט הנפשה.
18.30 (ע) קיצור החדשות
18.32 (ע) עם מכבים.
18.45 (ע) הדורים והרבצות.
19.00 (ע) יומן השבוע
20.00 כותרות מבט
20.02 ער שש.
21.00 מבט לחדשות
21.30 תשדירי שירות
21.35 לקראת שידור
21.50 שיהלה.
22.40 מבצ הרות. מאגווין
23.20 אלפרד הצ'קוק. כל"ג
23.55 פסוקו של יום וחדשות

ערוץ 2

19.00 החתול שמיל
19.00 מופע הבידור הבלבודי 1985
20.00 קרנבל רחוב.
20.25 מבט שני
21.00 2 פת

ירדן ערוץ 6

16.30 סרט קולנוע צרפתי
18.00 חדשות בצרפתית
18.15 סרט תיעודי
18.30 חדשות בעברית
18.45 לקט שירים
19.00 חדשות בערבית
19.30 סוכן הבית וסודה שמית
20.40 סרט תיעודי
21.00 חדשות באנגלית.
21.20 האנגנר (בלש)
22.10 האם מהסרתים אחר

לבנון ערוץ 12

12.30 הים אחרים וסורה
13.00 ביצרון 700
13.30 כעשות כהנות וקרבית
14.00 ותרל גבירד
14.30 הבית המנוצל (בצורה)
15.00 שובבי הסלעים (לילדים)
15.30 סרט (ערבית)
17.00 משפחת ולסן וסורה
18.00 60 דקות
19.00 מעופים קלאסיים
20.00 סרט. "הקיבר הארטיק"
21.30 מעשיות משפטות (ערבית)

רדיו

קול המוסיקה

06.01 צלילי בוקר
07.09 בהאזנה נינוחה.
09.00 קונצרט בוקר.
11.57 פינת השיר.
12.00 אמנים באולפן.
13.05 בהאזנה נינוחה.
15.00 מוסיקה־כאן ועכשיו.
16.00 מוסיקה ליום ראשון.
18.00 יופי פנטזר.
19.00 מוסיקה קלאסית קלה
20.05 אינגרלפוני. הקם מוסיקלית
20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי
22.30 קונצרט ערב
23.00 שחזור שירים.

רשת א'

07.30 ורדיקל. עברית קלה
08.05 חזגה. עם בני הבדל
09.05 טלוריה. סדרת מידע
10.05 מוזיקה. בתולות הדורים
11.05 פנימי בוקר

(רשת ב' / גלי צה"ל)

12.05 משרד תחתוני.
14.06 בראשי צעיר. מאגאזין לילדים
15.30 האוניברסיטה המשודרת.
16.05 רדיו־עצה. מאגאזין בועל
17.10 שירי עמים
18.06 מנות ערב. שירי הדור המסורת
19.05 סיכום המשקה היומית
19.30 דף בוקר יומי
19.20 פרקי היום בתנ"ך
19.30 שירתים לשלים
22.05 תפוח הבק.

רשת ב'

18.06 מסיבת עיתונאים
18.45 היום בספורט
19.00 היום הזה
19.35 עם השאלה
20.05 שלום לבן קוב, עם נבה ורבקה
22.05 בינינו לבין עצמנו
00.05 יומן הצות
00.15 להאזין בחולם. שירים

רשת ג'

18.06 כינור המזמורים הלועזיים
21.05 אורם עליך. שירים שלא מ

גלי־צה"ל

23.05 הלילה הוא שירים
16.30 מיזות איזור שנת הארבעים לשירים. שיחות ישיר מבית הבינא
18.05 שעה קלה על כלכלה
18.45 כספיה, עיטות יומי
19.05 רדיו ספורט, מאגאזין ספורט
20.05 עשרים ברינה
21.00 מבט לחדשות
24.30 לילה לא שקט
22.05 על הרגע ועל הביצוע. שירים
23.05 עשרים להורגע היום זמוה
23.55 שיחת חצות.
00.30 ליכי עם ש... שלהם
02.05 לא רוצים לישון. מוסיקה וצליל שקט

גלי־צה"ל 2

19.00 רדיו רדיו
20.00 מאבאה בבסים
21.05 ההנדה לשיקה אפשר.
23.05 מנגינים לכולם

שידור קבוע

רשת א'

07.30 ורדיו קל – עברית קלה
08.05 חזגה
09.05 טלוריה. שדות מידע
10.05 מוזיקה. בתולות הדורים
11.05 פנימי בוקר
12.05 ביקורת ים תיכוני
14.06 בראש צעיר – מאגאזין לילדים
15.30 האוניברסיטה המשודרת
19.30 שידורים לעולים

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה
08.00 ספרים עכין
09.05 כלבב הבוקר
10.05 כל ברבי הרהורבאצון יום
12.10 אלריאתי ב'ב'

13.05 בוקר להוכרזיות ומגזינים
14.06 לראות לא לא־רבות אמנות
14.30 בת צוק–הדו החשוד
15.05 רגעי קסם
16.05 יומן כלכלה
16.30 על בספרים ואנשים
17.05 בירים הזעקורים
17.15 קראיי סער–ידיעים מכלכלים

רשת ג'

06.05 בהורה לאופרלהתרים
07.05 שיר בבוקר מספרי השלום
09.05 צה כבר הכפ' עם אבי אתגר
10.05 הכולים מבכים, עם נגוהות אינבר
13.05 שבעלים. כי יויב. שיר שנות הכבצים
12.05 אהבה יוכובים
13.05 רק בין־חול
14.06 לי ולד שיר וברכה
15.05 חדם חדיס ויחזור
16.05 הבוה יבית

גלי צה"ל

06.05 משכסים — עם ניכל ששואלי
06.05 צלילי בוקר. ביגים עבריים
06.30 מיקרים עין־חדשות
07.07 בנבע אשם בגב
08.05 מקריים ישראל – אקולוגיה
09.05 אלוהיתה. עם אלי ישראל
10.05 רעם עם אורלי יניב
11.05 גבון לעבטי
11.05 שאר אסר להורם עבריים
14.05 רדרה יומי
15.05 מה איך עם אורי טל
16.05 ארבע אחרונוכרים
17.00 ערב טוב ישראל

שידורי צה"ל 2

19.05 בדרו, רדיו
20.05 מאבאה בבסים
22.05 הפסקת עבר
21.05 קול הרא הזה

קולנוע

תל־אביב

אורלי — משפחת פלוזר 5.00, 7.15, 9.30
אסתר — הסודי 5.00, 7.30, 9.45
בית ציוני אמריקה — לה מוואראמה 5.00 סבלול 7.30, 9.30
בית לסין — מגנטי פיטון — צבע החש 12.15 בלילה
בן יהודה — גרחי להום 5.00, 7.15, 9.30
גורדון — המסכנה שלנו 5.00, 7.30, 9.30
גת — המכשפות מאיסטוויק 5.00, 7.20, 9.45
דיזנגוף 1 — שם הוורד 11.00, 13.30, 4.30, 7.30, 9.45
דיזנגוף 2 — גבר בשוב 11.00, 13.00, 3.00, 5.15, 7.30, 9.45
דיזנגוף 3 — שירותים אישיים 11.00, 13.00, 3.00, 5.15, 7.30, 9.45
דקל — האלמנה השחורה 7.15, 9.30
דרייב אין — טומי ראום 7.15, 9.30, סקס 12.00
הוד — צעיר מבדי למות 5.00, 7.15, 9.30
התנינה הישראלית — כתנו בכרה 9.50
חן 1 — סגיטה עיוורת 5.00, 7.30, 9.50
חן 2 — לבו של אנג'ל 5.00, 7.15, 9.50
חן 3 — הנוכל המוהבה והבוגרת 5.00, 7.35, 9.55
חן 4 — נשק קטלני 11.00–2, 5.00, 7.30, 9.50
חן 5 — אני הזהבה 11.00–2, 5.00, 7.25, 9.50
לימור — הסודי 5.30, 7.15, 9.30, שכרון חושים 12.00 חצות
לב 1 — המכספה 2.00, 4.40, 7.15, 9.50
לב 2 — גבנים בנוים 2, 5, 8, 10
לב 3 — יומי הרדיו 5.00, 7.50 משפחה הבלוכלבים 2.00, 9.45
לב 4 — גרדמי החוק 2.00, 5.00, 7.50, 10.00
סטודיו — משגע פראי 5–7, 9.15
סינמה 1 — בינגה אמריקאי 3, 5.00, 7.30, 9.40
סינמה 2 — ילדים חורגים לאלוהים 5.00, 7.30, 9.40
פאר — בייבי אריזונה 5.00, 7.30, 9.40
סינמטק ישראלי — נשים, בנשים, כשים 7.00, אנטומיה 9.30
צפון — לא שם דין 5.00, 7.30, 9.30
ציון — לא יכולה בלי זה 12–2–4, 9.15, רחוי 11.30 בלילה
צמון המגהלים — ראו הדהלורים 4.30, 9.30
שמש — סוד הצלחה 5.00, 7.15, 9.30
תבור — בלשום 7.30, 9.40
תכלת — הזמות מבעד לפינה 5.30, 7.40, 9.50
תל־אביב — הבוסים 5.00, 7.15, 9.30

טבריה

גן טבריה — נבוקה גניזה 7.00, 9.15

ירושלים

אדיסון — אני הזהבה 7.00, 9.15
אורגיון — בלא הילמן 4.30, 7.00, 9.15
אוריגל — בייבי אריזונה 4.30, 7.15, 9.15
אור 1 — לא שם דין 4.30, 7.00, 9.00
אור 2 — גרחי להום 4.30, 7.00, 9.00
אור 3 — לא יכולה בלי זה 4.30, 7.00, 9.00, העלול קטלני 11.15 בלילה
אור 4 — צעיר מבדי למות 4.30, 7.00, 9.00, כוח הלוחם 11.15 בלילה
אור 5 — קיבה קלה קר 4.30, 7.00, 9.00, סיימר 11.15 בלילה
אורנע — לוחם עם כבוד 4.30, 7.00, 9.00
כפיר — סוד ההצלחה 4.30, 7.00, 9.15
מוסטל — המשמה 7.00, 9.30
רון — האלמנה השחורה 4.30, 7.00, 9.00
תיאטרון ירושלים — נביקה אישה 7.00, 9.30
שזר — רוביקים 4.30, 7.00, 9.15

רמת גן

אוסים — סגיטה עיוורת 7.30, 9.40
אורדע — טומי ראום 7.15, 9.30
ארמון — הסודי 5.00, 7.30, 9.40
הוד — רוביקים 5.00, 7.15, 9.30
לילי — לא שם דין 5.00, 7.30, 9.30
רב גן 1 — המכשפות מאיסטוויק 5.00, 7.30, 9.50
רב גן 2 — הנוכל המוהבה והבוגרת 5.00, 7.30, 9.40
רב גן 3 — אני הזהבה 5.00, 7.30, 9.45
רב גן 4 — לבו של אנג'ל 5.00, 7.30, 9.45
שבעים — קוקודיל דנדי 7.30, 9.30

נתניה

סטודיו — משגע פראי 7.00, 9.15
שרון — רוביקים 5.00, 7.00, 9.15
דוד — גבר בלי 7.30, 9.30

עפולה

בוסתנה — בלא הילמן 9.00
היכל העצמאות — שוק אישה 9.15

חדרה

חדרה — 8 פליון דולרים למות 7.15, 9.15
חן — נשק קטלני 7.00, 9.15

רמת השרון

כוכב — קומפלבר 7.00 אמקלסטה עכשיו 9.30

באר שבע

חן — בינגה אמריקאי 3, 4.30, 7, 9.30

הרצליה

בית דניאל — ברוחים אישיים 7.15, 9.30
דוד — לא שם דין 7.15, 9.30
היכל — בינגה אמריקאי 3, 5.00, 7.15, 9.30
תפארת — 8 מליון דולרים למות 7.15, 9.15
דן אכסניה — קוקודיל דנדי 7.00, 9.30

חיפה והסביבה

אורה — צעיר מבדי למות 4.30, 7.00, 9.15
אורלי — הזמות מעבר לפינה 7.00, 9.15
אמפיתיאטרון — טומי ראום 4.30–7, 9.15
חן — האלמנה השחורה 4.30–7, 9.15
עמנון 1 — רוביקים 4.30–7, 9.15
עמנון 2 — גבר כאותו 4.30–7, 9.15
עמנון 3 — ילדים חורגים לאלוהים 4.30, 6.45—9
קרן אור המתחדש — לא שם דין 4.30, 7.15, 9.15
פאר — הסודי 4.30–7, 9.15
רון — משפחת פלוזר 4.30, 7.00, 9.15
רב גת 1 — סגיטה עיוורת 4.30, 7.00, 9.15
רב גת 2 — אני הזהבה 4.30, 7.00, 9.15
אורות — בינגה אמריקאי 3, 7.00, 9.15
בית העם — בלשוני פראי 9.15
תיכול — תנוך אמריקאי 9.15
מאיר — הסודי 7.00, 9.15
סינמטק — שני שלומיאלים באמריקה 9.00
ציון — סוד הצלחה 7, 9.15
שביט — בלוז לחופש הגדול 7.00, 9.15
שבעים — לאן דה פלורט 7.00, 9.30

חולון

מגדל — קריית שרת — איפשי הבית 7.00, 9.30
פאר — 7.15, 9.30
כוכב — הסודי 4.30, 7.30, 9.30
סביון — קוקודיל דנדי 7.30, 9.30
סבר — רוביקים 5.00, 7.15, 9.30
רינה — תנוך אמריקאי 7.15, 9.30

בת־ים

אלניע — קוקודיל דנדי 4.30, 7.15, 9.30
קנסגנות — סוד הצלחה 5.00, 7.15, 9.30

עכו

כפר סבא

חן — לוחם עם כבוד 7.00, 9.15
בית בול — שכרון חושים 8.00, 10.00
ספר — בם הורד 7.00, 9.30

פתח־תקוה

היכל 1 — רוביקים 5.00, 7.15, 9.30
היכל 2 — משפחת פלוזר 5.00, 7.15, 9.30
היכל 3 — שם הורד 4.30, 7, 9.30

רחובות

בית העם — ללא רחמים 9.00
מרי — שם הורד 7.00, 9.30
חן — הסודי 7.15, 9.15

רמלה

היכל והערבית — הבוקר שאמרי 9.00

הרצליה (?) / האשל"צ

גבעתיים 1 — משפחת פלוזר 5.00, 7.15, 9.15
גבעתיים 2 — סוד הצלחה 5.00, 7.15, 9.30